

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YAKINÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

**“163 NOLU ARAPGİR ŞER’İYE SİCİLİNE GÖRE
ARAPGİR”**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet YAKMAN

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Yahya BAŞKAN

MALATYA-2015

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Enstitümüz Yüksek Lisans Öğrencisi Ahmet YAKMAN tarafından Yrd. Doç. Dr. Yahya BAŞKAN danışmanlığında hazırlanan, 163 NOLU ARAPGİR ŞER'İYE SİCİLİNE GÖRE ARAPGİR, başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı, Yakınçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Mehmet KARAGÖZ :.....

Üye: Doç. Dr. Orhan YAZICI :.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Yahya BAŞKAN :.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../.../2015

Prof. Dr. Mehmet KARAGÖZ

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “163 NOLU ARAPGİR ŞER’İYE SİCİLİNE GÖRE ARAPGİR” başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün kaynakların, hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Ahmet YAKMAN

ÖNSÖZ

Tarihsel gerçekliklerinin farkında olan, geçmişini ile geleceği arasındaki köprüyü sağlam kurabilen toplumlar tıpkı Osmanlı Devletinde olduğu gibi kendi geleceğini yine kendisi belirleyecektir. Tarihini bilmek de ancak geçmişe ait birinci el kaynaklara sahip olmak ve onları gereği gibi değerlendirmekle mümkündür. Osmanlı Devleti de yaşananları belgelemek için resmi kayıtları özenle tutmuş ve bunların muhafazasına büyük önem vermiştir. İşte Osmanlı Devleti'nin XV. yüzyılın ortalarından başlayıp XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar tuttuğu, arşiv malzemeleri arasında önemli bir kaynak teşkil eden şer'iyeye sicilleri üzerinde yapılacak olan çalışmalarla, Osmanlı Devleti ile ilgili ilk elden bilgilere ulaşıp, dönemin siyasi, askeri, iktisadi, idari ve içtimai tarihine ışık tutabilecek güvenilir bilgiler elde edilecektir.

Şer'iyeye sicilleri, ait oldukları milletlerin tarihleri için temel dayanaktır. Zira hayatı ile ilgili idari, siyasi, hukuki, askeri, iktisadi, ilmi, biyografik, teknik ve kültür konularındaki araştırmalar, devletlerin milletlerarası münasebetlerde haklarının tespiti için gerekli vesikalar, devrinin ahlak, örf ve adetleri ile çeşitli içtimai hususiyetlerini gösteren her türlü bilgi şer'iyeye sicillerinden temin edilebilir. Bu hususiyetleri itibarıyla, sicillerin en büyük özelliği, toplum ilimlerine başlangıç ve ilk elden kaynak olmalarıdır. Bundan dolayıdır ki, bir devletin ve milletin tarihi, devlet ve millet hayatının öz çizgileri birinci elden kaynak olan sicillerde gizlidir.

Osmanlıca yazma eserlerin tarihe mal edilmesi, bilimsel tarihçilik açısından çok önemlidir. Birinci dereceden kaynak niteliği taşıyan bu otantik belgeler genç bilim insanları tarafından transkribe edilerek tarihin hizmetine sunulması, geçmiş ile bağlantının kopmaması açısından çok önemlidir. Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyeye sicillerinin önemli bir kaynak olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmalar, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Sicillerin her konuda tarihe kaynak olacağından şüphe bulunmamakla beraber, özellikle şehir tarihçiliği

açısından ve yurdun muhtelif bölgelerindeki mahalli hayata ait ilmi araştırmalar da siciller birincil kaynak olmaktadır.

163 No'lu Arapgir Şer'iyeye Sicili'nin Transkript ve değerlendirilmesinin yapıldığı bu çalışmanın "Giriş" bölümünde Arapgir kazasının coğrafi bilgileri, kısa bir tarihsel süreci, dönemlere göre nüfusu ve Arapgir adının anlamı hakkında bilgiler verilmiştir.

Birinci bölümde Osmanlı Devleti'nde Hukuk başlığıyla mahkeme ile beraber mahkemenin en önemli şahsiyeti olan Kadı'lar ve tezin de konusu olan Şer'iyeye Sicillerinin özellikleri ve çeşitleri belirtilmiştir. İkinci bölümde sicil defterinin tanıtımı ve transkriptin de izlenen yöntem belirtilmiştir. Bunun yanında hazırlanan tablolarla konulara göre defterin tasnifi de yapılmıştır. Üçüncü bölümde sicil defterindeki bilgilerinin yanı sıra Mamuratü'l-aziz vilayet salnamelerinden de yararlanılarak bu dönemde Arapgir'deki idari yapı ve görevlileri anlatılmıştır. Ayrıca Arapgir'in sosyo-ekonomik hayatı ile ilgili değerlendirmeler de bu bölüm içerisinde yer almaktadır. Dördüncü bölümde ise; Belge özetleri, Transkripsiyon ve metnin daha iyi anlaşılması için sözlük de bu bölüme ilave edilmiştir.

Bu çalışmada öneri ve düzetmeleriyle katkıda bulunan Doç Dr. Orhan YAZICI ile konunun belirlenmesi aşamasından, metnin bitirilip düzenlenmesine kadar bana yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Yrd. Doç Dr. Yahya BAŞKAN ve Prof. Dr. Mehmet KARAGÖZ'e ve bugünlere gelmemi sağlayan aileme sonsuz Őükranlarımı sunarım.

MALATYA-2015

Ahmet YAKMAN

ÖZET

Tezin Adı: 163 No'lu Arapgir Şer'iyeye Siciline göre Arapgir

Hazırlayan: Ahmet YAKMAN

Şer'iyeye sicilleri, Kadıların görevleri gereği mahkemelerde verdikleri hükümleri, merkezden gelen belgeleri ve sorumlu oldukları yerlerdeki önemli olayları kaydettikleri defterlerdir. Bu siciller, kadı ve naiblerin mahkemelerde hüccet, ilâm, maruz, mürasele şeklinde kaydettikleri hükümleri, tayin beratlarını, buyruldu, tezkire, tahrirleri geçtikleri kaza, kasaba ve köylerde olan önemli olaylara dair kayıtlar ihtiva etmektedir.

Şer'iyeye Sicillerindeki konular bir kaza idaresinde meydana gelebilecek her türlü olay ve düzenlemeler ile tarihi gerçekleri kapsar. Şer'iyeye sicillerinden, o dönemin ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki durumunu, askerlikle ilgili bilgileri, savaş öncesi ve sonrası toplumsal olaylarını çıkarmak mümkündür.

Bu çalışmada, 163 Numaralı Arapgir Şer'iyeye Sicil Defterinin tanıtımı, sicilin kaydedildiği Arapgir hakkında değerlendirme, hükümlerin özeti ve hükümlerin konulara göre tasnifi yapılmıştır. 163 No'lu defterden yararlanılarak 1308–1311 (1892–1895), üç yıl içerisindeki Arapgir'in sosyal, kültürel, ekonomik, hukuki ve siyasi hayatı hakkında bilgi sahibi olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arapgir, Şer'iyeye Sicili, Gayrimüslimler, Nafaka, Kadı

ABSTRACT**Thesis' Title: The City of Arapgir According to Sharia Records Number 163****Prepared By: Ahmet YAKMAN**

Sharia Records are record books in which the decisions Muslim Judges had given, the documents that comes from central government and the important events took place in the region they are responsible were recorded. Sharia Records consist of decisions of Muslim Judges and their deputies recorded as letters, proofs, reports and presentations; appointment patents, biographies and the land documents of important events in the cities, towns and villages.

The subjects of Sharia Records contains historical realities with every kind of events and regulations that can occur in a governmental town. It is possible to infer economic, social, cultural and legal situation of the period, informations about military service, pre-war and post-war social events from Sharia Records.

In this study; the introduction of Arapgir Sharia Record Book, evaluation of Arapgir where these registries recorded, summary of judgements and classification of judgements according to the subjects were made. By benefitting from Book Number 163, we can have information about social, cultural, economic, legal and political life of Arapgir in a period of three years 1308-1311(1892-1895).

Keywords: Arapgir, Sharia Records, Non-Muslims, Alimony, Judge

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	I
ONUR SÖZÜ	II
ÖNSÖZ.....	III
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR	X
GRAFİK VE TABLOLAR.....	XI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE HUKUK

A. MAHKEME	6
B. OSMANLI DEVLETİ'NDE KADILIK KURUMU	7
C. ŞER'İYE SİCİLLERİ.....	12
D. ŞER'İYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGE TÜRLERİ.....	15

İKİNCİ BÖLÜM

163 NOLU ARAPGİR ŞER'İYE SİCİL DEFTERİ

A. DEFTERİN TANITIMI	17
B. BELGE KONULARI İSTATİSTİĞİ	18
C. ŞER'İYE SİCİLİNDEKİ HÜKÜMLERİN MİLLİYETLERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI	26
a. Müslümanlara Ait Belgeler	27
b. Hıristiyanlara (Ermenilere) ait Belgeler	27
c. Müslüman ve Hıristiyanların Beraber Bulunduğu Belgeler.....	28
D. ŞER'İYE SİCİLİNDEKİ HÜKÜMLERİN CİNSİYETLERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI	28

E. ŞER'İYE SİCİLİNDEKİ HÜKÜMLERİN YERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI	28
F. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN METOD.....	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAPGİR İDARİ YAPISI VE GÖREVLİLER

A. GÖREVLİLER.....	30
a. Sandık Eminleri	31
b. Mal Müdürleri	31
c. Meclis İdare Heyeti Azalar.....	31
d. Mahkeme Bidayet Dairesi Azalar:	32
e. Tabib vekili:	32
f. Belediye Meclis İdaresi Azalar	33
g. Aşar İdaresi.....	33
h. Polis İdaresi-Nahiye Polisi	33
B. İDARİ TAKSİMATI.....	33
a. Mahalleler.....	33
b. Karyeler	35
C. SOSYAL VE EKONOMİK DURUM.....	36
a. Aile	36
b. Mehr	37
c. Nafaka	38
d. Talâk.....	39
e. Vasi Tayini	41
f. Vekâlet.....	42
g. Yemin	43
h. Vakıf.....	43
i. Lakaplar.....	45
D. İKTİSADİ HAYAT.....	46
a. Esnaf ve Zanaatkârlar	46

b. Ticaret.....	48
c. Para.....	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

14 MAYIS 1308-12 KÂNÛN-I EVVEL 1311/ MİLADİ 26 MAYIS 1892-24 ARALIK 1895 TARİHLİ 163 NO'LU ARAPGİR ŞER'İYE SİCİL DEFTERİNİN TRANSKRİPT METNİ VE ÖZETLERİ

A. METİN İÇİNDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ	51
B. METİN TRANSKRİPSİYONU	88
SAYFA NO:51-BELGE NO:119	183
SONUÇ.....	230
KAYNAKÇA.....	233
SİCİL İÇİN SÖZLÜK.....	237
EKLER.....	263

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
AÜ.	: Ankara Üniversitesi
b.	: bin
B. No	: Belge No
Bkz.	: Bakınız
bt.	: binti
Çev.	: Çeviren
D.İ.A	: Diyanet İşleri Ansiklopedisi
DiB.	: Diyanet İşleri Başkanlığı
DTCF.	: Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi
DTCFD.	: Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi
H.	: Hicri
İA.	: İslam Ansiklopedisi
MEB.	: Milli Eğitim Bakanlığı
S.No	: Sahife No
s.	: Sahife
S.	: Sayı
M.	: Miladi
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK.	: Türk Tarih Kurumu
YA.	: Yurt Ansiklopedisi
Yay.	: Yayınlayan/Yayımları

GRAFİK VE TABLOLAR

Grafik 1: Şer'ie Sicilindeki Hükümlerin Konusuna Göre Dağılımı

Grafik 2: Şer'ie Sicilindeki Hükümlerin Milliyetlere Göre Dağılımı

Grafik 3: Şer'ie Sicilindeki Hükümlerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Grafik 4: Şer'ie Sicilindeki Hükümlerin Yere Göre Dağılımı

Tablo 1: Salnamelere Göre Arapgir Nüfusu

GİRİŞ

Arapgir, Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Fırat Bölümünde yer almaktadır. Arapgir'in kuzeyinde Erzincan-Kemaliye ve Sivas-Divriği; güneyinde Malatya-Arguvan ve Elazığ Keban; doğusunda Elazığ-Ağın ve Elazığ-Keban; batısında ise Malatya-Arguvan ilçeleri ile çevrili deniz seviyesinden 1200 m. Yükseklikte yer alan bir yerleşim yeridir. Bölge yerleşime uygun bir iklime ve verimli araziye sahiptir.¹

Arapgir'in bulunduğu bölgede tipik karasal iklim egemendir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve kar yağışlıdır. Özellikle ilçenin güney kesiminde yer alan Deregezen Ovası ve çevresinde kar yağışı oldukça azdır.

Karasal iklimin bir sonucu olarak, bitki örtüsü büyük ölçüde bozkırdır. 95.600 hektarlık alanın sadece 4.097 hektarı orman arazisidir. Var olan ormanların önemli bir kısmını meşelikler oluşturmaktadır. Kozluk ve Berenge Vadilerinde farklı bir bitki türüne (nar ve incir ağaçları gibi) rastlamak mümkündür.

Arapgir, dağlık ve engebeli bir yapıya sahiptir. İlçe merkezinde rakım 1200 metredir. En yüksek yer 2020 metre yüksekliğindeki Göldağıdır. Diğer yüksek bölgeler İncesu ve Sarıçiçek Yaylalarıdır. İlçenin güneyindeki Deregezen ve civarı ova görünümündedir.

İlçede çok sayıda Akarsu vardır. Bunların belli başlıları, Kozluk Çayı, Söğütlü Çay, Berenge Çayı, Çit ve Çiğnir Çaylarıdır.

Arapgir; ilkçağdan günümüze kadar önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Neolitik dönemden itibaren birçok medeniyetin izlerini taşıyan kent, önemli devletlerin himayesinde kalmıştır.² İlk olarak Bizans kaynaklarında Arabrakes olarak adlandırılan bölge, XIII. Yy'ın sonlarında kaleme alınan İbn-i Bibi'nin Tevarih-i Ali Selçuk adlı eserinde de geçmektedir.³ Fakat son dönemlerde yapılan araştırmalar neticesinde Araprekes olarak adlandırılan bölgenin aslında farklı bir bölge olduğu anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra; bazı kaynaklarda Arapgir'in ismi Dascusa olarak

¹Yusuf Halaçoğlu; "Arapgir", **İ.A.,I**, s.329.

²Erdal Karakaş; "**Arapkir'in Kuruluş ve Gelişmesi**", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Derg.,C.8. S:1.Elazığ. 1996, s.175.

³Besim Darkot, "Arapkir ", **İ.A.,I**, s.553.

gösterilmişse de, bu ismin de bazı karışıklıklardan dolayı verildiği ortaya çıkmaktadır.⁴

Arapgir Kazası, Göz Deresi ile Kozluk çayının birleştiği dirsek kesiminin batısında yer alan Say Tepesinin kuzeydoğusundaki kayalık bir alan üzerine kalekent olarak kurulmuştur. Arapgir'in burada kurulmasında belli başlı birkaç faktör etkili olmuştur. Bunlar; şehrin çeşitli yönlerden gelebilecek tehlikelere karşı rahatça savunma imkânı, Göz Deresinin içinden geçtiği vadideki tarımsal alan varlığı ve içme-kullanma için gerekli suyun bulunması gibi avantajlar şehrin bu bölgede kurulmasını gerekli kılmıştır.⁵

Eski Arapgir olarak adlandırılan bölgenin vadi içinde kalıp şehir nüfusunun artışı ile birlikte yetersiz kalması nedeniyle, vadi çevresindeki uygun alanlara yerleşilmeye başlanmıştır. Son dönemlerde bölgenin tamamen yetersiz kalması sebebiyle Kervan yoluna daha yakın olan yeni şehre taşınmıştır.⁶

Anadolu'da Türk fütuhatının başlamasından önce Arapgir; Ermeniler, İranlılar ve Bizanslıların hâkimiyeti altında kalmıştır. XI. Yüzyılda Selçukluların bu bölgeye gelmesiyle beraber Türk hâkimiyeti başlamış ve XV. Yüzyıldan sonra da Osmanlı devleti bölgede yıkılına kadar hüküm sürmüştür.⁷ Yavuz Sultan Selim'in İran ve Doğu Anadolu'ya yaptığı seferlerden sonra bölge idari anlamda önce Sivas'a 1515'te Diyarbakır'ın alınmasıyla beraber de buraya bağlanmıştır.⁸ Kanuni Sultan Süleyman döneminde 1527'de yapılan tahrir göre Arapgir merkezinde 800 Müslüman ve 600 Ermeni'nin yaşadığı görülmekte ve idari anlamda Diyarbakır'a bağlılığı devam etmektedir.⁹ Sivas bölgesine yakın olması hasebiyle bir müddet sonra yeniden Sivas'a bağlanan kent, 1735'e kadar Sivas eyaletine bağlı bir sancak olarak Osmanlı idari yapısındaki yerini almıştır. 1735'te ise Gümüşhane Muka'atına ilhak olunmuştur.¹⁰

⁴ Ahmet AKSİN, Erdal KARAKAŞ, **Nüfus İcmal Defterine Göre 19. Yüzyılda Arapgir**,

A.Ü.Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Sayı 13, Ankara 2003 s.92

⁵ Ahmet Aksın-Erdal Karakaş, a.g.m., s.93

⁶ Ahmet Aksın-Erdal Karakaş, a.g.m., s.93

⁷ Besim Darkot, a.g.m., s. 553.

⁸ İbrahim Yılmazçelik, **XIX. Yüzyılın ilk Yarısında Diyarbakır**, Ankara 1995 s.124.

⁹ Yusuf Halaçoğlu, a.g.m., s.328

¹⁰ Orhan Kılıç; **Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı-Eyalet ve Sancak Tevcihatı**, Elazığ 1997, s.54.

1775 yılında Maden-i Hümayun Emanetinin kurulmasıyla beraber Arapgir de bu bölge içinde yer almıştır. Bu emanetin özelliği mali ve idari açılardan farklı eyaletlere bağlı olan bölgeler içermesiydi. Bunlardan biri de Arapgir'dir. Arapgir; bu dönemde idari açıdan Sivas'a, Mali açıdan ise Diyarbekir vilayetine bağlıydı.¹¹

1876'da kurulan Mamuratü'l-Aziz Mutasarrıflığının 1878'de Vilayet haline getirilmesi ile beraber Arapgir, Harput Sancağı'na bağlı kaza merkezi olarak idari taksimattaki yerini almıştır.¹² Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan yeni idari düzenlemeler neticesinde Arapgir, Malatya Vilayetine bağlanmıştır.

Arapgir kazası, ilk dönemlerden itibaren bulunduğu coğrafi alan nedeniyle önemli bir merkez haline gelmiştir. Sivas, Malatya, Elazığ gibi şehirlerin bağlantısını sağlaması, yoğun bir nüfusa sahip olmasını da beraberinde getirmiştir. Ticaret yollarının üzerinde bulunması nedeniyle bölgenin nüfusunda yıllar geçtikçe önemli artışlar meydana gelmiştir. XIX. yüzyılın başlarında bölgeye gelen birçok gezgin, misyoner ve yabancı devlet görevlilerinin Arapgir nüfusu hakkında bilgiler verdiğini görmekteyiz.

Tezimizin konusu olan 163 nolu Arapgir şer'iyeye sicilinde nüfusla ilgili herhangi bir kayda rastlanmamasına rağmen belgelerde Müslümanların yanında Ermenilerin de yoğun bir şekilde yaşadığı görülmektedir. Tezimiz sınırlarını kapsayan dönemle ilgili Mamuratü'l-Aziz salnamelerinde ve diğer kaynaklar da Arapgir nüfusu şöyledir:

¹¹ Ahmet Aksın; **218 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili (1833-1840)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bil. Ens. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), 1990. s.186 ve 414

¹²Ahmet Aksın; **19. Yüzyılda Harput**, Elazığ, 1999. s.35

SALNAME TARİHİ	MÜSLÜMAN	ERMENİ	KATOLİK	PROTESTAN	TOPLAM
H.1298(1881) SALNAMESİ	3842	3986	106	365	8297
H.1301(1884) SALNAMESİ	10331	4826			15157
H.1303(1885) SALNAMESİ	10331	4286			15157
H.1305(1887) SALNAMESİ	10331	4286			15157
H.1307(1887) SALNAMESİ	10331	4286			15157
H.1310(1892) SALNAMESİ					31344
H.1312(1894) SALNAMESİ	22221	9240	226	659	32346
H.1325(1907) SALNAMESİ	23872	7472	207	573	32124

TABLO:1 Salnamelere Göre Arapgir Nüfusu

Salnamelerin yanı sıra birçok gezgin bölgeye gelerek araştırmalarda bulunmuş ve Arapgir'in nüfusu hakkında önemli bilgiler vermiştir. İngiliz konsolosu J. Brant Arapgir'de 6 bin evin olduğunu bunun 4800 tanesinin Müslüman, geri kalan 1200 evin ise gayrimüslimlere ait olduğunu belirtmiştir. Ainsworth 1839'da nüfusun büyük bir çarpıtma neticesinde 6000 Gayrimüslim ve 2000 Müslüman olmak üzere 8000 olduğunu yazmıştır. Taylor, Arapgir'in 1868 yılında 35.000 nüfuslu bir yerleşme olduğunu belirtirken, yerleşmenin nüfusu 1871 yılındaki salnamede 13.421, 1880 yılındaki Salnamede ise 8.207 nüfus ve 3.348 hane olarak verilir. Ünlü gezgin

Vital Cuinet 1890'da 11000 Müslüman, 8.500 Ermeni olduğunu,¹³ Şemseddin Sami ise 1894'te merkezin 20000, toplamda ise nüfusun 32553 olduğunu belirtir¹⁴.

Görüldüğü üzere Arapgir XIX. yüzyılın başlarından itibaren önemli bir yerleşim merkezi olması hasebiyle bölgede nüfusun yoğun olduğu yerler arasında yerini almıştır. Arapgir nüfusunun, Osmanlı devlet kayıtlarında belirli bir düzende artış ve düzen görülürken, bölgeye gelen gezginler ve diplomatlar gayrimüslim sayısını abartılı bir şekilde vermişlerdir. Bunu da yüz yıllık tarihi süreç içerisinde farklı kaynaklardan aldığımız bilgilere göre söyleyebiliyoruz.

¹³ Erdal Karakaş, **Arapkir'in Kuruluş ve Gelişmesi**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.8, Sayı 1, Elazığ1996 s.182

¹⁴ Şemseddin Sami, **Kamusul A'lâm (Hicri 1307)**, C.1, İstanbul 1889, s.234

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ'NDE HUKUK

A. MAHKEME

Osmanlı Devleti'nde hukuk; Şer'i Hukuk ve Örfi Hukuk olmak üzere iki temele dayanmaktadır. Şer'i ve örfi davaların görüldüğü yere mahkeme veya meclis-i şer denilmektedir. Buralarda görev yapan hâkimlere ise Kadı, Hakimü'ş-şer gibi isimler verilmektedir. Osmanlı Devleti, devletin teşkilatlanmasında kendisinden önceki Türk ve İslam devletlerinin idari teşkilat modelini örnek aldığı gibi, adli teşkilatın yapılanmasında da bu devletlerdeki modeli benimsemiştir.¹⁵

Osmanlı Devleti kuruluş döneminde, ilk padişah Osman Gazi'den itibaren atanan idari yönetici ile beraber iki görevliden biri Kadı olmuştur. Kadıları yetiştirecek bir kaynak henüz mevcut olmadığından ilk Osmanlı kadıları Anadolu, İran, Suriye ve Mısır'dan getirilmiştir. I. Murat'ın Molla Fahreddin Acemi'yi otuz akçe maaş ile ilk defa fetva görevine tayin ettiği bilinmektedir. Daha sonra fethedilen her idare merkezine bir kadı tayin edilmiştir.¹⁶ Orduya ait şer'iyeye işleri için de I. Murat zamanında Kadıaskerlik ihdas edilmiştir. Kadıaskerlik, Fatih devrinde Rumeli ve Anadolu'ya mahsus olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Yine kanunnamelerle kadıların rütbe ve dereceleri ile kullanacakları elkâbın tespiti bu padişah zamanında yapılmıştır.¹⁷ Diyarbakır ve Halep'in fethi üzerine Arab ve Acem Kazaskerliği ihdas edilmişse de bu kurum üç sene sonra lağv edilmiş ve buraya bağlı kadılıklar Anadolu Kazaskerliği emrine verilmiştir. Yine bu dönemde kadıların verdiği kararların usulüne uygun bir halde kaydedilmesi için medreselerde "sak" dersleri konmuştur. Böylece defterlere kayıt standardı getirilmeye başlanmıştır.¹⁸

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat öncesinde idari birimler vilayet, sancak ve kaza olmak üzere üçe ayrılmaktaydı. Bu birimlerin her birinde görev ve yetkileri

¹⁵İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, Ankara 1984, s. 86; Fahrettin Atar, **İslam Adliye Teşkilatı, Ortaya Çıkış ve İşleyişi**, Ankara 1969, s. 163-170

¹⁶Halil Cin- Ahmet Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi**, C. 1, Konya 1989, s.227.

¹⁷Halit Ongan, **Ankara'nın bir Numaralı Şer'iyeye Sicili**, Ankara 1958, s. 25.

¹⁸İlber Ortaylı, "Osmanlı Devleti'nde Kadı", **D.İ.A.**, C. 24, İstanbul 2001, s. 732

belirlenmiş bir kadı ya da bu görevleri üstlenmiş nâibler bulunurdu.¹⁹ Tanzimat dönemi diğer alanlarda olduğu gibi yargı alanında da kapsamlı yeniliklerin yapıldığı bir dönemdir. Yargılama alanında atılan ilk adım Gülhane Hattı Hümayunu esas alınarak hazırlanan ve herkesin hukuk önünde eşit olduğu yönünde temel hakları güvence altına alınan iki ceza kanunu çıkarıp yürürlükteki cezalara ek yeni hükümler getirilmesidir. Bu dönemde tek hakimli klasik Osmanlı mahkemesi yerini giderek çok hakimli mahkemeye bırakmaya başlamıştır.²⁰

Tanzimat döneminde Divan-ı Hümayun'un artık işlevsel olmaktan bütünüyle çıkmasının doğurduğu boşluğu dolduracak üst mahkemelerin birbiri peşi sıra kurulduğu görülmektedir. Yine Tanzimat'tan sonra şer'i mahkemelere yeni bir de sistem getirilmiş, verilen kararların gerekçelerine daha geniş yer verilmesi istenmiş şahitlerin isim ve adreslerinin de deftere işlenmesi sağlanmıştır.²¹

Şer'îye mahkemeleri mütareke dönemlerinde Şeyhülislamlığa bağlanarak yeni bir takım düzenlemeler yapıldıysa da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda, 1924 tarihinde çıkarılan "mehâkim-i şer'îyenin ilgasına ve mehâkim-i teşkilatına ait ahkâm-ı muadil kanunu" ile ortadan kaldırılmış ve görevleri Asli Hukuk Mahkemelerine devredilmiş, böylece de kadılık ve nâiblik unvanları tarihe karışmıştır.²²

B. OSMANLI DEVLETİ'NDE KADILIK KURUMU

Osmanlı devletinde çok kapsamlı yetkileri bulunan ve şer'îye mahkemelerinde yargı görevini yerine getiren şahıslara kadı denilmektedir. Kesmek ve ayırmak gibi sözlük manaları bulunan kaza, terim olarak hüküm ve hâkimlik manalarını ifade eder. Osmanlı hukukçuları kadıyı insanlar arasında meydana gelen anlaşmazlıkları Şer'î hükümlere göre karara bağlamak için devletin en yüksek icra

¹⁹Mehmet Akif Aydın, "Osmanlı'da Hukuk", **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, İstanbul 1994, s. 430-434.

²⁰Ongan, a.g.e., s. 28.

²¹Ahmet Akgündüz, **Şer'îye Sicilleri**, İstanbul 1988, s.20.

²²Ayhan Uçar, **Üsküdar'a ait 403 Numaralı Şer'îye Sicili**, Yüksek lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2004, s.2-3.

makamı tarafından tayin edilen şahıs diye tarif etmektedirler. Kadılara hâkim veya hakimü'ş-şer' de denilmektedir.²³

Osmanlı Devleti, çağdaşı devletlere oranla karmaşık, ama mükemmel bir devlet teşkilatı kurmuştur. Çeşitli İslam devletlerinde var olan kadılık kurumunu geliştirerek devletin vazgeçilmez bir organı haline getirmiştir. Devlet, örfî ve idarî yönden “eyalet ve sancak” düzeni esasına göre kurulurken, şer’i ve adli yönden ise “kaza” birimi esasına göre kurulmuştur. Eyalet ve sancaklardan beylerbeyleri ve sancakbeyleri geniş yetkilere sahip olurken, kaza sisteminde ise kadılar ve nâibler geniş yetkilere sahip olmuşlardır.²⁴

Kadıların temel görevi toplumda meydana gelen hukukî ihtilafları sonuçlandırmak, hukuka aykırı davranışların cezasını hükme bağlamak, verdikleri hüküm ve cezaları icra ve infaz etmektir. Ancak İslam tarihinde kadılara dinî, malî, idarî, eğitim-öğretim vb. kazaî olmayan görevlerin tevdi edildiği de olmuştur. İslam hukukunun klasik doktrinindeki yerleşik anlayışa göre kadı ile halife arasında vekâlet ilişkisi vardır. Bunun için de halife yargılama yapmak ve davaları hükme bağlamak hususunda kendisinin vekili olan kadının görev ve yetkisini yer, zaman, konu ve diğer yönlerden sınırlandırabilir.²⁵

Osmanlı Devleti tarihi kaynaklarından elimizdeki en eski şer’iye sicilleri olan Bursa Şer’iye Sicilleri XV. yüzyılın ikinci yarısına kadar uzandığından Osmanlı idaresinin ilk bir buçuk asrında kadılar ve mahkeme faaliyeti hakkında birinci derece kaynaklardan bilgi edinme imkânı yoktur. İlk kadıların İznik, Bursa ve Edirne gibi merkezlere tayin edildiği, yeni fethedilen yerlere ikinci ve üçüncü derecede kadıların gönderildiği vakayinamelerden öğrenilmektedir.²⁶ Değişik payelerle göreve giden kadılar; Sultana bağlı, Sultan adına davaları halletme işlerini yürütürken adlî, idarî, askeri, mali ve benzeri gibi çok geniş yetkilere sahip idiler.²⁷ Kadılar bütün yönetici zümre gibi askeri sınıfın bir üyesidir. Fakat bir yerde yönettiği Müslüman halkın dahi merkezi devlet karşısında sözcüsü odur. Şer’i hukuku uygulamakla vazifeli olması sebebiyle merkezi hükümet memuru olduğu kadar ahalinin de devlet karşısındaki

²³Cin ve Akgündüz, a.g.e., s. 228.

²⁴Akgündüz, a.g.e, s. 68.

²⁵Fahrettin Atar, “Kadı”, **D.İ.A.** İstanbul 2001, s. 68.

²⁶Ortaylı, a.g.m., s.70

²⁷Akgündüz, a.g.e., s.68.

temsilcisi ve sözcüsü durumundadır. Gayrimüslim ahalinin yaşayışına müdahale yoksa da o zümrenin de hukukunu gözetmek ve mali yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğine dikkat etmek zorundadır.²⁸

Osmanlı Devleti'nde kadılar medrese eğitiminden geçenlerden oluşurdu. Medreseleri bitirenler, yani icazet alanlar icazet alış sırasına göre matlab defteri denilen deftere yazılır ve bunlara mülazım denilirdi. Mülazımlar eğer kaza (yargı) mesleğini seçerlerse en küçük idari birimden başlamak şartıyla kadı olarak tayin edilirdi.²⁹

Kadıların göreve tayini ve görev yerlerindeki sürelerinin uzatılması, kısa tutulması veya iki kadının karşılıklı yer değişimiyle ilgili zengin örneklere kazasker ruznamçesi denilen defterlerde rastlanmaktadır. Görevin verilmesine “sadaka etmek, edilmek” denir. Bununla beraber; kadılar bir bölgeye kural olarak iki yıllık süreyle tayin edilirdi. Ancak yine de bir bölgede kadının mevcudiyeti, tayin usulü, müddeti içinde azli ve bir başkasının tayini çok dikkat edilen bir husustu. Osmanlı idaresine zayıf olarak bağlı Kuveyt gibi köşelerde dahi kadı mutlaka vardı. Kısacası kadı Osmanlılarda asırlar boyunca hâkimiyet sembolü olan bir memurdu.³⁰

Kadılık göreviyle bir kazaya atanan kadı önce orada kendisine ve mahkeme ehline yetecek nispette büyük bir konak kiralayıp bu konağın bir bölümünü kendisi ve ailesi için ayırırken, diğer bölümünü de Mahkeme-i Şer'îye olarak tanzim ederdi. Kadılar taşrada hükümete ait vazifeleri gören ve halkın her sahada yegâne mercii bulunan idarî ve kazaî salahiyeti olan birer devlet memuru idiler.³¹ Bu şekilde oluşturulan mahkeme-i şer'îye'de bir kadı veya nâib, bir başkâtip, iki veya üç tane kâtip, bir kethüda, bir çukadâr, bir mahkeme imamı ve bir mukayyid bulunurdu.³²

Kadı olabilmek için “sahn” medreselerinden çıktıktan sonra Bağdat, Kahire, Konya, Bursa kadıları yanında staj devresi geçirmek şart idi. İstanbul, Bursa Ankara'daki yüksek medreselerde müderrislik edenler arasında arzu edenlere kadılık verilirdi. Büyükşehirlere kadı olabilmek için ilmiye kademesinden yükselmek

²⁸Ortaylı, a.g.m., s.70.

²⁹Akgündüz, a.g.e., s.68.

³⁰Ortaylı, a.g.m., s.71.

³¹T. Mümtaz Yaman, “Şer'î Mahkeme Sicilleri”, **Ülkü**, C. 12, S. 68, Ankara 1938, s. 153.

³²Rıfat Özdemir, “Şer'îye Sicillerinin Sosyo Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, **I. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu**, İstanbul 1986, s 179

lazımdı. Kadıların maaşlarına cihet ya da vazife deniyordu. Yevmiyeleri yüz elli, dört yüz hatta beş yüz akçe arasında değişmekte idi. İstanbul, Edirne gibi şehirlerin kadıları daha yüksek maaş sahibi idiler. İstanbul'da oturmakta olan Anadolu ve Rumeli Kazaskerleri namzedi inhâ eder ve padişahın kabulü ile kadı tayin edilmiş olurdu. Kazanın reisi olan kadıların genel itibariyle vazifeleri şu şekilde sıralanabilir:

1) Hakim olarak kadılar bütün davalara bakarlar ve adli işleri görürlerdi. Günümüzdeki Noterlik görevleri de bunların uhdelerindeydi. Bu hususta yardımcıları; mahkeme kâtipleri, muhızır başı ve muhızırlardı. Kadılar yerlerinde bulunmadıkları zaman kendilerine vekâlet etmek veya köylerde dolaşarak küçük davaları halkın ayağında halletmek üzere müteaddid nâibleri bulunduğu gibi her kaza merkezinde bulunan bir müftü, şer'i hükümleri en iyi bilen ve davalar hakkında verilecek kararların hangi şer'i esaslara istinat edeceğini tayin eden bir makam mümessili sıfatıyla kadıya adli vazifesinde yardım ediyordu. Dürüstlüğüne herkesin inandığı o şehrin eşrafından beş altı kişi celselerde daima müşahit olarak bulunurlardı. Kadıların mahkemede davalara baktıkları sırada ve kâtipler tarafından şer'îye sicili denilen defterlere geçilen hüccet suretlerinin altını imza ederlerdi.

2) Kadı'nın idari vazifesi, halk ile hükümet arasındaki münasebetleri temin etmektir. Hükümetten bir talep veya şikâyetle bulunanlar doğrudan doğruya kadıya müracaat eder ve istekleri hükümet merkezine kadı tarafından bildirilirdi. Hükümet merkezinin halktan istediği vergileri, haneleri tevzi ederek bizzat toplayan kadı olduğu gibi, seferlerin sivil halkı ilgilendiren hususlarını da kadı takip eder ve neticelendirirdi. Payitaht ile kaza arasındaki resmi muhaberat evrakının suretleri dahi kadıların kâtipleri tarafından şer'îye sicillerine geçirilir ve muhafaza olunurdu.

Kadı aynı zamanda asayişin amiri idi. Bir Subaşı ve onun emrinde bulunan Asesbaşı da ona yardım ediyordu. Asesbaşı'nın emrinde polis mahiyetinde Asesler vardı. Subaşılar XV. asrın sonlarına kadar hükümet tarafından her kazaya bir tane olmak üzere ulufe ile tayin olunurlardı.

3) Büyük bir kasaba ve şehir olan kaza merkezinin belediye reisliği Kadı'nın üçüncü vazifesi idi. Muhtesip, Pazarbaşı, Esnaf, Yiğitbaşları ve Mimarbaşları bu hususta kendisine yardım edecek memurlar idi. Narh tespiti suretiyle fiyatların keyfilikliğini önlemek, satışlarını kontrol etmek ve her türlü ihtikârlarına mani olmak,

ticarî kaideleri tatbik etmek ve hükümete ait kazanç vergilerini toplamak gibi işleri Kadı hep Muhtesip vasıtasıyla idare ediyordu. Bir şehirde müteaddid pazarlar vardı ve her biri ayrı bir ticarî eşya alışverişine sahne oluyordu. Pazarbaşılarının her biri bu birbirinden ayrı mahiyette olan pazarları idare ederlerdi. Her esnafın başında birer Şeyh olduğu gibi bir de Yiğitbaşılı vardı. Esnaf reisleri, seçimle başa gelse de Kadı'nın kabulü ve tescili gerekiyordu.

4) Kadı aynı zamanda askeri görevleri açısından sefer-i hümayun sırasında geçilecek yol, köprü, çeşmelerin tamiri ve erzak teminin başlıca sorumlusuydu. Donanma inşası, ordu sevkiyatı, yangın ve zelzele zamanlarında ve bunun gibi olağanüstü durumlarda acilen inşaat işçisi, kalfası ve ustası sevki, malzeme sağlanması için Kadılara emir verilirdi. Avarız vergilerinin toplanması, sefer zamanında gerekli okçu, kürekçi, beygir temini, bunların nakli için iskelelerde at gemilerinin hazırlanması da Kadıların görevleri arasındadır.³³ Bunun yanı sıra Çöpçübaşı da temizlik işlerine bakmak ve gerekli konularda Kadılardan emir almaktaydı. Mimarbaşı hem şehirlerde inşa işleriyle meşgul olan ustalara nezaret etmekte ve hem de imar işlerinde şehrin sokak ve caddelerinin intizamına riayet olunmasını temin etmekteydi. Halk arasında çıkan her türlü inşa ve mesken ihtilaflarında Mimarbaşı'nın raporu mahkeme hükmüne esas olunuyordu. Sivil münasebetler yani evlenme ve boşanmalar da Kadı tarafından karara bağlanmaktaydı.³⁴

Kadı'nın dışında Osmanlı Mahkemelerinde temel görevlere sahip olan birçok görevli de sayılabilir. Naib adı verilen Kadı yardımcılarını yani vekiller bunların en önemlisiydi. Bunun yanı sıra; mahkeme güvenliğini sağlayan Muhzırlar, günümüz icra memurları konumunda bulunan Çavuşlar, vefat eden bir şahsın terekesini mirasçılar arasında taksim eden şer'i memur görevindeki Kassamlar, Mübaşirler, Kâtipler, Tercümanlar ve Hademeler de Osmanlı Devleti'nde mahkemede görev alan diğer görevlilerdi.

³³ Ortaylı, a.g.m, s.72

³⁴ Mustafa Akdağ, "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar", A.Ü. D.T.C.F. Dergisi, C. 13, Ankara 1955, s. 1-2

C. ŞER'İYE SİCİLLERİ

Mahkeme sicilleri, kadı sicilleri ve kadı defterleri adları da verilen şer'îye sicilleri, mahalli şer'î mahkemelerde kronolojik sıra ile tutulan ve çok çeşitli konuların kaydedildikleri defterlerdir.³⁵ Osmanlı Devleti tarih kaynaklarının en önemlilerinden biri olan Şer'îye sicilleri, şer'î mahkemelerde kadılar tarafından yapılan yargılamalar sonucu verilen kararların, merkezi hükümetten gönderilen ferman, berat, buyruldu, kanunname gibi yazıların veya kadıların birbirleriyle ya da diğer mahalli idarecilerle yaptıkları yazışmaların kaydedildiği defterler anlamına gelir.

Şer'î mahkemelerde kayıt tutma işlemi ilk zamanlardan itibaren uygulanan ve İslamiyet'le birlikte ortaya çıkan tarihi seyrini bütün İslam devletleriyle paralellik içinde götürmüştür. Şer'îye sicillerinin kayıt yönünden zenginliği mefhum olarak tarifini güçleştirmekle beraber kadıların verdikleri îlam, hüccet ve diğer kendi görevleriyle alakalı bütün muamele kayıtlarını tuttıkları defterler şeklinde bir ifadelendirmeye de gidildiği görülmektedir. Abbasiler ve Selçuklular devrinden sonra İlhanlılarda da bu gibi sicillerin varlığı hakkında kesin bilgiler mevcuttur.³⁶

Şer'îye sicillerinin belli kalıplarla düzenlenmesi ve sistemli hale getirilmesi önemli oranda Osmanlılar devrinde olmuştur. Osmanlılar yazılı muameleleri daha standart hale sokmuşlar, fıkıhın bütün babları ile ilgili belge çeşitlerini bir bütünlük içine Türkçe olarak düzenlemiş ve bu konuda kitaplar telif etmişlerdir. Kadı defterleri maruzlara, ilâmlara, hüccetlere, aile hukukuna, terekeye, emir ve fermanlara, vekâlet ve kefaletlere ait ayrı ayrı tutulmuş olanları olduğu gibi çeşitli vesikaları bir arada karışık olarak da bulunduranları vardır.³⁷

Din, dil ve ırk farkı gözetmeksizin bütün insanlarla ilgili olayları ve bu olayları ilgilendiren mahkeme kararlarını, Osmanlı Devleti'nin muhtelif devirlerdeki hukukî, dinî, iktisadî, askerî ve idarî müesseseleri hakkında bizim için çok değerli olan konuları şer'îye sicilleri sayesinde öğrenmekteyiz.

³⁵ Mefail Hızlı, "Maddi Kültür Varlıklarımızın Onarılmalarını Belirlemede Şer'îye Sicillerin Rolü",

Tac Vakfı Yıllığı 1, İstanbul 1991, s. 142.

³⁶ M. Fuat Köprülü, "Anadolu'nun Yerli Kaynakları", **Beleten**, C. 7, S. 27, s. 490, 1943.

³⁷ Abdülaziz Bayındır, **İslam Muhakeme Usulü**, İstanbul 1986, s.1.

Sadece bazı askeri kararlar dışında Osmanlı Devleti'nde herhangi bir beylerbeyine, eyalet, sancak ve kazaya devletin yetkili organları tarafından gönderilen ve hüküm denilen emirlerin tamamı şer'i mahkemeleri temsil eden kadılara yazılırdı.³⁸

Her türlü resmi yazı mahkemeye intikal ettikten sonra belli bir disiplin içinde sicile kaydedilirdi. Mahalli konulara dair kadıların veya naiplerin verdiği kararları sicillerin bir tarafına, merkezden gelen her türlü resmi yazılar ise öbür tarafına yazılırdı. Mahalli konulara ilişkin belgelerin yazıldığı bölüme "sicill-i mahfuz", merkezden gelen emirlerin yazıldığı bölüme ise "sicil-li mahfuz defterlü" denilirdi.³⁹ Bu defterler genellikle muayyen bir usul ve kaide üzerine cebe girecek şekilde uzun boylu ve dar enli olurlardı. Mesela kırk santim boyunda olan bir defterin on altı on yedi santim eni olurdu. Yazıların çoğu zaman talik kırması dediğimiz yazı çeşididir. Kâğıt sağlam, parlak ve mürekkepleri de bugün bile parlaklığını muhafaza edebilmektedir.⁴⁰

İktisat tarihi, sosyal yapı ve idari teşkilatın anlaşılması bakımından şer'iyeye sicilleri kamu hukuku açısından vazgeçilmez kaynaklarımızdan biridir. Eski idari teşkilatımızın birçok ünitelerini aydınlatması bakımından tetkike değer vesikalar bulmak mümkündür. Özellikle sancak, kaza ve eyalet taksimatı, beylerbeylik, sancak beyliği kethüdalık ve voyvodalık gibi idari; kadılık, naiblik, muhızrlık, mübaşirlik, çavuşluk ve subaşılık gibi adli müesseselerin hem idari yapısını, hem de ifa ettikleri fonksiyonlarını şer'iyeye sicillerindeki kayıtlardan çıkarmak mümkündür. Sicillerin aydınlatıcı bir rol oynadığı bir diğer husus da Türk halkının aile yapısı, ticari ahlakı, benzeri sosyal yapıyı ilgilendiren meselelerdir.⁴¹

Şer'iyeye sicilleri son zamanlarda ortaya çıkan şehir tarihleri ve yurdun muhtelif bölgelerindeki mahalli hayata ait ilmi araştırmaların birinci derecede kaynağıdır. Özellikle bir bölgenin tarihi ve iktisadi şahsiyetini ve bütünlüğünü ortaya çıkarmak gayesiyle kaleme alınan bu çeşit tarihler geçmişi bütün canlılıklarıyla yeniden yaşatan şer'iyeye sicilleri incelenerek ve tahlil edilerek senteze gidilmedikçe

³⁸Akgündüz, a.g.e., s.11.

³⁹Özdemir, a.g.m., s.179.

⁴⁰İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Şer'i Mahkeme Sicilleri", **Ülkü**, S. 29, 1935, s. 366.

⁴¹Akgündüz, a.g.e., s.16.

daima eksik kalmaya mahkûmdur. Şeyhülislam, Kazaskerler ve Sadrazamlar gibi büyük devlet adamlarının hayat hikâyelerini bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarabilmek için de sicillere müracaat etmek gerekir.⁴²

Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, ithal edilen ve ihraç edilen eşya, tarım ürünleri, imal ettiği sanayi ürünleri; Anadolu'da mevcut olan sanat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği maaşlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı, cinsi para arzı ve çeşitleri, para, enflasyon ve devalüasyonlarının gerçek manada tarihî seyri doğru olarak ve yerli yerinde XV ile XX. asır arasında şer'îye sicillerinden öğrenilebilmektedir.⁴³

Miras hukuku, aile hukuku, şahıs hukuku, eşya, borçlar, ticaret hukukuna ait kararlar ile kamu hukuku açısından da önemli olan siciller, ahvali şahsiye ve ibadet konuları dışında zımmilere de kendi rızalarıyla İslam hukukunun esaslarının uygulandığını, başta aile ve miras hukuku olmak üzere kendi dinleri gereği olan konularda kendi hukuklarının uygulandığı da bu belgelerde tespit edilmiştir.⁴⁴

Savaş yapılmadan önce sefer hazırlıklarına dair beylerbeyi ve sancakbeylerine yazılı emirler gönderildiği gibi ordunun ihtiyacı olan gıda maddeleri, gemi, at, kürekçi, araba, cephaneye ve benzeri ihtiyaçların karşılanması amacıyla kadılara da yazılı emirler gönderilirdi. Gönderilen bu yazılı emirlerin içinde savaşın kime ve hangi sebeple açıldığı izah edilir ve konuyla ilgili Şeyhülislam fetvası hatırlatılarak halkın savaşın zaruretine inanması temin edilirdi. Şer'îye sicillerinin bir diğer özelliği de harp tarihi ve askeri konularla ilgili olarak ihtiva ettiği tafsilatlı kayıtlardır.⁴⁵

Kadıların yetkisi dâhilinde bulunan idari görevler 1839 yılında Tanzimat Fermanı ilan edilince kadılardan alınarak görevleri yalnızca şer'î mahkemelere münhasır kalmıştır. Tanzimat'ın ilanı ile kadıların idari görevleri, mülkî memurlara bırakıldığı gibi Şer'î mahkemelerin yetki alanları da daraltılmıştır.⁴⁶

⁴²Akgündüz, a.g.e., s.13-14.

⁴³Uzunçarşılı, a.g.e., s.367.

⁴⁴Bayındır, a.g.e.,s.18.

⁴⁵Akgündüz, a.g.e.,s.16.

⁴⁶Abdullah Saydam, **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, Trabzon 1999, s. 287.

Birtakım idari ve hukuki mahkemeler kurularak Şer'îye mahkemelerinin görevleri belli alanlara inhisar ettirilmiştir. 1867 tarihli Divan-ı Ahkâm-ı Adliye nizamnamesine göre aile, miras, vakıf, şahsa karşı işlenen suçlar ve cezalar gibi hukuk-ı şer'îye denilen davalar dışındaki hususlar şer'îye mahkemelerinin yetkisinden çıkarılmıştır. Şer'îye mahkemelerinin idari yargı yetkileri de yine aynı tarihli Şurâ-yı Devlet nizamnamesi ile sınırlandırılmıştır.⁴⁷

D. ŞER'İYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGE TÜRLERİ

163 Nolu Arapgir Şer'îye Sicilinin tamamı hüccetlerden oluşmaktadır. Genel olarak şer'îye sicillerinde şu tür belgeler bulunmaktadır.

- 1) Berat
- 2) Buyruldu
- 3) Ferman
- 4) Hüccetler
 - a)Nikâh Hüccetleri
 - b)Boşanma Hüccetleri
 - c)Muhalaa (Rıza ile Boşanma)
 - d)Fesh-i Nikâh Hüccetleri
 - e)Mehr Hüccetleri
 - f)Nafaka Hüccetleri
 - g)İzin ve Yetki Hüccetleri
 - h)Köleyi Özgürlüğüne Kazandırma Hüccetleri
 - ı)Alım Satım Hüccetleri
 - i)Ferağ Hüccetleri
 - j)Sulh Hüccetleri
 - k)Vakfiye Hüccetleri

⁴⁷Akgündüz, a.g.e.,s.77.

- 5) İlam
- 6) Maruzlar
- 7) Müraseleler
- 8) Tezkereler
- 9) Temessükler
- 10) Terekeler

Bütün bunların dışında şer'îye sicillerinde şahıslara ait perakende hesap kayıtları müsvedde cinsinden tutulmuş kısa kayıtlar da bulunmaktadır ki bunlar çok az bir yekûn tutmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

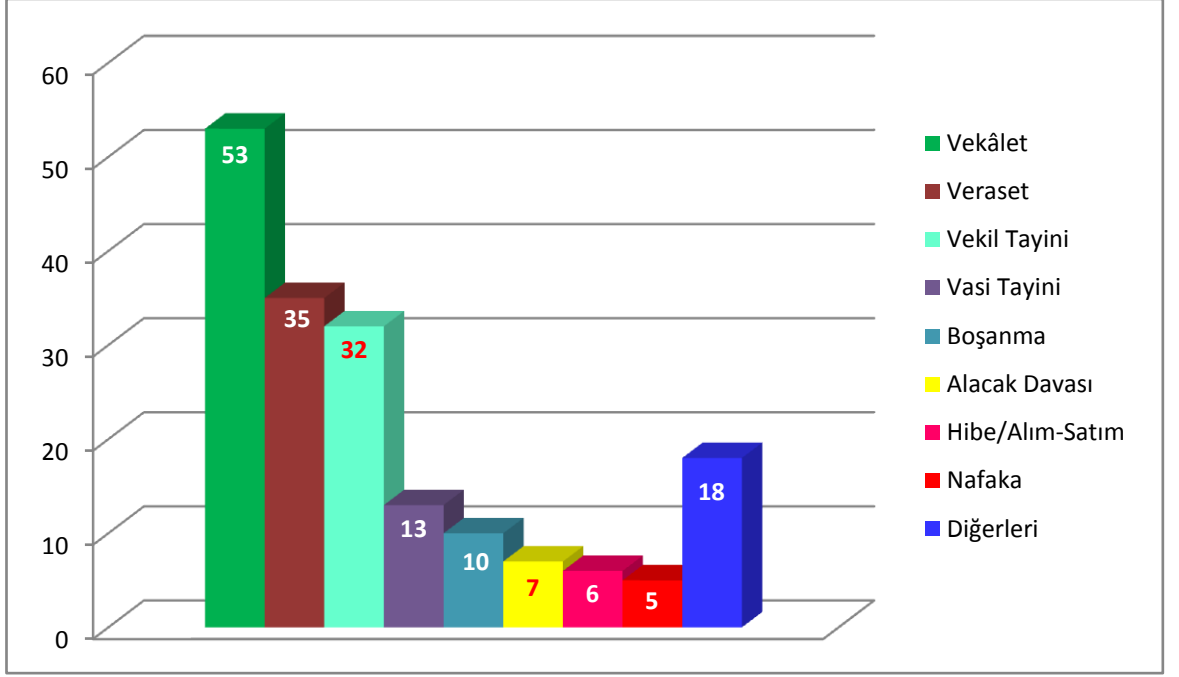
163 NOLU ARAPGİR ŞER'İYE SİCİL DEFTERİ

A. DEFTERİN TANITIMI

163 Nolu Arapgir Şer'ıye Sicili Rumi 14 Mayıs 1308-12 Kânûn-ı evvel 1311/ Miladi 26 Mayıs 1892-24 Aralık 1895 tarihleri arasındaki 179 hükmü ihtiva etmekte ve 72 varaktan meydana gelmektedir. Defter'in cildi sırtı meşin, satırları siyah pantizot bez kaplıdır. Boyutu 20,5x36 cm'dir. Defter Adana müzesinden Milli Kütüphane'ye getirilmiş ve mikrofilmleri tamamlanmıştır.

Defterde bulunan yer isimleri bundan önce yüksek lisans tezi olarak hazırlanan 164 ve 242 No'lu Arapgir Şer'ıye Sicillerine bakılarak ve son dönemde Arapgir hakkında kaleme alınan makaleler ile bölgede yaşayan insanların görüşüne başvurularak düzenlenmiştir.

Defterin 11. Sayfası ilki net görünmediği için iki kez çekilmiştir. İlk sayfa dikkate alınmamış ve transkript edilmemiştir. 15. Sayfa tahrip olmuş ve okunamayacak durumdadır. Bununla beraber defterde birçok yerde belge sıralamalarında karışıklık olduğu, bazı belge numaralarının da iki kez verildiği anlaşılmıştır (Örneğin 27. Belge). Transkripsiyonda tamamen orijinal belge esas alınmıştır. Kıрма rika ile yazılan defterin transkripsiyonu ve tahlilleri yapıldığında, dava konularının Grafik 1'de belirtildiği gibi; 53 Vekâlet, 35 Verâset, 32 Vekil Tayini, 13 Vasi Tayini, 10 Boşanma, 7 Alacak Davası, 6 Hibe/Alım-Satım, 5 Nafaka, 2 Sirkat davası gibi konulardan oluştuğu görülmektedir.

Grafik 1:Şer'îye Sicilindeki Hükümlerin Konusuna Göre Dağılımı

B. BELGE KONULARI İSTATİSTİĞİ

1-Vasi Tayini

2-Vesayete istinaden izin talebi

3-Vekâlet

4-Hibe/Alım-Satım

5-Vasi Tayini

6-Vasi Tayini ve Vesayete İstinaden Alacak Davası

7-Vekâlet

8-Nafaka Talebi

9-Vekâlet

10-Vasi Tayini

11-Vekâlet

12-Vekâlet

13-Vekâlet

14-Vekâlet

15-Terekeden Alacak Davası

16-Mal Taksimine dair

17-Vekâlet

18-Vekâlet

19-Vekâlet

20-Veli Tayini

21-Vasi Tayini

22-Terekeden Alacak Davası

23-Vakıf-Vakfiye Kaydı

24-Vekâlet

25-Verâset

26-Verâset

27-Verâset

28-Vasi Tayini

29-Talak/Boşanma

30-Vekâlet

31-Verâset

32-Müdahaleden Men' davası

33-Verâset

34-Verâset

35-Vekâlet

36-Nafaka Talebi

37-Vekâlet

38-Nikâh

39-Satış Tescili

40-Verâset

41-Hibe

42-Vekâlet

43-Vekâlet

44-Vekâlet

45-Vekâlet

46-Vekâlet

47-Vekâlet

48-Vekâlet

49- Tescil

50-Alacak Davası

51-Verâset

52-Verâset

53-Vasi Tayini

54-Tescil-İntikal

55-Hibe/İntikal

56-Vekâlet

57-Vekâlet

58-Vasi Tayini

59-Verâset

60-Vekâlet

61-Vekâlet

- 62-Vekâlet
- 63-Vakıf/Mütevelli
- 64-Alacak Teslimi
- 65-Vekâlet
- 66-Verâset
- 67-Vekâlet
- 68-Boşanma ve Mihr
- 69-Vekâlet
- 70-Vekâlet
- 71-Vasi tayini
- 72-Vekâlet
- 73-Verâset
- 74-Vekâlet
- 75-Vekâlet
- 76-Vesayete İstinaden
- 77-Vekil Tayini
- 78-Vekil Tayini
- 79-Vekil Tayini
- 80-Alacak Davası
- 81-Vekil Tayini
- 82-Boşanmanın Tescili
- 83-Vasi Tayini
- 84-Vekil Tayini
- 85-Vekil Tayini

- 86-Vekil Tayini
- 87-Vekil Tayini
- 88-Vekil Tayini
- 89-Vekil Tayini
- 90-Verâset
- 91-Boşanma Tescili
- 92-Vekil Tayini
- 93-Vekil Tayini
- 94-Tayin Tescili
- 95-Mehir, İddet ve Nafaka Davası
- 96-Boşanma Tescili
- 97- Vekil Tayini
- 98-Vekil Tayini
- 99-Vekil Tayini
- 100-Vekil Tayini
- 101-Vekil Tayini
- 102-Vekil Tayini
- 103-Hibe Tescili
- 104-Nafaka İstemi
- 105-Vekil Tayini
- 106-Vekil Tayini
- 107-Boşanma Tescili
- 108-Boşanma Talebi
- 109-Vasi Tayini

- 110-Düzeltilme
- 111-Boşanma talebi ve tescili
- 112-Vekil Tayini
- 113-Vekil Tayini
- 114-Verâset
- 115-Vekil Tayini
- 116-Yaş Tespiti
- 117-Nafaka
- 118-Vekil Tayini
- 119-Alacak Davası
- 120-Vekil Tayini
- 121-Vekil Tayini
- 122-Vekil Tayini
- 123-Düzeltilme
- 124-Verâset
- 125-Vekil Tayini
- 126-Vekil Tayini
- 127-Boşanma
- 128-Verâset ve Satım İçin izin talebi
- 129-Hibe/Satış
- 130-Verâset
- 131-Verâset
- 132-Vekil Tayini
- 133-Vekil Tayini

134-Verâset

135-Vekil Tayini

136-Verâset

137-Vekâlet

138-Vekâlet

139-Vekâlet

140-Vekâlet

141-Vekâlet

142-Vekâlet

143-Vekâlet

144-Vekâlet

145-Hibe/Satış

146-Vesayet Talebi

147-Verâset

148-Verâset

149-Vekâlet

150-Vekâlet

151-Verâset

152-Verâset

153-Verâset

154-Verâset

155-Arazi Taksimine Dair

156-Verâset

157-Verâset

158-Verâset

159-Vekâlet

160-Vekâlet

161-Vekâlet

162-Vekâlet

163-Boşanma Talebi

164-Vekâlet

165-Vekâlet

166-Verâset

167-Vekâlet

168-Verâset

169 Verâset

170-Vekâlet

171-Kayıt/Belge Yenileme

172-Verâset

173-Verâset

174-Vekâlet

175-Sirkat İddiası

176-Sirkat İddiası

177-Verâset

178-Vekâlet

179-Alacak Davası

VEKÂLET:53

VERÂSET:35

VEKİL TAYİNİ:32

VASİ TAYİNİ:13

MAL TAKSİMİNE DAİR:2

BOŞANMA TALEBİ VE TESCİLİ:10

NAFAKA:5

HİBE/ALIM-SATIM:12

SİRKAT:2

VAKIF:2

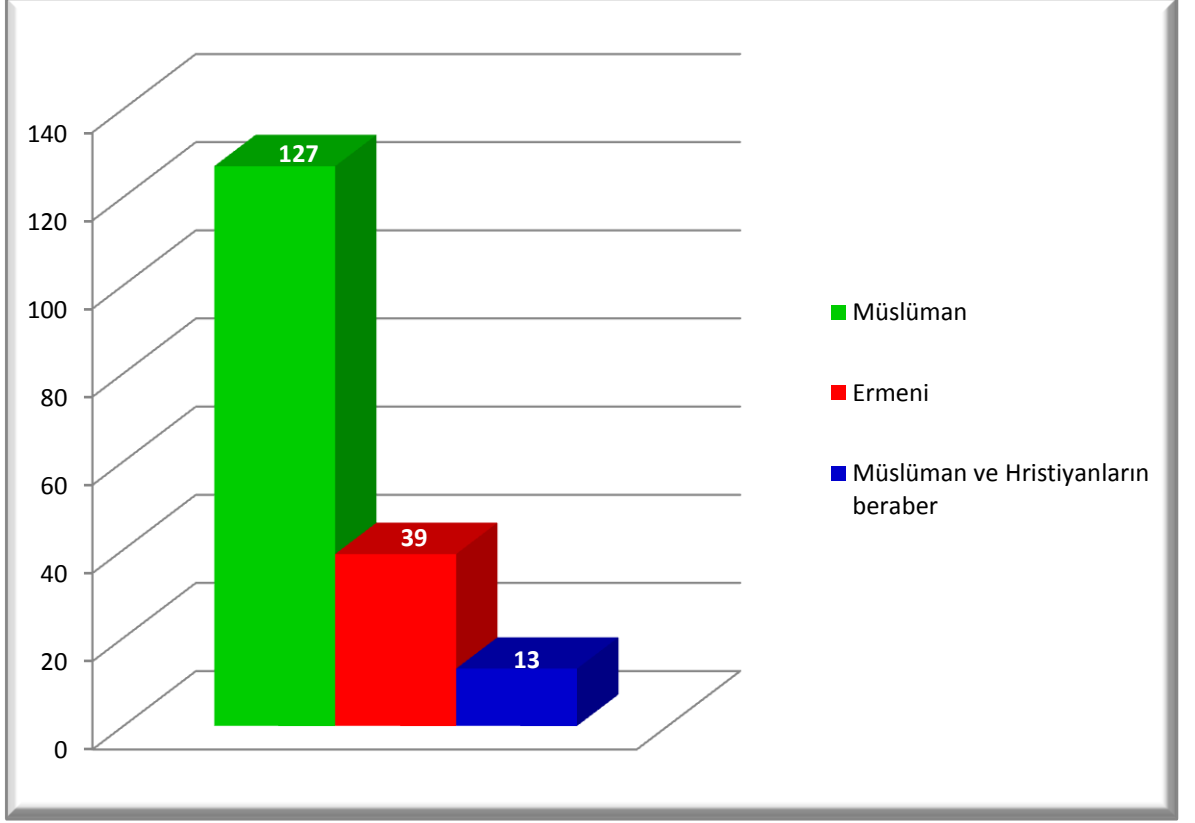
YAŞ TESPİTİ:1

DÜZELTME:2

TOPLAM:179

C. ŞER'İYE SİCİLİNDEKİ HÜKÜMLERİN MİLLİYETLERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

163 No'lu Arapgir Şer'ie Siciline göre; Arapgir kazasının sosyal, kültürel ve ekonomik durumunu ortaya koymak için yapılan çalışmada incelenen şer'ie sicilinde bu konularla ilgili birçok hükmün olduğu gözlemlenmiştir. Şer'ie sicilleri araştırmacılara şehirlerin etnik ve dinî yapısı hakkında da önemli bilgiler vermektedir. Grafik 2'de belirttiğimiz gibi 163 no'lu sicilde Arapgir'deki dava konularının 127'si Müslümanlara, 39'u Ermenilere ve 13'ünün de Müslüman ve Ermenilerin beraber bulunduğu davalara ait olduğu görülmüştür. Bu durum bize milliyetçilik akımının hızla yükseldiği XIX. yüzyılın sonlarında bölgedeki etnik ve dini çeşitliliği göstermektedir.

Grafik 2:Şer'îye Sicilindeki Hükümlerin Milliyetlere Göre Dağılımı

Toplam Belge Sayısı:179

a. Müslümanlara Ait Belgeler: 127 adet

1,3,5,7,9,10,12,15,17,18,19,20,21,22,23,24,26,27,28,29,32,33,35,36,37,39,41,42,43,44,45,46,(23.sayfa1),47,48,47,(24. Sayfa 1,2,3), (25.sayfa1),
56,58,60,61,63,64,65,66,67,70,72,74,75,77,78,79,80,82,83,84,85,86,87,88,89,90,91,2
(41.sayfa 1),97,99,100,101,102,103,104,104,105(47.sayfa 1),127, (48.sayfa1,2),
113,114,(50.sayfa1,2),121,122,123,124,126,127,128,130,132,133,134,135,136,138,1
39,144,145,146,147,148,150,151,152,153,154,155,156,157,158,162,163,164,166,168
,169,170,171,172,173,175,177 nolu belgeler

b. Hristiyanlara (Ermenilere) ait Belgeler:39 adet

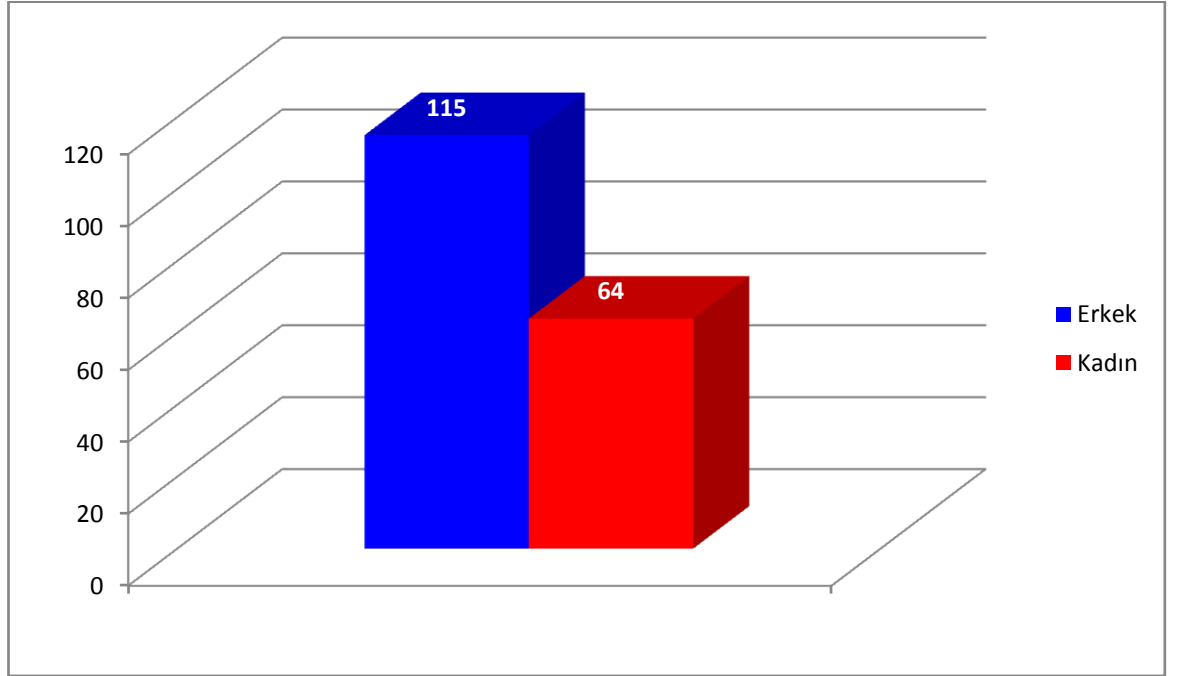
2,4,8,11,16,27,30,31,34,38,40,52,54,55,57,62,68,71,73,76,81, (41.sayfa 2),94,95,96,
(49.sayfa 1),118,119,120,125,129,131,142,143,161,167,174,176,178 nolu belgeler.

c. Müslüman ve Hıristiyanların Beraber Bulunduğu Belgeler: 13 adet

6,13,14,42, (27. Sayfa 1),69,98, (47.sayfa 2),140,141,160,165,179 nolu belgeler

D. ŞER'İYE SİCİLİNDEKİ HÜKÜMLERİN CİNSİYETLERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

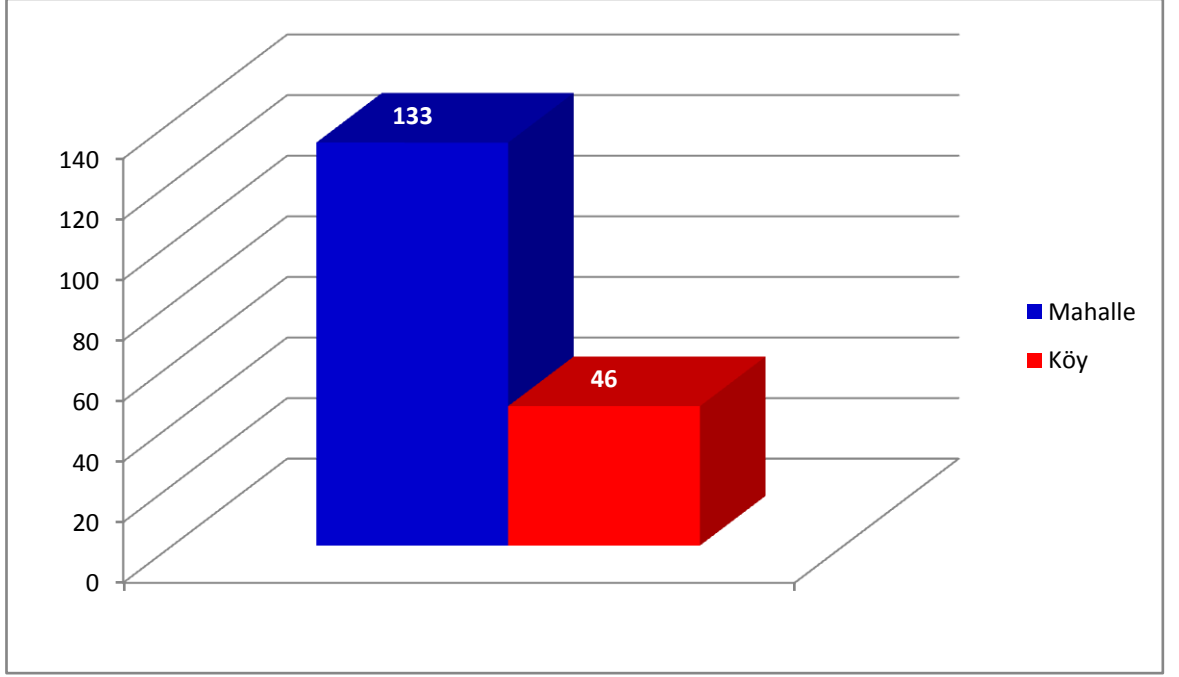
163 No'lu Arapgir Şer'ie Sicilinde kadının önemli oranda davalarda yer edindiği görülmektedir. Kadının toplumsal yaşamda etkin olarak katılması Arapgir'deki toplumsal yaşam hakkında da önemli ipuçları vermektedir. Tablo 3'te de görüldüğü üzere belgelerin üçte birinden fazlasını kadınların başrolde olduğu davalar meydana getirmektedir.

Grafik 3:Şer'ie Sicilindeki Hükümlerin Cinsiyetlere Göre Dağılımı

E. ŞER'İYE SİCİLİNDEKİ HÜKÜMLERİN YERE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

163 No'lu Arapgir Şer'ie Sicili, Arapgir'e bağlı mahalle ve köyler hakkında da önemli bilgiler vermektedir. Belgelerin çoğu Arapgir merkezindeki mahallelerle ilgilidir. Köylerin konu edildiği belgeler mevcut belgelerin üçte birine yakını oluşturmaktadır. Belgelerin yere göre tasnifi şu şekildedir;

Grafik 4:Şer'îye Sicilindeki Hükümlerin Yere Göre Dağılımı

Belgelerin mahalle ve köylere dağılım oranları Grafik 4'te görüldüğü gibi kaza merkezinde daha yoğun olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra; birçok davanın da İstanbul, Halep, Erzurum, Erzinan, Diyarbakir, Mamüratü'l-Aziz ve Sivas gibi bölgelerde yaşayan Arapgırlilerin vekâlet, vasi tayini, alacak davası gibi konularında olduğunu görmekteyiz

F. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN METOD

Metinde uzatma ve inceltmeler (^) ile ayın harfi (') işareti ile hemze (‘) ile gösterilmiştir. Silik olan ya da hiç okunamayan kelime veya kelime gurupları (...) işareti ile gösterilmiş, şüpheli okunanlarda (?) işareti kullanılmıştır.

Defterdeki belgeler, sayfa ve belge numaralarıyla belirtilmiştir. (Mesela S.NO: 34, B.NO:79, 34 Numaralı sahife, 79 Numaralı Belge)

Defterdeki belgeler bu şekilde numaralandırılarak transkript edilmiş, belgelerdeki Rumi ve Hicri tarihler Miladi takvime çevrilmiştir. Belge özetlerinde sadece Miladi takvim kullanılmıştır. Transkriptten önce belge özetleri de verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAPGİR İDARİ YAPISI VE GÖREVLİLER

A. GÖREVLİLER

İncelediğimiz döneme ait (1892-1895) 163 no'lu sicilde, Arapgir'in tarihi ve idari yapısı hakkında herhangi bir bilgi mevcut olmamasına rağmen bazı devlet görevlilerinin isimleri ve görevleri zikredilmiştir. Sicil Defteri içerisindeki isimler ve görevlerini şöyle sıralayabiliriz;

Mahkeme Başkanı; Hacı Hamid Efendi ibni İbrahim Efendi⁴⁸

Mahkeme Başkâtibi; Said Hamdi Efendi⁴⁹

Müftü; Faziletli Abdullah Efendi⁵⁰

Mahkeme Başkâtibi; Osman Nuri Efendi⁵¹

Mahkeme Kâtibi; Veli Said Hamid Efendi⁵²

Arapgir Telgraf Müdürü; Mahmut Efendi⁵³

Arapgir Mahkeme Kâtibi; Mehmet Ağa oğlu Osman Efendi⁵⁴

Asakir-i Jandarma Bölüğü Tahsildarı; Osman Efendi⁵⁵

Polis Müdürü; Mehmet Efendi⁵⁶

İcra Mübaşiri; Serkiz Veled Felos⁵⁷

Berenge Mahallesi Muhtarı; Deli Balta Oğlu Odabes Veled Karabet⁵⁸

Berenge Mahallesi İhtiyarı; Ağzenes Oğlu Felos Veled Ohannes⁵⁹

⁴⁸ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.25 Belge no: Belirtilmemiş

⁴⁹ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.32 Belge no:72

⁵⁰ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.40 Belge no: Belirtilmemiş

⁵¹ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.58 Belge no: 136

⁵² Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.17 Belge no:36

⁵³ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.11 Belge no:20

⁵⁴ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.13 Belge no: 24

⁵⁵ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.57 Belge no:133

⁵⁶ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.13 Belge no:24

⁵⁷ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.14 Belge no:30

⁵⁸ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.15 Belge no:31

Derbeder Mahallesi Muhtarı; Bahtal Oğlu Kazar⁶⁰

Ulupınarı Ülya ve Ulupınarı Süfla Mahallesi İmamı; Şeyh Yusuf Oğlu Molla Hüseyin Efendi⁶¹

Zabıta Memuru; Ahmet Ađa⁶²

Yukarıdaki listede görüldüğü gibi; Arapgir’de Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı Berenge ve Derbeder Mahalle Muhtarlıkları Ermeniler tarafından icra edilmektedir. Bunun yanı sıra; bu dönem salnamelerine bakıldığında Belediye Meclis üyelikleri ve azalarının da önemli oranda Ermenilerden meydana geldiği görülmektedir. Sicil’de yer almayıp Mamuratü’l-Aziz Salnamelerinde yer alan Ermenilerin yer aldığı Arapgir İdari teşkilatı ve üyeleri ise şöyledir;

a. Sandık Eminleri

Kirkor Efendi⁶³

b. Mal Müdürleri

Kirkor Efendi⁶⁴

Karup Efendi⁶⁵

c. Meclis İdare Heyeti Azalar

Ermeni Piskoposu Ezikebi Efendi

Mirdurus Efendi

Ohanes Efendi

Mıgırdıç Efendi

Ohanes Efendi⁶⁶

Katolik Markos Vekili Evhanıs Efendi

⁵⁹ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.15 Belge no:31

⁶⁰ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.15 Belge no: 31

⁶¹ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.40 Belge no:91

⁶² Arapgir Şer’iye Sicili 163, s. 40 Belge no: Belirtilmemiş

⁶³1298 H. (1881) Salnamesi, s. 61.

⁶⁴1298 H. (1881) Salnamesi, s. 61

⁶⁵1305 H. (1887) Salnamesi, s. 44

⁶⁶1298 H. (1881) Salnamesi, s. 61

Bogos Efendi⁶⁷

Evhanıs Efendi

Agos Efendi⁶⁸

Karub Efendi

Markıs Efendi

Minas Efendi

Agob Efendi⁶⁹

Felyus Ağa

Musayır Ağa⁷⁰

Karubet Efendi

Bidurus Efendi

Mergus Efendi⁷¹

Ermeni Margos Vekil Mehruzan Efendi⁷²

d. Mahkeme Bidayet Dairesi Azalar:

Mardirus Ağa⁷³

Durus Ağa

Yemun Efendi⁷⁴

Kırkıyan Efendi

e. Tabib vekili:

Serkez Efendi⁷⁵

⁶⁷1301 H. (1883) Salnamesi, s. 61.

⁶⁸1303 H. (1885) Salnamesi, s. 61

⁶⁹1305 H. (1887) Salnamesi, s. 43

⁷⁰1307 H. (1889) Salnamesi, s. 44

⁷¹1310 H. (1892) Salnamesi, s. 111

⁷²1325 H. (1907) Salnamesi, s. 78.

⁷³1298 H. (1881) Salnamesi, s. 61.

⁷⁴1305 H. (1887) Salnamesi, s. 43

f. Belediye Meclis İdaresi Azalar:

Zurkiyan Felibos Ağa

Mumşıyan Musus Ağa⁷⁶

Zurkiyan Felbas Ağa⁷⁷

Filyus Ağa

Musis Ağa⁷⁸

Musiyus Ağa

Garubet Ağa⁷⁹

g. Aşar İdaresi

II. Katib: Agob Efendi⁸⁰

Başkâtip: Agob Efendi⁸¹

h. Polis İdaresi-Nahiye Polisi

Mesrub Efendi⁸²

B. İDARİ TAKSİMATI

a. Mahalleler

Mahalle; bir şehrin, kazanın veya kasabanın bölündüğü kısımlardan her biridir. Osmanlı dönemindeki tanımı ise aynı mescitte ibadet eden cemaatin aileleriyle birlikte ikamet ettikleri şehrin bir bölümüdür. Osmanlı şehirlerinde mahallenin en önemli özelliği temel yönetim birimi olmasıdır. Vergi yükümlüsü halk tahrir defterlerine ve diğer vergi kayıtlarına buldukları mahallelere göre ismen yazılmış, oturdukları binaların hangi mahalle sınırları içinde bulunduğu belirlenmiştir. Mahalle halkı birbirine müteselsilen kefildir, yani mahallelerinde

⁷⁵1325 H. (1907) Salnamesi, s. 78.

⁷⁶1298 H. (1881) Salnamesi, s. 61

⁷⁷1303 H. (1885) Salnamesi, s. 61

⁷⁸1305 H. (1887) Salnamesi, s. 44

⁷⁹1310 H. (1892) Salnamesi, s. 111

⁸⁰1298 H. (1881) Salnamesi, s. 62

⁸¹1301 H. (1883) Salnamesi, s. 62

⁸²1325 H. (1907) Salnamesi, s. 79

meydana gelen bir olayın aydınlığa kavuşturulmasında ve doğan bir zararın karşılanmasında ortaklaşa sorumludur. Mahallenin tanımı yapılırken bu sosyal durum göz önüne alınmış, genel hatlarıyla "üyelerinin ortak bir mâbedde ibadet ettikleri ve nüfusu yaklaşık 1000 kişiden oluşan yerleşim birimi" olarak belirtilmiştir.⁸³

163 no'lu Arapgir sicil defterinde yer alan mahalleler şunlardır;

- 1) Berenge Mahallesi
- 2) Sekisu Mahallesi
- 3) Ali Baba Mahallesi
- 4) Derbeder Mahallesi
- 5) Sarracbaşı Mahallesi
- 6) Yenice Mahallesi
- 7) Çörenge-i Ülya Mahallesi
- 8) Mahsı Oğlu Mahallesi
- 9) Hoca Ali Mahallesi
- 10) Çarşı Mahallesi
- 11) Köseoğlu Mahallesi
- 12) Şeyhler-i Ülya Mahallesi
- 13) Cömertli Mahallesi
- 14) Boşanad Mahallesi
- 15) Mescid-i Süfla Mahallesi

Yukarıda belirtilen mahalleler arasında Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı yerler Berenge, Köseoğlu ve Derbeder mahalleleridir. Birçok mahallede Müslümanlar ve Ermenilerin beraber yaşadığı, Müslümanlar ve Ermenilerin ortak bazı işler yaptığı ve Müslümanların Ermenilerden vasi tayini yaptığı da görülmektedir. Belgelerde Müslüman ve Ermeniler arasında herhangi bir sıkıntının olmadığı örneğin bir belgede Ermeni Acemyan'ın Mehmet Efendi'ye gazyağı sattığı ve parasını alamadığı için dava ettiğini belirten belge mevcuttur.⁸⁴

⁸³Ali Murat Yel-Mustafa Sabri Küçükbaşçı, "Mahalle", T.D.V.İ.A XXVII, TDV, s.325

⁸⁴Arapgir Şer'ie Sicili 163, s.73 Belge no:179

b. Karyeler

Köyler, Osmanlı ifadesi ile karyeler; Osmanlı'nın taşra teşkilatının en küçük birimidir. Arapgir'de köylerde halkın büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılıkla uğraşır. Mal taksimatlarından da anlaşıldığı üzere bahçe, tarım arazisi ve büyük baş hayvanlar köylerin temel geçim kaynaklarını oluşturmaktadır.

163 no'lu sicilde adı geçen karyeler şu şekilde verilmiştir:

- 1) Hambek Karyesi
- 2) Çemen Karyesi
- 3) Tebte Karyesi
- 4) Pağnik Kondu Karyesi
- 5) Henke Karyesi
- 6) Sena Karyesi
- 7) Bayındır Karyesi
- 8) Pağnik-i Evran Begi Karyesi
- 9) Çit Karyesi
- 10) Havne Karyesi
- 11) Suceyin Karyesi
- 12) Eğnir Karyesi
- 13) Çiğnir Karyesi
- 14) Aşutka Karyesi
- 15) Hasdek Karyesi
- 16) Germişli Karyesi
- 17) Balluca Karyesi
- 18) Ebker Karyesi
- 19) Pir Ali Karyesi
- 20) Kara Karyesi
- 21) Koçi Karyesi
- 22) Amran Karyesi
- 23) Anbarge Karyesi
- 24) Haskini Karyesi
- 25) Kömürlük Karyesi

- 26) Siyahî Uşağı Karyesi
- 27) Hinge Karyesi
- 28) Arâkil Karyesi
- 29) Kadı Ekbel Karyesi
- 30) Hezenek Karyesi
- 31) Mişellü Karyesi
- 32) Eski Arapgir Karyesi
- 33) Sineklü Karyesi
- 34) Eşvenke Karyesi
- 35) Sulu Karyesi
- 36) Sosik Karyesi

C. SOSYAL VE EKONOMİK DURUM

a. Aile

Aile, tarihin her döneminde farklı kültürlerde her zaman gündemde bulunan ve özel ilgi gösterilen bir kurum olmuştur. İnsanlar, doğdukları ilk andan itibaren ilkel olsun medeni olsun birbirine dil, kültür, inanış ve çoğunlukla ırk ve kan bağları ile bağlı bireylerden meydana gelen toplum içerisinde, aile hayatı yaşamaktadırlar. Aile, insanların gözünü açtığı anda kendisini içinde bulduğu ve ilişkiye geçtiği ilk toplumsal birimdir.⁸⁵ Buna rağmen, ailenin evrensel olarak geçerli tek bir tanımı bulunmamaktadır.

Aile kavramı, diğer tüm toplumsal olgu ve kurumlar gibi zaman içerisinde mahiyeti ve yapısı bakımından zamanla büyük değişikliğe uğramış; fakat hiç bir sosyal sistem ve yaşam tarzı tarafından ortadan kaldırılamamıştır.⁸⁶

Osmanlı'da aile hukuku, İslam hukukunun belirlediği ilkeler çerçevesinde oluşmuştur.⁸⁷ İslam hukukuna uygun olmayan ve örf adetlerden meydana gelen uygulamalara da müsaade edilmiştir.⁸⁸

⁸⁵Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, **Türk Medeni Hukuku**, C.II, Aile Hukuku, İstanbul 1965, s.3

⁸⁶Turgut Akıntürk, **Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Türk Medeni Hukuku**, C.II, Aile Hukuku, İstanbul 2006, s.3

⁸⁷Akif Aydın, **İslam Aile Hukuku II**, İstanbul 1985, s.434

⁸⁸İlber Ortaylı, "Osmanlı Aile Hukukunda Gelenek, Şeri'at ve Örf", **Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi**, Ankara 1992, s.456

b. Mehr

Mehr, evlenecek erkeğin kadına verdiği veya vereceğini taahhüt ettiği mal veya paraya denir. Mehr kadın için nikâhın bir sigorta garantisi, bir ekonomik güvence durumundadır. İslâm fihkına göre mehr olmadan nikâh geçerli olmamaktadır. Mehr; kadının malı olup, dilediği gibi tasarruf etme hakkına sahiptir.⁸⁹

Mehr, ödeme zamanına göre iki kısma ayrılır. Evlilik akdi sırasında peşin ödenen mihre “Mehr-i muaccel”, ödemesi sonraya bırakılana ise “Mehr-i müeccel” adı verilirdi. Kadının mehre hak kazanması için nikâhtan sonra ya zifaf veya kimsenin olmadığı bir alanda erkekle baş başa kalmış olmalı veya bundan önce taraflardan biri vefat etmelidir.⁹⁰

Mehr, bir noktada boşanmadan caydırıcı bir özellik taşıdığı gibi, kadının dul kaldıktan sonra yeniden evlenecek sürenin dolmasına kadar yaşamını sürdürmesini sağlayacak maddi imkânı da temin etmektedir.⁹¹

Arapgir Şer’iye sicilinde önemli oranda boşanma ve evlilik ile ilgili davalar mevcut olmasından dolayı mehr ile ilgili birçok belgeye rastlanılmaktadır. Mehr ücretinin ise kişilerin gelir ve zenginliğiyle orantılı olduğu görülmektedir. Sekisu Mahallesinden Kürt Hüseyin kızı İnci Hatun’un daha önce boşandığı eşi Hoca Ali oğlu Mehmet’ten boşandıktan sonra mehr-i müeccel olarak 450 guruş, mehr-i muaccel olarak da 780 guruş aldığını görmekteyiz.⁹² Bunun yanı sıra Çarşu mahallesinden İbrahim Mevlüt kızı Rakbe’nin boşandığı Süleyman oğlu Hafız Mustafa’dan Mehr-i Müeccel olarak 1200 guruş, Mehr-i Muaccel olarak da 130 guruş aldığını görmekteyiz.⁹³ Bu iki örnekten başka üç yıl boyunca boşanma davaları sonunda alınan mehr miktarlarının farklılık gösterdiği görülmektedir. Talep edilen ya da verilen mehr miktarları baktığımızda;

⁸⁹M.Akif Aydın, **Türk Hukuk Tarihi (Genişletilmiş 2.Baskı)**, Beta Bas.Yay., İstanbul, 1996, XIX, s.318-319

⁹⁰ M.Akif Aydın, a.g.e., s.319-320

⁹¹ Hayri Erten, **Konya Şer’iye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik Ve Kültürel Yapısı (XVIII. Y.Y. İlk Yarısı)**, KB Yay., Ankara, XVIII,2001 s.52

⁹²Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.10 belge no:18

⁹³Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.53 belge no:123

5 Osmanlı Parası Mehr-i Müeccel⁹⁴

800 guruş mehr-i müeccel ve mehr-i muaccel⁹⁵

600 guruş mehr-i müeccel ve 505 mehr-i muaccel⁹⁶

501 guruş mehr⁹⁷

500 guruş mehr-i müeccel ve 250 mehr-i muaccel⁹⁸

800 guruş mehr-i müeccel ve 1100 mehr-i muaccel⁹⁹

150 guruş mehr-i müeccel¹⁰⁰ alındığını görmekteyiz.

İncelenen bu dönemde Anadolu'nun herhangi bir bölgesinde mehr miktarlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Mehr miktarları evlenenlerin köy ya da şehirde yaşamaları ya da bekâr ve dul kadınların durumuyla da yakından ilgili olduğu görülmektedir.¹⁰¹

c. Nafaka

Nafaka; birinin kanunen geçindirmek mecburiyetinde bulunduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylığa denir.¹⁰²

163 No'lu Arapgir Şer'îye sicilinde mahkeme tarafından tespit edilmiş birçok nafaka kararı mevcuttur. Bunlardan birinde, Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı Berenge Mahallesi ahalisinden olup vefat eden Kozman kızı Margo'nun reşit olmayan çocukları Felos ve Kabasvere'ye vasi tayin edilen Kiforak oğlu Muti'nin, adı geçen çocukların nafakaya muhtaç olduklarını bildirip, mahkeme tarafından kendilerine bir miktar maaş takdir edilmesi talebinde bulunduğunu görüyoruz.¹⁰³

⁹⁴ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.62 belge no:148

⁹⁵ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.62 belge no:147

⁹⁶ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.14 belge no:29

⁹⁷ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.29 belge no:65

⁹⁸ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.38 belge no:88

⁹⁹ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.47 belge no:104

¹⁰⁰ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.53 belge no:124

¹⁰¹ Sacit Uğuz, **I. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Tarsus(1876-1926)**, Doktora Tezi, Erzurum 2011, s.190-194

¹⁰² Ferit Develioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Doğu Matbaası, Ankara, s. 1084

¹⁰³ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.5 belge no:8

İkinci mahkeme kaydında ise Ebker (?) karyesinden Kalver oğlu Ömer'in eşi Hatice Hanım'a 102 kuruş nafaka vermesi mahkeme tarafından kararlaştırılmıştır.¹⁰⁴

Bundan başka; mahkemeye başvuran ve Şeyhler-i Ülya mahallesinde yaşayan Barnenoğlu Osman kızı Fatıma, akdedilen şer'i mahkemede çocuğu Nefise'ye sarf edilmek üzere eşi Hüseyin'e borç olarak yazılan bir miktar nafakanın tayin edilmesini istemiş ve bu talebinin karşılığında mahkemenin de mehir ücretine 30 para zam yaptığını görmekteyiz.¹⁰⁵ Belgeler incelendiğinde nafaka ücretlerinde kişilerin maddi durumunun önemli etken olduğu görülmektedir.

d. Talâk

Özetle boşama-boşanma anlamını veren talâk; hem kocanın tek taraflı boşama beyanını, hem karşılıklı rıza ile boşanmayı, hem de mahkemenin eşleri birbirinden ayırma kararını içerir. Bununla birlikte İslâm hukukçuları talâk kavramını genelde tek taraflı irade beyanıyla yapılan boşama olarak görmektedirler.

Talâkta belirgin olan, bu hakkın kocaya ait olmasıdır. Ancak gerek evlenirken, gerekse sonra koca bu konuda karısını da yetkili kılabilmiştir. Koca talâk için sebep göstermek zorunda olmamakla birlikte, sebep gösterilmeden yapılan talâklar hoş karşılanmamaktadır. Boşanmanın kolay olması yanında İslâm dininin zaruret olmadıkça boşanmayı hoş görmemesi, toplumda boşanma vakalarının yaygın olmamasına da sebep olmuştur.¹⁰⁶

Kocanın kadını boşaması ile kadına karşı sorumlulukları son bulmamaktadır. Kadının mihri ile birlikte, barınma ve geçim masraflarını da karşılamak durumundadır. Ayrıca iki tarafın yeniden evlenebilmek için ayrıldıklarını mahkemeye tescil ettirmek zorundadırlar.¹⁰⁷

¹⁰⁴ Arapgir Şer'ie Sicili 163, s.44 belge no:100

¹⁰⁵ Arapgir Şer'ie Sicili 163, s.17 belge no:35

¹⁰⁶ M. Akif Aydın, a.g.e., s.321-322.

¹⁰⁷ Hayri Erten, a.g.e., s.112

Aile kurumunun sona ermesi olan boşanma sicillerde talâk, talâk-ı selâse, talâk-ı bain, talâk-ı ric'i, hul, muhalaa, fesh-i nikâh şeklinde isimlendirilmektedir. Hepsi boşanma bildirmekle birlikte nitelik bakımından farklılıklar arz etmektedir.¹⁰⁸

163 Nolu Arapgir sicili yaklaşık üç yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Arapgir'de bu üç yıllık süre zarfında on boşanma davasının varlığını görüyoruz. Bu davaların birkaçında eşler anlaşarak yollarını ayırmışlardır. Bunlardan biri Poşatar Mahallesinde yaşayan Mehmet kızı Tuba'nın mihr ve nafakası kendisine ait olmak üzere kocası Amran karyesinden Süleymanoğlu Bekir'den boşanma davasıdır.¹⁰⁹ Bunun yanı sıra Ebkel (?) karyesinden Mehmed kızı Fadime'nin, eşi Kalender oğlu Ömer B. İbrahim'den¹¹⁰ ve Çarşu mahallesinden Güçlü oğlu Mustafa kızı Tavter, eşi olan Ulupınarı Süfla mahallesinde yaşayan Güçlü oğlu Süleyman b. Mehmed'ten¹¹¹ anlaşarak ayrıldıklarını gösteren kayıtlardır.

Boşanmaların diğer bir bölümünde talâk-ı selâse olarak adlandırılan ve erkeğin kadına üç kez boş ol demesiyle gerçekleşen boşanmalar da vardır. Bunlardan biri Tebte karyesinden Hacı Ali kızı Havva Hatun'un, eşi Veli Ağa oğlu Tevfik Efendi'nin kendisinin eski eşi olup, kendisini hiçbir gerekçe beyan etmeden boşadığını gösteren belgedir.¹¹²

İncelediğimiz Sicil defterindeki en ilgi çekici boşanma davası; Behram Beğ Mahallesinden Mustafa kızı Fatıma'nın, eşi Mişellü karyesinden Dertli oğlu Halil b. Veli'nin, kendisini dövdüğünü, küfür ettiğini ve bunlara benzer birçok şer'î hükümlere mugayyir hareketlere maruz bıraktığı iddiasıyla mahkeme tarafından eşinden boşatılmasını talep ettiğine dair davadır.¹¹³ Eşinin şiddetine maruz kalan Fatıma, mahkemeye olay esnasında orada bulunan ve olaya şahit olan İmam bin Hasan'la beraber gelmiş ve eşinden boşanma talebinde bulunmuştur. Bu da sanılanın aksine kadının boşanma hakkına sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Her ne kadar

¹⁰⁸Nurcan Abacı, **Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17.yy.)**,KB Yay., Ankara 2001 s.150

¹⁰⁹Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.38 belge no:88

¹¹⁰Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.46 belge no:103

¹¹¹Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.66 belge no:163

¹¹²Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.7 belge no:13

¹¹³Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.47 belge no:104

mahkeme icab-ı şer'iyesi için Müftüye belge gönderse de Fatıma 14 gün sonra mehr ve nafakadan vazgeçerek boşanmıştır.¹¹⁴

e. Vasi Tayini

Bir ölünün vasiyetini yerine getiren, bir yetimin veya akılca zayıf ve hasta olan bir kimsenin malını idare eden, işlerin yürütülmesini sağlayan kişiye ve ehil olmayan küçük yaştaki çocuğun ergenlik çağına girinceye kadar, kendisine miras bırakılan malların sevk ve idaresine bakan yetkili kişiye vasî denir.¹¹⁵ Verâset ise; mirasta hak sahibi olma durumudur.¹¹⁶ İslam Hukukunda veraset usulünün kendine özgü bir özelliği bulunmaktadır. Ölen kişiden geriye kalan mallar içerisinde ilk önce ölen kişinin techiz ve tekfin masrafları, daha sonra da borçları ödenmektedir. Borçlar ödendikten sonra varsa vasiyetler yerine getirilir, en sonunda ise geriye kalan mallar mirasçılara pay ediliyordu.¹¹⁷

Osmanlı Devleti şer'ie sicillerinin önemli bir bölümünü de ihtiva eden vasilik meselesi, Arapgir sicilinde de önemli oranda kendini göstermektedir. Birçok belgede hem Müslümanların hem de Ermenilerin mahkemeye başvurup vasi tayinine gittiğini görmekteyiz.¹¹⁸ Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı Berenge Mahallesinde yaşayan ve vefat eden Basmacı oğlu Filibos'un varislerinin eşi Suğunek ve çocukları Filibos ve Flora olduğu, çocuklarının küçük yaşta olduğu için annelerinin vasî tayin edildiğine şahit olmaktadır.¹¹⁹

Vasî tayininde sadece anne veya babaya vasîlik verilmemiştir. Ailede yaşı büyük, olgunluk çağına erişmiş kişiler de vasi konumuna getirilebiliyordu. Bununla ilgili olan ve Arapgir'in Henke karyesinde vefat eden Kel İsmail oğlu Mehmet'in reşit olmayan oğlu Süleyman'a vasi olarak kardeşi Mustafa'nın tayin edildiğini görmekteyiz.¹²⁰ Bundan başka anne baba ve kardeşlerin bulunmadığı durumlarda

¹¹⁴ Arapgir Şer'ie Sicili 163, s.47 belge no: Belirtilmemiş

¹¹⁵ Ferit Develioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Yay., Ankara, 1995, s.651, 1138

¹¹⁶ Ali Timur Bilgiç, **Tarihsel Terimler Sözlüğü**, Piramit Yay., İstanbul 2005, s. 318

¹¹⁷ Sabri Şakir Ansay, **Hukuk Tarihinde İslam Hukuku**, Turhan Kitabevi Yay.(4.Baskı), Ankara 2002, s.241-242

¹¹⁸ Arapgir Şer'ie Sicili 163, sayfa/ belge no:1/1, 4/5, 4/6, 6/10, 11/21, 13/27, 26/55, 30/68, 35/80, 46/104

¹¹⁹ Arapgir Şer'ie Sicili 163, s.1 belge no:1

¹²⁰ Arapgir Şer'ie Sicili 163, s.11 belge no:21

ikinci dereceden akrabalar da vasî tayin ediliyordu. Berenge mahallesinde vefat eden Ömer Efendizâde Mevlüt Efendi b. İsmail Efendi'nin reşit olmayan çocukları Mustafa ve Cemal'e dayıları Çarşı Mahallesinden Derviş Ağa zâde Hüseyin Hüsnü Ağa'nın vasî olarak mahkeme tarafından tayin edilmiştir.¹²¹

Bunların yanı sıra mahkemenin vasîlik verdiği ve vasîlik ehliyeti kalmayanlardan da bu yetkiyi aldığını görüyoruz. Derbeder mahallesinde vefat eden Ermeni Ser oğlu Ohannes v. Esteban'ın reşit olmayan oğlu Arakil'in vasîsi olan Pedros oğlu Esteban'ın iki gözünün âmâ olup vesayete iktidarı olmaması hasebiyle azledilip yerine uygun birinin vasi tayin edildiğine şahit olmaktayız.¹²²

f. Vekâlet

Farklı nedenlerle mahkemeye gelmeyen ya da gelemeyenlerin yerine vekilleri gelmektedir. Ya da mahkeme harici bir alım-satım, borç-alacak veya bir başka muamele için vekiller ta'yîn edilmektedir. Kişilerin mahkemede vekilleri vasıtasıyla temsilinde her hangi bir kısıtlamaya rastlanmamaktadır.

Vekâletnameler tek bir konuyu içerdiği gibi, genel vekâletname halinde de olmaktadır. Vekâletnamelerin ilk kısmında vekâletname sahibi ortaya konurken, ikinci kısım vekilin kimliğini belirtmekte ve ardından da vekâlet konusunu ifade etmektedir. Yine vekâleti veren bir kadınsa bu vekâletnameyi onaylayan kişilerin kadını tanıdıklarını ispatlamaları gerekmektedir. Bunda da esas her hangi bir hak ihlalinin önüne geçilme arzusu olmalıdır. Kadınların vekilleri genellikle en yakınlarından başlamak üzere erkeklerdir.

Mahkeme, vekilin vazifesini yerine getirmekte ve müvekkilinin mallarını korumakta yetersiz olduğuna karar verirse vekâletnameyi iptal edebilirdi. Mahkeme kayıtlarında kadınların vekillerinin işlerini takip ettikleri görülmektedir. Kadınların vekil ta'yîni genellikle miras, mehr, nafaka alacakları, alım-satım, boşanma hususlarında olmakta ve çoğunlukla babalarını, yoksa erkek kardeşlerini vekil ta'yîni şeklinde olmaktadır.¹²³

¹²¹ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.24 belge no: Belirtilmemiş

¹²² Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.26 belge no:55

¹²³ Kadriye Yılmaz Koca, **Osmanlı'da Kadın ve İktisat**, Beyân Yay., İstanbul,1998 s.19-21

İncelediğimiz 163 No'lu Arapgir Şer'iyeye sicilinin yaklaşık yarısı vekâlet ve vekil atama belgelerinden oluşmaktadır. Bu belgelerde göze çarpan en önemli hususlardan biri Ermeniler ve Müslümanların birbirlerini önemli oranda vekil göstermeleri olmuştur. Müslüman Kadınların, Ermeni erkekleri iş takibi, eşlerinden kalan malların izlenmesi vs konularında da vekil göstermeleri,¹²⁴ 19.yüzyılın sonlarında Arapgir'deki toplumsal yapı hakkında önemli ipuçları vermektedir. Bunun yanı sıra birçok belgede de Müslümanların birbirlerini,¹²⁵ yine Ermenilerin kendi aralarında vekil tayinine gittikleri görülmektedir.¹²⁶ Az da olsa Ermenilerin Müslümanları vekil tayin ettikleri belgeler de mevcuttur.¹²⁷

g. Yemin

Kelime anlamı sözü Allah'ı zikrederek kuvvetlendirme, kasem, ahitleşme olan yemin¹²⁸ istilahta ise; bir hakkın varlığını veya yokluğunu, hâkim huzurunda, Allah'ı şahit tutarak haber vermektir. Yemin, hâkimin davacıyı, davalıya karşı hakkını talep etmeye devam etmekten men için, davacının iddiasını ispat edemediği durumlarda kullanılabilir bir delildir. Hukukta ispat yükü davacıya ve yemin yükü de davalıya yüklenmiştir. İddiasını ispat edemeyen davacının talebi reddedilmeden önce, davalıya yemin tevcih edilmekte, yemin ederse davacının talebi kesin olarak reddedilmektedir. Taraflardan birine yemin teklif edilme işlemine tahlîf adı verilir. Davalının bilerek yalan yere yemin etmesine yemin-i gamus denir.¹²⁹

Belgelerde vekâlet, şahitlik konularında yemin edildiği görülmektedir. Vakıfla ilgili tarafların vekâlet verdiği belgede İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin ismi zikredilerek yemin edilmesi, kişilerin mezhebi aidiyetini de ortaya koymaktadır.¹³⁰

h. Vakıf

Vakıf¹³¹ kelimesi, Arapça bir kelime olup lügat anlamı durdurmak, alıkoymak; terim olarak da bir mal veya mülkün satın alınmayacak şekilde hayır

¹²⁴ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, sayfa/belge no: 3, 6, 14, 98, 141, 165

¹²⁵ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, sayfa/belge no:2/2, 7/12, 14/28, 55/127, 62/148, 66/164, 72/177

¹²⁶ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, sayfa/belge no: 42/94, 42/95, 43/96, 55/129, 67/167

¹²⁷ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s. no 47 belge no: Belirtilmemiş

¹²⁸ Abdullah Yeğin, **Yeni Lügat**, Hizmet Vakfı Yay., İstanbul, XVI, 1992, s.772

¹²⁹ Halil Cin-Ahmet Akgündüz, **Türk-İslâm Hukuk Tarihi**, C.2, İstanbul 1990, s.412-413

¹³⁰ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.12 belge no:23

¹³¹ M. Zeki Pakalın, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C.III, Ankara 1983, s.577

işine bağışlanması¹³² anlamının yanı sıra VIII. yüzyıl ortalarından XIX. yüzyıla kadar ki toplumlarda sosyal ve ekonomik alanda önemli bir rol oynayan müessese olarak karşımıza çıkmaktadır.¹³³

Vakıf kişilerin yardımlaşma güdüsüyle, taşınır taşınmaz mallarını kendi mülkiyetlerinden çıkararak, bulunduğu toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturduğu sosyal ve ekonomik destek sağlayan kurumlardır.¹³⁴ Vakfi yapana “Vakıf”, vakfedilen menkûl ya da gayr-i menkule “mevkuf” adı verilmektedir.¹³⁵ Vakfın yöneticine “mütevelli”; mütevelliyi vakıf şartlarına uyup uymadığını kontrol edene de “nazır” adı verilmektedir. Vakıf gelirlerinin nerelere harcanacağını, kontrolünün nasıl yapılacağı, vakf edilenlerin neler olduğunu belirten, şahitler önünde düzenlenen belgeye de “vakfiye” denmektedir.¹³⁶

Vakıf Kurumunun nasıl ve nerede ilk defa kurulduğu hakkında kesin bilgiler olmamakla beraber Hititler döneminden başlayarak Babil, Uygur, Roma ve Bizans devletlerinde de var olduğu belirtilmektedir.¹³⁷ İslam dünyasında vakıf müessesinin ilk ne zaman teşekkül ettiği hakkında ihtilaflar bulunmasına rağmen, bunun Kuran-ı Kerim ve Hadisler ışığında ilk defa Hz. Muhammed döneminde ortaya çıktığı¹³⁸ ve Hicretin I. yüzyılıyla beraber kurumsallaştığı, II. yüzyılında ise tamamen hukukî bir hüviyete büründüğü ortaya çıkmaktadır.¹³⁹ İlk Türk İslam devletlerinde de bu kurumun varlığı görülmekte, Selçuklularla beraber vakıflar sayesinde birçok eserin yapıldığı görülmektedir. Osmanlı devleti ilk dönemlerinden itibaren başta Balkanlar olmak ülkenin her yerinde bu müessese sayesinde mamur hale gelmiştir.

XIX. yüzyılın sonlarında Arapgir’de birçok vakıf eserinin bulunduğunu görüyoruz. Şemseddin Sami, Kamusu’l-alâm isimli eserinde Arapgir’de var olan eserleri şöyle sıralamaktadır. 18 cami ve mescid, 1 Tekke, 1 Kütüphane, 6 Kilise,

¹³² Hasan Akgündüz, **Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi (Amaç-Yapı-İşleyiş)**, Ulusal Yay. İstanbul, 1977, s.98

¹³³ Bahaeddin Yediyıldız, “Vakıf”, **İ.A. XIII**, İstanbul 1986, s.153

¹³⁴ Hayriye Işık, “**Bir Kamu hizmet birimi olarak Vakıfların Osmanlı Toplum Yaşamındaki Rolü**”, Akademik Bakış Dergisi, Sa:16, 2009, s.1-2

¹³⁵ Bahaeddin Yediyıldız, a.g.e., s.156

¹³⁶ **Cumhuriyetin 50.yılında Vakıflar**, İstanbul 1973, s.XIII

¹³⁷ M. Fuat Köprülü, “**Vakıf Müessesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü**”, Vakıflar Dergisi II, Ankara 1942, s.7

¹³⁸ Nazif Öztürk, **Vakıflar**, 1983, s.40-53

¹³⁹ M. Fuat Köprülü, “**Vakıf Müessesesi ve Vakıfların Vesikalarının Tarihi Ehemmiyeti**”, Vakıflar Dergisi I, Ankara 1938, s.1

dört han ve birçok çarşı, bunun yanı sıra; hamamlar, çeşmeler, 2 Rüşdiye ve 2 Sıbyan Mektebi, 16 Ermeni, Katolik ve Protestan Mektebi, 2 kitapçı dükkânı, 2 Eczane, 18 mensucat atölyesi ve 4 debbağhanenin olduğunu belirtir.

Sicil’de her ne kadar bu yapılarla ilgili çok fazla bilgiler olmamasına rağmen bu dönemdeki dava kayıtlarında Arapgir’deki vakıflar hakkında az bilgiler mevcuttur. Bunlardan biri Çöreng-i Ülya mahallesinde yaşayan Cerrahzade Hacı Hüsnü Efendi’nin dükkânını “Ahmet Efendi Vakfına” verdiği ve dükkân gelirinin de ayrıntılı bir şekilde nasıl harcanacağına belirtildiği kayıttır.¹⁴⁰ Başka bir belgede ise Gümrükçü Osman Efendi Vakfına ait olan ve Erzurum’un Gölbaşı köyünde bulunan bin guruşluk gelirlili akarın yönetimi ve gelirlerinin kontrolünü sağlamak için Tevfik Bey’in görevlendirildiği belirtilmiştir.¹⁴¹

i. Lakaplar

Arapgir 163 Nolu Şer’iye Sicilinde lakapların oldukça yoğun bir şekilde geçtiği görülmektedir. Lakapların, soyad kullanılmayan bu dönemde, toplumun etnik, sosyal ve ferdi özelliklerini ile ekonomik durumunu göstermesi bakımından önemli veri kaynağı olduğu ortaya çıkmaktadır. Sicildeki lakapları şöyle sıralayabiliriz; Tulumcuoğlu,¹⁴² Karaoğlu,¹⁴³ Keşnioğlu,¹⁴⁴ Müftüzade,¹⁴⁵ Hacı,¹⁴⁶ Molla,¹⁴⁷ Akburluoğlu,¹⁴⁸ Topuzbaşoğlu,¹⁴⁹ Kel İsmail,¹⁵⁰ Kahvecizade,¹⁵¹ Cerrahzade,¹⁵² Köse Osmanzade,¹⁵³ Şişlioğlu,¹⁵⁴ Begzade,¹⁵⁵ Fucioğlu,¹⁵⁶ Hintta Şakir,¹⁵⁷ Kılıçoğlu,¹⁵⁸ Kozlukluoğlu,¹⁵⁹ Derbederyan,¹⁶⁰ Yazmeyan,¹⁶¹ Tatar

¹⁴⁰ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.12 belge no:23

¹⁴¹ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.36 belge no:82

¹⁴² Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.4, Belge no:7

¹⁴³ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.6, Belge no:10

¹⁴⁴ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.6, Belge no:11

¹⁴⁵ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.7, Belge no:12

¹⁴⁶ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.7, Belge no:13

¹⁴⁷ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.7, Belge no:14

¹⁴⁸ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.8, Belge no:15

¹⁴⁹ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.10, Belge no:19

¹⁵⁰ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.11, Belge no:21

¹⁵¹ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.11, Belge no:22

¹⁵² Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.12, Belge no:23

¹⁵³ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.12, Belge no:23

¹⁵⁴ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.13, Belge no:25

¹⁵⁵ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.13, Belge no:24

¹⁵⁶ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.13, Belge no:27

¹⁵⁷ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.14, Belge no:28

Mehmed,¹⁶² Ketenzade,¹⁶³ Sernekezade,¹⁶⁴ Sarı Ahmed,¹⁶⁵ Türkmenzade,¹⁶⁶ Virdizade,¹⁶⁷ Kılıçzade,¹⁶⁸ Seyyidzade,¹⁶⁹ Tüfekçioğlu,¹⁷⁰ Ağazade,¹⁷¹ Kameroğlu,¹⁷² Köleoğlu,¹⁷³ Ağa,¹⁷⁴ Güçlüoğlu,¹⁷⁵ Kürt İbrahim oğlu Mustafa¹⁷⁶

D. İKTİSADİ HAYAT

a. Esnaf ve Zanaatkârlar

Zanaatkâr ve küçük ticarethane sahipleri için kullanılan esnaf tabiri, birbirinden bağımsız şekilde çalışan ve yaptığı iş itibarıyla sermayeden daha ziyade kol ve beden gücüne dayanan girişimcileri tanımlamak için kullanılmıştır.¹⁷⁷ Bundan başka; şehir ve kasabalarda mal ve hizmet üretimiyle ilişkili herhangi bir iş kolunun belirli bir alanında uzmanlaşmış olan kişilerin meydana getirdiği mesleki örgütlenmeler olarak da tarif edilebilir.¹⁷⁸ Zanaat ise, sermayeden daha ziyade nitelikli emeğe dayanan, öğrenimin yanı sıra el becerisi ve ustalık gerektiren meslek olarak ifade edilmektedir.¹⁷⁹ Bu mesleği icra eden kişilere ise zanaatkâr denilmektedir.¹⁸⁰

163 Nolu Arapgir Şer'îye Sicilinde ayrıntılı bir şekilde yer alması da belgelerin satır aralarında bulunan esnaf grupları ve bu işlerle ilgilenen kişiler şöyle sıralanabilir;

¹⁵⁸ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.15, Belge no:31

¹⁵⁹ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.18, Belge no:37

¹⁶⁰ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.19, Belge no:40

¹⁶¹ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.19, Belge no:40

¹⁶² Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.22, Belge no:45

¹⁶³ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.22, Belge no:45

¹⁶⁴ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.23, Belge no:48

¹⁶⁵ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.27, Belge no:58

¹⁶⁶ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.27, Belge no:60

¹⁶⁷ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.34, Belge no:77

¹⁶⁸ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.35, Belge no:78

¹⁶⁹ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.35, Belge no:78

¹⁷⁰ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.40, Belge no:92

¹⁷¹ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.43, Belge no:97

¹⁷² Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.47, Belge no:105

¹⁷³ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.54, Belge no:126

¹⁷⁴ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.54, Belge no:126

¹⁷⁵ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.54, Belge no:126

¹⁷⁶ Arapgir Şer'îye Sicili 163, s.62, Belge no:146

¹⁷⁷ Büyük Kültür Ansiklopedisi, **Esnaf**, Başkent yay., C.5, Ankara-Tarihsiz, s. 1729

¹⁷⁸ Mehmet Genç, **Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi**, İstanbul 2002, s.293-294

¹⁷⁹ Güncel Türkçe Sözlük, **Zanaat**, Türk Dil Kurumu, Ankara 2012, s.442

¹⁸⁰ Ali Timur Bilgiç, **Tarihsel Terimler Sözlüğü**, Piramit Yay., İstanbul 2005, s. 651

Basmacı Oğlu Filibos,¹⁸¹

Komisyoncu Şikli Oğlu Hacatur Ağa,¹⁸²

Kalaycı Masdan,¹⁸³

Tulumcu oğlu Ahmed,¹⁸⁴

Demircü oğlu Mülkü,¹⁸⁵ Demircüyan Marderus,¹⁸⁶

Kahvecizade,¹⁸⁷

Semercibaşı Oğlu Makdis,¹⁸⁸

Arabacı,¹⁸⁹

Ketenzade Eyyüp Derviş,¹⁹⁰

Zurnacıoğlu İbrahim Veled Minyas¹⁹¹

Sarraf Ömerzade Abdullah,¹⁹² Sarraf Kalpus Ağa,¹⁹³ Sarrafdar Hacı Şerif Hasan¹⁹⁴

Kılıçzade Yakup Efendi,¹⁹⁵

Palazcıoğlu Bekir,¹⁹⁶

Tüfekçioğlu Mustafa bin Mehmed,¹⁹⁷

Kalaycı oğlu Serkez Veled Zekar,¹⁹⁸

¹⁸¹ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.1, Belge no:1

¹⁸² Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.3, Belge no:3

¹⁸³ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.3, Belge no:4

¹⁸⁴ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.4, Belge no:7

¹⁸⁵ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.9, Belge no:16

¹⁸⁶ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.73, Belge no:179

¹⁸⁷ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.11, Belge no:22

¹⁸⁸ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.13, Belge no:27

¹⁸⁹ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.21, Belge no:43

¹⁹⁰ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.22, Belge no:45

¹⁹¹ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.32, Belge no:73

¹⁹² Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.34, Belge no:77

¹⁹³ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.42, Belge no:94

¹⁹⁴ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.48, Belge no:127

¹⁹⁵ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.35, Belge no:78

¹⁹⁶ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.38, Belge no:88

¹⁹⁷ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.40, Belge no:92

¹⁹⁸ Arapgir Şer'ıye Sicili 163, s.47, Belge no: belirtilmemiş

Bakkal Zaimoğlu Ali¹⁹⁹ gibi isimler kullanılmaktadır. Bununla beraber Arapgir’de önemli oranda bulunan ve ticareti yapılan Manusa kumaşının öldükten sonra miras olarak bırakıldığı da görülmektedir. El tezgâhlarında üretilen manusa kumaşının dönemin en pahalı kumaşı ve ticaret metalarından biri olduğu da bilinmektedir.²⁰⁰

b. Ticaret

Arapgir’in, bölgesinde ticarî bir merkez konumunda olmasını sağlayan etmenlerin başında Osmanlı döneminde Basra, Bağdat, Diyarbakır, Harput yol güzergâhından taşınan baharat ve diğer eşyanın Arapgir üzerinden Erzincan, Erzurum, Giresun, Trabzon illerine götürülüp satılması olmuştur. İkinci önemli faktör ise kervan yolu güzergâhı olarak Beyrut, Halep ve Antep yolundan yapılan ticaretin yarattığı canlılıktan kaynaklanmıştır.²⁰¹ Bu ticarî canlılık çerçevesinde Arapgir’de “Manusa” ya da “Arapgir Alacası” denilen pamuklu (az da olsa ipekli) kumaş dokumalarının Anadolu’nun birçok yöresine ve Anadolu dışındaki bazı yerlere pazarlaması ekonomik hayatta devamlı bir hareket sağlamıştır.

“Manusa” deyiminin Latince “el” anlamındaki “Manus” sözcüğünden geldiği tahmin edilmektedir.²⁰² Dokuma çeşitleri bakımından Jakarlı dokumalar, İpekli dokumalar, baskı yapılan düz dokumalar olmak üzere üç grupta toplanan “Arapgir Manusası” dokumaları; yastık- yorgan yüzü, çarşaf, sofrası, perdelik, desenli gömleklikler, şalvarlık, entarilik vb. olarak kullanılmıştır. Dokumalara adını veren desenler itibariyle Kemha, Arap dudağı, Kırmızı çiçekli, Lacivert çiçekli, Simsimi, Dimi, Kareli, Yılan eğrisi, Sandıklı, Kuşgözü, Muş çiçek, Badem, Dal çiçek, Altıparmak, Beş parmak, Top çiçek, Üç Çiçek, Tabura Çiçek, Germesut, Sıçandışi, Satranç vb. desenlerdir. Bu desenlerde bitkisel motifler ağırlıklı olup, ince ve kalın bantlar halinde çizgi motifler de kullanılmıştır.²⁰³

¹⁹⁹ Arapgir Şer’iye Sicili 163, s.62, Belge no:147

²⁰⁰ Ahmet Aksın-Erdal Karakaş, a.g.m., s.95-97

²⁰¹ **Arapgir 1986**, (Haz.: Arapgir Kaymakamlığı), Film-Radyo-Televizyon İle Eğitim Merkezi Basımevi, Ankara 1986 s.36

²⁰² Hasan Güneş, “**Malatya’da Manusa Dokumacılık Sanatı**”, Kültür ve Sanat (Malatya Özel Sayısı), Sayı: 16, Aralık 1992, T.İ.B. Yay., İstanbul s.47

²⁰³ M.Sabri Kelemeroğlu, “**Bir Sanatın Kaderi**”, Malatya Kültür, Sayı:2, Nisan-Haziran 1994, Malatya, s. 49-51, Hasan GÜNEŞ : “**Malatya’da Manusa Dokumacılık Sanatı**”, Kültür ve Sanat (Malatya Özel Sayısı), Sayı: 16, Aralık 1992, T.İ.B. Yay., İstanbul s.44-50

Yukarıda belirttiğimiz gibi manusa kumaşının kişi öldükten sonra miras olarak bırakıldığına şahit oluyoruz. 29 Aralık 1892 tarihli belgede Derbeder mahallesinde yaşayan ve vefat eden Ermeni Esteban oğlu Ohannes'in öldükten sonra varislerine 1160 top manusa kumaşı bıraktığı ve ölümünden sonra oğlu Kiforak'ın diğer varislere bunu vermediği böylece davalık olduklarını görüyoruz.²⁰⁴ Bu kumaşın önemli değerinde olması, varisler arasındaki husumetin sebebini ortaya koymaktadır. El tezgâhlarında üretilen manusa kumaşının dönemin en pahalı kumaşı ve ticaret metalarından biri olduğu da bilinmektedir.²⁰⁵

XIX. yüzyıl sonlarında Arapgir'de manusa kumaşı ticaretinin yanı sıra İpekçilik, Üzüm yetiştiriciliği ve dokumacılığın da önemli oranda olduğu Şemseddin Sami tarafından Kamusu'l-alâm adlı eserinde ayrıntılı bir şekilde belirtilmektedir. Şemsettin Sami, bu dönemde burada 18 Mensucat fabrikasının bulunduğunu söyler.²⁰⁶ Bundan başka salnamelerde de Pamuklu bez dokumacılığı, kumaş boyacılığının da yapıldığı²⁰⁷ söylenmekte bu da Arapgir'in bu dönemde önemli bir ticaret merkezi olduğunu ortaya koymaktadır.

Tezimiz sınırları dâhilindeki 1892-1895 tarihleri arasında birçok belgeden anlaşılacağı üzere Arapgir'de yaşayanların diğer bölgelerle ilişkilerinin sık olduğu görülür. Başta Halep ve İstanbul olmak üzere; Mamuratü'l-Aziz, Diyarbekir, Erzincan, Erzurum, Dersim, Selanik gibi yerlerle ilişkilerin geliştiğini görmekteyiz. Birçok Arapgirli'nin İstanbul'da gayrimenkul sahibi olduğu ve burayla ekonomik ilişkilerini geliştirdiğine şahit olmaktayız. 3 Haziran 1892 tarihli belgede Hasan oğlu Mehmed İstanbul Galata'da iki evinin olduğu ve öldüğü için çocuklarının buranın satımıyla ilgili vekâlet verdiği anlaşılmaktadır.²⁰⁸ Bundan başka 25 Mayıs 1893 tarihli başka bir belgede Zohrab Mahallesinden Sevned Oğlu Tatar Mehmed Ağa'nın İstanbul Beşiktaş Sarayı'nda hademelik yaptığı ve bununla beraber İstanbul'da dükkân işlettiği görülmektedir.²⁰⁹ Bununla beraber özellikle Arapgir'de yaşayan Ermenilerin Halep Vilayeti ile ilişkilerinin yoğun olduğunu görüyoruz. Çarşu

²⁰⁴ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.15, Belge no:31

²⁰⁵ Ahmet Aksın-Erdal Karakaş, a.g.m, s.95-97

²⁰⁶ Şemseddin Sami, a.g.e., s.3142

²⁰⁷ 1301 ve 1298 Tarihli Ma'muratü'l-Aziz Salnameleri

²⁰⁸ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.3, Belge no:3

²⁰⁹ Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.22, Belge no:45

Mahallesinden Madenis Karabit Kızı Ertohes'in Halep'te birçok gayrimenkulünün olduğu ve ticari ilişkilerinin yoğun olduğu ortaya çıkmaktadır.

c. Para

163 No'lu Arapgir Sicilinde ekonomik durumla ilgili belgeler az da olsa mevcuttur. Mübadele aracı olarak Osmanlı parası²¹⁰ ve Mecidi Altunu²¹¹ para birimi olarak kullanılmıştır. Boşanma davalarında mehr ücretlerinin kişilerin maddi durumlarından kaynaklı farklılık gösterdiği yukarıda belirtilmişti. Bununla beraber bu dönemde yaklaşık bir yıllık bir süre geçmesine rağmen gurus ve mecdi altun oranlarının aynı olduğu görülmektedir. Aralık 1892'de yüz gurus ile bir adet mecdi altunu²¹² alınırken bu oran hiç değişmeden yaklaşık bir yıl sonra Ekim 1893'te de aynı kalmıştır.²¹³ Bu da paranın değerinde değişme olmadığını ortaya koymaktadır. Bu verilerden enflasyon oranının çok değişmediğini de söyleyebiliriz.

1 Mart 1893'te Arapgir'de ortalama bir evin fiyatı 13 bin gurus olarak görülmektedir.²¹⁴ Aynı yıl içerisinde Kaza merkezinde 9 adet tarlanın bin kuruşa satıldığını müşahede ediyoruz.²¹⁵ Bununla beraber Arapgir'de çok önemli bir yer tutan ve ticareti yapılan manusa kumaşının bir topunun altı kuruşa satıldığı,²¹⁶ Aralık 1895'te ise bir sandık gazyağı fiyatının 40 kuruş olduğu görülmektedir.²¹⁷ Bu verilerden dönemin fiyat hareketleri hakkında az da olsa bilgi sahibi olmaktayız.

²¹⁰Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.62 Belge no:148

²¹¹Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.11-17-23-34-52 Belge no:22-36-48-77-120

²¹²Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.11 Belge no:22

²¹³Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.34 Belge no:77

²¹⁴Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.19 Belge no:38

²¹⁵Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.27 Belge no: belirtilmemiş

²¹⁶Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.15 Belge no:31

²¹⁷Arapgir Şer'iyeye Sicili 163, s.73 Belge no:179

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

14 MAYIS 1308-12 KÂNÛN-I EVVEL 1311/ MİLADİ 26 MAYIS 1892-24 ARALIK 1895 TARİHLİ 163 NO'LU ARAPGİR ŞER'İYE SİCİL DEFTERİNİN TRANSKRİPT METNİ VE ÖZETLERİ

A. METİN İÇİNDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ

Sayfa/Belge No:1/1 Konusu: Vasi Tayini Tarih: 26 Mayıs 1892

Arabgir Kazasının Berenge Mahallesinden iken vefat eden Basmacı oğlu Filibos'un varisleri eşi Suğunek ve reşit olmayan çocukları oğlu Filibos ve kızı Flora'ya kaldığı belirlenmiş olup, isimleri geçen çocukların varisleri olan anneleri adı geçen Suğunek'in, eşinden kendisine ve çocuklarına intikal eden Berenge Mahallesindeki evin satımı için mahkemeden izin istemine dair.

Sayfa/Belge No:2/2 Konusu: Vesayete istinaden izin Tarih: 27 Mayıs 1892

Talebi

Arabgir'de Sekisu Mahallesinde Kadın (?) oğlu zevcesi Emine Hanım'ın intikal eden adı geçen mahalledeki bahçesini satmak için Şerif Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:3/3 Konusu: Vekâlet Tarih: 3 Haziran 1892

Arabgir'de Ali Baba mahallesinde sakin iken bundan önce vefat eden Hasan Beyoğlu Mehmet b. Hasan b. Abdullah'ın varisleri olduğu kesinleşen kızları Hatice ve Rukiye akdedilen şer'i mecliste, babalarından kendilerine intikal eden İstanbul Galata'da Beyoğlu civarında Hüseyin Ağa Mahallesi Turna Sokağındaki 23 ve 25 numaralı evlerin satımı için taraflarından Şikli oğlu Hacatur Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:3/4 Konusu: Hibe/Alım-Satım Tarih: 7 Haziran 1892

Arabgir'de Derbeder mahallesinden Ermeni Hacı Serkiz oğlu Kalaycı Masdan, Arabgir kazası çarşısında olan 3 adet dükkândaki ¼ hissesini kardeşleri oğlu (yeğenleri) Pedros ve Serkiz'in de şahitliğinde Hacı Artin ve Agop Ağalara hibe ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:4/5 Konusu: Vasi Tayini Tarih: 12 Temmuz 1892

Arabgir'e tabi Hambek karyesinden olup Halep şehrinde kalfacılık vazifesiyle görevli iken hava değişimi için Arabgir'e gelirken yolda vefat eden Mustafa oğlu Yusuf'un varisleri eşi Ahmet kızı Aişe, babası Mustafa, reşit olmayan çocukları Necip ve Hatice oldukları kesinleşmiş olup, isimleri geçen çocukların vasiliklerine anneleri Aişe'nin tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:4/6 Konusu: Vasi Tayini ve Vesayete Tarih: 12 Temmuz 1892

İstinaden Alacak Davası

Arabgir'e tabi Çimen karyesinden olup Halep şehrinde kalfacılık vazifesiyle görevli iken hava değişimi için Arabgir'e gelirken yolda vefat eden Mustafa oğlu Yusuf'un varisleri eşi Ahmet kızı Aişe, babası Mustafa, reşit olmayan çocukları Necip ve Hatice oldukları kesinleşmiş olup, isimleri geçen çocukların vasiliklerine anneleri Aişe'nin tayin edildiği daha önceki kayıta gösterilmiş olup, ismi geçen Ayşe Hanım'ın eşi adı geçen müteveffanın ölmeden önceki hizmetleri karşılığında 2 aylık maaşı olan 600 kuruşun kendisine verilmesi için gerekli takibi yapmak üzere Hacı Ohannes oğlu Hacı Serkiz'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:4/7 Konusu: Vekâlet Tarih: 21 Haziran 1892

Arabgir'de Sekisu mahallesinde sakin iken vefat eden Ebubekir kızı Fatıma Hatun'un varisleri eşi Dert İbrahim, kızı Ahmet kızı Aişe, kardeşleri Tuba, Naile, Mustafa ve İsmail olduğu kesinleşmiş olup, varislerinden kızı Aişe akdedilen şer'i mecliste, Annesinden kendilerine intikal etmesi gereken 8 bin kuruşluk eşyaya annesinin eşi adı geçen İbrahim Bey'in haksız yere el koyduğu iddiasıyla ve

müdahalesinin men'i istemiyle açtığı davanın takibi için Ahmet Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:5/8 **Konusu: Nafaka Talebi** **Tarih: 8 Temmuz 1892**

Arabgir'de Berenge Mahallesinde iken vefat eden Kozman kızı Margo'nun reşit olmayan çocukları Felos ve Kabasvere'ye vasi tayin edilen Kiforak oğlu Muti'nin, adı geçen çocukların nafakaya muhtaç olduklarını bildirip, mahkeme tarafından kendilerine bir miktar maaş takdir edilmesi talebine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:5/9 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 14 Temmuz 1892**

Arabgir'de Sekisu mahallesinde sakin iken vefat eden Ebubekir kızı Fatıma Hatun'un varisleri eşi Dert İbrahim, kızı Ahmet kızı Aişe, kardeşleri Tuba, Naile, Mustafa ve İsmail olduğu kesinleşmiş olup, varislerinden kızı Aişe akdedilen şer'i mecliste, Annesinden kendilerine intikal etmesi gereken 8 bin kuruşluk eşyaya annesinin eşi adı geçen İbrahim Bey'in haksız yere el koyduğu iddiasıyla ve müdahalesinin men'i istemiyle açtığı davada, kendisinin savunmasını ve gereken diğer işlemleri yapmak için adı geçen Ahmed Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:6/10 **Konusu: Vasi Tayini** **Tarih: 19 Temmuz 1892**

Arabgir'in Tebte karyesinden iken öldürülen Kara Ağa oğlu Molla İbrahim'in reşit olmayan çocuklarının vesayetine Ömer kızı Hanife'nin vasi tayin edildiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:6/11 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 21 Temmuz 1892**

Arabgir'in Sarracbaşı Mahallesinden iken vefat eden Ermeni Keşni oğlu Falos'un varisleri zevcesi Serkiz kızı Antarem, reşit olmayan oğulları Ohannes, Karabit, Mıgırdıç ve reşit kızı Tavter'e olduğu sabit olduktan sonra adı geçen Antarem akd edilen mecliste, eşi müteveffadan kendilerine kalan hudutları ve özellikleri kayıtlarda mevcut olan Erzurum'daki gayr-ı menkullerin satılarak paralarının kendilerine ulaştırılması için oğlu ve varislerden Ohannes'i vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:7/12**Konusu: Vekâlet****Tarih: 26 Temmuz 1892**

Arapgir'in Tebte karyesinde sakin Veli Ağa oğlu Tefvik Efendi, akdedilen Şer'i mecliste, daha önce boşadığı eski eşi Yenice-i Süfla Mahallesinden Ömer kızı Havva Hatun'un, mahkemelerde akdedeceği mihir, nafaka ve veraset vs. davalarda kendisini savunması için Müftüzâde Ahmet Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:7/13**Konusu: Vekâlet****Tarih: 26 Temmuz 1892**

Arapgir'in Tebte karyesinden Hacı Ali kızı Havva Hatun, akdedilen Şer'i mecliste, Veli Ağa oğlu Tefvik Efendi'nin kendisinin eski eşi olup, kendisini hiçbir gerekçe beyan etmeden boşadığını ve kendisinin ile oğlunun 91 günlük nafaka hakkı kaldığını iddia ederek bunun ve bu konudaki diğer haklarını savunması ve gerekli işlemleri yürütmesi için Feloset oğlu Bedros Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:7/14**Konusu: Vekâlet****Tarih: 13 Mayıs 1894**

Arapgir'in Tebte karyesinden iken vefat eden Veli Ağa oğlu Molla İbrahim'in varislerinin karısı Ömer kızı Hanife Hatun, reşit olan oğlu Tefvik ve reşit olmayan oğlu Şevket oldukları ve adı geçen reşit olmayan Şevket'in vasisinin annesi adı geçen Hanife Hatun olduğu kesinleştikten sonra, adı geçen Hanife Hatun, kendisine kocasından ve oğlu Şevket'e babasından kalan bazı nakit ve eşyanın adı geçen Tefvik'te bulunduğu ve hisselerine düşenin kendilerine verilmesi için gerekli işlemleri yürütmeye Feloset oğlu Pedros'u vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:8/15**Konusu: Terekeden Alacak****Tarih: 6 Ağustos 1892**

Davası

Arapgir'in Pağnik Kondu karyesinden olup askerde vazifeliyken vefat eden Akburlu oğlu Hüseyin'in varislerinin eşi Ahmet kızı Ayşe Hatun, annesi Zeliha Hatun ile reşit olmayan çocukları Ali Rıza ve Ümmü Gülsüm oldukları ve adları geçen çocukların vesayetine anneleri Ayşe Hatun'un vasi olarak atandığı kesinleştikten sonra, vasi adı geçen Ayşe Hatun, asaleten ve vesayeten Hezenek karyesinden Hüsnu'den eşi müteveffanın alacağı olduğu iddiasıyla dava açtığı ve davasının yerinde görüldüğüne dair kayıt.

Sayfa/Belge No:9/16 **Konusu: Mal Taksimine** **Tarih: 10 Ağustos 1892**

Dair

Mamuretü'l-Aziz Vilayetinin Merkez Sancağının Bernek (?) Kazasından olan Ermeni Kifarok oğlu Karabet'in Arapgir'deki bazı gayr-ı menkullerini oğlu Hacı Kiforak'a hibe ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:9/17 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 16 Ağustos 1892**

Arapgir'de Yenice Mahallesinde sakin iken vefat eden Urgurluzâde Mustafa Ağa b. Halil'in varisleri karısı Ümmü Gülsüm ile reşit olmayan çocukları Abdülvehhab ve Abdülhamid, reşit kızları Nefise ve Aişe oldukları kesinleştikten sonra adı geçen Ayşe dahi vefat edip bunun da varisleri kocası Murat, kızı Remziye ve adları geçen kardeşleri olduğu, daha sonra adı geçen Remziye dahi vefat edip bunun varisinin babası Murad ile büyükannesi Ümmü Gülsüm olduğu kesinleştikten sonra, adları geçen varislerin her biri akdedilen şer'i mecliste asalaten ve vesayeten, bu isimleri geçen müteveffa ve müteveffiyelerden kendilerine kalan hak ve malların takibi için Hacı Ahmet Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:10/18 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 30 Ekim 1892**

Arapgir'in Sekisu Mahallesinden Kürt Hüseyin kızı İnci Hatun, daha önce boşandığı eşi Hoca Ali oğlu Mehmet'ten mehir alacağı iddiasının ve gereğinin takibi için Osman Paşa Mahallesinden Veli oğlu Hasan Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:10/19 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 24 Ekim 1892**

Eğin kazasının Ağın Nahiyesine tabi Onar karyesinden Topuzbaş oğlu Hüseyin Hüsnü'nün alacaklı olduğunu iddia ettiği Kara Mehmet oğlu Hasan ve Halil ile Derviş oğlu Mehmet Ali ve Şerif hakkında bidayet mahkemesinde gerekenlerin yapılması için Arapgir'in Berenge Mahallesinden Eyyüp Efendizâde Eyüp Hayri Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:11/20**Konusu: Veli Tayini****Tarih: 1 Kasım 1892**

Arapgir kazasının Henke karyesinden Halil kızı Hanım'ın, nüfus ceridesinde kendisine bir veli tayin edilmediği ve nüfus müdürlüğünden kendisine bir veli tayini talep ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:11/21**Konusu: Vasi Tayini****Tarih: 3 Kasım 1892**

Aragir'in Henke karyesinden iken vefat eden Kel İsmail oğlu Mehmet'in reşit olmayan oğlu Süleyman'a vasi olarak kardeşi Mustafa'nın tayin edilmesine bir sakınca olmadığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:11/22**Konusu: Terekeden Alacak****Tarih: Kasım-Aralık 1892****Davası**

Mamuretü'l-Aziz Vilayetinin Merkez Sancağına mülhak Arapgir kazasının Berenge mahallesinden Hacı Osman Efendi zâde Hüseyin Hüsnü Efendi'nin, yine Arapgir kazasının Çarşı Mahallesinden ve Halep Vilayetinin Telgraf Baş Müdürü iken vefat eden Mustafa Efendi oğlu Ahmet Hakkı Efendi'den dört bin kuruş alacağı olduğu iddiasıyla, alacağının müteveffanın terekesinden olmak üzere varislerden tesviye edilmesi talebi ve talebinin yerinde görüldüğüne dair kayıt.

Sayfa/Belge No:12/23**Konusu: Vakıf-Vakfiye Kaydı****Tarih: Kasım-Aralık 1892**

Arapgir'in Çörenge-i Ülya Mahallesinden Cerrahzâde Hacı Hüsnü Efendi kendi malı ve mülkü olan bir adet dükkânı Ahmet Efendi Vakfına vakfettiğine dair vakıf tescil kaydı

Sayfa/Belge No:13/24**Konusu: Vekâlet****Târih:23 Kasım 1892**

Mamuretü'l-Aziz Vilayeti'nin Eğin kazası ahalisinden ve halen Arapgir'de polis memuru olan Kürt Ali Beyoğlu Mahmut Efendi, kendisine ait olup Eğin kazasında bulunan evinin satım ve gerekli resmi işlemlerinin takip edilmesi için Eğin Kazası Telgraf Müdürü Hasan Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:13/25**Konusu: Verâset****Tarih: 12 Aralık 1892**

Arapgir kazasının Tebte karyesinden iken vefat eden 4. Ordu-ı Hümayun 4. Nakliye Taburu 3. Bölük efradından Şişli oğlu Hasan'ın babası Mehmet oğlu Ahmet'ten başka varisi olmadığına dair şahitlerin şهادet kayıtları

Sayfa/Belge No:13/26**Konusu: Verâset****Tarih: 12 Aralık 1892**

Arapgir'in Sena karyesinden iken vefat eden Hacı Osman torunu Ömer oğlu Şerif'in, karısı Ömer kızı Hatice, babası Ömer ve annesi Ümmü Gülsüm'den başka varislerinin olmadığına dair şahitlerin şهادet kayıtları.

Sayfa/Belge No:13/27**Konusu: Verâset****Tarih: 17 Aralık 1892**

Arapgir'in Bayındır karyesi ahalisinden iken vefat eden Fucı oğlu Hüseyin b. Yusuf'un, babası Ali oğlu Yusuf ile annesi Hüseyin kızı Semen'den başka varisleri olmadığına dair şahit kayıtları.

Sayfa/Belge No:13/27**Konusu: Vasi Tayini****Tarih: 19 Aralık 1892**

Arapgir'in Mahsı Oğlu mahallesinden iken vefat eden Ermeni Semerci Başı oğlu Makdis Ohannes v. Makdis'in reşit olmayan çocukları ve varisleri Serkiz, Filyos, Karabet, Mahbune ve Ene'nin reşit oldukları vakte kadar anneleri Artin kızı Meryem'in kendilerine vasi tayin edildiğine ve adı geçen Meryem'in vesayeti kabul edebilecek durumda olduğuna dair kayıt.

Sayfa/Belge No:14/28**Konusu: Talak/Boşanma****Tarih: 25 Aralık 1892**

Arapgir'in Hoca Ali Mahallesinden Salim oğlu Mehmet Muharrem b. Hacı Mehmet, akdedilen mecliste karısı Mehmet kızı İnci Hatun'un vekili Mehmet Efendi'de hazır olduğu halde, eşinin kendisinden talep ettiği mihir ve nafaka bedeli olan 1200 kuruşu vekili Mehmet Efendi'ye eksiksiz olarak teslim ettiği ve adı geçen vekilinde aynen bu şekilde teslim aldığını bildirdiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:14/29**Konusu: Vekâlet****Tarih: 25 Aralık 1892**

Arapgir'in Berenge Mahallesiinden Şakir kızı Aişe Hatun, kendisini boşayan eşi Ulupınar-ı Ülya Mahallesiinden Mustafa oğlu Emin'den alacağı olduğu iddia ettiği mihir, nafaka vs. haklarının alınması ve bu konudaki diğer haklarının takip edilmesi için Yenice-i Süfla Mahallesiinden Hasan oğlu Hüseyin Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:14/30**Konusu: Verâset****Tarih: Aralık-Ocak 1892**

Arapgir'in Mahsı Oğlu Mahallesiinden iken vefat eden Ermeni Semerci Başı oğlu Madenis Ohannes v. Madenis Arveler'in vârislerinin, müverrisleri olan müteveffanın alacaklı olduğu Protestan milletinden Merciyân oğlu İlyas v. Kirkor ile sulh yaptıklarına ve aralarında alacak-verecek ilişkisi kalmadığının tesciline dair kayıt.

Sayfa/Belge No:15/31**Konusu: Müdahaleden Men'****Tarih: 29 Aralık 1892**

Davası

Arapgir'in Derbeder mahallesiinden iken vefat eden Ermeni Esteban oğlu Ohannes'in varisleri zevcesi Serkiz kızı Belel, babası Esteban ve reşit olmayan oğlu Neşan oldukları kesinleştikten sonra adı geçen müteveffanın babası Esteban akd edilen şer'i mecliste, Arapgir'in Behram Beğ mahallesiinden Karabet oğlu Kiforak'ın, oğlu adı geçen müteveffaya ait –dolayısıyla varislerine kalan- 1160 top kumaşa el koyup kendilerine vermediği iddiasıyla açtığı men davasına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:16/32**Konusu: Verâset****Tarih:19 Ocak 1893**

Arapgir'in Çarşı Mahallesiinden olup vefat eden Kadı oğlu Hüseyin b. İbrahim'in varislerinin babası adı geçen İbrahim ve Annesi Ümmü Gülsüm oldukları ve bunlardan başka varislerinin olmadığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:16/33**Konusu: Verâset****Tarih:23 Ocak 1893**

Arapgir'in Çöreng-i Ülya mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Nuroğlu Dursun b. Ahmed'in annesi İbrahim kızı Anakız'dan başka varisi olmadığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:17/34**Konusu: Vekâlet****Tarih: Ocak 1893**

Arapgir'in Köseoğlu Mahallesinden Ermeni Eykad oğlu Kirkor v. Tabos, akdedilen şer'i mecliste Erzincan'ın Berastan ve Hanzel karyelerindeki toplam 14 adet tarlayı bir başkasına satmağa, bedelini alıp kendisine ulaştırmaya Abraham oğlu Festor'u vekil tayin ettiğine kayıt

Sayfa/Belge No:17/35**Konusu: Nafaka Talebi****Tarih: 17 Ocak 1893**

Arapgir'in Şeyhler-i Ülya mahallesinden Barnenoğlu Osman kızı Fatıma akdedilen şer'i mahkemede çocuğu Nefise'ye sarf edilmek üzere eşi Hüseyin'e borç olarak yazılarak bir miktar nafaka tayin edilmesini istediğine ve bu talebinin karşılığında mehir ücretine 30 para zam olunduğuna dair kayıt.

Sayfa/Belge No:17/36**Konusu: Vekâlet****Tarih: 2 Şubat 1893**

Arapgir'in Berenge mahallesinden Halil oğlu Mahmut Ağa akdedilen şer'i mecliste bundan önce vefat eden Halep Vilayeti Telgraf Baş Müdürü Ahmet Hakkı Efendi'den toplam 2992 kuruş alacağı olduğunu iddia edip, bu borcun kendisine müteveffanın terekesinden ödenmesini talep etmesi ve konuyla ilgili tüm konulara müdahil olması için tarafından Kahveci zâde Ali Rıza Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:18/37**Konusu: Nikâh****Tarih: 15 Nisan 1894**

Arapgir'in Pağnik-i Evran Begi karyesinden Hasan kızı Zeynep ile aynı köyden Kozlukluoğlu Hasan oğlu Bilal'in nikâhlarının tescil edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:19/38**Konusu: Satış Tescili****Tarih:1 Mart 1893**

Arapgir'in Cömertli mahallesinden Ermeni Estefan kızı Derhi Hatun, babası Estefan'ın hayattayken sahibi olduğu öldükten sonra ise kendisine kalan Derbeder mahallesindeki evini 13 bin kuruş karşılığında mahkemede hazır bulunan Kifarok'a sattığına dair tescil kaydı.

Sayfa/Belge No:19/39**Konusu: Verâset****Tarih:4 Mart 1893**

Arapgir kazasının Çörence-i Ülya mahallesinde sakin olup askerde iken vefat eden Cerrahzade Ahmet oğlu Hüseyin Efendi'nin karısı Ümmü Gülsüm Hatun ve reşit oğlu Mustafa Hamdi'den başka varisi olmadığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:19/40**Konusu: Hibe****Tarih: 12 Mart 1893**

Arapgir'in Derbeder Mahallesinden Ermeni Mardiros oğlu Boğos Ağa belgelerde kendisi üzerinde gösterilen Derbeder Mahallesindeki ev ile kesinlikle hiçbir alakası olmadığını söylemesi ve tescil ettirmesine dair kayıt

Sayfa/Belge No:20/41**Konusu: Vekâlet****Tarih: 10 Nisan 1893**

Arapgir kazasının Hacıbehiş Efendi mahallesinden olup İstanbul'da vefat eden Hazer Kaza oğlu Şeyh İbrahim Efendi b. Ahmet Efendi'nin varislerinin karısı Abdullah kızı Nesibe, reşit oğlu Şerif Mehmet ve reşit kızları Şerife, Fatıma, Nefise ve Rakbe olduklarının kesinleşmesinden sonra, müteveffanın ölürken yanında olan malının ve terekesinin kendilerine ulaştırılması için adı geçen varislerin İstanbul'da Ebubekir oğlu Mehmet Necip Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt

Sayfa/Belge No:20/42**Konusu: Vekâlet****Tarih: 24 Nisan 1893**

Arapgir'in Çit karyesinden olup Selanik'te Askeri Rüşdiye hademesi iken vefat eden Kasım oğlu Hacı Hasan'ın varisleri karısı Feyyaz kızı Zeynep, reşit olmayan oğlu Kasım ve reşit çocukları Abdülbaki ve Elif olduğu kesinleştikten sonra, müteveffanın vefat ederken yanında bulunan eşyalarının tespit edilip kendilerine ulaştırılması için adı geçen varisler tarafından müteveffanın reşit oğlu ve varisi Abdülbaki'nin vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:21/42**Konusu: Vekâlet****Tarih: 24 Nisan 1893**

Arapgir'in Berenge Mahallesi ahalisinden Kasım Beyoğlu Ahmet Bey'in, Halep'te bulunan gayr-ı menkulüyle ilgilenmesi için Minyas oğlu Kirkor'u vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:21/43**Konusu: Vekâlet****Tarih: ----**

Arapgir'in Havne karyesi ahalisinden İstanbul'da arabacılık yaparken vefat eden Karyel oğlu Hasan b. Ali'nin varislerinin kardeşi Hüseyin ve Ayşe olduğu kesinleştikten sonra, müteveffanın vefat ettiği günkü maaşının kendilerine ulaştırılması için (belge eksik)

Sayfa/Belge No:21/44**Konusu: Vekâlet****Tarih: 27 Nisan 1893**

Arapgir'in Havne karyesi ahalisinden İstanbul'da arabacılık yaparken vefat eden Kazyel oğlu Hasan b. Ali'nin varislerinin kardeşleri Hüseyin, Ayşe ve Hatun Hanımlar olduğu kesinleştikten sonra, müteveffanın vefat ettiği günkü maaşının kendilerine ulaştırılması için gerekeni yapmak üzere adı geçen Hüseyin'i vekil tayin ettiklerine dair kayıt

Sayfa/Belge No:22/45**Konusu: Vekâlet****Tarih: 25 Mayıs 1893**

Arapgir'in Zohrab mahallesinden olup vefat eden Sevned oğlu Tatar Mehmed Ağa b. Hacı Ali'nin varisleri reşit çocukları Mehmet Şükrü, Ahmet, Adile, Fatıma ve Saniye oldukları kesinleştikten sonra Tatar Mehmet Ağa'nın İstanbul'da Sakcılar Sokağındaki dükkânı ve içindeki malzemeyi talibine satarak parasının kendilerine ulaştırılması için Beşiktaş Sarayı Hademesinden Osman Ağa oğlu Mehmet Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:22/46**Konusu: Vekâlet****Tarih: 5 Mayıs 1893**

Arapgir'in Şeyhler-i Süfla mahallesinden iken askerde vefat eden Kara Timur oğlu Hacı Mehmet Şükrü Ağa b. Mehmet'in varisleri karısı Hüseyin kızı Aişe Hanım, reşit olmayan çocukları Mustafa ve Ahmed oldukları kesinleştikten sonra adı geçen çocukların varisleri adı geçen Ayşe Hanım'ın, müteveffanın vefat ettiği güne kadar

biriken maaşını tespit, ahz ve kendilerine ulaştırması için Karcı oğlu Hasan Mevlüt Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:23/-

Konusu: Veraset

Tarih: 29 Mayıs 1893

Arapgir'in Şeyhler-i Süfla mahallesinden iken askerde vefat eden Kara Timur oğlu Hacı Mehmet Şükrü Ağa b. Mehmet'in varisleri karısı Hüseyin kızı Aişe Hanım, reşit olmayan çocukları Mustafa ve Ahmed olduklarına dair şahitlerin şهادetleri.

Sayfa/Belge No:23/47

Konusu: Tescil

Tarih: 27 Ağustos 1893

Arapgir'in Çit karyesinde Bozkul oğlunun karısı Hüseyin kızı Aişe için yolladığı mihr ücretinin tescil edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:23/48

Konusu: Alacak Davası

Tarih: 4 Temmuz 1893

Arapgir'in Yenice-i Ülya Mahallesiinde sakin Halil Efendi oğlu Mehmet Sadık Efendi'nin, bundan önce vefat eden Halep Vilayeti Telgraf Baş Müdürü Hacı Mustafa Efendi oğlu Ahmet Hakkı Efendi'den alacağı olduğunu iddia ettiği bin üç yüz kuruşun kendisine adı geçen müteveffanın terekesinden karşılanmak üzere varisleri tarafından ödenmesi talebi ve talebinin yerinde görüldüğüne dair kayıt.

Sayfa/Belge No:24/47

Konusu: Verâset

Tarih: 29 Haziran 1893

Arapgir'in Suceyin karyesi ahalisinden iken askerde vefat eden Çolak oğlu Hüseyin b. Mehmet'in kardeşleri İbrahim, Cafer ve Yusuf'tan başka varisleri olmadığına dair şahitlerin şهادetleri.

Sayfa/Belge No:24/-

Konusu: Verâset

Tarih: 2 Temmuz 1893

Arapgir'in Suceyin karyesi ahalisinden iken askerde vefat eden Çolak oğlu Hüseyin b. Mehmet'in kardeşleri İbrahim, Cafer ve Yusuf'tan başka varisleri olmadığına dair şahitlerin şهادetleri.

Sayfa/Belge No:24/- Konusu: Vasi Tayini Tarih: 21 Haziran 1893

Arapgir kazasının Berenge mahallesinden iken bundan önce vefat eden Ömer Efendizâde Mevlüt Efendi b. İsmail Efendi'nin reşit olmayan çocukları Mustafa ve Cemal'e dayıları Çarşı Mahallesinden Derviş Ağa zâde Hüseyin Hüsnü Ağa'nın vasi tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:24/- Konusu: Tescil-İntikal Tarih: 25 Haziran 1893

Arapgir kazasının Çarşı mahallesinden Baba Ağa kızı Ayşe Hanım'ın eşinden kendisine intikal eden eşyayı oğlu Mahmut'a verdiğine dair tescil kaydı.

Sayfa/Belge No:25/52 Konusu: Hibe/İntikal Tarih: 5 Temmuz 1893

Arapgir'in Köseoğlu Mahallesinden Ermeni Mardiros oğlu Serkiz'in akdedilen şer'i meclis huzurunda adı geçen mahalledeki evini ve içindeki eşyaları tamamen kızı Aişe ve torunları Ahabet, Ağtak ve Agob'a terk ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:25/- Konusu: Vekâlet Tarih: 9 Temmuz 1893

Arapgir'in Berenge mahallesinden iken İstanbul'da vefat eden Nazır zâde Ali Efendi b. Mustafa Efendi'nin varisleri karısı Eyüp Efendi kızı Emine Hanım ile reşit çocukları Ahmet Sadık Efendi, Ümmü Gülsüm ve Ayşe olduğu kesinleştikten sonra adı geçen varislerin, müteveffanın öldüğünde yanında olup sahibi olduğu eşyaların kendilerine ulaştırılması için müteveffanın kardeşi Nazır zâde Ahmet Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:26/54 Konusu: Vekâlet Tarih: 11 Temmuz 1893

Arapgir'in Mahsı Oğlu Mahallesinden iken vefat eden Ermeni İbkenci oğlu Kozmor v. Agob'un varislerinin karısı Kirkor kızı Meryem ve reşit oğlu Akde olduğu kesinleştikten sonra müteveffanın sağlığında mutasarrıfı olduğu İstanbul'daki evini satın ücretini kendilerine ulaştırması için Kifarok Ağa ve Ohannes Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:26/55 **Konusu: Vasi Tayini** **Târih: 13 Temmuz 1893**

Arapgir'in Derbeder mahallesinden iken bundan önce vefat eden Ermeni Ser oğlu Ohannes v. Esteban'ın reşit olmayan oğlu Arakil'in vasisi olan Pedros oğlu Esteban'ın iki gözünün âmâ olup vesayete iktidarı olmaması hasebiyle azledilip yerine uygun birinin vasi tayin edilmesi gerektiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:26/56 **Konusu: Verâset** **Tarih: 26 Temmuz 1893**

Arapgir'in Eğnir karyesinden iken askerde vefat eden Karagöz oğlu Hüseyin b. Mustafa'nın reşit çocukları Hüseyin, Elif, Hanife ve Senem'den başka varislerinin olmadığına dair şahitlerin beyanları.

Sayfa/Belge No:27/57 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 1 Ağustos 1893**

Arapgir'in Berenge Mahallesinden Ermeni Serkiz v. Felos, akdedilen şer'i mecliste kendi malı ve mülkü olan aynı mahalledeki hudutları belirli gayr-ı menkuldeki yarım hissesini satın bedelini kendisine ulaştırmaya Kaplan oğlu Marderus v. Serkiz'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:27/58 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 2 Ağustos 1893**

Arapgir'in Çiğnir karyesinden Sarı Ahmed oğlu Bektaş b. Halil akdedilen şer'i mecliste İstanbul'da Taht-ı Kal'a'da Kunduracı Hanı'ndaki bir adet dükkânını taliplerine satım işlemlerini gerçekleştirme ve bedelini kendisine ulaştırması için Bektaş Ağa oğlu Mürteza Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:27/- **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 2 Ağustos 1893**

Arapgir'in Derbeder Mahallesinden Ermeni Arakir oğlu Osanned Kirkor Onar karyesindeki 9 adet tarlasını bin kuruş karşılığında Berenge Mahallesinden Lütfullah Efendizâde Eyüp Sabri Efendi b. Lütfullah Efendi'ye sattığına ve söz konusu tarlalarla ilişiği kalmadığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:27/60 **Konusu: Vakıf/Mütevelli** **Tarih: 12 Ağustos 1893**

Arapgir kazasında Hacı Şerif oğlu Mirko Ahmet'in elindeki vakfiye mucibince zikri geçen vakfın tevliyetine vâkıfın çocuklarının hak sahibi olduklarına dair kayıt

Sayfa/Belge No:28/61 **Konusu: Alacak Teslimi** **Tarih: 11 Haziran 1893**

Arapgir'in Sarracbaşı Mahallesinden Halil Beyoğlu Aişe'nin boşandığı eşi Sarracbaşı Mahallesinden Hallac Ömer zâde Hafız Mevlüd Efendi'den mihr alacağı olan seksen kuruşu teslim aldığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:28/62 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 14 Ağustos 1893**

Arapgir'in Berenge Mahallesinden Ermeni Enbüken oğlu Ohannes v. Kirkor akdedilen şer'i mecliste, İstanbul'da Bağçe Kuyusu dışında bir adet dükkân, bunun bitişiğindeki değirmen ve içindekileri talibine satma, satış işlemlerini gerçekleştirme ve bedelini kendisine ulaştırması için Derbeder Mahallesinden Zülâl oğlu Minyas v. Ohannes'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:29/63 **Konusu: Verâset** **Tarih: 17 Ağustos 1893**

Arapgir'in Behram Beğ Mahallesinden iken vefat eden Fazıl zâde Ahmet Ağa b. Hüseyin varisleri eşi Mehmet kızı Âlime ile reşit çocukları Cemal, Mustafa ve Tuğba oldukları kesinleştikten sonra miras işlemlerinin gerçekleşmesi ve kardeşlerinden olan alacağının tescil edilmesi için adı geçen Tuğba'nın tescil talebine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:29/64 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 17 Ağustos 1893**

Arapgir'in Behram Beğ mahallesinden Fazılzâde kızı Tuğba Hanım akdedilen şer'i mecliste Kadı Ekbel, Fazıllı ve Palank karyelerindeki çiftlikler ile bilinen mahaldeki iki adet mülk bağda olan hisselerini kardeşleri Cemal ve Mustafa Ağalara misli karşılığında satmağa ve bedelini kendisine ulaştırmaya Fazılzâde Cemal oğlu Tefvik Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:29/65 **Konusu: Boşanma ve Mihr** **Tarih: 20 Ağustos 1893**

Arapgir'in Aşutka karyesinde Deli Hüseyin oğlu Kasım b. Ahmed, Çit karyesinden olup eşi bulunan Çarık Kuloğlu kızı Aişe'yi talak-ı selase ile boşadığını ve mihri olan 501 guruşu kendisine verdiğini tescil ettirdiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:30/66 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 21 Ağustos 1893**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden Nazırzâde Hasip Efendi b. Hacı Süleyman, akdedilen mecliste aynı mahallede vaki iki adet evdeki hisselerini satmağa ve bedellerini kendisine ulaştırmağa annesi Nefise Hanım'ı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:30/67 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 24 Ağustos 1893**

Arapgir'in Berenge Mahallesinden iken vefat eden Ahmet Ağa kızı Zeynep'in varislerinin eşi Arif Bekir, babası Ahmet Ağa, annesi Hasan kızı Rakbe ile reşit çocuklar Mehmet Bey ile Hanım oldukları kesinleştikten sonra varislerin her biri işlemlerin halli için Yenice-i Süfla Mahallesinden Hasan oğlu Hüseyin Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:30/68 **Konusu: Vasi tayini** **Tarih: 10 Eylül 1893**

Arapgir'in Hacı Oğlu mahallesinden Ermeni Bekos kızı Anna akdedilen şer'i mecliste eşi müteveffa Serkiz oğlu Melkon'da kendisine ve reşit olmayan oğlu Hactar'a intikal eden aynı mahalledeki evin satılması için vasi olduğu oğlu Hactar adına kendisine izin verilmesi talebine dair kayıt

Sayfa/Belge No:31/69 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 14 Eylül 1893**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden Ahmet Ağa oğulları Süleyman ve Mustafa Ağalar akdedilen şer'i mecliste, ellerinde malları ve mülkleri olan Berenge Mahallesindeki ev ve bahçenin satılarak bedellerinin kendilerine ulaştırılması için Osman ve Bergos Efendi'leri vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:31/70**Konusu: Verâset****Tarih: 4 Ekim 1893**

Arapgir'in Hasdek (?) karyesinden iken askerde vefat eden Osman oğlu Yusuf b. Hüseyin'in babası Mehmet oğlu Hüseyin, annesi Güzel kızı Hüsniye ile reşit olmayan kızı Satı'dan başka varislerinin olmadığına dair şahitlerin beyanatı.

Sayfa/Belge No:31/71**Konusu: Vekâlet****Tarih: 21 Mayıs 1893**

Arapgir'in Hoca Ali Mahallesinden ve Protestan milletinden Aharon kızları Zanes, Elmas ve Meryem akdedilen şer'i mecliste, ellerindeki tapuları ibraz ederek sahipleri oldukları İstanbul'da Dülbendçi Hanı içindeki gayr-ı menkullerini haksız yere işletenlerin elinden gayr-ı menkullerini almak ve talibine bedeli karşığında satarak bedelinin kendilerine ulaştırılması için İstanbul'da mütemekkin Metos oğlu Fablos'u vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:32/72**Konusu: Vekâlet****Tarih: 18 Eylül 1893**

Arabgir'in Yenice-i Ülya Mahallesinden iken askerde vefat eden Mehdar oğlu Hasan Efendi b. Mehmed Ağa'nın varislerinin babası Mehmet b. Hüseyin, Annesi Halil kızı Rakbe oldukları kesinleştikten sonra, varislerin, oğullarının ölmeden önce elinde ve yanında olan terekesinin tespiti ve kendilerine ulaştırılması için Mehdar Mehmed Ağa b. Hasan Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:32/73**Konusu: Vesayete İstinaden****Tarih: 22 Mayıs 1893**

Arapgir'in Sarracbaşı mahallesinden iken vefat eden Ermeni Mikail oğlu Hemyan Rusum v. Badesiyar'ın verasetinin reşit olmayan çocukları Mikail, Karabit ve kızı Zaannas'a kaldığı ve bu çocuklara vasi olarak Ernid kızı Bosna'nın tayin edildiği kesinleştikten sonra, adı geçen varislere babalarından kalma gayr-ı menkulün satılarak bedelinin varislere sarf edilmesi için adı geçen vasinin talebine dair kayıt

Sayfa/Belge No:33/74**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 9 Haziran 1893**

Arapgir'in Hacı Ali Efendi Mahallesinden Sofi Mehmed oğlu Yusuf Efendi sahibi olduğu gayr-ı menkullerin başkalarına kiraya verilmesine, kira gelirlerinin

toplanmasına ve bu bağlamda gereken resmi işlemlerin yürütülmesinde aynı mahalleden İbrahim Efendi oğlu Said Hamdi Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:33/75 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 9 Haziran 1893**

Arabgir'in Hacı Ali Efendi Mahallesinden Sofi Mehmed oğlu Yusuf Efendi sahibi olduğu gayr-ı menkullerin başkalarına kiraya verilmesine, kira gelirlerinin toplanmasına ve bu bağlamda gereken resmi işlemlerin yürütülmesinde aynı mahalleden İbrahim Efendi oğlu Said Hamdi Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:34/76 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 23 Ekim 1893**

Arabgir'in Mahsı Oğlu mahallesinden iken başka bir yerde vefat eden Ermeni Bekos oğlu Agob'un varisleri olduğu kesinleşen karısı, oğlu ve kızlarının, müverrisleri adı geçen müteveffanın vefatı sırasında yanında olan taşınır ve taşınmazların tespiti ve kendilerine ulaştırılması için Semerci oğlu Agob v. İbka'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt

Sayfa/Belge No:34/77 **Konusu: Alacak Davası** **Tarih: 26 Ekim 1893**

Arabgir'in Behram Beğ Mahallesinden Sarraf Ömer zâde Abdullah b. Ömer Ağa, yine Arabgir'in Çarşı Mahallesinden olup bundan önce vefat eden Halep Posta Müdürü Ahmet Hakkı Efendi'den alacağı olduğunu iddia ettiği 1650 kuruşun mütevvafanın terekesinden karşılanması talebine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:35/78 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 10 Mart 1894**

Arapgir'in Behram Beğ Mahallesinden Kılıçzâde Yakup Efendi b. Yusuf Efendi'nin, annesi ve babasından kendisine kalan menkul ve gayr-ı menkullerde olan haklarını koruması, biriken meblağı kendisine ulaştırması ve gerekli hukuki işlemleri kendisi adına yürütmesi için Aynı mahalleden Kılıçzâde Mustafa Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:35/79 **Konusu: Boşanmanın Tescili** **Tarih: 12 Mart 1894**

Arapgir'in Pağnik Kondu karyesinden Osman Paşa oğlu Satu b. Mehmed'in, akli baliğ olmadan önce kendisine nikâhlanmış olan aynı karyeden Mehmet kızı Züleyha'yı talak-ı selase ile boşadığının kayıt alındığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:35/80 **Konusu: Vasi Tayini** **Tarih: 16 Kasım 1893**

Arapgir'in Çarşı Mahallesinden iken vefat eden Hoca Ali zâde Hacı Mehmet b. Abdullah'ın varislerinden reşit olmayan oğlu Zülgaffar'a vasi tayin edilen kardeşi Hüseyin'in vasilik yapmaya ehliyeti olduğuna dair kayıt.

Sayfa/Belge No:36/81 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 7 Aralık 1893**

Arapgir'in Hacı Oğlu Mahallesinden İken vefat eden Ermeni Corci oğlu Agob v. Sebhan'ın belgede isimleri zikredilen varislerinin, velilerinin ve vasilerinin kesinleşmesinden sonra müverrisleri müteveffadan kalma menkul ve gayr-ı menkullerinden doğan haklarını savunması ve alacaklarının toplanması için Ermeni Mikail v. Nadesar'ı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:36/82 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih:12 Aralık 1893**

Arapgir'in Osman Paşa Mahallesinden Hasan Efendi zâde Şerif Efendi b. Mehmet Efendi, mütevellisi bulunduğu Gümrükçü Osman Paşa Vakfına ait Erzurum'un Gölbaşı nahiyesindeki kanbur hanenin gelirlerini toplamak ve gereken işlemlerini yürütmek için tarafından Ali Bey zâde Nazım Bey b. Tevfik Bey'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:36/83 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 17 Aralık 1893**

Arapgir'in Germişli karyesinden Doğan oğlu Hüseyin b. Ali'nin, aynı karyede sahibi olduğu bazı gayr-ı menkullerdeki haklarını savunması ve gerekli resmi işleri yürütmesi için Keban Kazasının Bayındır karyesinden Bektaş Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:37/84 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 23 Aralık 1893**

Arapgir'in Zohrab Mahallesinden olup Halep'de vefat eden Ahmet Ağa kızı Aişe Hanım'ın varisleri kesinleştikten sonra müverrisleri adı geçen müteveffanın ölümünde yanında bulunan menkul ve gayr-ı menkulün tespiti ve hâsıllarının kendilerine ulaştırılması için adı geçen müteveffanın eşi Hüseyin Şükrü Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:37/85 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 9 Ocak 1894**

Arapgir'in Ali Baba Mahallesinden iken vefat eden Halil Ağa kızı Sabite Hanım'ın ve ondan bir müddet sonra vefat eden eşi Kadı zâde Hacı Mustafa Efendi'nin varisleri kesinleştikten sonra, adı geçen müteveffalardan varislerine kalan malın tespit, tescil ve mahsullerinin kendilerine ulaştırılması için belgede isimleri geçen varisler tarafından Hacı Ali Efendi Mahallesinden Kahveci Zâde Ali Rıza Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt

Sayfa/Belge No:38/86 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 20 Şubat 1896**

Arapgir'in Öşnedan Mahallesinden iken vefat eden Çolak oğlu Hacı Süleyman Ağa b. Molla Mustafa'nın varisleri kesinleştikten sonra, adı geçen müteveffaya ait olan menkul ve gayr-ı menkullerin tespit, tescil ve bununla alakalı tüm resmi işlemlerin yapılması için varislerin aynı karyeden Bekyekarlı oğlu Ahmet b. Mehmet'i vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:38/87 **Konusu: Verâset** **Tarih: 27 Şubat 1896**

Arapgir'in Balluca karyesinden olup askerde iken vefat eden Havan oğlu Hasan b. Osman'ın varislerinin annesi Senem, kız kardeşi Hanife ve erkek kardeşi Mehmet olduğuna dair tescil.

Sayfa/Belge No:38/88 **Konusu: Boşanma Tescili** **Tarih: 1 Mart 1896**

Arapgir'in Poşatar Mahallesinden Mehmet kızı Tuba'nın mihr ve nafakası kendisine ait olmak üzere kocası Amran karyesinden Süleyman oğlu Bekir'den boşandığının tesciline dair kayıt.

Sayfa/Belge No:39/89**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 26 Şubat 1894**

Arapgir'in Osman Paşa Mahallesinden olup İstanbul'da vefat eden Derahgan oğlu Mehmet Ağa b. Osman Ağa'nın varisleri kesinleştikten sonra müteveffanın ölümünden önce sahibi olduğu menkul ve gayr-ı menkullerinin tespiti, tescili ve semenlerinin kendilerine ulaştırılması için İstanbul'da mukim Atabil oğlu Mustafa Ağa b. Hüseyin Ağa'yı varislerin vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:39/90**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 27 Şubat 1894**

Arapgir'in Çit Karyesinden olup İstanbul'da iken vefat eden Mollalık oğlu Hüseyin Recep Ağa b. Hüseyin Efendi'nin varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra müteveffanın ölümünden önce sahibi ve mutasarrıfı olduğu menkul ve gayr-ı menkullerinin tespit, tescil ve kendilerine ulaştırılması için İstanbul'da mukim Ali Koca oğlu Derviş Derviş Abdülhamid Ağa b. Ali Ağa'yı belgede isimleri geçen varislerin vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:40/91**Konusu: Tayin Tescili****Tarih: 27 Şubat 1894**

Arapgir'in Ulupınarı Ülya ve Süfla Mahallesinde Şeyh Yusuf oğlu Molla Hüseyin Efendi'nin imam tayin edildiğine dair tescil kaydı.

Sayfa/Belge No:40/92**Konusu: Mehir, İddet ve****Tarih: 28 Şubat 1894****Nafaka Davası**

Arapgir'in Berenge Mahallesinden Ahmet Ağa kızı Rakbe Hanım'ın boşandığı eşi Tüfekçi oğlu Mustafa b. Mehmet'ten alacağı olan mihri talep ettiğine ve iddet süresince kendisine nafaka takdir edilmesi talebine ve talebinin yerinde görülerek her iki hususta adı geçen Mustafa'nın borçlandırıldığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:40/-**Konusu: Mehir, İddet ve****Tarih: 28 Şubat 1894****Nafaka Davası**

Arapgir'in Berenge Mahallesinden Ahmet Ağa kızı Rakbe Hanım'ın boşandığı eşi Tüfekçi oğlu Mustafa b. Mehmet'ten alacağı olan mihri talep ettiğine ve iddet

süresince kendisine nafaka takdir edilmesi talebine ve talebinin yerinde görülerek her iki hususta adı geçen Mustafa'nın borçlandırıldığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:41/- Konusu: Boşanma Tescili Tarih: 11 Nisan 1894

Arapgir'in Berenge Mahallesinden Ahmet Ağa kızı Rakbe Hanım'ın eşi Tüfekçi oğlu Mustafa b. Mehmet'ten mehir ve nafakası kendisine ait olmak üzere boşandığını tesciline dair kayıt.

Sayfa/Belge No:41/- Konusu: Vekil Tayini Tarih: 3 Mart 1894

Arapgir'in Derbeder Mahallesinden Minyas Efendi v. Ohannes'in adı geçen kazadaki gayr-ı menkulündeki haklarını savunmaları için Ermeni Mardiros ve Tarves Efendi'leri vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:42/94 Konusu: Vekil Tayini Tarih: 5 Mart 1894

Arapgir'in Derbeder mahallesinden Ermeni Çerkeş oğlu Agob v. Ernid'in sahibi ve mutasarrıfı olduğu İstanbul'da gayr-ı menkullerini taliplerine satması, bu hususta doğan haklarını savunması ve gerekli yasal işlemleri yapması için tarafından kardeşi Sarraf Kalpus Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:42/95 Konusu: Vekil Tayini Tarih: 2 Mart 1894

Arapgir'in Hoca Ali Mahallesinden Ermeni Tatus kızı Nazmiye'nin sahibi ve mutasarrıfı olduğu İstanbul'daki gayr-ı menkulünü talibine satması, doğan haklarını savunması ve gerekli işlemleri yapması için Kırkor oğlu Serkiz'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:43/96 Konusu: Vekil Tayini Tarih: 6 Mart 1894

Arapgir'in Derbeder mahallesinden iken vefat eden Ermeni Hazar v. Agob'un varisleri kesinleştikten sonra müteveffanın İstanbul'da zuhur eden gayr-ı menkulünün satılarak mislinin kendilerine ulaştırılması için adı geçen müteveffanın varisleri tarafından Muradi oğlu Nazrebet Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:43/97 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 16 Nisan 1894**

Arapgir'in Şehir Karşusu Mahallesinden olup askerde iken vefat eden Recep Ağa zâde Ahmet Ağa b. Sadık'ın varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra müteveffanın ölümü esnasında sahibi olduğu nakit ve terekenin tespit, tescil ve kendilerine ulaştırılması için Recep Ağa'nın varisler tarafından vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:44/98 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 5 Mayıs 1894**

Arapgir'in Yenice-i Süfla Mahallesinden Güzel Ağazâde Hasan Efendi b. Mehmed Ağa'nın sahibi ve mutasarrıfı olduğu bir adet dükkânını satmaya ve önceden belirlenmiş bedelini kendisine ulaştırmaya Ermeni milletinden Tarves Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:44/99 **Konusu: Hibe Tescili** **Tarih: 5 Mayıs 1894**

Arapgir'in Hacıbehiş Efendi Mahallesinden Enderli oğlu Ahmet b. Ali sahibi ve mutasarrıfı olduğu ismi geçen mahalledeki gayr-ı menkullerini oğlu Mehmet Şükrü Efendi'ye hibe ettiğinin tesciline dair kayıt

Sayfa/Belge No:44/100 **Konusu: Nafaka İstemi** **Târih: 7 Mayıs 1894**

Arapgir'in Ebker (?) karyesinden Kalver oğlu Ömer'in eşi Hatice Hanım'a 102 kuruş nafaka vermesinin kararlaştırıldığına dair kayıt

Sayfa/Belge No:45/101 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 10 Mayıs 1894**

Arapgir'in Öşnedan karyesinden iken vefat eden Çolak oğlu Molla Mustafa b. Ahmed ve kendisinden sonra vefat eden eşi Gülsüm Hanım'ın varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra varislerin müverrislerinden kendilerinden kalan menkul ve gayr-ı menkullerden doğan haklarını savunması için Ali Baba Mahallesinden Vâsi zâde Rüşdü Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:45/102 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 10 Mayıs 1894**

Arapgir'in Hoca Ali Mahallesinden olup İstanbul'da vefat eden Necip Ağa zâde Ahmet Efendi b. Ömer Ağa'nın varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra,

müteveffanın ölümüne değin sahibi olduğu ve yanında bulunan menkul ve gayr-ı menkullerin belirlenip tescil ettirilerek kendilerine ulaştırılması için varisler tarafından Defter-i Hakani Memuru Nafiz Bey'i vekil tayin ettiklerine dair kayıt

Sayfa/Belge No:46/103 Konusu: Boşanma Tescili Tarih: 10 Mayıs 1894

Arapgir'in Ebkel (?) karyesinden Mehmed kızı Fadime'nin mihr ve nafakası kendisine ait kalmak şartıyla eşi Kalender oğlu Ömer B. İbrahim'den boşanmayı kabul ettiğinin tesciline dair kayıt

Sayfa/Belge No:46/104 Konusu: Boşanma Talebi Tarih: 16 Mayıs 1894

Arapgir'in Behram Beğ Mahallesinden Mustafa kızı Fatıma'nın, eşi Mişellü karyesinden Dertli oğlu Halil b. Veli'nin, kendisini dövdüğünü, küfür ettiğini ve bunlara benzer birçok şer'î hükümlere mugayyir hareketlere maruz bıraktığı iddiasıyla mahkeme tarafından eşinden boşatılmasını talep ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:47/104 Konusu: Vasi Tayini Tarih: 15 Mayıs 1894

Arapgir'in Osman Paşa Mahallesinden iken vefat eden Keşan oğlu Yusuf kızı Emine Hanım'ın varislerinden reşit olmayan oğluna vasi tayinine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:47/105 Konusu: Düzeltme Tarih: 15 Mayıs 1894

Arapgir'in Çit karyesinden Kamer oğlu Hüseyin b. Ahmet'in belgelerde geçenin aksine kendi üzerine herhangi bir mal veya mülk olmadığı beyanına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:47/- Konusu: Hul' ile Tatlik'a Dair Tarih: 20 Mayıs 1894

Arapgir'in Behram Beğ Mahallesinden Köse oğlu Veli Mustafa kızı Fatıma Hanım'ın aralarından geçimsizlik olduğunu iddia ettiği eşi Dertlü oğlu Halil b. Veli'den, mihr ve nafaka haklarından feragat ederek boşanmak istediğine ve ismi geçen Halil'in de bunu kabul ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:47/- **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 29 Mayıs 1894**

Aslen Mamuretü'l-Aziz vilayetinden Kalaycı oğlu Serkiz v. Zekar'ın Arapgir'de sahibi olduğu bedelleri belirli belgede muharrir gayr-ı menkullerin taliplerine satışı ve gerekli işlemlerinin yapılması için Arapgir'den Hâkim Hanlı oğlu Süleyman Efendi b. Mehmet Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:48/127 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 1 Haziran 1894**

Arapgir'in Ali Baba Mahallesinden iken vefat eden Sarrafdar oğlu Hacı Şerif Hasan b. İbrahim'in varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra müteveffanın ölümünden önce kendi nam ve hesabına biriken maaşının tahsili ve kendilerine ulaştırılması için belgede muharrir varislerin Darüşşafaka Memuru İbrahim Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:48/- **Konusu: Veraset** **Tarih: 2 Haziran 1894**

Arapgir'in Pir Ali karyesinden olup askerde vefat eden Ahmet oğlu Hasan b. Mustafa'nın varislerinin annesi Emine, kardeşleri Ahmet ve Mehmet olduğunun kesinleştiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:48/- **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 2 Haziran 1894**

Arapgir'in Cömertli mahallesinden Hacı Ömer oğlu Süleyman Çavuş b. Ömer'in Çarşı Mahallesindeki gayr-ı menkulünün satışından elde edilmesi gereken gelirin tahsil edilerek kendisine ulaştırması için Bekce Mahallesinden Sefer oğlu Ahmet Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:49/113 **Konusu: Yaş Tespiti** **Tarih: 6 Haziran 1894**

Arapgir'in Kara (?) karyesinden sakin olan Süleyman kızı Fatıma'nın yaşının balığ ve kendisinin reşit olduğuna dair şahitlerin şهادet tescilleri.

Sayfa/Belge No:49/114**Konusu: Nafaka****Tarih: 2 Temmuz 1894**

Arapgir'in Pir Ali karyesinden Kara Halil oğlu Hüseyin'in boşandığı eşi İbrahim kızı Hanife'ye vermesi gereken mihr borcunu tamamen ödediğini ve adı geçen Hanife'nin ise tamamen aldığını beyan ettiğine dair tescil kaydı.

Sayfa/Belge No:49/-**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 18 Haziran 1894**

Aslen Mamuretü'l-Aziz vilayetinden olup bundan önce vefat eden Ermeni Mikail Ağa v. Hamtor'un varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra müteveffanın Arapgir'de olan gayr-ı menkullerdeki hisselerinin satılarak bedellerinin kendilerine ulaştırılması için Arapgir'in Berenge Mahallesinden Ermeni Agob v. Cihan Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:50/-**Konusu: Alacak Davası****Târih: -----**

Arapgir'in Çarşı Mahallesinden iken vefat eden Fettah oğlu Hüseyin Ağa b. Abdülfettah'ın varislerinin kimlikleri belirlendikten sonra, belgede isimleri muharrir varislerin; müverrislerinin, Bekçe mahallesinden Uzun zâde Şükrü Efendi b. Ahmed Ağa'dan alacağı olduğu iddia ve mezkûr meblağı talep ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:50/-**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 16 Temmuz 1894**

Arapgir'in Koçi karyesinden olup İstanbul'da vefat eden Mehmet kızı Senem'in varisinin kızı Fatıma Hanım olduğu kesinleştikten sonra annesi ve müverrisi Senem'in ölümü sırasında sahibi olduğu menkullerin belirlenerek kendisine ulaştırılması için kocası Arap oğlu Mehmet Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:51/118**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 14 Temmuz 1894**

Arapgir'in Köseoğlu mahallesinden iken Molla Tıyye Sancağında vefat eden Ermeni Hemyan oğlu Semyer v. Karabit'in varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra varislerinin, müverrislerinin ölmeden önce sahibi olduğu nakit ve menkullerin belirlenerek kendilerine ulaştırması ve gerekli işlemleri yürütmesi için Ermeni Kifarok Ağa v. Abraham Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:51/119 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 8 Ağustos 1894**

Arapgir'in Köseoğlu mahallesinden iken Molla Tıyye Sancağında vefat eden Ermeni Hemyan oğlu Semyer v. Karabit'in varislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra varislerinin, müverrislerinin ölmeden önce sahibi olduğu nakit ve menkullerin belilenererek kendilerine ulaştırması ve gerekli işlemleri yürütmesi için Ermeni Serkiz Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:52/120 **Konusu: Düzeltme** **Tarih: 1 Ağustos 1894**

Arapgir'in Behram Beğ Mahallesinden Ermeni Keşyan Sirak v. Karabit'in, belgelerde ismiyle zikredilen gayr-ı menkulle alakası olmadığını beyan ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:52/121 **Konusu: Verâset** **Tarih: 23 Temmuz 1894**

Arapgir'in Decde-i Ülya karyesinden olup askerde vefat eden Bektaş oğlu Dursun b. Hasan'ın varislerinin belli olduğuna dair kayıt

Sayfa/Belge No:52/122 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 24 Eylül 1894**

Eğin kazasına tabi Onar karyesi sakinlerinden Kör oğlu Hasan ve kız kardeşi Ali kızı Esmâ'nın Arapgir karyesinde sahibi oldukları tarlaları belirlenmiş bedeli karşılığında taliplerine satarak bedellerini kendilerine ulaştırması için İbrahim Veli oğlu İsmail b. Veli'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:53/123 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 23 Eylül 1894**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden İbrahim Mevlüt kızı Rakbe'nin daha önce boşandığı eski eşi Süleyman oğlu Hafız Mustafa aleyhine açtığı mihr-i müeccel alacak davasını takip etmesi ve kendi adına gerekenleri yapması için Yenice-i Süfla Mahallesinden Lacik oğlu Hüseyin Ağa b. Hasan'ı vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:53/124**Konusu: Boşanma****Tarih: 30 Eylül 1894**

Arapgir'in Sekisu mahallesinden Taşbaşı oğlu Yusuf kızı Hafize'nin mihr alacağı ve kendisi ile sağır kızı Emine'nin nafakaları da kendi üzerinde olarak eşinden boşanmayı talep ettiği ve eşi Şerif oğlu Satu'nun da bunu kabul ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:54/125**Konusu: Veraset ve Satım****Tarih: 29 Eylül 1894****İçin izin talebi**

Arapgir'in Derbeder mahallesinden iken vefat eden Ermeni Taşçı oğlu Kifarok v. Tibaros'un varislerinden olan reşit olmayan çocuklarını vasi tayin edilen anneleri (...) 'nin vesayetinin tescil edildiğine ve adı geçen vasiyenin müverrislerinden kalan gayr-ı menkulün satılarak isimleri muharrir varislere harcanması için mahkemeden izin talebine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:54/126**Konusu: Hibe/Satış****Tarih: 31 Mayıs 1894**

Arapgir'in Ulupınarı Ülya Mahallesinden Köle Yusuf oğlu Veli Ağa kızı Hafize Hanım'ın sahibi olduğu adı geçen mahalledeki bir adet evi çocukları Süleyman ve Aişe'ye hibe ettiğinin tesciline dair kayıt.

Sayfa/Belge No:55/127**Konusu: Verâset****Tarih: Haziran 1894**

Arapgir'in Amran karyesinden olup askerde iken vefat eden Hüseyin b. Ömer'in varislerinin kesinleştiğine dair şahitlerin şهادet kayıtları.

Sayfa/Belge No:55/128**Konusu: Verâset****Tarih: 8 Haziran 1894**

Arapgir'in Amran karyesinden olup askerde iken vefat eden Hüseyin b. Ömer'in varislerinden annesi Senem Hanım'a veraset kaydının verildiğine dair.

Sayfa/Belge No:55/129**Konusu: Vekil Tayini****Tarih: 18 Ekim 1894**

Arapgir'in Derbeder mahallesinden Ermeni Serkiz kızı Metram'ın İstanbul'da sahibi olduğu gayr-ı menkulü kiraya vermesi, kirasını eksiksiz ahz etmesi ve gereken

işlemleri yürütmesi için İstanbul'da mukim Ermeni Zülâl oğlu Minyas v. Ohannesi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:56/130 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 22 Ekim 1894**

Arapgir'in Zohrab mahallesinden olup İstanbul'da iken vefat eden Karslı oğlu Ahmet bin Abdullah'ın vârislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra, ölümü esnasında sahibi olduğu terekesini ve alacağı varsa tespit ve tescil ettirip kendilerine ulaştırması için İstanbul'da Erzudlu Mehmet Efendi'nin zikri geçen varisler tarafından vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:56/131 **Konusu: Verâset** **Tarih: 23 Ekim 1894**

Aslen Ma'muretü'l-Aziz Vilayetinden olup Arapgir'de vefat eden Ermeni Devriş Karabit v. Eharven'in vârislerinin kimlikleri hususunda şahitlerin şهادetlerinin alındığına dair kayıt.

Sayfa/Belge No:56/132 **Konusu: Vekil Tayini** **Tarih: 1 Kasım 1894**

Arapgir'in Ulupınarı Süfla Mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Vanderli oğlu Mehmet b. Abdullah'ın vârislerinin kimlikleri kesinleştikten sonra müteveffanın mal sandığında bulunan parasının alıp kendilerine ulaştırması için müteveffanın büyük oğlu İbrahim'in varisler tarafından vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:57/133 **Konusu: Verâset** **Tarih: 1 Kasım 1894**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Genç Osman zâde Osman Efendi b. Hafız Ömer Efendi'nin vârislerinin belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:57/134 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 24 Ekim 1894**

Arapgir'in Ulupınarı Süfla Mahallesinden Tatar Ağa oğlu Hüseyin kızı Rakbe Hanım'ın bundan önce vefat eden erkek kardeşinin terekesinden kendisine düşeni belirleyip irsal etmesi için eşi Bekir Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:58/135**Konusu: Vekâlet****Tarih: 22 Aralık 1894**

Arapgir'in Ulupınarı Ülya Mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Ahmet Efendi oğlu Mehmet Necip Efendi'nin varislerinin kimlikleri belirlendikten sonra, müteveffadan kalıp zikri geçen vârislere ulaşmayan tereke ve menkulü belirleyip kendilerine ulaştırması için Şerif Hacı Ali Ağa'yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:58/136**Konusu: Vekâlet****Tarih: -----**

Arapgir'in Anbarge karyesinden iken bundan önce vefat eden Mümin oğlu Hasan b. Hüseyin'in varislerinin kimlikleri belirlendikten sonra müverristen kalan bazı gayr-ı menkulün belirlenerek satımı için Arapgir Kazası Bidayet Mahkemesi Baş Kâtibi Osman Nuri Efendi'yi vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:59/138**Konusu: Vekâlet****Tarih: 3 Şubat 1895**

Arapgir'in Şeyhler-i Süfla Mahallesinden Hayta oğlu Hüseyin Ağa kızı Emine Hanım'ın mutasarrıfı olduğu gayr-ı menkule müdahale edenler olduğu beyanıyla bu konuda hakkını savunması için Kadı zâde Sadık Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:59/139**Konusu: Vekâlet****Tarih: 2 Şubat 1895**

Arapgir'in Osman Paşa Mahallesinden iken çocuksuz olarak vefat eden Şaban oğlu Hacı Mehmet Efendi b. Mustafa Ağa'nın vârislerinin kimlikleri belirlendikten sonra, müteveffanın ölümünden önce sahibi olup kendilerine ulaşmayan tereke vs. mallarının belirlenip kendilerine ulaştırılması için mütevaffanın varisleri tarafından Kaptan zâde Ali Efendi'nin vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:60/140**Konusu: Vekâlet****Tarih: 12 Şubat 1895**

Arapgir'in Mahsı oğlu Mahallesinden Ermeni Ernid kızı Meryem'in kocası Bekos'tan alacaklı olduğunu iddia ettiği meblağı tesviye etmesi için Sefid zâde Ahmet Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:60/141 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 22 Şubat 1895**

Arapgir'in Haskini karyesinden iken vefat eden Hasan oğlu Mustafa b. Aziz'in varislerinin kimlikleri belirlendikten sonra müteveffanın ölümünden önce sahibi olduğu ancak varislerine ulaşmayan mallarının tespiti ve ulaştırılması için Dava Vekili Kirkor Efendi'nin vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:60/142 **Konusu: Vekâlet** **Tarih: 24 Şubat 1895**

Arapgir'in Köseoğlu Mahallesinden Ermeni Mazmat oğlu Agob v. Mardiros'un varisi olduğu kardeşinin terekesinden kendisine düşen hissenin belirlenip ulaştırılması için Kartal oğlu Evadiyos v. Karabit'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:61/143 **Konusu: Hibe/Satış** **Tarih: 2 Mart 1895**

Arapgir'in Derbeder Mahallesinden Ermeni Yalancı Mardeben oğlu Bekos v. Mardiros aynı mahalledeki evini oğulları Mardiros, Karabit, Ohannes ve Felos'a hibe ettiğinin tesciline dair kayıt.

Sayfa/Belge No:61/144 **Konusu: Vesayet Talebi** **Tarih: 31 Mart 1895**

Arapgir'in Yenice-i Süfla Mahallesinden Eyyüb Ağazâde Eyyüb Efendi b. Yusuf Ağa'nın reşit olmayan varislerinin vasileri olan amcaları Mehmet Efendi'nin, zikri geçen varislere babalarından kalan gayr-ı menkul hissesinin çocukların menfaatine olarak satılması için vesayetine istinaden mahkemedен izin talebine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:61/145 **Konusu: Veraset** **Tarih: 8 Nisan 1895**

Arapgir'in Osman Paşa Mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Kusul (?) oğlu Ali b. İbrahim'in vârislerinin belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:62/146 **Konusu: Veraset** **Tarih: 10 Nisan 1895**

Arapgir'in Zohrab Mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Beyanlu oğlu Hasan Tahsin b. Ahmet'in vârislerinin belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:62/147**Konusu: Vekâlet****Târih: 10 Nisan 1895**

Arapgir'in Sekisu Mahallesinden Befekli oğlu Ahmet Efendi kızı ...bundan önce vefat eden erkek kardeşi Hakkı Çavuş'un terekesinden hakkına düşeni tespit edip kendisine ulaştırması için eşi Beyanlu oğlu Mehmet Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:62/148**Konusu: Vekâlet****Tarih: -----**

Arapgir'in Hoca Ali Mahallesinden Hoca Ali oğlu Hacı Mehmet Ağa kızı Rakbe Hanım, eşinden alacağı olan mihr-i müeccel hakkının tahsili için babasu Hacı Memiş Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:62/149-150**Konusu: Verâset****Tarih: 7 Mayıs 1895**

Arapgir'in Çarşu mahallesinde sâkin iken vefât iden Halim Ağa oğlu Abbas b. Yusuf'un vârislerinin şahitlerin de dinlenmesi ve doğrulanmasıyla tespit edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:63/151**Konusu: Verâset****Tarih: 19 Nisan 1895**

Aslen Çemişgezek kazasından olup Arapgir'de askerlik görevini ifa ederken vefat eden Paşa Baba oğlu Mehmed b. Ömer'in vârislerinin tespit edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:63/152**Konusu: Verâset****Tarih: 28 Mayıs 1895**

Arapgir'in Kömürlük karyesinden olup askerdeyken vefat eden Mehmet oğlu Topcu Mehmed Ağa Mehmed'in vârislerinin belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:63/153**Konusu: Verâset****Tarih: 30 Mayıs 1895**

Arapgir'in Siyahî Uşağı karyesinden olup askerdeyken vefat eden Nevcü'nün oğlu Ebnaser Mustafa b. Ali'nin vârislerinin tespit edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:64/154 **Konusu: Arazi Taksimine** **Tarih: 17 Haziran 1895**

Dair

Arapgir'in Eğnir karyesinden Küçük Mehmed oğlu Mustafa b. Memiş'in babasından kalma bazı gayr-ı menkullerin daha önceden belirli müşterilerine satıp bedellerini tahsil ederek kendisine göndermesi için Kebe oğlu İsmail Efendi b. Mustafa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:64/155 **Konusu: Verâset** **Târih: -----**

Aslen Sivas Vilayeti Tevkar (?) Sancağı Zeyl Kazası Bacvek Karyesinden olup Arapgir'de askerlik görevini ifa ederken vefat eden Dağlı oğlu Halil b. Süleyman'ın vârislerinin tespit edilerek Arapgir'de bulunan terekesinin kardeşine teslim edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:64/156 **Konusu: Verâset** **Tarih: 18 Haziran 1895**

Aslen Sivas Vilayeti Tevkar (?) Sancağı Zeyl Kazası Bacvek Karyesinden olup Arapgir'de askerlik görevini ifa ederken vefat eden Dağlı oğlu Halil b. Süleyman'ın vârislerinin şâhitlerin şهادetleriyle kesinleştiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:65/157 **Konusu: Verâset** **Tarih: 17 Haziran 1895**

Arapgir'in Sarracbaşı mahallesinden olup askerdeyken vefat eden Molla Rüstemzâde Hafız Mustafa Mevlüd b. Mehmed Ağa'nın vârislerinin şâhitlerin de şهادetleriyle belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:65/158 **Konusu: Vekâlet** **Târih: 20 Haziran 1895**

Arapgir'in Şeyhler-i Süfla Mahallesinden Buran Ağa kızları Aişe ve Fatıma Hanımlar, müteveffa ve müverrisleri bulunan babalarından kendilerine kalan ancak ulaşmayan tereke ve mirasın belirlenip kendilerine ulaştırması için aynı mahalleden Şeyh oğlu Hüseyin Ağa b. Mehmet'i vekil tayin ettiklerine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:65/159**Konusu: ----****Tarih: -----**

Belgenin Orijinalinde Eksiklik olduğundan dolayı konu anlaşılamadı.

Sayfa/Belge No:65/160**Konusu: Vekâlet****Tarih: 26 Haziran 1895**

Arapgir Cömertli mahallesinden Ermeni Masruf Kebüran kızı Ahabet, babalarından kalıp kendi hakkına düşen tereke ve mirasa el koyan kardeşi aleyhine ikam edeceği dava için Sefid zâde Ahmet Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:66/161**Konusu: Vekâlet****Tarih: 19 Temmuz 1895**

Arapgir'in Cömertli Mahallesi Ermeni Masruf oğlu Ernid v. Kürme'nin kız kardeşi Ahabet'in kendisi aleyhine açtığı davada kendisini savunması için Kürkyan Bekos Efendi v. Metyos'u vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:66/162**Konusu: Vekâlet****Tarih: 23 Temmuz 1895**

Aslen (...) tabi Ağın Nahiyesinin Eski Arapgir karyesinde olan Savel oğlu Abdurrahman b. Şaban'ın adı geçen karyedeki gayr-ı menkulünü talibine satması, gerekli satış işlemlerini yapması ve ücreti ahz edip kendisine ulaştırması için kardeşi Mehmet Ali Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:66/163**Konusu: Boşanma Talebi Tarih: 27 Ağustos 1895**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden Güçlü oğlu Mustafa kızı Tavter eşi olan Ulupınarı Süfla mahallesinden sâkin Güçlü oğlu Süleyman b. Mehmed ile aralarında geçimsizlik vukuuyla mihr ve nafakası kendi üzerinde olarak boşanmak istediği ve adı geçen zevcin de bu talebi kabul ettiğine dair kayıt

Sayfa/Belge No:66/164**Konusu: Vekâlet****Tarih: 27 Ağustos 1895**

Arapgir'in Aşutka karyesinden Hüseyin Keleş oğlu Mehmet İzzettin Efendi kızı Aişe Hanım'ın eşinin hayatından ya da ölümünden haberdar olmadığı ancak öldüğüyle alakalı duyumlar almasına rağmen ispat edememesinden dolayı gerçeği araştırıp kendisine bilgi vermesi için İstanbul'da Kahveci Mehmet İzzettin Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:67/165**Konusu: Vekâlet****Tarih: 10 Eylül 1895**

Arapgir'in Cömertli mahallesinden Müdirzâde müteveffa Hasan Efendi'nin zevcesi Fâtıma Sadriye Hanım'ın İstanbul'da Atik Mustafa Paşa Mahallesiinde ki gayr-ı menkulündeki ¼'lük hissesini talibine satması, satış işlemlerini kendi adına yürütmesi ve bedelini alıp kendisine ulaştırması için Rehanban Korkin v. Serkis'i vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:67/166**Konusu: Verâset****Tarih: 11 Haziran 1895**

Aslen Keban Ma'deni kazâsına tâbi Heni karyesinden olup Arapgir'de askerliğini yaparken vefat eden Cevtalı oğlu Bekir b. Hasan'ın vârislerinin şahitlerin de şهادetleriyle belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:67/167**Konusu: Vekâlet****Târih: -----**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden Ermeni Madenis Karabit kızı Ertohes'in Halep vilayetinde sahibi olduğu gayr-ı menkullerin satış işlemlerini gerçekleştirmek ve bedelini kendisine ulaştırması için İkorban Hacı Ernid v. Hacı Karabet Ağa'yı vekil tayin ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:68/168**Konusu: Verâset****Tarih: 19 Haziran 1895**

Arapgir Hinge karyesinden olup İstanbul'da Reji idâresinde müstahdem iken vefât iden Emir Ali oğlu Abdullah Receb Ağa b. İbrahim Ağa'nın ibni vârislerinin şahitlerin de şهادetleriyle tespit edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:68/169**Konusu: Verâset****Tarih: 30 Haziran 1895**

Arapgir'in Sekisu mahallesinden iken çocuksuz olarak vefat eden İmamzâde Mehmet Ağa'nın kızı Hatice Hanım'ın vârislerinin şahitlerin de şهادetleriyle belirlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:69/170**Konusu: Vekâlet****Târih: 5 Temmuz 1895**

Arapgir'in Çarşu mahallesinden iken vefât iden İnce Hasan oğlu Ali Ağa'nın kızı Fatma Hanım'ın vârislerinin şahitlerin de şهادetleriyle tek tek belirlendikten sonra,

ölmeden önce sahibi olduğu öldükten sonra ise vârislerine ulaşmayan terekesinin belirlenerek kendilerine ulaştırılması için Çelik zâde Süleyman Tevfik Efendi b. Emin Efendi'nin vekil tayin edildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:69/171 Konusu:Kayıt/Belge Yenileme Tarih: 8 Temmuz 1895

Arapgir'in Berenge Mahallesinden Dede Beyzâde Abdullah Ahmed'in elinde mevcut mal kayıt belgesinin kaybı yenilenmesine dair.

Sayfa/Belge No:70/172 Konusu: Verâset Tarih: 14 Ekim 1895

Ekin kazâsına tabi Ağın nâhiyesinin Dübdem karyesinden olup Arapgir'de askerliğine yaparken vefat eden Münib oğlu Ali b. İbrahim'in vârisleri hakkında şahitlerin dinlenildiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:70/173 Konusu: Verâset Tarih: 18 Ekim 1895

Arapgir'in Arâkil karyesinden olup Arapgir'de askerliğini yaparken vefat eden Yusuf oğlu Feyyaz b. İbrahim'in vârisleri konusunda şahitlerin dinlendiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:70/174 Konusu: Vekâlet Târih: --- --- 1895

Arapgir'in Berenge mahallesinden Ermeni Meraşyan Badesar Efendi zevcesi Karabit kızı Ebva kendi tasarrufunda bulunan bazı gayr-ı menkullerin satış işlemlerini kendi adına yürütmesi ve bedellerini kendisine ulaştırması için Menas oğlu Kirkor Efendi'yi vekil tayin ettiğine dair.

Sayfa/Belge No:71/175 Konusu: Sirkat İddiası Tarih: 15 Aralık 1895

Arapgir'in Cömertli Mahallesinden Bakkal esnafından Zaim oğlu Ali b. Memiş Ağa'nın, bundan önce çıkan bir yangında zarar görmemesi için sabunlarını Çarşu Mahallesinden Dert İbrahim oğlu Mehmet Ali Ağa'nın evinden götürmüş, şahsın evinde yapılan aramada bulunan sabunlara hırsızlık malı muamelesi yapılmış ve el koyulmuş olduğundan adı geçen Bakkal Ali'nin durumun bu şekilde olmadığına dair şahit ikame edeceğini beyan ettiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:71/176 Konusu: Sirkat İddiası Tarih: 28 Aralık 1895

Arabgir'in Derbeder mahallesinden Ermeni Dülger oğlu Karabit v. Torus kaybolan ineğinin çalındığı ve yerini bulduğu iddiasıyla sirkat davası açtığı ve daha sonra bu davasından vazgeçtiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:72/177 Konusu: Verâset Tarih: 1 Temmuz 1895

Aslen Diyarbekir vilâyeti Lice kazâsı Hani nâhiyesi Kadeşni karyesinden olup askerliğini yaparken vefat eden Molla Ali oğlu Ali b. Fareş vârislerinin şahitlerin de şهادetleriyle kesinleştiğine dair kayıt.

Sayfa/Belge No:72/178 Konusu: Vekâlet Târih: -----

Arapgir'in Hoca Ali mahallesinden (...)’ın varislerinin kimlikleri belirlendikten sonra müteveffanın ölmeden önce sahip olduğu menkul ve gayr-ı menkullerin belirlenip kendilerine ulaştırılması için Çepinci oğlu Kozmoz v. Kasarba’yı vekil tayin ettiklerine dair kayıt

Sayfa/Belge No:73/179 Konusu: Alacak Davası Tarih: 28 Aralık 1895

Arapgir'in Çarşu mahallesinden Ermeni Acemyan Hacı Pedros, Kasım Beyzâde Ahmed Efendi ile Ketan zâde damadı Mehmed Efendi'ye sattığı gaz yağlarının parasını alamadığı iddiasıyla ikame ettiği dava kayıtlarına dair.

B. METİN TRANSKRİPSİYONU

SAYFA NO:1-BELGE NO:1

Arabgir kasabası mahallâtından Berenge mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan Basmacı oğlu Filibos zevcesi Suğunek verâseti sadrı Sağır oğlu Filibos ve sadriye sağîre kızı Flora munhasıra olduğu lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve ... olduktan sonra sağîrân-i mezbûrânın tesviye-i umurlarına vasi-i mezbûrları olan işbu hamilü't-terkîm mahalle-i mezbûre-i mütemekkin ve teb'a-i devletden ise arz-ı milletden Keşyân Matnuş nâm kimesne kazâ-i mezbûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-i meclis-i şer'-i şerîf-i hatîrda takrir-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmu'l-hudûd ve'l-müştemilât bir bâb mülk menzilin tasarruf hissesi sağîrâne-i merkûmânın vâlideleri müteveffîye-i merkûme müntakil bâ-tapu mutasarrıf oldukları hisse-i mezkûre müşerref-harâb ve mâil-i serâb olub hâsıl-ı harcına vâfi' olmadığından ve mahalle-i mezkûrede vâki' ma'lûmu'l-hudûd iki kıt'a bağçelerin tamamı sağîrâne-i merkûmânın malları olub menzil-i mezkûr ile bağçe-i mezkûreler dört bin gurûşdan bedel-i tescîle bey' olunduğundan ve sağîrane merkûmânın nafaka ve kisve bahâlarına ... ihtiyâçları olduğundan menzil ve bağçe-i mezkûrların ahz ve bedel ve semeni misliyle bey' olunması sağîrâne-i merkûmân haklarında alındığı ...olmağla semen istirbâh olunmak üzere cânib-i şer'den bana izin verilmekle ve meblağ-ı mezbûrun kaldığı sağîrâne-i merkûmândan nafaka ve kisve bahâlarına sarf ve tesviye edilmek üzere bi'l-vesâye taleb ve iddi'â ederim dedikte vasiyy-i merkûmun Gülhâne meşrûhası vâki'a mutâbık ve nefsu'l-emre muvafık olduğunda tasdik ederiz.

14 Mayıs sene 308. Muhtâr-ı mahalle-i terke Nazır-ı merkum (...) (...) (...) merkûm Filibos

SAYFA NO:2-BELGE NO:2

Arabgir kasabası mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkine Kadin oğlu zevcesi ma'tûhe Emine hanımın tesviye vasî-i mansûbe ve habsi bulunan işbu râfi'u'l-küttâb mahalle-i mezbûreden İmamzâde şerîf kazâ-i mezbûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd ve meclis-i şer'-i şerîfimizde takrir-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' yer tarafından sarf ve bir taraftan nehr-i çay ve iki taraftan Keşşâf oğlu vârisleri mülkü ile mahdûd bir bâb mülk menzil-i müşerref-

harâb ve mâil-i serâb olub hâsılı harcına vâfi olmadığından menzil-i mezkûr ile ittisâlinde kâin bir kıt'a mülk bağçenin bedel ve semeni semen-i misliyle âhara bey' ve semeni istirbâh olunmak ma'tûhe-i mezbûre hakkında enfa' ve evlâ olmağla vech-i mezkûr üzere cânib-i şer'den bana izin verilmek bi'l-vesâye matlûbumdur dedikde vasî-i mûmâ ileyh Şerîf Efendi'nin Gülhâne meşrûhası vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık olduğunu tasdik ederiz. 15 Mayıs sene 308. Vasi-i mûmâ ileyh Şerif Efendi.

SAYFA NO: 3-BELGE NO: 3

Arabgir kazâsı mahallâtından Ali Baba mahallesinde sâkin iken bundan mukaddem vefât eden Hasan Beyoğlu Mehmed b. Hasan b. Abdullah'ın verâseti sulbiye-i kebîre kızları Hadîce ve Rukiye'ye münhasıra olduğu lede'ser'î'l-enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i merkûmeden olub zâtları mahalle-i mezbûreden Cebeci oğlu Ahmed Efendi ibn-i Mustafa Efzâ ve Gani oğlu Mehmed b. Hüseyin nâm kimesneler ta'rîflerine ma'rifeler işbu bâisetü's-şerîfe bintân-ı mezbûretân Hadîce ve Rukiye'den her biri kazâdan mezbûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîfde takrir-i kelâm ve ta'rîf ani'l-merâm idüb nizâdan evkâf-ı hümâyûna mülhak evkâfdan Sultan Bâyezîd-i Velî Hân'a -tâbe serâhu- hazretlerinin vakf-ı müskafâtından mahmiye-i İstanbul'da mahrûsa-i Galata'da muzâf Beyoğlu'nda taksîm civârında Hüseyin Ağa mahallesinde Turna sokağında vâkı' yirmi üç ve yirmi beşer numra ile lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd müstemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb menzil arsa-i babamız müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ağa hayâtında ile'l-vefât bâ-temessük mütevellî bi'l-icâretini taht-ı tasarrufunda iken ber-vech-i muharrer vefâtıyla arsa-i mahdûde-i mezkûrenin tapularını mahallinde merci'-i mahsûsunda ba'de'l- ... mahallinde me'mûru huzûrunda bedel-i misliyle tâliblerine ferâğa ve bedelini ahz ve karz ve makbuzunu bize irsâl ve îsâle ve husûs-i mezkûr-i mütevakkıf olduğu umûrun gelmesine tarafımızdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kazâ-i mezbûr kurâlarından Şeyek karyesinde mütemekkin teb'a-i devlet-i aliyyenin Ermenî milletinden el-yevm Der-sa'âdet'de Nûr-i Osmaniye Câmi'-i şerîfi karşısında Barfemtaş handa mukîm Şikli oğlu komisyoncu Hacatur Ağa'yı kabûlüne mevkûfa vekîl ile gelmesi tescîl olundu. 12 Mayıs sene 308 ve 7 Zilka'de sene 309.

Mu'arrafe-ı mezbûre Hadîce ve Rukiye Ali Baba mahallesinden Cebeci oğlu Ahmed Efzâ ibn-i Mustafa Efzâ

SAYFA NO: 3-BELGE NO: 4

Arabgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Âliyye'nin Ermenî milletinden olub zeyl-i cerîde de muharrerü'l-esâmî limanın ta'rîfleriyle ma'rif olan Kalaycı Masdan veled-i Hacı Serkiz veled-i Bedros kazâ-i mezbûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i hâtır-ı lazımu't-tevkîrde yine her biri kazâ-i mezbûr mahallâtından Köseoğlu mahallesinde mütemekkinler ve kezâlik teb'a-i devlet-i aliyyenin millet-i merkûmesinden işbu hamilü't-terkîm Odabaşı oğlu Agob veled-i Hacı Serkiz ve Hacı Ertin veled-i Agob mahzarlarında ta'zîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm ... ile'z-zikrin sudûruna değin yedimde malım olan kazâ-i mezkûr çarşûsında vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd yirmi iki ve yirmi dört ve yirmi altı numra ile murakkam yer yer muttasıl üç bâb mülk dekâkîn dört sihâm i'tibâriyle bir rub' hisse-i şâyi'ası benim diğeri üç sehim hisse-i şâyi'adan bir sihâmı birâder zâdeleri Bedros ve Serkiz ve iki sehim ... oğlu Hacı Serkiz'in kâtibü'l-hurûf huzûrunda taht-ı temellükünde olmağla dekâkîn-i mahdûde-i mezkûreden mâlik olduğum bir rub' hisse-i şâyi'amı ben ber-vech-i muharrer merkûmân-ı Hacı Ertin ve Agob ağalara hibe-i sahîha-i şer'iyye ile hibe ve temlik ve teslîm eylediğimde anlar dahi meclisi hibede bi-lâ-mâni' ittihâb ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl itdikden sonra fî-mâ-ba'd dekâkîn-i mahdûde-i mezkûrelerden olan ber-minvâl-i muharrer bir rub' hisse-i şâyi'amda benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim kalmayub merkûmân Hacı Ertin ve Agob'un mülk-i mevhûbları olmuşdur dediği tescîl olundu. 26 Mayıs sene 308 / 12 Zilka'de sene 309.

-Mu'arraf-ı mezbûr Masdan Hoca Ali mahallesinden millet-i merkûmesinde Artin'in oğlu Karabit veled-i Hacı

- Mu'arraf-ı mezbûr Masdan Derbeder mahallesinden ...

- Derbeder mahallesinden teb'a-i Devlet-i aliyye'nin arz-ı milletden Kalaycı oğlu Masdan veled-i Hacı Serkiz veled-i Bedros

- Mahalle-i mezbûreden Odabaşı oğlu Agob veled-i Hacı Serkiz

- Köseoğlu mahallesinden millet-i merkûmesinde Odabaşı (?) oğlu Hacı Ertin veled-i Akob.

SAYFA NO:4-BELGE NO:5

Arapgir kazâsı kurâlarından Hambek karyesinden olub Haleb şehri vilâyeti celîlesinde vâki' müftülük-i hümâyûn kalfacılığında mütehaddim iken tebdîl-i hevâzımında Arapgir'e gelirken esnâ-yı râhda vefât iden ağa hafîdi Yusuf bin Mustafa bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âişe binti Ahmed ile gâib-i ani'l-belde babası Mustafa ve sulbî sağîr oğlu Necib ve sulbiyye-i sağîra kızı Hatice'ye munhasıra olub sağîrân-ı mezbûrânın babaları müteveffâ-yı merkûmdan mevrûs olan bi'l-cümle emlâk ve eşyânın hıfz ve harâsetine ve tesviye umûrlarına bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğu ecilden bâ'isü'l-vesîka Âişe binti Ahmed emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûf olub her vechle umûr-ı vesâyet uhdesinde kâmile-i kâdire olub mezbûre Âişe Hâtun sağîrân-ı mezbûrânın tesviye umûrlarını hıfz ve harâset itmek üzere kabl-i şer' den mezbûre Âişe Hâtun vasî nasb ve ta'yîn olunmasını mübeyyin işbu mahall-i şerh virildi. Tevfikân tecdîd kılındı.

Fî 16 Zilhicce sene 309

A'zâ: Hambek karyesinden Kalender oğlu Mustafa

A'zâ: Ader oğlu Mehmed Ali

SAYFA NO:4-BELGE NO:6

Arapgir kazâsı kurâlarından Çimen karyesi ahâlisinden olub Haleb vilâyeti celîlesinde vâki' müftülük-i hümâyûn kalfacılığında mütehaddim iken bundan mukaddem tebdîl-i hevâzımında Arapgir'e geliyor iken esnâ-yı râhda vefât iden ağa hafîdi Hacı Yusuf Ağa ibni Mustafa bin Ahmed'in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Âişe Hâtun binti Ahmed ile gâib-i ani'l-belde eb-i mezbûr Mustafa Ağa ve sulbî sağîr oğlu Necib ve sulbiyye-i sağîra kızı Hatice'ye munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sağîrân-ı mezbûrânın tesviye umûrlarına bâ-huccet-i şer'iyye vasî-i mezbûrları ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan işbu bâ'isü'l-vesîka vâlideleri zevce-i mezbûre Âişe Hâtun binti el-mezbûr Ahmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrîfde bi'l-vesâye ve

bi'l-asâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Yusuf Ağa'nın hayâtında müftülük-i hümâyûnda mâhiye üçer yüz guruşdan iki mâhda terâküm iden altı yüz guruş me'mûrundan kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber-vech-i muharrer vefât itmekle meblağ-ı mezkûr altı yüz guruşdan bir tashîh-i mezkûr benimle vasîleri olduğum evladlarım sağîrân-ı mezbûrân Necib ve Hatice'ye mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûr altı yüz guruşdan benimle vasîleri vâlideleri bulunduğum sağîrân-ı mezbûrânın hiss-i irsiyyelerini vilâyet-i müşârun ileyhe ... ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makbûzunu tarafımdan irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine bi'l-vesâye ve bi'l-asâle tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kazâ-i mezkûr mahallâtından Hocaali mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olub el-yevm vilâyet-i müşârun ileyhde mütemekkin İkadyan Hacı Serkiz veled Hacı Ohannes Ağa'yı kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu.

Fî 16 Zilhicce sene 309 ve Fî 20 Mayıs sene 308

Vasî mezbûre Âişe binti Ahmed Ağa

Mu'arraf mezbûre Âişe Çimen karyesinde Adar (?) oğlu Mehmed Ali

Mu'arraf mezbûre Âişe karye-i mezbûreden Kalender oğlu Mustafa

SAYFA NO:4-BELGE NO:7

Arapgir kazâsı mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkin bundan mukaddem vefât iden Lacik oğlu kerîmesi Fâtıma binti Ebûbekir bin Süleyman'ın verâset-i zevce-i metrûk-i Dert İbrahim ile sulbiyye-i sağîra kızı Âişe Hâtun binti Ahmed ve li-ebeveyn kız karındaşları Tuba ve Nâile ve gâibân-ı ani'l-belde li-ebeveyn er karındaşları İsmâil ve Mustafa'ya munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrdan Havluca mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan binti el-mezbûre Âişe Hâtun kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde hâlâ zevci işbu bâ'isü'l-vesîka Tulumcu oğlu Ahmed Ağa ibni Bayram mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb vâlidem ve müverrisem müteveffâ-yı mezbûrem Fâtıma Hâtun'un hîn-i vefâtında yanında mevcûd olan terekesinden bi'l-cümle nakd ve bâ-defter müferrâdât-ı sekiz bin guruş

emvâl ve eşyâsından zevc-i mezbûr İbrahim fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın Ahz ve kabz ve ketm-i vâzî'â itmekle su'âl olunub nakd ve eşyâ yedinde mevcûde ise a'yânından mülkü ise ba'de's-sübût kıymet-i şer'iyeleri meblağ-ı mezkûr sekiz bin guruşdan ... muracca'-ı mahsûsunda taleb ve da'vâ ... redd-i cevâba ve lede'l-iktizâ ... mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan âharını ve azle me'zûnen vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile ... Ahmed Ağa'yı mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 9 Haziran sene 308

Mu'arraff mezbûre Aişe Zohrab mahallesinde Dursunzâde (?) Hacı Ohannes

Mu'arraff mezbûre Aişe Berenge mahallesinde Serkez oğlu Osman

SAYFA NO:5-BELGE NO:8

Arapgir karyesi mahallâtından Berenge mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan Ermeni milleti nisvânından Hoca (?) oğlu Felos zevcesi Margo binti Kozman'ın sadrî sağır oğlu Felos ve sadriye-i sağıra kızı Kabasvere'nin tesviye umûrlarına kabl-i şer'den bâ-huccet-i şer'iyeye mezbûreleri mahalle-i mezbûrede mütemekkin kezâlik teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden işbu râfi'û'r-rakım Keşişan Muti veled Kiforak kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif hatîr-i lâzîmût-tevkirde bi'l-vesâye takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb sağırân-ı merkûmân nafaka ve kisve behâlarına eşed ihtiyâc ile muhtâc olmakla anaları müteveffâ-yı mezbûreden mal mevrûslerinden nafaka ve kisve ve sâ'ir ... hayriyyeleri için kabl-i şer'den kadr-i ma'rûf meblağ-ı karz ve takdîr olmak bi'l-vesâye matlûbumdur didikde vasî-i merkûmun takdîr-i meşrûh vâkî'a mutâbık ve nefsü'l-emrde muvâfık olduğu zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın alâ tarîki'ş-şehâde ihbarları ve mahallesi tarafından mevrûd şehâdet-nâme malından zâhir ve galeyân olmağın bu sûretde sağırân-ı mezbûrân için mal mevrûslarından her birine târih-i kitabdan i'tibâren bir yevm-i kırk pazardan cem'an iki guruş farz ve takdîr olunmasını mübeyyin işbu mahalli şerh virildiği tasdîk olundu

Fî 12 Zilhicce sene 309

Şâhid: Berenge mahallesinden Ali oğlu ...

Şâhid: Berenge mahallesinden Sadri oğlu ...

SAYFA NO:5-BELGE NO:9

Arapgir kazâsı mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Lacik oğlu kerîmesi Fâtıma binti Ebubekir bin Süleyman'ın verâset-i zevc-i metrûku Dert İbrahim Ağa ibni Mehmed ile sadriye-i kebîre kızı Aişe ve li-ebeveyn kızkarındaşları Tuba ... ve gâibân-ı inde'l-beled li-ebeveyn er karındaşları Hasan ve Mustafa'ya munhasıra olduğu lede's-şer'u'l-enver zâhir ve nihâyât oldukdan sonra ... mezbûreden karye-i mezkûrede sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan zevc-i el-mezbûr Dert İbrahim Ağa ile Mehmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-teşrifde kazâ-i mezkûr mahallâtından Yenice-i Süfla mahallesinde sâkin Sefid oğlu Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcem ve müverrisem müteveffâ-yı mezbûre Fâtıma Hâtunun hîn-i vefâtında yanında mevcûd tahrîr olunan terekesinden hâric bi'l-cümle nakd ve emvâl ve eşyâsından binti el-mezbûre Aişe'nin hisse-i irsiyyesinde da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba taleb ve da'vâya ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve tarafından âharını tevkîl ve azle me'zûnen vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile mezbûr Ahmed Efendi'yi kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 18 Zilhicce sene 309

Vekîl: Sefidzâde

Vekîl: Sekisu mahallesinden Hacı Yusuf hafidi Dert İbrahim bin Mehmed Tâhir

Mu'arraf mezbûr İbrahim mahalle-i mezbûreden Hocanın hafidi Hasan ibni Rüşdü Efendi

Mu'arraf mezbûr İbrahim Osman bin Kadızâde Eyyüb Efendi ibni Mehmed Efendi

SAYFA NO:6-BELGE NO:10

Arapgir kazâsı kurâlarından Tebte karyesinde sâkin iken bundan akdem maktûlen vefât iden Kara Ağa oğlu Molla İbrahim bin Mustafa'nın sulbî sağîr oğlu ...değin umûr-ı husûslarını tesviye ... hıfz ve harâset kabl-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yin

olunması ... ve istikâmet ile mevsûfe ve her vechle umûr-ı vesâyat ... idüğü zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn alâ tarîk ... zâhir ve mütehakkık olan sağır-i mezbûr Şevket'in vâlidesi işbu bâ'isü'l-vesîka Hanife binti Ömer oğlu sağır-i mezbûr Şevket'in vakt-i rüşd ve sedâdına değin umûr-ı husûsları tesviye ve emvâl ve emlâkını hıfz ve harâset kabl-i şer' den mezbûre Hanife Hâtun'un vâsî nasb ve ta'yin olunması mübeyyin işbu mahalli şerh virildi tasdîkan haber virildi

Fî 23 Zi'l-hicce sene 309

Vekîl: Karye-i mezkûreden Ali Hoca oğlu Hasan bin Yusuf Vekîl: Tebte karyesinden Kelsi oğlu Mehmed bin Halil

SAYFA NO:6-BELGE NO:11

Arapgir kazâsı mahallâtından Sarracbaşı mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Keşni oğlu Felos veled Arveles veled Zekan'ın vârisi zevce-i metrûkesi ... teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Antarem binti Serkiz ile sulbî sağır oğulları Ohannes ve Karabet ve Mıgırdıç ve sulbiyye-i kebîre kızı Tavter'e munhasıra olduğu lede's-şer'u'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i merkûmdan mahalle-i mezkûrda mütemekkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın tarifleriyle mu'arrafe olan zevce-i mezbûre Antarem kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkirde evlâdım ibni mezbûr Mıgırdıç ve binti mezbûre Tavter hazır oldukları halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Felos'un sağlığında ile'l-vefât müstakillen taht-ı temellükünde olub ber-vech-i muharrer fevtiyle bir tashîh-i mezkûr benimle evlâdım hâzırân-ı mezbûrân Mıgırdıç ve Tavter'e mevrûs olan Erzurum vilâyeti celîlesinin merkez sancağına mülhak Tercan(?) kazâsına tâbî' Nine Hâtun nâhiyesinde vâki' beher biri lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd beher biri müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî birer muttasıl bir bâb-ı han ve bir bâb-ı ... bir kıt'a arsann ... mahallinde me'mûr-ı yedinden ahz ve istihsâl ve semen-i misilleriyle me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'î ile âhara bey' ve semen-i mezkûrlarını ahz ve kabz ve yine zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Felos'un sağlığında ile'l-vefât bâ-tapu müstakillen taht-ı tasarrufunda olub ber-vech-i muharrer fevtiyle evlâdım hazarân-ı mezbûrân Mıgırdıç ve Tavter'e hasbe'l-â'de tesviye-i intikâlden

yine nâhiye-i mezkûra da mahal-i müte‘addide-i ma‘lûmede vâki‘ yedlerini lede’l-ahâlî ma‘lûmü’l-mahdûd ve’l-cîrân arâzî-i mîriyyeden üç kıt‘a tarladan hisse-i şâyi‘a-i müntakilelerini kezâlik mahallinde me’mûr-i huzûrunda bedel-i misilleriyle âhara ferâğ-ı mu‘teber kat‘-ı ile ferâğ ve tefvîza ve kezâlik bedellerini ahz ve kabza ve bi’l-cümle makbûzundan bir tashîh-i mezkûr benim hisseme isâbet iden mikdârı bana ve evlâdım hazarân-ı mezbûrânın kezâlik hisselerine isâbet iden mikdârı kendülerine irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine benimle evlâdım hazarân-ı mezbûrân tarafından nâhiye-i mezkûra da mütemekkin verese-i merkûmûndan oğlum ibni merkûm Ohannes tarafından âharı tevkîl ve azle me’zûnen vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eyledik deyu mukarrere-i merkûm Antarem’in bi’l-cümle ... evlâdı hazarân-ı mezbûrân Mıgırdıç ve Tavter’den her biri dahi tahkîk ve tasdîk eyledikleri tescîl olundu

Fî 27 Zilhicce sene 309 Fî 9 Temmuz sene 308

Şâhid: İbni el-merkûm Mıgırdıç

Şâhid: Binti el-mezbûre Tavter

Şâhid: Zevce-i mezbûre Antarem binti Serkiz

Mu‘arraf mezbûretân Antarem ve Tavter ve Mıgırdıç Arapgir’in Köse oğlu mahallesinden Sevel oğlu Karabet veled Mıgırdıç

Mu‘arraf mezbûretân Antarem ve Tavter ve Mıgırdıç Arapgir’in Köse oğlu mahallesinden Kavmet veled Ohannes

SAYFA NO:7-BELGE NO:12

Arapgir kazâsı kurâlarından Tebte karyesinde sâkin olub zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî müslimîn ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan Veli Ağa oğlu Tefvik Efendi ve ... bin Molla İbrahim bin Mustafa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerif lâzimü’t-tevkirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Yenice-i Süfla mahallesinde sâkin Müfidzâde oğlu Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb karye-i mezkûrede sâkin Havva Hatun binti Ömer zevce-i ... olub bundan dokuz mâh-ı mukaddem mezbûre Havvâ’yı talâk-ı selâse ile tatlık itmemele mihr-i mü’eccel ve mihr-i mu‘accelesiyle iddet-i nafaka ve mi’net-i süknâ bedelleriyle kendüsinden mütevellid sadrı sağır

oğlunun ... husûmet ve redd-i cevâba ve taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsin tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 30 Zilhicce sene 309

Vekîl: Sefidzâde oğlu Ahmed Efendi Tebte karyesinden Veli Ağa oğlu Tevfik bin İbrahim

Mu'arraf merkûm Tevfik Efendi Tebte karyesinden Hacı Ali oğlu Ali Efendi

SAYFA NO:7-BELGE NO:13

Arapgir kazâsı kurâlarından Tebte karyesinde sâkin olub ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hacı Ali kerîmesi Havva Hatun binti ... mahalle-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-tevkîrde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesinde mütemekkin ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Feloset oğlu Bedros veled Arakil mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb karye-i mezkûrede sâkin Veli Ağa oğlu Tevfik bin İbrahim zevc-i Dâhilim olub bundan sekiz mâh-ı mukaddem beni bilâ özür bâyin-i talâk-ı selâse ile tatlık itmekle üzerinde doksan bir günlük iddet-i nafaka ve mi'net ve mihr-i mü'ccel ve mu'accelim ile merkûm Tevfik'in ferâsetinden hâsıl ve benden mütevellid sulbî sağîr oğlunun dokuz mâhı olub ... bundan sonra îcâb iden nafaka ve kisve behâsıyla mu'ayyen hazarân seni merkûm Tevfik'den muracca'-ı mahsûsunda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve husûmet ve redd-i cevâba ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ... âharı tevkîl ve azle me'zûnen tarafımızdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile merkûm Bedros Ağa'yı kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 1 Muharremü'l-haram sene 310

Vekîl: Çarşu mahallesinden Feloset oğlu Bedros veled Arakil

Vekîl: Karye-i mezkûrede sâkin Hacı Ali oğlu kerîmesi Havva binti Ömer

Mu'arraf mezbûre Eşvenke karyesinden Abdullah Efendi Osman bin Abdullah

Mu'arraf mezbûre Havva Tebte karyesinden Hacı Ali oğlu Ali Efendi

SAYFA NO:7-BELGE NO:14

Arapgir kazâsı kurâlarından Tebte karyesinde sâkin iken bundan mukaddem maktûlen vefât iden Veli Ağa oğlu Molla İbrahim bin Mustafa'nın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Hanife Hâtun binti Ömer ile sulbî kebîr oğlu Tefvîk ve sulbî sağır oğlu Şevket'e munhasıra olduğu lede'ş-şer'u'l-enver zâhir olduğdan sonra sağır-i merkûm Şevket'in tesviye umûruna bâ-huccet-i şer'îyye vasî-i mezbûru zât-ı zeyl-i cedîdede muharreü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan işbu bâ'isü'l-vesîka vâlidesi zevce-i mezbûre Hanife Hâtun binti Ömer Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şetref lâzimü't-teşrifde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesinde mütemekkin ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Feloset oğlu Bedros veled Arakil mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Molla İbrahim'in terekesinden emvâl ve eşyâ ve emlâk verese-i merfkûmeden ibn-i el-mezbûr Tefvîk yedinde muhâfaza olub benimle sağır-i merkûm Şevket'in tereke-i mezkûrundan hisse-i irsiyyelerine merkûm Tefvîk'den bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye muracca'-ı mahsûsunda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve makhûzunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye bana def' ve teslîme ve husûmet ve redd-i cevâba ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve tarafımdan âharı tevkîl ve azle me'zûnen bana irsâl ve îsâle ... mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 1 Mayıs sene 310

Vekîl: Kalob oğlu Bedros

Vekîl: ... sâkin Hasan oğlu hafidi Ömer

Mu'arraf mezbûre Hanife Eşvenke karyesinden Abdullah Efendizâde Osman Efendi ibni Abdullah

Mu'arraf mezbûre Hanife Hacı oğlu Ali Efendi ibni Hasan

SAYFA NO:8-BELGE NO:15

Arapgir kazâsı kurâlarından Pağnik Kondu karyesinde sâkin ve dördüncü Ordû-yı Humâyûn'a mensûb nizâmîyye yirmi beşinci alayı'nın dördüncü taburunun dördüncü bölüğü efrâdından iken Akburlu oğlu Hüseyin bin Ahmed bin Abdülhamid'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Aişe Hatun binti Ahmed ile gâ'ib-i ani'l-meclis vâlidesi Zeliha Hâtun binti Ali ve sulbî sağır oğlu Ali Rıza ve sulbiyye-i sağıra kızı Ümmü Gülsüm'e munhasıra olduğu lede'ş-şer'u'l-enver olduktan sonra sağırân-ı mezbûrân'ın tesviye umûrlarına kabl-i şer'den vâsî nasb ve ta'yin kılınan zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan işbu bâasü'l-vesîka vâlideleri zevce-i mezbûre Aişe Hâtun'a bi'l-asâle ve bi'l-vesâye kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-teşrîfde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Hezenek mahallesinde sâkin Muki oğlu Hasan bin Ali müvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûr Hüsnü'nün zevce-i menkûha-i metrûkesi olmamağla gâ'ibe-i ani'l-meclis vâlidesi mezbûre Zeliha ile sağırân-ı mezbûrân Ali Rıza ve Ümmü Gülsüm müteveffâ-yı mezbûr firâşından hâsıl ve benden mütevellid sulbî sağır oğlu ve sulbiyye-i sağıra kızı olub ol vechle müteveffâ-yı mezbûr Hüsnü'nün verâseti benimle gâ'ibe-i ani'l-meclis vâlidesi mezbûre Zeliha vasîleri olduğum evlâdım ve kızım sağırân-ı mezbûrân Ali Rıza ve Ümmü Gülsüm'e munhasıra ve bizlerden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmamağla zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında ve merkûm Hüsnü zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan on guruş kable'l-ahz ve'l-istifâ idüb meblağ-ı mezbûr on guruş ... bizlere mevrûs olmağla meblağ-ı mezbûr on guruş'dan tashîh-i mezkûr ... sağırân-ı mezbûrân Ali Rıza ve Ümmü Gülsüm hisse-i irsiyyelerini bi'l-asâle ve bi'l-vesâye merkûm Hüsnü'den hâlâ talebi derim su'âl olunub bana edâ-yı teslîmesi olmağla bi'l-asâle ve bi'l-vesâye murâdımdır deyu da'vâ itdikde gibbe's-su'âl ol dahi cevâbında ... merkûmeden müteveffâ-yı mezbûr Hüsnü zimmetinde meblağ-ı mezbûr on guruş deyni olduğunu tav'an ikrâr ... müdde'î-i mezbûre Aişe'nin mâ'adâ verâset-i müdde'âsını inkâr idecek müdde'iyeye-i mezbûre Aişe'den ... verâset-i ... mutâlebe yine talep olundukda her biri udûl-i ihrâr ricâl-i müslimînden ... mezbûrede sâkin olub evvelâ sirran ve sâniyen bi'l-müvâcehe alenen lede'z-zikr adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunan Hacı Eski oğlu Mustafa bin Mehmed ve Havza Kapulu oğlu Abdullah bin Ahmed nâm kimesne

li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eseru'l-iştihâd ve fi'l-hakîka işbu müdde'î-i mezbûre Aişe müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i menkûha-i metrûkesi ve sağırân-ı mezbûrân Ali Rıza ve Ümmü Gülsüm müteveffâ-yı mezbûrun firâşından hâsıl ve mezbûre Aişe'den mütevellid sulbî sağır oğlu ve sulbiyye-i kebîre kızı ve gâ'ib-i ani'l-meclis mezbûre Zeliha müteveffâ-yı mezbûre vâlidesi olub ol vechle verâset-i bunlara munhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu ma'lûmümüz değıldir bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet itdiler.

Fî 12 Muharrem sene 310

Müdde'î-i mezbûre Aişe Hatun ibni Ahmed

Şâhid: Karye-i mezbûrdan Hacı İsmail oğlu Mustafa

Şâhid: Hezenek karyesinden Cevderli oğlu Abdullah

SAYFA NO:9-BELGE NO:16

Ma'mûratü'l-azîz vilâyet-i celîlesinin Merkez sancağına mülhak Bernek (?) kazası mahallâtının ... mahallesinde sâkin ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olub zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Zirkaban Mafdelos Karabet veled Kiforak kazâ-i mezkûr ... mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf hatîr-i lâzîmü't-tevkirde yine mahalle-i mezkûrede sâkin ... teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden sulbî kebîr oğulları Kiforak ve Kirkor mahzarlarında kemâl-i akl ve sıhhatde olduğu halde bi't-tav' ve'r-rızâ takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb iki kat yatak ile üzerimde lâbes olduğum ... mâ'adâ bana nisbet olunan ... vâkî' iki taraıdan Kazek (?) oğlu Kozmo mülkü ve bir taraıdan tarîk-i âm ve bir taraıdan ... oğlu Ohannes mülkü ile mahdûd müştetilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ile menzile mahdûd ... Zimmetinde bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve enânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsî ile kazâ-i mezkûr çarşusunda vâki' ve bir taraıdan ... ve Mardiros dükkânı ve bir taraıdan Gantabil oğlu Oham ... ve bir taraıdan tarîk-i âm ve bir taraıdan Demürce oğlu ... zimmetinde mevzû bi'l-cümle ... husûs-ı merkûm sulbî kebîr oğlu ve kat'an alâka ve medhalim olmamağla yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraıdan ... ve bir taraıdan Kalaycı Kane mülkü ve bir taraıdan tarîk-i hâs ve bir taraıdan eski Arapgir

oğlu Mehmed Ağa mülkü ile mahdûd müstemilât-ı ma'lûleyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ile menzil-i mahdûde göre zimmetinde mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsî ve gayr-ı nühâsî ile kazâ-i mezkûr mahallesinde vâki' iki taraıdan tarîk-i âm ve bir taraıdan Demürçi oğlu mülkü ve bir taraıdan Ağtabil oğlu Oham Efendi dükkânı ile mahdûd bir bâb-ı mülk-i dükkân derûnunda mevzû' bi'l-cümle emni'a-i mütenevvi'a-i ticâriyye kezâlik Hacı merkûm ... sulbî kebîr oğlu Hacı Kiforak malıdır benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yokdur didiği tescil olundu.

Fî 16 Muharremü'l-harâm sene 310

Vekil: İbni merkûm Kirkor

Bekce mahallesinde Mafdelos Karabet veled Kiforak

Mu'arraf merkûm Mafdelos Karabet Derbeder mahallesinde İcban Mardiros Efendi

Mu'arraf merkûm Mafdelos Karabet Berenge mahallesinde Müfti Efendizâde Ahmed Efendi

SAYFA NO:9-BELGE NO: 17

Arapgir kazâsı mahallâtından Yenice mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Urgurluzâde Mustafa Ağa ibni Halil Ağa ibni Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ümmü Gülsüm Hâtun binti Hacı Hüseyin ile sulbî kebîr oğulları Abdülhamid ve Abdülvehhâb ve sulbiyye-i kebîre kızları Nefise ve Aişe'ye munhasıra olub ba'dehû binti el-mezbûre Aişe Hatun dahi vefât idüb verâset-i zevce-i metrûkesi ... faziletlü Murad bin İbrahim ile vâlidesi zevce-i mezbûre ... ve li-beveyn er karındaşları ve benân-ı mezbûrân Abdülhamid ve Abdülvehhâb ve li-beveyn kız karındaşı Nefise'ye munhasıra olub ba'dehû binti el-mezbûre Remziye dahi vefât idüb verâset-i babası mûmâileyh Murad Beğ ve li-üm ceddese üm-i el-mezbûre Ümmü Gülsüm'e munhasıra olduğu lede'ş-şer'u'l-enver zâhir ve oldukdan sonra verese-i mezbûrundan ... Abdülhamid'den her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-tevkirde ve ... mezkûr mahallâtının Behram Beğ mahallesinde sâkin ... zâde Ahmed Ağa ibni ... mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb müverrisimiz ve müverrisemiz müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Ağa ve müteveffîye-i sâniye Aişe ve Remziye Hanımların hîn-i vefâtlarında yanında mevcûd terekelerinden olub bi'l-

cümle ... ve arâzî ve emvâl ve eşyâ ve akâr ... olan matlûbâtlarından bir tashîh-i mezkûr hisse-i irsiye-i şer'iyemizi vâzi'ü'l-yed bulunanlardan muracca'-ı mahsûsunda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve husûmet ve redd-i cevâba ve emlâk ve arâzî ve akâra ... olan hisse-i irsiyyemizi mahallinde tâliblerinden bedel ve semen-i misilleriyle me'mûr-ı huzûrunda bey' ve ferâğa ve bedellerini ahz ve kabza ve mahalle-i mezkûrede sâkin müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Ağa'nın ... Efendi ile ... olan emlâk ve arâzî ve akârın me'mûr-ı ma'rifetle tasarrufuna ve tapu senedlerini ahz ve kabza ve makbûzlarını bizlere irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âhar-ı tevkîl ve azle me'zûnen tarafımızdan vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile mûmâ ileyh Hacı Ahmed Ağa'yı vekîl eylediklerini tescîl olundu. Fî 23 Saferu'l-hayr sene 310 Fî 4 Ağustos sene 308

Vekîl: Fazıllızâde Hacı Ahmed Ağa

Vereseden el-mezbûr Abdülhamid

Verese-i mezbûrdan Tabur Ağası ehlinden Murad Ağa

SAYFA NO:10-BELGE NO:18

Arapgir kazâsı mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Kürt Hüseyin kerîmesi İncü Hâtun binti Mehmed Sâfi Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü'tevkirde kazâ-i mezkûr mahallâtından Osman Paşa mahallesinde sâkin ...Veli oğlu işbu bâ'isü'l-vesîka Mehmed Efendi ibni İbrahim mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb kazâ-i mezkûr mahallâtından Hoca Ali mahallesinde sâkin Hoca Ali oğlu Mehmed Muharrem bin el-hâc Mehmed üç yüz beş senesi Şevval'inin yirmi beşinci günü dört yüz elli guruş mihr-i mü'eccel ve yedi yüz seksan guruş mihr-i mu'accel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olub beni bundan on mâh mukaddem talâk-ı selâse ile tatlîl idüb zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan meydan mezkûrunu ve nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem ve mi'net-i süknâm ile bâ-defter müfferredât eşyâlarımı müracca'-ı mahsûsunda taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve husûmet ve redd-i cevâba ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âhar-ı tevkîl ve azle me'zûnen vekâleten âmme-i mutlaka-i sahîha-i

ser'iyye ile mûmâileyh Mehmed Efendi'yi kabûlüne mukârin-i vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 8 Rabî'u'l-âhir sene 310 Fî 17 Haziran sene 308

Vekîl: Erzudlu oğlu

Mezbûre İncü Hâtun ibni Mehmed Sâfi

Mu'arraf mezbûre İncü Osman Paşa mahallesinde Kadızâde İdris Efendi ibni Mehmed Efendi

Mu'arraf mezbûre İncü Sekisu mahallesinde Müftizâde Şükrü Ağa ibni Ahmed Efendi

SAYFA NO:10-BELGE NO:19

Eğin kazâsına tâbi' Ağın nâhiyesine muzâf Onar karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arraf olan Topuzbaş oğlu Hüseyin Hüsnü bin Mehmed bin Ali Arapgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't tevkirde Arapgir kazâsı mahallâtının Berenge mahallesinde sâkin işbu bâ'isü'l-vesîka el-hâc Eyyüb Efendizâde Eyyüb Hayri Efendi ibni Lutfullah Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb Onar karyesi ahâlîsinden Kara Mehmed oğlu Hasan ve Halil Derviş oğlu Mehmed Ali ve birâderi Şerif ile ve sâ'ireleri zimmetinde bâ-defter mukarredât ve bâ-sened matlûbelerimi sâlifü'z-zikr ... ile ve sâ'irelerden muracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve ahz ve kabza ve husûmetini bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûnen tarafımdan mûmâileyh Hayri Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 3 Rabî'u'l-âhir sene 310 ve Fî 12 Teşrîn-i evvel sene 308

Vekîl: Berenge mahallesinde sâkin Hacı Eyyüb Efendizâde

Vekîl: Onar karyesinde sâkin Topuzbaş oğlu Hüseyin Hüsnü bin Mehmed bin Ali

Mu'arraf mezbûr Hüseyin Hüsnu Hacı oğlu mahallesinde Protestan milletinden Abelas(?) oğlu Serkez veled

Mu'arraf mezbûr Hüseyin Hüsnu Onar karyesinden Ahmed Ağa hafidi İsmail bin Abbas

İKİ TANE 11. SAYFA ÇEKİLMİŞ. BİRİNCİSİ TAHRİP OLDUĞU VE AYNI OLDUĞU İÇİN TRANSKRİPT EDİLMEDİ.

SAYFA NO:11-BELGE NO:20

Arapgir kazâsı kurâlarından Henke karyesi sâkinlerinden olub zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî telgraf müdürü fazîletlü Şükrü Beğ ve karye-i mezbûre ahâlisinden Halil Ali oğlu Mustafa ... Kel İsmail oğlu kerîmesi Hanım binti Halil kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimizde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb yine karye-i mezkûrede sâkinem ve babası ismi Halil ve şöhretim Kel İsmail oğlu kerîmesi ve vâlidem İsmihan ve dedem ismi Kel İsmail olub cedd-i benim on beş olub her ne nasib ise cedîde-i nufûsda noksan yazılıb şimdi velim olmadığına ve kendü hüsn-i rızâmla karyemizde sâkin amca oğlu Süleyman Mehmedi ... kabûl ideceğim deyu tescîl olundu

Fî 20 Teşrîn-i evvel sene 308

Karye-i mezbûreden Kel İsmâil oğlu kerîmesi Hanım binti Halil

Mu'arraf mezbûre Hanım binti Halil karye-i mezbûreden Kel İsmâil oğlu Mustafa bin Mehmed

Mu'arraf mezbûre Hanım binti Halil Arapgir telgraf müdürü rif'atlı Şâkir Beğ ibni Hacı Şevket Beğ

SAYFA NO:11-BELGE NO:21

Arapgir kazâsı kurâlarından Henke karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Kel İsmâil oğlu Mehmed bin İbrahim bin İsmâil'ül sulbî sağîr oğlu Süleyman'ın tesviye umûruna kabl-i şer'-den vasî nasb ve ta'yîn kılınan sağîr-i merkûm Süleyman'ın li-ebeveyn er karındaşı işbu bâisü'l-vesîka Mustafa nâm kimesne her vechle emânet ile ma'rûf ve istikâmet ile mevsûf işbu her vechle umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdir olduğu tarafımızdan tasdîk olundu

Fî 22 Teşrîn-i evvel sene 308

Vasî merkûm Mustafa

Telgraf müdürü rif'atlı Şükrü Beğ

Karye-i mezbûreden Kel İsmâil oğlu İbrahim bin Mustafa

Henke karyesinden Aziz oğlu Mehmed bin Aziz

SAYFA NO:11-BELGE NO:22

Ma'mûretü'l-azîz vilâyeti celîlesinin Merkez sancağına mülhak Arapgir kazası mahallâtından Berenge mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan el-hâc Osman Efendizâde Hüseyin Hüsnü Efendi ibni Ahmed Efendi ibni el-hâc Osman Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesi ahâlisinden Haleb vilâyet-i celîlesi telgraf ve postabaşı müdürü iken bundan akdem vefât iden Ahmed Hakkı Efendi ibni Mustafa Efendi sulbî sağîr oğlu Abdülkâdir'e li-ecli'l-edâne vasî nasb ve ta'yîn kılınan kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyyesi kâtibi Veli Hakkı Hamdi ibni İbrahim Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb sağîr-i mezbûr Abdülkâdir'in pederi müteveffâ-yı mûmâileyhden mevrûs malından ve vasî-i mûmâileyh yedinden istibzân ve kabz ve umûruna sarf ve istimlâk eylediği ve beher yüz guruş hesâbıyla kırk aded yüzlük mecdî altunu olarak dört bin guruş ile işbu târihi huccetden i'tibâran üç sene tamâmına değin mü'eccel ve mev'ûd yine sağîr-i mezbûrun malından ve vasî-i mûmâileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir Hâlid Ali Efendi ve bir Hâlid Behced Efendi fetvâları semenden bin dört yüz kırk guruşun cihet-i mezkûriyyetinden cem'an beş bin dört yüz kırk guruş sağîr-i mezbûr Abdülkâdir'e zimmetinde sahîhan deyni olduğunu tav'an ikrâr ve i'tirâf itdikden sonra meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr mukâbelesinde mecmû'-ı beş bin iki yüz elli guruş kıymetlü mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Receb Efendi mülkü ve Ali vârisleri ve bir taraftan su yolu ve bir taraftan tarîk-i âm ve tarîk-i râbi'i Mehmed'in hânesi zahrındaki taş ile mahdûd gümrükçü merhum Osman Paşa ve nâzır Celil müskafatından bir kıt'a sebzelikden bâ-tapu mutasarrıf olduğu rubu' hisse-i şâyi'asını sağîr-i mezbûr Abdülkâdir'e me'mûr-ı huzûrunda vekâ-yı ferağ ve tefvîz

eylediğimde vasî-i mûmâileyh dahi sağîr-i mezbûr için bi'l-vesâye teferruğ ve tefevvüz ve kabûl itdikden sonra deyn-i meblağ-ı mecmû' mezkûr beş bin dört yüz kırk guruş sinîn-i mezkûre hıtâmında benim için sağîr-i mezbûr Abdülkâdir'e edâ müyesser olmaz ise rubu' hisse-i şâyia-i mezkûreyi bana teslîm ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan kazâ-i mezkûr mahallâtından Hacı Ali Efendi mahallesinde sâkin Kahvecizâde Ali Rıza Efendi ibni Said Ağa'yı külliye uzletinin ... vekîl-i mefhûmu üzere

Azl ve inzâlden ... vekâlet-i devriye-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikten sonra deyn-i meblağ-ı mecmû' mezkûr beş bin dört yüz kırk guruşun edâsına vekîl-i mezbûr Ali Rıza Efendi ile Çarşu mahallesinde sâkin Kara Halil oğlu Ahmed Kâşif Efendi ibni Mahmud Ağa'dan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda deyn-i meblağ-ı mecmû' mezkûr beş bin dört yüz kırk guruşun edâsına her biri tatafindan bi'l-ahz ve'l-kabûl verâset-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile ikbâ kefil ve zâmin olduklarından mâ'adâ deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan min ciheti'l-kefâlet el-mezkûre her biri âhârın zimmetine lâzım gelen meblağı dahi kezâlik tarafımdan bi'l-ahz ve'l-kabûl başka başka kefil ve zâmin oldukda gibbe't-tasdikü's-şer'-i mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî Cemâziye'l-evvel sene 310

Kefil: Kara Halilzâde Ahmed Kâşif bin Mahmud

Vekîl ve Kefil: Kahvecizâde

Vekîl: Medyûn me'mûr Hüseyin Hasan bin Ahmed Efendi

İcrâ mübâşiri Ahmed Ağa ibni Veli Ağa

İncezâde Mehmed Efendi ibni Ahmed Efendi

Mu'arrâf mezbûr Hüseyin Hasan Hakavalet (?) Şükrü Efendi

SAYFA NO:12-BELGE NO:23

Arapgir kazâsı mahallâtından Çörenge-i Ülya mahallesinde Cerrahzâde Hacı Hüsnü Efendi ibni Ahmed Efendi Berenge mahallesinde Köse Osman oğlu Hacı Halim Efendi bin Osman hazır bulunduğu halde kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesinde

ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde zikr-i âtî vakfına li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği câmi'-i kebîr mütevellîsi Koca Hüseyin Beyzâde Mustafa Şâhin Beğ ibni Hüseyin Beğ mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'-i ve itirâf-ı sarîh-i mer'î idüb vakf-ı âtiyü'l-beyânın sudûruna deyin habbetellâhü's-samed et-tayyib malımdan bu def'a müceddeden ibtidâ ve inşâ eylediğim câmi'-i kebîr civârında vâki' bir taraftan merhum mezbûr Ahmed Beğ vakfından bir kıt'a ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan bazen İbrahim bin Abdullah dükkanı ve bazen hamam havlusı ve taraf-ı râbi'-i tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb dükkanı vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i vakf ve habs idüb şöyle şart eylemek dükkan-ı mezkûr ecr-i misliyle senevî âhâra icbâr olunub ecr-i ... mezkûrdan senevî iki yüz guruş şadırvan ve hâsılâtın ta'mir ve tathîr ve su doldurulmasına ve senevî otuz guruş dahi câmi'-i kebîr derûnunda mevzû' sa'înin ta'mir ve termîm ve sâir levâzımâtına ve senevî yirmi guruş vekf-ı mezkûra nezâret iden zâta ve senevî yirmi guruş mütevellî olan zâta virile ve bir iki senede vakf-ı mezkûrun muhâsebesi mahkeme-i şer'iyeye ma'rifet-i ile ru'yet olunub kezâlik ecr-i ... mezkûrda bin beş guruş hesabıyla harc-ı muhâsebe virile ve ecr-i ... mezkûrdan fazlasını dahi dükkan-ı mezkûr ta'mir ve termîm ve sâir levâzımâtına harc ve sarf oluna ve benimle hazır mûmâ ileyh lâbis-i libâs-ı hayât bana ve nezârete hazır mûmâ ileyh meşrût oluna nâzır mûmâ ileyh bâki oldukda vefât eylediğimizde ahâli kazâ-i ra'y ve intihâbıyla mütedeyyin bir zât-ı mütevellî ve nazar-ı nasb ve ta'yîn oluna deyu dükkan-ı mezkûrun fâriğan ani's-şevâğıl mütevellî mûmâ ileyh teslîm olduğu sâir mütevelliyân evkâfı gibi mine'z-zaman tasarruf eyledi didikde gibbe't-tasdîkü's-şer' vâkıf mûmâileyh kelâmını ketb-i âhâra sârif olub iken vakf-ı akâr İmâm-ı Azam ve İmâm-ı Azam Ebu Hanife Hazretlerinin indinde sahîh olub lâkin gayr-ı lâzım olmağla kâbil-i rucû' olmağın vakf-ı mezbûrdan rucû' itmemle dükkan-ı mahdûd-ı mezkûrda mûmâileyh Osman Nuri Efendi kasr-ı yed-i birle bana redd-i teslîm beyyine olmak murâd buyurdukda mütevellî mûmâ ileyh civârında iken vakf-ı akâr inde'l-imâmü'l-a'zâm sahîh ve gayr-ı lâzımdır amma İmâm-ı Muhammed Hazretleri teslîm ile'l-mütevellî bulunmağla ve İmam Ebu Yûsuf hazretlerinin indinde vâkıf-ı mücerred Vakzat dimeğle vakf-ı akâr sahîh olduğu emr-i mukarrerdir deyu ... imtinâ' idüb sıhhat ve lüzûm vakf-ı hükm-i şer'îsi talebiyle hâkim-i mevki' sadr-ı kitâb raf'-ı kadruhû

mevlâhü'l-vehhâb hazretleri evvelâ vakf-ı mezbûrun sıhhatine ve sâniyen lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer'-i eylediği tescîl olundu.

fî ... Cemâziye'l-evvel sene 310

Şâkir mûmâileyh Köse Osmanzâde

Li-ecli't-tescîl mahkeme-i bidâyet Beşiktaş

Mütevellî ve vâkıf Cerrahzâde el-hâc Hasan Efendi

SAYFA NO:13-BELGE:24

Ma'mûretü'l-Azîz vilâyet-i celîlesinin merkez sancağına mülhak Eğin kazâsına tâbi Ağzel(?) karyesi ahâlisinden ve Arabgir kazâsında sâkin Polis efrâdından olub zâtı zeyl-i cerîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rîfleriyle mu'arraf olan Kürt Ali Beğzâde Mahmud Efendi ibni İbrahim bin Ali Arabgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb Eğin kazâsı mahallâtından Taş Veli Mahallesinde vâki mahallince ma'lûmü'l-hudûd bâ-tapu mutasarrıf olduğum müştamilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb mülk menzilimi mahallinde me'mûru huzûrunda tâliblerine ve bedel ve semen-i misliyle bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve ferâğa ve bedel-i semeni ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Eğin kazâsı telgraf müdürü Hasan Efendi'yi kabûlüne mevkûfe vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu.

Fî 3 Cemâziyelevvel sene 310 fî 11 Teşrîn-i sâni sene 308

Polis Müdürü ... mûmâileyh Mahmud Efendi

Mu'arraf mûmâileyh Mahmud Efendi hâssa vülât muharriri Şükri Efendi ibni Ahmed Ağa

Mu'arraf mûmâileyh Polis Mahmud Efendi mahkeme-i bidâyet mekâtibi Osman Efendi ibni Mehmed Ağa

SAYFA:13-BELGE NO:25

Arabgir kazâsı kurâlarından Tebte karyesi ahâlisinden Dördüncü ordu-yı hümâyûna mensûb Nizâmiye dördüncü nakliye taburunun üçüncü bölüğü efrâdından iken

bundan akdem vefât iden Şişli oğlu Hasan bin Ahmed bin Mehmed'in verâseti babası karye-i mezbûrede sâkin Ahmed bin Mehmed'e münhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmadığına Allah için edâ-yı şehâdet ideriz

Fî 30 Teşrîn-i sâni sene 308

Şâhid karye-i mezbûreden ... oğlu Hasan hafidi Mehmed bin Ahmed

Şâhid karye-i mezbûreden Hacı Osman oğlu Ali

Bu dahi Hasan Kâhya oğlu Mustafa bin Hasan

Karye-i mezbûreden Veli Ağa oğlu Mevlüd bin Mustafa

SAYFA NO:13-BELGE NO:26

Arabgir kazâsı kurâlarından karye-i Sena ahâlisinden Dördüncü ordu-yı hümâyûna mensûb nizâmiye dördüncü nakliye taburunun üçüncü bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Hacı Osman hafidi Şerif bin Ömer bin Ali'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hadice binti Ömer ile babası merkûm Ömer ve vâlidesi Ümmü Gülsüm binti Hacı Süleyman'a münhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmadığına Allah için edâ-yı şehâdet ideriz fî 30 Teşrîn-i sâni sene 308

Fî 25 Cemâziyelevvel sene 310 tarihiyle i'âmı yazıldı ve kayd olundu

Şâhid: karye-i mezbûreden Şilti oğlu Ahmed Çavuş bin Mehmed

Şâhid: karye-i mezbûreden ... oğlu Hasan hafidi Mehmed bin Ahmed

SAYFA NO:13-BELGE NO:27

Arabgir kazâsı kurâlarından Bayındır karyesi ahâlisinden ve Dördüncü ordu-yı hümâyûna mensûb yirmi sekizinci alayın dördüncü taburunun ikinci bölük efrâdından iken bundan akdem vefât iden Fucı oğlu Hüseyin bin Yusuf bin Ali'nin verâseti babası Yusuf bin Ali ile gâib-i ani'l-meclis vâlidesi Semen binti Hüseyin'e münhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmadığına Allah için edâ-yı şehâdet ideriz

Fî 5 Kânûn-ı evvel sene 308

Mahal-i yevmiye 67 sicil sıra numro 111

25 Cemâziyelâhir sene 310 tarihlü i'lâmı yazıldı kayd olunacak

Şâhid: Bayındır karyeli Emir oğlu Ali bin İbrahim

Şâhid: Bayındır karyeli Mahmud oğlu Kâzım bin Mahmud

SAYFA NO:13-BELGE NO:27

Arabgir kazâsı mahallâtından Mahsioğlu mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem fevt olan Semercibaşı oğlu Makdis Ohannes veled Makdis ... sulbî sağır oğulları Serkiz ve Filyos ve sulbiye sağıre kızları ... ile mefkûd sulbî kebîr oğlu Karabet ve Mahbûne sulbiye-i kebîre kızı Ene'nin anaları Meryem binti Artin nâm hatun sağırân-ı merkûmânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına ve mefkûd-ı merkûmun hâl-i ... oluncaya değin ve mecnûne-i merkûmenin hâl-i hamyûne (?) değin umûr ve husûslarını tesviye-i vürûduna ve emvâl ve emlâklarını hıfz ve hırâsete merkûm Meryem her vechle umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedire olub mu'temedün aleyhâ olduğu ve vesâyete münâsib bulunduğu cihetle Sene 11 kabl-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olunması için işbu mahall-i şerh virildiği tasdîk olundu.

Fî 7 Kânûn-ı evvel sene 308

Şâhid: Harsen oğlu Bedros

Şâhid: Kürkeban Bedros Ağa

SAYFA NO:14-BELGE NO:28

Arapgir kazâsı mahallâtından Hoca Ali mahallesinde sâkin Sâlim oğlu Mehmed Muharrem bin el-hâc Mehmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrîfde zevce-i medhûl behâsı İnci binti Mehmed nâm hâtun vekîl-i Mehmed Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve tabîr-i ani'l-merâm idüb mezbûre İnci'nin mihr-i mü'eccel ve mu'accesiyile iddet-i nafaka ve mi'net-i süknâ ve bâ-defter eşyâların kıymet-i mukadderleri olan bin iki yüz guruş tarafına bi't-terâzi beş yüz guruş sulh ve ibrâ olarak meblağ-ı mezbûr tamâmen tesviye ider bin üç yüz otuz senesi Muharremü'l-harâmın ... târihi ile taht-ı nikâhında olan mezbûre İnci'yi talâk-ı selâse ile tatlık idüb meblağ-ı mezbûr beş yüz guruşa vekîl-i merkûm

Mehmed Efendi teslim olundukda ol dahi ber-vech-i bedel-i sulhu olan beş yüz guruş ahz ve kabz eylediği tescil olundu.

Fî 5 Cemâziye'l-âhir sene 310

Zevc-i mezbûr Mehmed Muharrem bin el-hâc Mehmed

Şâhid: Muhzir İbrahim Ethem Ağa

Şâhit: Hınta Şâkir

SAYFA NO:14-BELGE NO:29

Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinin Hoca Ali mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Musa Beğ oğlu kerîmesi Âişe Hâtûn binti Şâkir bin Tâhir kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf lâzîmü't-teşrîfde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Yenice Süfla mahallesinde sâkin Lacik oğlu Hüseyin Ağa ibni Hasan mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb kezâlik kazâ-i mezkûr mahallâtından Ulupınar-ı Ulya mahallesinde sâkin Laleli oğlu Emin bin Mustafa iki yüz beş senesi Muharremü'l-harâmın yirmi dördüncü günü altı yüz guruş mihr-i mü'eccel ve beş yüz beş guruş mihr-i mu'acceli teslimiyle zevc-i dâhilim olub beni bundan mihr-i mâh-ı mukaddem tatlık idüb zimmetinde mütekarrir ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan medyen-i mezkûr deyn ve nafaka ve iddet-i mu'ayyene-i ma'lûm ve mi'net-i süknâm ile mezbûr Emin'in firâşından hâsıl ve bundan mütevellid hâlâ ta'mîr ve termîmde olan Sadri sağır oğlum Mustafa'nın kadr-i ma'rûf nafaka ve kisve bâ-meblağ-ı karz ve takdîrini ve bâ-defter emvâl ve eşyâlarımı müracca'-ı mahsûsunda celb ve da'vâ ve ahz ve kabz ve husûmet ve redd-i cevâba ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âhârı tevkîl ve azle me'zûnen tarafımdan vekâlet nâme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile mezbûr Hüseyin Ağa'yı kabûlüne mukârin vekîl ve nâib nasb ve ta'yîn eylediği tescil olundu.

Fî 5 Cemâziye'l-âhir sene 310

Vekîl: Lacik oğlu Hüseyin bin Hasan

Şâhid: ... mezbûr Musa Beğ oğlu kerîmesi Âişe binti Şâkir

Mu'arraf mezbûre Âişe binti Ŗâkir Berenge mahallesinde Ŗevketliođlu Râŝid Ağa ibni Ali Efendi

Mu'arraf mezbûre Âişe binti Ŗâkir ... Bektaş Osman Efendizâde Ali Beğ ibni Osman Efendi

SAYFA NO:14-BELGE NO:30

Arapgir kazâsı mahallâtından Mahsı oğlu mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Semercibaşı oğlu Madenis Ohannes veled Madenis Arveles veled Atamak verâset-i zevce-i metrûkesi teba'-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûm nisvânından Meryem binti Ernid ile her biri teb'a-i müşârun ileyhânın millet-i merkûmesinden sulbî kebîr oğlu Arveles ve hayât memât nâ-ma'lûm olub mefkûd bulunan sulbî kebîr oğlu Karabet ve sulbî sağır oğulları Serkiz ve Felos ve sulbiyye-i kebîre Mecnûne kızı Anna ve sulbiyye-i sağıra kızı Sare'ye munhasıra olduğu lede'ŝ-şerü'l-enver zâhir ve mütéhakkık oldukdan sonra verese-i merkûmundan mahalle-i mezkûrede mütemekkin ... sığâr-ı merkûmun Serkiz ve Felos ve Sare ve mefkûd merkûm Karabet ve Mecnûne merkûme Anna'nın anaları bâ-huccet-i şer'iyye vasî-i mensûbları şahs-ı mu'arrafe zevce-i merkûme Meryem oğlu ibni Kebîr merkûm Arveles hazır olduğu halde kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf hatîr-i lâzimü't-tevkirde yine mahalle-i mezkûrede mütemekkin teba-i Devlet-i Aliyye'nin Protestan milletinden Merciyân oğlu İlyas veled Kirkor mahzarında takrîr-i kelâm ve tabîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverisimiz müteveffâ-yı merkûm Ohannes hayâtında zikr olunan Mahsi oğlu mahallesinde vâki' müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bâ-tapu mutasarrıf olduğu bir bâb-ı mülk-i menzilini kevnî merkûm İlyas yirmi dört bin altı yüz guruş semen mukâbelesinde bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve temlîk ve teslîm olunduğunda ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl itdikden sonra Zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Ohannes semen-i meblağ-ı mezkûr yirmi dört bin altı yüz guruŝunun yirmi iki bin guruŝunu hayâtında ahz ve kabz idüb bâkisi olan iki bin altı yüz guruşu kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber-vech-i muharrer vefâtıyla meblağ-ı mezkûr iki bin altı yüz guruş benimle vasîleri olduğum evlâdım sığâr ve mefkûd ve mecnûn ve hazır merkûm Arveles'e mîrâsımız vechle mevrûs olmağla merkûm İlyas meblağ-ı mezkûr iki bin altı yüz guruşu el-hâlet-i

hâzihi bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benimle oğlum hazır merkûm Arveles'e edâ teslîmden hazır ve imtinâ ider olmağla suâl olunub meblağ-ı bâkî mezkûr iki bin altı yüz guruşu i'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benimle oğlum hazır merkûm Arveles'e bir tashîh-i mezkûr edâ ve teslîm merkum İlyas'a mübeyyin olmak murâdımdır deyu oğlum hazır merkûm edâ olunan tasdîki ile bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye inkârına mukârin da'vâya kasd itmiş isek de lâkin oğlum hazır merkûm Arveles ile bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benim ber-vech-i muharrer kasdî eylediğimiz da'vâyı aslâ isbâta kâdir olamadığından merkûm İlyas'ın dahi aynı ideceği oğlum hazır merkûm Arveles ile bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benim haberim olmağla sağır ve mefkûd ve mecnûn ...evlâ ve infâ olduğu ecilden bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benimle oğlum hazır merkûm Arveles'in ... kasdî eylediğimiz da'vâımızdan merkûm İlyas ile an-inkâr bin altı yüz ... ol dahi ber-vech-i muharrer sulh-i mezkûrunuzu ba'de'l-kabûl bedel-i sulh-i mezkûr ... bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benimle oğlum hazır merkûm Arveles işbu meclis-i sulhde ...def' ve teslîm eylediğinde bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benimle oğlum hazır merkûm ...ahz ve kabz idüb bedel-i sulh-i mezkûr bin altı yüz guruş ... husûs-ı mezkûrda müte'allika-i âmme-i de'âvi ve kâffe-i mütâlebâtıdan ... sahîh-i şer'-i ile oğlum hazır merkûm Arveles ile bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye ...ol dahi husûs-ı mezkûrda müte'allika-i âmme-i de'âvi ve kâffe-i mütâlebâtıdan bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye benimle oğlum hazır merkûm Arveles'in zimmetini ibrâ-yı âm sahîh-i şer'-i ile ... ve ıskat ve tarafımdan her birimiz bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye âhârın ibrâsını kabûl eyledik deyu vasî-i merkûme Meryem'in bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasını oğlum hazır merkûm Arveles ile merkûm İlyas'dan her biri dahi tahkîk ve tasdîk itmeğin ... tescîl olundu.

Fî ... Kânûn-ı evvel sene 308

Mu'arraf merkûme Meryem ve Arveles ve İlyas

Mu'arraf merkûme Meryem ve Arveles ve İlyas icrâ mübâşiri Serkez veled Felos

SAYFA NO:15-BELGE NO:31

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teba-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan mukaddem fevt olan Şabe oğlu Ohannes veled Esteban veled Mardiros'un verâset-i zevce-i metrûkesi Beled binti Serkez ile ve babası merkûm İsteban ve sulbî sağır oğlu Neşan'a munhasıra olduğu lede'ş-şerü'l-

enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden eb-i el-merkûm Esteban nasîbinden ... ve saġîr-i merkûm Neşan'ın min kabli'l-eb cediti Behçet şer'iyeye vasî mensûbu merkûm Esteban ve zevce-i merkûme Bebel hazara olduġu halde kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hafîrde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Behram Beġ mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Köse oġlu Kiforak veled Karabet müvâcehesinde müverrisimiz müteveffâ-yı merkûmun saġlığında ile'l-vefât yedinde müstakillen malı olub ber-vech-i muharrer ... mîrâsımız vechle benimle vasî olduġum saġîr-i merkûm Neşan ve hazret-i merkûm Bebel'e mevrûs olan el-yevm Erzurum vilâyetinde Korcu kapusunda hacılar hânında mevcûd beş renk olarak Arapgir ma'mûlâtından bin yüz altmış top manusayı merkûm Kiforak fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın zabt ve hâlen vaz'iyet ider olmaġla suâl olunub zikirleri murûr iden manusalar'dan keff-i yed vech-i lâıyıkıyla benimle hazret-i merkûme Bebel'e teslîm ta'yîn olunmak murâdımızdır deyu hazret-i merkûme Bebel'in tasdîki ile bi'l-asâle ve bi'l-vesâye da'vâ itdiklerinde ol dahi cevâbında müteveffâ-yı merkûmun saġlığında fi 7 Ramazan sene 309 Temmuz'u zikr olunan manusaların beher topu altı guruşdan olarak cem'an bin beş yüz doksan guruş semen-i merfû' ve makhûzu mukâbelesinde bana bey' ve teslîm eylediġinde bendahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve kabz ve kabûl eyleyüb ve ol vechle yedimde edât-ı müşterâsı olmaġla binâen aleyh vaz'iyet iderim deyu vasî-i merkûm ... ile hazret-i merkûm babanın bi'l-asâle ve bi'l-vesâye inkarlarına mukârin def'-i nakd ider.

Fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 310 Fî 17 Kânûn-ı evvel sene 308

Vekîl: Müdde'î-i merkûm Köse oġlu Kervan

Vekîl: Müdde'î ve vasî merkûm Bebel

Vekîl: Müdde'î-i vasî merkûm Esteban

Dâfi'-i merkûm Kirkor müdde'âsına mutâbık beyâna havâle olunmuştur

Fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 310

Dâfi'-i merkûm Kirkor müdde'âsına mutâbık beyine taleb olundukda Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Mebraş oġlu Felos veled Serkiz ile yine kazâ-i mezkûr mahallâtından

Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Zorben oğlu Tebalus veled Kiforak nâm kimesneler ile isbât iderim ve şâhidler ve mezbûrlardan gayrı şâhidleri olmadığı işbu mahall-i şerh virildi.

Fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 310

Vekil: Müdde'î-i aleyh Kerven oğlu Kiforak

Şâhidân-ı merkûme terekesine havâle olmuşdur Fî 9 Cemâziye'l-âhir sene 310

Seren mezkûrun isimleri ve şöhretleri

Berenge mahallesi muhtarı Deli Balta oğlu Odabes veled Karabet

Şâhid: Berenge Mahallesi ihtiyarı Ağzenes oğlu Felos veled Ohannes

Şâhid: ... Derbeder mahallesi muhtarı Bahtal oğlu Karabet veled Kazar ve Ezhaden oğlu Mıgırdıç veled Tebanus

Şâhid: Mahalle-i mezkûrda Çepkenci oğlu Esteben

Şâhidân-ı merkûmun alenen Mezkis (?) mahalle-i mezkûreden millet-i merkûmesinden Behar oğlu Etan veled Felos

Şâhid: Derbeder mahallesinde Kılıç oğlu Odabes mahalle-i mezkûreden Ebkel oğlu Kirkor veled Karabet veled Bedros

SAYFA NO:16-BELGE NO:32

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde ahâlisinden ve dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb Sultan-ı câr-ı hümâyûnda süvâri ... alayının ikinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Kadı Halil oğlu Hüseyin bin İbrahim bin Halil'in verâseti babası Muhzir merkûm İbrahim bin Halil ile gâibe-i ani'l-meclis vâlidesi Ümmü Gülsüm binti Sanem'e munhasıra olub bulardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri müttefiku'l-lafz ve'l-ma'nâ edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 1 Receb sene 310

Şâhid: Bedri oğlu Serah Mehmed Ağa

Şâhid: Mahalle-i mezbûreden Kâsım Beyzâde

Cem'an altmış yedi sıra numara yüz on üç fî 1 Recebü'l-ferd sene 310 târihli i'lâm-ı şer'îsi yazulub kâimmakamlığa takdîm olunmuşdur babası merkûm İbrahim ismine muharrer olduğu işbu mahall-i şerh virildi

SAYFA NO:16-BELGE NO:33

Arapgir kazâsı mahallâtından Çöreng-i Ülya Mahallesi ahâlisinden piyâde yirmi altıncı alayının birinci taburunun birinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Nur oğlu Dursun bin Ahmed bin Ömer'in verâset-i vâlidesi hazret-i mezbûre Anakız binti İbrahim'e munhasıra olub hazret-i mezbûre gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 14 Cemâziye'l-âhir sene 310

Şâhid: Mahalle-i mezbûreden Misilli oğlu Ali Efendi ibni Halil

Şâhid: mahalle-i mezbûreden Kara oğlu Kürd İbrahim bin Molla Mehmed

cem'an 68

sıra numara 114 Fî 5 Receb sene 310 târihli i'lâm-ı şer'îsi vâlidesi Anakız ismine sâdır olarak yazılıb ... taburuna havâle olduğu şerh virildi

SAYFA NO: 17-BELGE NO:34

Arapgir kazâsı mahallâtından Köseoğlu mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Eykad oğlu Kirkor veled Tabos veled Bersem kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzimü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb er karındaşım ve li-ebeveyn sulbiyyesine mülhak Erzincan sancağı ... Berastan ve Hanzel karyelerinde mahall-i müte'addide-i ma'lûmede vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân arâzî-i mîriyyeden on dört kıt'a tarlayı mahallinde ve me'mûr-ı huzûrunda bedel-i misilleriyle âhara ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve bedel-i mezkûrelerini ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan

yine mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden el-yevm Erzincan sancağında Yaz oğlu hânında hakkım tevkîl oğlu Ebrahim veled-i Festor'u kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu.

Fî Cemâziye'l-âhir sene 308

Eykad oğlu Kirkor Ağa veled Tabos

Muaarraf merkûm Kirkor Ağa Müneccal oğlu Hacı veled Serkiz

Mu'arraf merkûm Kirkor Ağa Ebramyar Kirkor Efendi veled Meyas

SAYFA NO: 17-BELGE NO: 35

Arapgir kazâsı mahallâtından Şeyhler-i Ülya mahallesinde sâkin zât-ı tasdîk-i şer' ile mu'arraf olan Barnen oğlu kerîmesi Fâtıma binti Osman kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimizde mahalle-i mezkûrede sâkin Yabal oğlu Hüseyin bin Bektaş Mustafa müvâcihesinde mezbûr Hüseyin zevc-i dâhilim olub ... hâsıla ve benden mütevellide iki aylık sulbiyye-i sağıra kızı Nefise için nafaka ve kisve mezbûr Hüseyin üzerine nasb ve takdîr olunduğu taleb-i da'vâ itdikde kabl-i şer'den mezbûre Nefise için otuzar paradan mehrime yirmi iki buçuk gurusu tarafeyn râzî oldukları tescîl olundu.

Fî 28 Cemâziye'l-âhir sene 310

Zevce-i mezbûre Fâtıma Zehra

Zevc-i merkûm Hasan bin Bektaş

SAYFA NO:17-BELGE NO:36

Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arraf olan Berengeli oğlu Mahmud Ağa ibni Halil ibni Abdullah kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkiirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesi ahâlisinden Haleb vilâyet-i celîlesi telgraf ve posta baş müdîr-i iken bundan akdem vefât iden Ahmed Hakkı Efendi ibni Hacı Mustafa Efendi'nin sulbî sağır oğlu Abdülkâdir li-ecli'l-edâne vasî nasb ve ta'yin kılınan kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesi kâtibi Veli Said Hamdi Efendi ibni İbrahim Efendi mahzarında

takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb sağır-i mezbûr Abdülkâdir'in pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyden mevrûs malından ve vasî mûmâileyh yedinden istidâne ve kabz ve umûruna sarf ve istimlâl eylediğı beher yüz guruş hesâbıyla yirmi iki aded yüzlük mecdî altunu olarak iki bin iki yüz guruş ile işbu târih-i hucetden i'tibâren üç senesine değin mü'eccel ve sağır-i mezbûrun malından ve vasî-i mûmâ ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğı bir sulbî Ali Efendi ve sulbî Hamdi Efendi fetvâları semeninden dahi yüz doksan iki guruş cihet-i mezkûriyetinden cem'an iki bin dokuz yüz doksan iki guruş sağır-i mezbûr Abdülkâdir zimmetinde sahîha-i deyn-i olduğunu tav'an ikrâr ve i'tirâf itdikden sonra meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr mukâbelesinde mecmû'-ı iki bin guruş kıymetlü Berenge deresinde vâki' bir taraftan çayır ve bir taraftan Muhzır mülkü ve bir taraftan Süleyman mülkü ve taraf-ı râbi' kendü mülkü ile mahdûd bir kıt'a mülk-i kavaklık bağçesinin nısıf hissesi ve bin beş yüz guruş kıymetlü mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Mehmed mülkü ve bir taraftan çayır ve bir taraftan değirmen ve taraf-ı râbi' târik-ı âm ile mahdûd bir kıt'a mülk-i kavaklık bağçe ve bin guruş kıymetlü yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan çayır ve bir taraftan Ağa mülkü ve taraf-ı râbi' değirmen su kuyusu ile mahdûd diğeri bir kıt'a mülk-i kavaklık Bâ-tapu mutasarrıf olduğum Kavaklık mezkûrları sağırân Abdülkâdir'e me'mûr-ı huzûrunda ferâğ ve tefvîz eylediğinde mûmâ ileyh dahi sağır-i mezbûr için bi'l-vesâye tefrîk ve tefvîz ve kabûl itdikden sonra deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin dokuz bin doksan iki guruş seniyye-i mezkûre hıtâmında benim sağır için sağır-i mezbûr Abdülkâdir'e edâ müyesser olmaz ise mutasarrıf olduğum Kavaklık mezkûrları me'mûr ma'rifetiyle ... ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile âhâra ferâğ ve tefvîz ve teslîm ve bedel-i mezkûreyi ahz ve kabza ve makbûzundan deyn-i mezkûrumu edâya ve fazla kalur ise fazla-yı mezkûremi bana teslîme ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğum umûrun küllisine tarafımdan kazâ-i mezkûr mahallâtından Hacıbehiş Efendi mahallesinde sâkin Kahvecizâde Ali Rıza efendi ibni Said Ağa'yı uzletinin ... vekîl-i ma'lûme üzerin azl ve inzâlden musavven vekâlet-i devre-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikten sonra deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin dokuz bin doksan iki guruş'un edâsına vekîl-i mezbûr Ali Rıza Efendi ile Çarşu mahallesinde sâkin Kara Halilzâde Ahmed Kâşif efendi ibni Mahmud Ağa'dan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede deyn-i

meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr iki bin dokuz yüz doksan iki guruş'un edâsına her biri tarafından bi'l-ahz ve'l-kabûl vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile mute'âkiben kefil ve zâmin olduklarından meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan min hucceti'l-kefâlet her biri âhar-ı zimmetine lâzım olan meblağ-ı dahi kezâlik tarafından bi'l-ahz ve'l-kabûl başka başka kefil ve zâmin oldukları tescil olundu.

Fî 15 Receb sene 310 ve F3i 21 Kânûn-ı sâni sene 308

Mezbûr Berenge mahallesinde Kara Halil oğlu Mahmud Ağa ibni Halil

Vekil ve kefil Hoca Ali Efendi mahallesinde Kahvecizâde Ali Rıza Efendi

Berenge mahallesinden Kara Halil oğlu Ahmed Kâşif Efendi ibni Mahmud Ağa

Mu'arraf merkûm Berenge mahallesinden Ahmed Ağa

Muaarraf mezbûr Mahmud Ağa Yenice mahallesinden Said oğlu Ahmed Efendi ibni Mehmed Efendi

SAYFA NO:18-BELGE NO:37

Arapgir kazâsı kurâlarından Pağnik-i Evran Begi karyesinde sâkin ve zât-ı ta'rîf-i şer'-i mu'arraf olan Hamza oğlu kerîmesi Zeyneb binti Hasan nâm Bekir kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrifde kazâ-i mezkûr mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkin Misilli oğlu Abdullah bin müteveffâ Molla Mehmed Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb bizzat âkil ve bâliğ olmağla burada nefsim tâlib ve râgıb bulunan merkûm Abdullah'ın nefsinin tezevvüc ideceğinden mukaddem virilen istid'âsı üzerine karyemiz heyet-i ihtiyâriyyesinden virilen şerhde asâkir-i şâhânede nişanlım olduğunu beyân eylemişler hâtunu vücûda ... ve nikâbetden ibâret olarak bi-gayr-ı hakkın isnâd olmağla hiçbir taraftan mâni'-i şer'a nizâmiyye ve asâkir-i şâhânede yedimizde namzedli olmadığından şu halde merkûm Abdullah'ın akd-i ... ber-nehc-i îcâbının icrâsı husûsunu taleb ve iddi'â iderim didikde mezbûre Zeyneb'in bi'l-cümle ... hisse-i bi'l-cümle bulunan karye-i mezbûreden Kozlukluoğlu Bilal bin Hasan ve Molla İsmâil oğlu Hasan bin İsmâil'den her biri dahi tahkik ve tesdik eylediklerinde merkûm Abdullah'ın dahi mezbûre Zeyneb'i tezevvüce kabûl eylediği tescil olundu.

Fî 3 Nisan sene 310

Fi'l-hakîka işbu müddeî-i mezbûre Zeyneb binti Hasan'ın nâm Bekir bâliğanın mâni'-i şer'î ve nizâmiyyesi ve asâkir-i şâhânede nişanlısı olmadığını tasdîkan yemin ideriz

Fî 3 Nisan sen 310

Şâhid: Karye-i mezkûreden Molla İsmâil oğlu Hasan bin İsmâil

Şâhid: Karye-i mezkûreden Kozluklu oğlu Bilal bin Hasan

SAYFA NO:19-BELGE NO:38

Arapgir kazâsı mahallâtından Cömertli mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Bereket oğlu kerîmesi Derhi Hatun binti Estefan veled Bagdesar kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzîmü't-tevkirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Behram Beğ mahallesinde mütemekkin kezâlik teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Bursam (?) oğlu Ernid veled Ohannes mahzarında kezâlik kazâ-i mezkûr mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin yine teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Etmekçi oğlu Kiforak veled Ebrahim hazır olduğu halde Dersa'âdet'de Hacıköy nâm mahallinde mütemekkin kezâlik teb'a-i müşârun ileyhâdan ve zikr olunan Derbeder mahallesi ahâlisinden olub bundan mukaddem fevt olan Bereket oğlu Estefan veled Bagdesar veled Atamak verâset-i sulbiyye kebîre kızı Derhi Hatun el-müteveffâ Estefan'a munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden binti el-müteveffâ el-merkûm İstefan'a takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb babam ve müverrisim müteveffâ-yı merkûmun sağığında sâlifü'z-zikr Derbeder mahallesinde vâki' müstekillen taht-ı temellükünde olub hazaran bana mevrûs olan bir taraftan Harko ve bir taraftan Kadem oğlu Akviyan ve bir taraftan merkûm Ebrahim mülkü ve taraf-ı râbi' tarîk-i hâs ile mahdûd ve otuz sekiz guruş ile murakkam müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzîlimi on üç bin guruş semen-i merfû' ve makhbûzu mukâbelesinde hazır merkûm Kiforak bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve temlik eylediğimde me'mûr-ı huzûrunda takrîr ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan merkûm Ernid veled Ohannes vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledim didiğimde ol dahi

ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini mahallinde edâya ta'ahhüd ve iltizam eylediği tescil olundu.

Fî 17 Şubat sene 308

Vekil: Bursam oğlu Ernid veled Ohannes

Mu'arraf merkûm Kebfürak Etmekciyan veled Ebrahim

Mu'arraf merkûm Derhi binti Estefan Arapgir'in Cömertli mahallesinde Etmekci oğlu Ohannes veled Serkiz

Muaarraf merkûm Derhi binti İstefan Arapgir-in Berenge mahallesinde Kahveci oğlu Serkiz veled Melyos

SAYFA NO:19-BELGE NO:39

Arapgir kazâsı mahallâtından Çörence-i Ülya mahallesinde sâkin dördüncü Ordû-yı Humâyûn Merkez han hânesi birinci bölüğünden iken bundan akdem vefât iden Cerrahzâde el-hâc Hüseyin Efendi ibni Ahmed bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Ümmü Gülsüm Hatun binti Süleyman ile sulbî kebîr oğlu Mustafa Hamdi'ye munhasıra olub gâib-i ani'l-meclis zevce-i mezbûre Ümmü Gülsüm Hâtun'la ibni mezbûr Mustafa Hamdi'den gayrı vâris-i ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eyledikleri tescil olundu.

Fî 16 Şaban sene 310 ve Fî 20 Şubat sene 308

Şâhid: Osman Paşa mahallesinden Hacı Said Hasan ibni Raşid

Şâhid: Arapgir'in Cömertli mahallesinden Razanzâde Mustafa Bekir bin Ahmed

SAYFA NO:19-BELGE NO:40

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devleti Aliyye'nin Ermeni milletinden olub şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arraf olan Derbederyan Boğos Ağa veled Mardiros veled Ohannes kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzîmü't-tevkirde mahalle-i mezkûrede mütemekkin kezâlik teb'a-i sultâniyyesi'nin millet-i

merkûmesinden işbu hâmilü'r-rakım sulbî kebîr oğlu Ohannes Ağa mahzarında mûmâ ileyh Boğos Ağa hâl-i hayât ve kemâl-i akl ve cem'-ı tasarrufât ekâbir-i nâfiz ve mu'teber olduğu halde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb işbu lâbes olduğum kimesneden mâ'adâ bana nisbet olunan mezkûr Derbeder mahallesinde vâki' bir taraftan Derbederyân Minas Ağa veled Ohannes mülkü ve bir taraftan Boğos oğulları İkob ve hissedarları mülkü ve Boğos Ciran oğlu Arakil ve Alham mülkü ve tarafeyn-i tarîk-i âm ile mahdûd müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ve derûnunda mevzu' bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye hazır merkûm oğlum Ohannes Ağa'nın malı ve mülkü olub benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yokdur deyu mûmâ ileyh Boğos Ağa'nın bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhunu oğlu hazır merkûm Ohannes Ağa dahi tahkîk ve tasdik eylediği tescil olundu.

Fî 28 Şubat sene 308

Derbederyan Boğos Ağa veled Mardiros

Kahveci oğlu Serkiz Ağa

Enderli oğlu Mehmed Bekir Efendi

Yazmeyan Mardiros Efendi

SAYFA NO:20-BELGE NO:41

Arapgir kazâsı mahallâtından Hacıbehiş Efendi Mahallesi ahâlisinden olub Dersa'âdet'de Eyyüb Sultanda Köşe civârında sâkin iken bundan akdem vefât iden Hazer Kaza oğlu şeyh İbrahim Efendi ibni Ahmed Efendi ibni Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Nesibe Hanım binti Abdullah ile sulbî kebîr oğlu Şerif Mehmed ve sulbiyye-i kebîre kızları Şerife ve Fâtıma ve Nefise ve Rakbe'ye munhasıra olduğu lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrumdan zâtları zeyl-i cedîdede muharreü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan benât-ı mezbûretân şerife ve Fâtıma ve Nefise ve Rakbe'den her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'i şerif lâzimü't-tevkirde her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederimiz ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Şeyh İbrahim Efendi'nin hîn-i vefâtında yanında mevcûd bi'l-cümle terekesine ashâbindan vaz'u'l-yed olanlardan taleb-i da'vâ ve ahz ve kabza ve

makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı tevkîl ve azle me'zûnen tarafımızdan kazâ-i mezkûr mahallâtından Behram Beğ Mahallesi ahâlisinden olub el-yevm Der-sa'âdetde nûr-i Osmâniyye'de sâkin hoca sağır-i Ebubekir bin Mehmed Receb Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl eyledikleri tescîl olundu.

Fî 29 Mart sene 309

Binti el-mezbûre Rakbe

Binti el-mezbûre Nefise

Binti el-mezbûre Fâtıma

Binti el-mezbûre Şerife

Mu'arraf mezbûretân Şerife ve Fâtıma ve Nefise ve Rakbe Arapgir'in Behram Beğ mahallesinde Kara İbrahim oğlu Garas Hüseyin bin Ahmed

Mu'arraf mezbûretân Şerife ve Fâtıma ve Nefise ve Rakbe Arapgir'in Behram Beğ mahallesinde Hoca oğlu Mehmed Receb Efendi ibni Mustafa Efendi

Şâhid: Hacıbehiş Efendi mahallesinde Kahvecizâde Rıza Efendi ibni Said

Şâhid: Mahalle-i mezbûrda Hacı Efendi oğlu Ömer bin Şeyh Ahmed

SAYFA NO:20-BELGE NO:42

Arapgir kazâsı kurâlarından Çit karyesi ahâlisinden olub Selanik vilâyet-i celîlesinde asâkir-i şâhâne-i mekteb-i rüşdiyyesinde ser hademesi hizmetinde istihdâm iken bundan akdem vefât iden ... oğlu el-hâc Hasan Ağa ibni Kasım bin Ahmed'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyneb binti Feyyaz ile sulbî sağır oğlu Kasım ve gâib-i ani'l-belde sulbî kebîr oğlu Abdûlbâki ve sulbiyye-i kebîre kızı Elif'e munhasıra olduğu lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan sağırân-ı mezbûrân'ın tesviye umûrlarına vasî nasb ve ta'yin kılınan vâlidesi zevce-i mezbûre Zeyneb Hâtun binti Feyyaz kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkirde mezbûre Zeyneb bi'l-asâle ve bi'l-vesâye takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı

mezbûr el-hâc Hasan Ağa'nın hüsn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle terekesine mahallinde vâzi'ü'l-yed olanlardan ve mekteb-i mezkûrede terâküm iden ma'âşını me'mûrundan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine bi'l-asâle ve bi'l-vesâye tarafımdan vereseden olub el-yevm vilâyet-i müşârun ileyhimâda mekteb-i mezkûrede sâkin ibni mezbûr oğlu Abdülbâki kabûlüne mevkûf vekîl eylediği bi'l-asâle ve bi'l-vesâye tescîl olundu.

Fî 7 Şevval sene 310

Zevce-i mezbûre Zeyneb binti Feyyaz

Mu'arraf mezbûre zevce-i vasî Zeyneb karye-i mezbûrede Bekir Ağa Hafîdi İbrahim bin Halil

Mu'arraf mezbûre zevce-i vasî Zeyneb Çit karyesinde eksan oğlu Ali Ağa ibni İshak Sağîrân-ı mezbûrân'ın tesviye umûrlarında her vechle vâlideleri zevce-i mezbûre Zeyneb Hanım kâdire olduğu tasdîk olundu

Fî 7 Şevval sene 310

Bekir Ağa Hafîdi İbrahim bin Halil Çit karyesinden İshak oğlu Ali Ağa

SAYFA NO:21-BELGE NO:42

Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge Mahallesi ahâlisinden mersûm ve mezbûr Yusuf Paşa evladlarından Ahmed Beğ ibni Kasım Beğ ibni Osman Beğ kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde meclis-i şer'î-i şerîf lâzimü't-teşrifde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb Haleb vilâyet-i celîlesine mülhak nefsi-i Orak kasabasında bâ-berât-ı âlişâna mütevellîsi bulunduğum mersûm müşârun ileyhin inşâ ve ihyâ eylediği bâğ-ı safâda câmi'-i şerîfin vakf-ı müskafatdan karye-i mezkûrede Saray önünde vâki' bir taraftan mersûm müşârun ileyih Yusuf Paşa vakfi hamamı ve bir taraftan kezâlik vakf-ı dükkânı ve tarafeyn-i tarîk-i âm ile mahdûd müştemilât-ı ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı vakf-ı dükkân kezâlik Orak karyesi ahâlisinden müste'cir bulunan Hacı Kara Ağa ve birâderi Hacı Şeyh Ağa ile vakf-ı mezkûra merbût vakf-ı dükkân ve emlak-ı arâzilerine müdâhele idenlerden müracca'-ı

mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan sâlifü'z-zikr Orak karyesi mahallâtından Tavzane mahallesinde sâkin Mahmud oğlu Ahmed Efendi ibni Mahmud ile karye-i mezkûrenin saray kapusunda mütemekkin Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden da'vâ itdiklerinde Menas oğlu Kirkor veled Minyas nâm kimesneleri mütekarriran kabullerine mevkûf vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu.

Fî 7 Şevval sene 310

Mersûm-ı ileyh Ahmed Beğ ibni Kasım Beğ

Mu'arraf mersûm-ı ileyh Ahmed bin Sabit Efendi ibni Mustafa

Mu'arraf mersûm-ı ileyh Ahmed Beğ Müftizâde Ahmed

SAYFA NO:21-BELGE NO: 43

Arapgir kazâsı kurâlarından Havne karyesi ahâlisinden olub Deraliyye'de Hoca Paşa nâm mahallinde birinci dâirede komisyonda arabacı iken bundan akdem vefât iden Karyel oğlu Hasan bin Ali bin Ali'nin verâset-i li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşları Âişe ve Hâtun'a munhasıra olduğu lede'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrundan zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan ah-ı el-mezbûr Hüseyin bin müteveffî el-mezbûr Ali kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde uhtân-ı mezbûretân Âişe ve Hâtun'a munhasıra oldukları halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hasan'ın hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle terekesine mahallinde vâziu'l-yed olanlarımız ve zimem-i nâsda olan hukûkundan kezâlik benimle hazretân-ı mezbûretân-ı Âişe ve Hâtun'un hisse-i irsiyyelerini ashabından müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve komisyon-ı mezkûr terâküm iden ma'âşından dahi benimle hazretân-ı mezbûretân Âişe ve Hâtun'un kezâlik hisse-i irsiyye-i şer'îyyelerini me'mûrundan ahz ve kabza ve bi'l-cümle makhbûzundan benim hisse-i irsiyye-i şer'îyyeme isâbet iden mikdârı bana ve hazretân-ı mezbûretân Âişe ve

Hâtun'un hisse-i irsiyye-i şer'iyelerine isâbet iden mikdârı dahi kendülerine irsâl ve îsâle

SAYFA NO:21-BELGE NO:44

Arapgir kazâsı kurâlarından Havne karyesi ahâlisinden olub Deraliyye'de Hoca Paşa'da nâm mahallinde birinci dâire-i komisyonunda arabacı iken bundan akdem vefât iden Kazyel oğlu Hasan bin Ali bin Ali'nin verâset-i li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin ile li-ebeveyn kız karındaşları Âişe ve Hâtun'a munhasıra olduğu lede'ş-şerü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresede zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan uhtân-ı mezbûretân Âişe ve Hâtun her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hasan'ın hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle terekesine mahallinde vâziu'l-yed olanlarımız ve zimem-i nâsda olan hukûkunu dahi ashâbından hiss-i irsiyyemizi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve komisyon-ı mezkûra terâküm iden ma'âşından kezâlik hisse-i irsiyyemizi me'mûrundan ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan ah-ı mezbûr Hüseyin kabûlüne mukârin vekîl eyledikleri tescîl olundu

Fî 10 Şevval sene 310 ve Fî 15 Nisan sene 309

Vekîl: Ah-ı mezbûr

Vekîl: Uht-ı mezbûre Saniye binti Âişe binti Ali

Vekîl: Uht-ı mezbûre Aliye binti Ali

Mu'arraf mezbûretân Âişe ve Hâtun binti Ali karye-i mezbûreniz Molla oğlu Osman bin Hüseyin

Mu'arraf mezbûretân Âişe ve Hâtun bin Ali Hoca karyesinde Görelî oğlu Muhzi bin Mehmed

SAYFA NO: 22-BELGE NO: 45

Arapgir kazâsı mahallâtından Zohrab mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Sevned (?) oğlu Tatar Mehmed Ağa ibni el-hâc Halil ibni Abdullâh'ın verâset-i sulbî kebîr oğulları Mehmed Şükrü ve Ahmed ile sulbiyye-i kebîre kızları Adile ve Fâtıma ve Saniye'ye munhasıra olduğu lede'ş-şerü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezbûrundan olub zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan binti mezbûre Saniye Hanım binti el-müteveffâ Tatar Mehmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederim ve müverrisim müteveffâ-yı mezbûr Tatar Mehmed Ağa'nın hayâtında ile'l-vefât yedinde müstakillen taht-ı temellükünde olub ber-vech-i muharrer vefâtıyla benimle gâib-i ani'l-meclis Mehmed Şükrü ve Ahmed ve Fâtıma ve Adile'ye mevrûs olan Dersa'âdet'de ve Çarşu kebîrde Sakcılar sokağında vâki' mahallinde lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd elli dört numara ile murakkam bir bâb-ı dükkan ve derûnunda mevzû' ... gediği ta'mîr olunur âlât-ı lâzime-i ma'lûme benimle gâibûn-i ani'l-meclis Mehmed Şükrü ve Ahmed ve Fâtıma ve Âdile'ye mîrâsımız vechle mütesâviyen mevrûs olmağla dükkan ve âlât-ı mezkûrumuz hisse-i irsiyye-i şâyi'amı bin yüz guruş semen-i merfû' ve makbûzu mukâbelesinde mahalle-i mezkûre ahâlisinden olub el-yevm Dersa'âdet'de Beşiktaş sarây-ı hümâyûn hademesinden Mehmed Efendi ibni Osman Ağa'ya bey'-i yâb-ı sahîs-i şer'-i ile bey' ve temlik ve teslim eyleyüb mahallinde me'mûr-ı huzûrunda mu'âmele-i nizâmiyyesini îfâ ve icrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine yine mahalle-i mezkûreahâlisinden olub el-yevm Dersa'âdet'de Hacı köyünde Durmuş mahallesinde sâkin Mehmed Ali Efendi'yi tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

fî 9 Zilka'de sene 310 ve Fî 13 Mayıs sene 309

Mezbûre Saniye binti Tatar Mehmed Ağa

Mu'arraf mezbûre Saniye binti Tatar Mehmed Tahran mahallesinde Hacı Ömer oğlu Ömer bin Osman

Mu'arraf mezbûre Saniye binti Tatar Mehmed Zohrab mahallesinde Ketenzâde Eyyüb Derviş Ağa

SAYFA NO:22-BELGE NO:46

Arapgir kazâsı mahallâtından Şeyhler-i Süfla Mahallesi ahâlisinden olub Mazket (?) kazâsında jandarma alayının Süvari Çavuş iken bundan akdem vefât iden Kara Timur oğlu el-hâc Mehmed Şükrü Ağa ibni Mehmed bin Abdullâhîn verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Âişe Hanım binti Hüseyin ile sulbî sağır oğulları Mustafa ve Ahmed'e munhasıra olduğu lede'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra sağîrân-ı mezbûrânın tesviye umûrlarına bâ-hucdet-i şer'iyeye vasî me'mûru olub ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan zevce-i mezbûre-i Aişe Hâtun kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde mahalle-i mezbûre ahâlisinden Karcı oğlu Hasan Mevlüd Ağa ibni Mehmed mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakd-i ile mahallinde bi'l-cümle terekesine vâziu'l-yed olanlar ile jandarma tabûr-ı sandığıında terâküm iden ma'âşını mahallinde me'mûrundan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsin etrafımdan bi'l-asâle ve bi'l-vesâyeye mezbûr Hasan Mevlüd Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-ı sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledeği tescîl olundu

Fî 13 Mayıs sene 309

Vekîl Hacızâde Ali

SAYFA NO:23-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ.

Müteveffâ-yı mezbûr el-hâc Mehmed Şükrü Ağa'nın zevce-i mezbûresi Aişe Hatun'la sulbî sağîra oğulları Mustafa ve Ahmed'den gayrı vârisi ve terekesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere edâ-yı şehâdet ideriz deyu söylediler

Fî 17 Mayıs sene 309

Şâhid: Yine mahalle-i mezbûreden Farpal oğlu Ahmed Ağa ibni İbrahim Ağa

Şâhid: Mahalle-i mezbûreden Şekli oğlu Hüseyin Ağa ibni Mehmed Ağa

Mu'arraf mezbûre Aişe Bal oğlu Ahmed Ağa ibni İbrahim

Mu'arraf mezbûre Aişe Şekli oğlu Hüseyin Ağa ibni Mehmed Ağa

SAYFA NO:23-BELGE NO:47

Arapgir kazâsı kurâlarından Çit karyesinde sâkin Bozkul Hafîdi mahallinde zevce-i mutlaka Aişe binti Hüseyin nâm Hatun için merkûm mahallinde karye-i mezkûre muhtarına göndermiş olduğu mehir mukâbelesinde yüz guruş Arapgir kazâsı mahkeme-i şer'iyesinde tamâmen ahz ve makbûzum olarak Tedric oğlu Ahmed Ağa'nın kefâletiyle işbu şer'iyeye-i cedîdede senin bir hakk-ı mehrine imzâ eyledim

Fî 15 Ağustos sene 319

Kefil: Ali Hacı oğlu

Zevce-i mezbûre Aişe binti Hüseyin

SAYFA NO:23-BELGE NO:48

Arapgir kazâsı mahallâtından Yenice-i Ulya mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Molla Halilzâde Mehmed Sadık Efendi ibni Halil Efendi ibni Abdullah kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkirde ve yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesi ahâlisinden Haleb vilâyeti celîlesi telgraf ve posta baş müdürü iken bundan akdem vefât iden Ahmed Hakkı Efendi ibni Hacı Mustafa Efendi'nin sulbî sağır oğlu Abdülkâdir'e li-ecli'l-edâne vasî nasb ve ta'yin kılınan kezâlik kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesi Katib ve Veli Said Hamdi Efendi ibni İbrahim Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb sağır-i mezbûr Abdülkâdir'in pederi müteveffâ-yı mûmâ ileyh'den mevrûs malından ve vasî mûmâ ileyh yedinden istidâne ve kabza ve umûruna sarf ve istimlâk eylediği beher bin yüz guruş hesâbıyla on üç aded yüzlük mecdî altun olarak bin üç yüz guruş ile işbu târih-i huccetden i'tibâran üç sene tamâmına değin mü'eccel ve mev'ûduna sağır-i mezbûrun malından vasî mûmâileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim bir cild Ali Efendi ve bir cild Behçet Efendi fetvâları semenden dahi dört yüz altmış sekiz guruş cinâs-ı mezkûrundan cem'an bin yedi yüz altmış sekiz guruş sağır-i mezbûr Abdülkâdir'e zimmet-i sahîha-i deyn-i olduğu dav'an ikrâr ve i'tirâf itdikde ve meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr mukâbelesinde mecmû-ı üç bin yedi yüz guruş kıymetli

mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Abdullah ve Ahmed mülkleri ve bir taraftan Hacı Mustafa mülkü ve bir taraftan Mehmed Ağa ve taraf-ı râbi' tarîk-i hâs ile mahdûd bir bâb-ı mülk-i menzilin nısıf hissesi ve beş yüz guruş kıymetli yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Mehmed Ağa mülkü ve bir taraftan Abdullah Ağa mülkü ve taraf-ı râbi'-ı tarîk-ı hâs ile mahdûd bir kıt'a mülk-i bağçesinin nısıf hissesi ve kezâlik beş yüz guruş kıymetli kezâlik mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan dere ve bir taraftan Mehmed Ağa mülkü ve bir taraftan Abdullah ve Ahmed Ağa'lar mülkleri ve taraf-ı râbi' ve tarîk-i hâs ile mahdûd ve yine bir kıt'a mülk-i bağçesinin nısıf hisselerine bâ-tapu mutasarrıf olduğu hâne ve bağçe-i mezkûrleri sağır-i mezbûr Abdulkâdir'e me'mûr-ı huzûrunda ferâğ ve tefvîz eylediğinde vasî mûmâileyh dahi sağır-i mezbûr bi'l-vesâye tefrîğ ve tefvîz ve kabûl itdikden sonra deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr bin yedi yüz altmış sekiz guruş sinîn-i mezkûre hıtâmında benim için sağır-i mezbûr Abdulkâdir'e ... olmaz ise mutasarrıf olduğum hâne ve bağçeyi mezkûrlarda olan nısıf hissesi me'mûr-ı ma'rifetiyle ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile âhara ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve bedel-i mezkûreyi ahz ve kabza ve makbûzundan deyn-i mezkûramı edâya ve fazla kalur ise fazla-i mezkûreyi bana teslîme ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Hacıbehiş Efendi Efendi mahallesinde sâkin Kahvecizâde Ali Rıza Efendi ibni Said Ağa'yı kemâl-i uzletinin ... vekîl-i mefhûmü üzere azl ve ... me'mûr Vekâlet-i devriye-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikten sonra deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr bin yedi yüz altmış guruş'un edâsına vekîl-i mezbûr Ali Rıza Efendi ile Çarşu mahallesinde sâkin Kara Halilzâde Ahmed Kâşif Efendi ibni Mahmud Ağa'dan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr bin yedi yüz altmış sekiz guruş'un edâsına her biri tarafından bi'l-ahz ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile müte'âkiben kefil ve zâmin olduklarından mâ'dâ deyn-i meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrede min ciheti'l-kefâleti'l-mezkûre her biri âhar'ın zimmetine lâzım gelen meblağ-ı âharı kezâlik tarafımızdan bi'l-ahz ve'l-kabûl başka başka kefil ve zâmin oldukları tescîl olundu

El-kefil Kahvecizâde

El-kefil Sernekzâde

Vekîl: Kahvecizâde

Mu'arraf mezbûr Molla Halilzâde

SAYFA NO:24-BELGE NO:47

Arapgir kazâsı kurâlarından Suceyin karyesi ahâlisinden dördüncü Ordû-yı Humâyûn'a mensûb nizâmiyye-i şâhâne yirmi altıncı alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğü efrâdından iken bundan mukaddem vefât iden Çolak oğlu Hüseyin bin Mehmed bin Abdullah'ın verâseti li-ebeveyn er karındaşları İbrahim ve Cafer ve Yusuf'a munhasıra olub müteveffâ-yı merkûmun verâset-i ah-ı mezbûrdan İbrahim ve Cafer ve Yusuf'a munhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz Allah için şehadet ideriz deyu söylediler.

Fî 7 Haziran sene 309

Fî 17 Zilhicce sene 310 târihiyle i'lâm-ı şer'îsi tanzîm olundu

Şâhid: Karye-i mezbûreden Kurulu oğlu Sadık bin Mustafa bin Mehmed

Şâhid: Suceyin karyesinden Kervan oğlu Ali bin Hasan bin İsmail

SAYFA NO:24-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı kurâlarından Suceyin karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Humâyûn'a mensûb nizâmiyyede yirmi altıncı alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğü efrâdından iken bundan mukaddem vefât iden Çolak oğlu Hasan bin Mehmed bin Hüseyin bin Abdullah'ın verâseti li-ebeveyn er karındaşları İbrahim ve Cafer ve Yusuf'a munhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz Allah için şehâdet ideriz deyu söylediler.

Fî 3 Haziran sene 309

Fî 17 Zilhicce sene 310 târihiyle i'lâm-ı şer'îsi tanzîm olundu

Şâhid: Karye-i mezbûreden Kurulu (?) oğlu Sadık bin Mustafa bin Mehmed

Şâhid: Suceyin karyesinden Kerven oğlu Ali bin Hasan bin İsmail

SAYFA NO:24-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden el-hâc Ömer Efendizâde Mevlüd Efendi ibni İsmail Efendi ibni el-hâc Ömer Efendi'nin sulbî sağır oğulları Mustafa ve Cemal'in li-ebeveyn dayıları kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin Derviş Ağazâde Hüseyin Hüsnü Ağa ibni Hüseyin sağırân-ı mezbûrân şer'adan li-ecli'd-da'vâ vasî nasb ve ta'yin olundukda ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini vaktinde kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve ilzam eylediği tescîl olundu

Fî 6 Zilhicce sene 310

SAYFA NO:24-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin Taraş oğlu kerîmesi Aişe Hanım binti Baba Ağa yedinden ve zevcesine intikâl idüb emvâl ve eşyâsını oğlu Mahmud yanında virdiği tescîl olundu

Fî 10 Zilhicce sene 310

Taraş oğlu kerîmesi Aişe binti Baba Ağa

SAYFA NO: 25-BELGE NO:52

Arapgir kazâsı mahallâtından Köse oğlu mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Mezan oğlu Serkiz veled Mardiros veled Kirkor kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzimü't-tevkirde kemâl-i akl ve sıhhatde olduğu halde bi't-tav' ve'r-rızâ takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb işbu üzerime lâbes olduğum kimesne ... mâ'adâ bana nisbet olunan mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Çoban Rüşdü tarlası ve bir taraftan Hecnen oğulları mülkü ve bir taraftan Turbey oğulları mülkü ve bir taraftan tarîk-i hâs ile müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ve derûnunda mevzû' bi'l-cümle emvâl ve eşyâ, mefrûşât ve ... evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye esâs-ı mecmû'ı her biri sulbiyye Aişe ani'l-meclis sulbiyye-i kebîre kızı Ahabet ile hafidlerim ve Ağtak ve İkob veled ... nâm kimesneler malıdır benim aslâ ve kat'â medhalim yokdur didiği tescîl olundu

Fî 20 Zilhicce sene 310

Köse oğlu mahallesinde Mezan oğlu Serkiz veled Mardiros

Mu'arraf mezbûr Mezan oğlu Serkiz veled Mardiros

Mezbûr merkûm Serkiz'in Osmâniyye tezkiresi olmuştur

SAYFA NO:25-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şer'ü'l-enverde bi'l-iltimas me'zûnen irsâl olunan Arapgir kazâsı bidâyet mahkeme-i şer'iiyesi başkanı Hacı Hamid Efendi ibni İbrahim Efendi kazâ-i mezkûr mahallâtının Berenge mahallesinde vâki' Lütfullah Efendizâde Eyyüb Sabri Efendi ibni Lütfullah Efendi'nin menziline varub zeyl-i cedfidede muharrerü'l-esâmî müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde mahalle-i mezkûre ahâlisinden olub Der-sa'âdet'de Yarımtaş hânında sâkin iken işbu sene-i mübâreke Şevvâlü'l-mükerrem'in üçüncü günü vefât iden Nâzırzâde Ali Efendi ibni Mustafa Efendi ibni Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine Hanım binti el-hâc Eyyüb Efendi ile sulbî kebîr oğlu Ahmed Sadık Efendi ve sulbiyye-i kebîre kızları Ümmü Gülsüm ve Hatice ve Aişe'ye munhasıra olduğu lede'ş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden olub zâtları sağîrân-ı mezbûrân ta'rifleriyle mu'arrafe olan zevce-i mezbûre Emine meclis-i ma'kûd-ı mezkûrede ibni mezbûr Ahmed Sadık ile benât-ı mezbûretân Ümmü Gülsüm ve Hatice ve Aişe hazır olduğu halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Ali Efendi'nin hîn-i vefâtında yanında mevcûd bi'l-cümle nakdi mevcûduyla emvâl ve metrûkesine mahallinde vaz' olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkundan dahi ashâbından mahallinde müracca'-ı mahsûsunu bidâyeten ve istînâfen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve mülk-i tekâ'id nezâret-i celîlesi veznesinde müterâkim tekaâ'id ma'âşını me'mûrundan kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu evlâdım sağîrân-ı mezbûrân'a irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan Der-sa'âdet'de şirket-i hayriyye idâresi köprü me'mûru olub mahrûse-i Galata'ya muzâfe Eşder nâhiyesine tâbi' Rum ili hisârında Ali Pürnek mahallesinde Çeşme zokağında vâki' altı numara ve menzilde sâkin Nâzırzâde Ahmed Efendi ibni Hüseyin Efendi'yi kabûlüne mevkûf vekîl eyledikleri tescîl olundu

Fî 24 Zilhicce sene 310

Binti mezbûre Aişe

Binti mezbûre Hatice

Binti mezbûre Ümmü Gülsüm

İbni mezbûr Ahmed Sadık

Mu'arraf mezbûre Emine ve Ahmed Sadık ve Ümmü Gülsüm ve Hatice ve Aişe
Nazırzâde Mustafa Ağa ibni Hüseyin Efendi

Mu'arraf mezbûre Emine Ahmed Sadık ve Ümmü Gülsüm ve Hatice ve Aişe
mahalle-i mezbûreden Lütfullah Efendizâde

SAYFA NO:26-BELGE NO:54

Arapgir kazâsı mahallâtından Mahsı oğlu mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teba-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden İbkenci oğlu Kozmor veled Akob veled Atamet verâset-i zevce-i metrûkesi Meryem binti Kirkor ile sulbî kebîr oğlu Akde'ye munhasır olduğu lede'sş-şerü'l-ev-ver zâhir mütehakkik oldukdan sonra veresemiz şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan ibni merkûn Akob kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb babam ve müverrisim müteveffâ-yı merkûmun sağlığında mutasarrıf olduğu Dersa'âdet'de nezâret-i evkâf-ı hümâyûna mensûb Sadriâzam Esbak Köyerli Mehmed Paşa ve Said Beğ vakfından vezîr hânında vâki' bir taraftan dükkâncı Köse odası ve bir taraftan vâli Eşbe Oseb odası ve bir taraftan hân-ı mezkûrun havlusu ve taraf-ı râbî'-i Hacı Ahmed Efendi hamamı ile mahdûd beşinci numarada murakkam fevkân-ı bir bâb-ı oda ber-mu'cib-i nizâm evlâdına meşrût olmağla oda-i mahdûde-i mezkûreyi on bin guruş bedel ve semen-i merfû' ve makbûzu mukâbelesinde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Berenge mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Körmıyan Nabesar Ağa'ya bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ve ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile bey' ve ferâğa ve mu'âmele-i nizâmiyyesini icrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan Dersa'âdet'de büyük yaldız hânda mütemekkin teba-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmelerinden Sivaslı Merkeban Neşan veled Kiforak Ağa ile Vedli Kazaryan

Nazrabet veled Madenis Ohannes Ağa'lar kabullerine mevkûf vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 26 Zilhicce sene 310

Vekîl: Merkûm Akob veled Kozmor veled Akob veled Atamen

Mu'arraf merkûm Akob Köse oğlu mahallesinde Ankaben Madenis veled Ohannes

Mu'arraf merkûm Akob veled Kozmor mahalle-i mezbûreden Çerseban (?) Muhzi Ağa veled Arakil

Huzûrumuzda merkûmun takrîr-i alındı

SAYFA NO:26-BELGE NO:55

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye Ermeni milletinden Ser oğlu Ohannes veled Esteban veled Bedros sulbî sağır oğlu Arakil vakt-i rüşd-i sedârına deyin tesviye umûruna kabl-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn kılınan mahalle-i mezbûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden li-eb Sabri Ser oğlu Esteban veled Bedros iki gözü külliyyen âmâ olub vesâyet-i mezkûreye iktidârı gayr-ı kâfî olmağla vesâyet-i uhdesinden gelmeğe gayr-ı muktedir olub merkûmun azl edilmesi her cihetle mu'temid-i aleyhâ olub ve vesâyet-i mezkûre uhdesinden gelmeğe dahi kâdire ve sağır-i merkûmun umûr ve husûsunu ru'yet ve tesviyeye muktedir olduğunu mübeyyin işbu mahall-i şerh ve imzâ olundu

Fî 29 Zilhicce sene 310 ve Fî 1 Temmuz sene 309

Vekîl: Köse oğlu mahallesinden İbrahim oğlu Serkiz veled İbrahim

Vekîl: Derbeder mahallesinde İsbak muhtarı şehir-i mahallesinde ... oğlu Ohannes Efendi veled Edrabes

SAYFA NO:26-BELGE NO: 56

Arapgir kazâsı kurâlarından Eğnir karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb piyâde-i asâkir-i nizâmiyye yirmi altıncı alayının dördüncü taburunun birinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Karagöz oğlu Hüseyin bin Mustafa bin Abdullah'ın verâseti gâib-i ani'l-belde sulbî kebîr oğlu

Hüseyin ile sulbiyye-i kebîre kızları Elif ve Hanife ve ... ve Senem'e munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehakk-ı âhârı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri binti mezbûre Elif müvâcehesinde ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet eylediler

Fî 14 Temmuz sene 309 ve Fî 25 Rabî'u'l-evvel sene 311 târihiyle i'lâm-ı şer'îsi tanzîm olundu

Şâhid: Kezâlik karye-i mezbûremiz Çolak oğlu Ali bin Mehmed bin Hüseyin

Şâhid: Karye-i mezbûremiz Mustafa oğlu İsmâil Efendi ibni Mustafa bin Hasan

SAYFA NO:27-BELGE NO:57

Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Kablakaban Serkiz veled Felos veled Nakros kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü'-t-tevkirde mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Kazben oğlu Serkiz veled Ebgıya mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Zorben oğlu Karabet veled Marderus mülkü ve bir taraftan Zarabyan Badesar veled Marderus bağçesi bir taraftan Kaplan oğlu Marderus veled Serkez mülkü ve taraf-ı tarîk-i âm ile mahdûd ve yirmi dört numara ile murakkam müştemilât-ı ma'lûmeyi bir bâb-ı mülk-i menzilde olan bâ-tapu mâlik olduğum nısıf hisse-i şâyi'amı mahallinde tâliblerine semen-i misliyle me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve ferâğa ve semen-i mezkûrunu ahz ve kabza ve makbûzunu tarafıma irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan merkûm Serkez Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 20 Temmuz sene 309

Vekîl: Kazben oğlu Serkez veled Ebgıyan(?)

Vekîl: Merkûm Kablakan Serkez veled Felos

Mu'arraf merkûm Serkiz veled Filibos Derbeder mahallesinde Zülâl oğlu Minyas veled Ohannes

Mu'arraf merkûm Serkiz veled Felos Berenge mahallesinde Kablakan Karabet veled Felos

SAYFA NO:27-BELGE NO:58

Arapgir kazâsı kurâlarından Çiğnir karyesi ahâlisinden zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî ta'rifleriyle mu'arraf olan Sarı Ahmed oğlu Bektaş bin Halil bin Ahmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf lâzîmü't-teşrifde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb taht-ı temellükümde bulunan Der-Aliyye'de taht-ı kal'ada Kunduracı hânında vâki' meclis-i ma'lûmü'l-mahdûd ve tahtânî bir bâb-ı köseci dükkanında olan sülüs hisse-i şâyi'ama yine Der-Aliyye'de vâlide hânında vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd ve tahtânî bir bâb-ı odanın sülüs hisse-i şâyi'amı kezâlik Der-Aliyye'de Âşur Efendi hânında vâki' kezâlik lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd ve tahtânî bir bâb-ı semereci dükkanında olan kezâlik sülüs hisse-i şâyi'larımı mahallinde tâliblerine îcâr ve icâreye ve icâre-i mezkûreleri ahz ve kabza ve inde'l-iktizâ tâliblerine semen-i misliyle me'mûr-ı huzûrunda müste'cirlerinden bey' ve ferâğa ve semen-i misillerini ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve dükkan-ı muharrere-i mezkûrelere fuzûlî ve bigayr-ı hakkın dahl ve ta'arroz idenler ile mahallinde müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînefen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve lede'l-iktizâ sulh ve îbrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âhârı dahi tevkîl ve azle me'zûnen tarafımdan sulbî kebîr oğlum olub el-yevm Dersa'âdet'de Mahmudpaşa ayağında şekerçi hânında odabaşı hizmetinde sâkin Mürtezâ Efendi ibni Bektaş Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 21 Temmuz sene 309

El-mezbûr Sarı Ahmed oğlu Bektaş bin Halil

Mu'arraf mezbûr Bektaş bin Halil Serkez karyesinde Balcı oğlu Hasan bin Mehmed

Mu'arraf mezbûr Bektaş bin Halil Serkez karyesinde Birlik oğlu İbrahim bin Mehmed

SAYFA NO:27-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ.

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin tebaa-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arraf olan Deben oğlu Osanned Kirkor veled Arakir veled İkob kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı mec-lis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Berenge mahallesinde sâkin Lütfüllah Efendizâde Eyyüb Sabri Efendi ibni Lütfüllah Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb ... vilâyet-i celîlesinin merkez sancağına mülhak iken kazâsına müzâfe Ayebenli (?) kuralârından Onar karyesinde müşterek-i nâm mahallinde mahall-i müte'addide-i ma'lûmede vâki' bâ-tapu müstekillen taht-ı tasarrufumda olan her biri lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-cîrân arâzi-i mîriyyeden dokuz kıt'a tarlalarımı bin guruş bedel-i merfû' ve makbûzu mukâbelesinde sâlifü'z-zikr Berenge mahallesinde Lütfüllah Efendizâde Harim ve Sabri Efendilerle sağîr-i Cemal ve kerîmesi Nefise Hanım'a mahallinde me'mûr-ı huzûrunda ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve husûs-ı mezkûr mütevekkif olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ ileyh Sabri Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-isahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 21 Temmuz sene 309

Vekîl: Lutfullah Efendizâde

El-mezbûr İsver oğlu Ersen Kirkor veled Arakil

Mu'arraf merkûm Ersen Kirkor mahalle-i mezkûreden Harnen oğlu Ersen İkob veled Kirkor

Mu'arraf merkûm Ersen Kirkor Berenge mahallesinde Kablakaban Karabet Efendi veled Felos

SAYFA NO:28-BELGE NO: 60

Nezâret-i evkâf-ı humâyûn'a mülhak evkâfdan Ma'mûretü'l-azîz vilâyet-i celîlesinde Merkez Sancağına mülhak Arapgir kazâsında vâki' Mirko Ahmed bin Hacı Şerif'in elinde mevcûd sekiz yüz on bir târihlü bir kıt'a vakfiye-i ma'mûlün bihâsından behâsından ve câmi'-i mezkûr cevâbında kâin arsa-i keyâliyyesi ve kantar-ı galleleriyle evkâf-ı sâiresinin fazlası câmi'-i şerîf mezkûrun ta'mîr ve termîmine ve

bânisi vâkıf müşârun ileyh'in evlâd-ı zükûrunun Ekber ve Erşed yedinde bulunan bundan akdem vefât iden Hasan Bey'in iki nefer-i kebîr oğulları Mustafa Şahin ve Ahmed Cemal Bekir müteveffâ-yı mûmâ ileyh Hasan Bey'in Ekber ve Erşed oğlu Mustafa Şahin Bey her vechle tevlîd-i mezkûreye ilhak ve muktedir olmağla umûr-ı tevlîd-i îfâya kâdir olub her cihetle mütevellid vazîfesini îfâ edeceğini mübeyyin işbu mahall-i tasdîk olundu

Fî 29 Muharrem sene 311

Vekîl: Türkmenzâde

Vekîl: Esad Bekirzâde

SAYFA NO:28-BELGE NO:61

Arapgir'in Sarracbaşı mahallesinde sâkin zevc-i mütallikim Hallac Ömerzâde Hafiz Mevlüd Efendi'nin zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım mahsûben kırk gurus adet nafakama mahsûben cem'an seksen gurus Arapgir mahkeme-i şer'iiyesinden ahz ve makbûzum olmuştur

Fî 30 Mayıs sene 309

Ma'rifet-i ... mezbûre Âişe'ye huzûrumuzda teslîm olunduğu mübeyyin işbu mahall-i şerh virildi

Fî m."

Arapgir'in Sekisu mahallesinde sâkin Halil Beyoğlu kerîmesi Âişe ...

SAYFA NO: 28-BELGE NO: 62

Arapgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Enbüken oğlu Ohannes veled Kirkor veled Ohannes kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Zülal oğlu Minyas veled Ohannes mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb ... İstanbul'da bağçe kuyusu hâricinde vâki' her biri lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd şâyi'an taht-ı temellükümde

olan bir bâb-ı dükkancı ferdî ve ittisâlinde kâin ... bir bâb-ı esbâb-ı dakîk ve derûnlarında mevcûda beyne'l-esnâf kürk tacîr olunur iki re's-i bârikirden dört ... ve üç yol ve onlara îcâb iden hâlât-ı lâzime-i ma'lûme mahallinde vâz'-iyyet idenlerden müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve ahz ve kabza ve ba'de'l-kabz âhâra icâre-i misliyle îcâr ve teslîme ve icârelerini kezâlik ahz ve kabza ve makbûzundan dükkan ve esbâb-ı mezkûreyi ta'mîr ve termîme ve tâlibleri zuhûrunda dahi bedel-i misliyle me'mûr-ı huzûrunda âhâra ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile ferâğ ve teslîme ve bedellerini kezâlik ahz ve kabza ve makbûzunu bana ırsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Minyas Ağa'yı vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 2 Ağustos sene 309

Vekîl: Zülâl oğlu Minyas veled Ohannes

Vekîl: Merkûm Havdeles oğlu Ohannes veled Kirkor

Mu'arraf merkûm Ohannes Köse oğlu mahallesinde ... oğlu Bedri veled Felos

Mu'arraf merkûm Ohannes Berenge mahallesinde Kahveci oğlu Serkiz veled Felos

SAYFA NO: 29-BELGE NO:63

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Fâzılzâde Ahmed Ağa ibni Hüseyin bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Alime binti Mehmed ile sulbî kebîr oğulları Cemal ve Mustafa ve sulbiyye-i kebîre kızı Tuğba'ya munhasıra olub zevce-i mezbûre Alime Hanım binti Mehmed dahi vefât idüb verâset-i sadr-ı kebîr oğulları Cemal ve Mustafa ve sadriyye kebîre kızı Tuğba'ya munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan binti mezbûre Tuğba Hanım kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkirde ibnân-ı mezbûrân Cemal ve Mustafa müvâcehelerinde vâlidem ve müverrisem müteveffâ-yı sâniye Alime Hanım'dan kalîl ve kesîr bi'l-cümle ism-i-hâl itlâk olunur tereke-i ma'lûmeyi ve müteveffâ-yı mûmâileyhimâdan mîrâsımız vechle bana mevrûs olan

bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve cem'-ı husûs-ı mîrâsına mütâ'allık âmme-i de'âvî ve kâffe-i mutâlebât ve li-ebeveyn karındaşlarım Cemal ve Mustafa Ağa'lar zimmetlerini bin yüz kırk altı guruş ibrâ-yı âm sahîh-i şer'î ve ıskât-ı sarîh-i mer'î ile bi'l-verâse ibrâ ve ıskât eylediğimde onlar dahi kezâlik bi'l-cümle husûs-ı mîrâsa mütâ'allika-i âmme-i de'âvî ve kâffe-i benim zimmetimi ibrâ-i âmm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve ıskât ve tarafımızdan her birimizin ibrâsını kabûl eyledikleri tescîl olundu

Fî 4 Saferu'l-hayr sene 311

Mu'arrfa mezbûre Tuğba Çörence-i Ülya mahallesinde Mehmed Paşazâde Mehmed Efendi ibni Hamid

Muaarraf mezbûre Tuğba Behram Beğ mahallesinde Halilzâde Bekir Efendi ibni Emin Efendi

SAYFA NO: 29-BELGE NO: 64

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Fâzılzâde kerîmesi Tuğba Hanım binti Ahmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkirde mahalle-i mezkûrede sâkin Fâzılzâde Tevfik Efendi ibni Cemal mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb kazâ-i mezkûr kurâlarından Kadı Ebkel ve Fazıllı ve Palank çiftlikleri ile ve kabûl-ı tarîkında vâki' mahallinde ma'lûmü'l-mahdûd iki bâb-ı mülk-i menzilde olan sekiz sehm i'tibârıyla bir sehm-i hisse-i irsiyye-i şâyi'amı ve kurâ-hâ-yı mezkûrede vâki' her biri lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd arâzî-i mîriyyeden kırk dokuz kıt'a tarlâ-hâ-yı mezkûreleri olan sekiz sehm i'tibârı ile bir sehm-i hisse-i şâyi'a-i müntekillelerimi iki yüz guruş bedel-i merfû' li-ebeveyn er karındaşlarım Cemal ve Mustafa Ağa'lar ve me'mûr-ı huzûrunda ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile ferâğ ve teslîme ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine küllemâ uzletike fâret ferente vekîli mefhûm üzere tarafımdan mûmâileyh Tevfik Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediği tescîl olundu

Fî 4 Saferu'l-hayr sene 311

Vekîl: Fâzılzâde Tevfik

Mu'arrâf mezbûre Tuğba Behram Beğ mahallesinden Halilzâde

Mu'arrâf mezbûre Tuğba Behram Beğ mahallesinden Fazlızâde

SAYFA NO:29-BELGE NO: 65

Arapgir kazâsı kurâlarından işbu Aşutka karyesinde Veli Hüseyin oğlu Kasım bin Ahmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'imizde zevce-i medhûl bulunan Çit karyesinde Çarık Kuloğlu kerîmesi Aişe binti Ali müvâcihesinde mezbûre Aişe'yi üç yüz sekiz senesi şehr-i Kânûn-ı evvel'in yirminci günü târihinde talâk-ı selâse ile tatlık idüb zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh olan beş yüz bir gurus yanında te'dîb ve îfâ eylediğini söyledi

Fî 7 Saferu'l-hayr sene 309

Çarık kuloğlu kerîmesi Aişe

Veli Hasan oğlu Kasım bin Ahmed

SAYFA NO: 30-BELGE NO: 66

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Nâzırzâde Hasib Efendi ibni el-hâc Süleyman Efendi ibni Abdülhamit Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-tevkirde mahalle-i mezkûrede sâkin vâlidesi Nefise binti Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvi birbirine muttasıl Molla Hakkı yedimde müstakillen ve şâyi'an mutasarrıf olduğum iki bâb-ı mülk-i menzilde olan hisse-i şâyi'amı semen-i misliyle tâliblerin me'mûr huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer' ile bey' ve teslîme ve semen-i ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine ve âharı tevkîl ve azle me'zûnen tarafımdan vâlidem mezbûre Nefise Hanım'ı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 9 Ağustos sene 309

SAYFA NO:30-BELGE NO:67

Arapgir kazası mahallâtından Berenge mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mehdar oğlu kerîmesi Zeynep binti Ahmed Ağa'nın verâset-i zevc-i metrûk-i Arif Bekir ile babası Ahmed Ağa ibni Mehmed vâlidisi Rakbe binti Hasan'ın ve sulbî kebîr oğulları Türk Mehmed ve sulbiyye kebîre kızı Hanım kıza munhasıra ve ba'dehû eb-i mezbûr Ahmed Ağa dahi vefât idüb verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi mezbûre Rakbe ile sulbî kebîr oğulları Süleyman ve Mustafa ve sulbiyye-i kebîre kızları Fâtıma ve Züleyha'ya munhasıra olub zevce-i mezbûre Rakbe dahi vefât idüb verâset-i sadr-ı kebîr oğulları ibnân-ı mezbûrân Süleyman ve Mustafa ve bintân-ı mezbûretân Fâtıma ve Züleyha'ya münhasıra olduğu lede'sş-şer'-ü'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra vereseden zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan bintân-ı mezbûretân Fâtıma ve Züleyha kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkiirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Yenice Süflâ mahallesinde sâkin Lacik oğlu Hüseyin Ağa ibni Hasan mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederimiz ve vâlidemiz müverris ve müverrisemiz müteveffâ-yı âhar ve müteveffâ-yı sâniye'nin hîn-i vefâtlarında yedlerinde mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve emlâk ve akâr yedlerinde müstakillen taht-ı temellük ve arâzileriyle bizimle li-ebeveyn er karındaşlarımıza mîrâsımız vechle mevrûs olan bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve arâzî-i mezkûrelerde olan hisse-i irsiyye-i şer'iiyelerimizde vâzi'u'l-yed bulunanlardan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makhbûzunu bize irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan merkûm Hüseyin Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiyye ile kabûlüne mukârin vekîl eyledikleri tescîl olundu

Fî 12 Ağustos sene 309

Binti mezbûre Züleyha Hanım

Binti mezbûre Fâtıma Hanım

Mu'arraff mezbûre Fâtıma ve Züleyha Arapgir'in Osman Paşa mahallesinde ... oğlu İbrahim Ağa

Mu'arraf mezbûre Fâtıma ve Züleyha Arapgir'in Behram Beğ mahallesinde Fazıllızâde Tevfik Efendi ibni Hamid Ağa

SAYFA NO:30-BELGE NO: 68

Arapgir kazâsı mahallâtından Hacı oğlu mahallesinde mütemekkin şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından Enbarkos oğlu kerîmesi Anna binti Bekos veled Serkiz kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatırda bi'l-asâle ve bi'l-vesâye takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim müteveffâ-yı evvel Çarşu mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan mukaddem fevt olan ve Ratan oğlu Melkon veled Serkiz veled Atamak verâset-i zevce-i metrûkesi merkûm Anna binti Bekos ile sulbî sağîr oğlu Hactar'a munhasıra olduğu lede'sşer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden sağîr-ı merkûmun tesviye-i umûruna kabl-i şer'den ve nasb ve ta'yin olunan anası merkûme Anna kezâlik takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim müteveffâ-yı merkûmun hîn-i vefâtında yedinde müstakillen taht-ı temellükü olan mahalle-i mezbûrede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı mülk-i menzil benimle sağîr-i merkûm Hactar'a müverris olmağla hâne-i mezkûremiz harâb ve mâil-i türâb olub bekâsı sağîr-i merkûm ve sağîr-i mezbûr ve semen-i misliyle âhara bey' olunması bi'l-asâle ve bi'l-vekâle kabl-i şer'den izin verilmesini taleb eylediği tescîl olundu

Fî 28 Saferu'l-hayr sene 311

Mu'arraf merkûm Anna Hacı oğlu mahallesinde Kazancı oğlu Mıgırdıç veled Eznos

Mu'arraf merkûm Anna Hacı oğlu mahallesinde Ermeni milletinden Kasban Ernid veled Bekos

SAYFA NO:31-BELGE NO:69

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Meldar oğulları Süleyman ve Mustafa Ağalar ibnân-ı Ahmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkirde her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb her biri müstakillen yedimde bâ-tapu taht-ı temellükümde olan mahalle-i

mezkûrede vâki' her biri lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı mülk-i menzil ile ittisâlinde kâin bir kıt'a mülk-i bağçe ile yine kazâ-i mezkûr mahallâtında Berenge mahallesinde vâki' her biri lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir kıt'a bağçede olan hisse-i şâyi'amıza ve menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye fuzûlî ve bi-gayr-ı hakkın müdâhale ve ta'arruz idenlerden müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istfnâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bize def' ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllisine her birimiz tarafımızdan mûmâ ileyh Osman Efendi ile merkûm Begos Efendi'ler vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile mütekarrir ve müctemi'an vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledikleri tescîl olundu

Fî 3 Rabî'u'l-evvel sene 311

Mahalle-i mezbûreden Meldar oğlu Mustafa bin Ahmed Ağa

Mahalle-i mezbûreden Meldar oğlu Süleyman ibni Ahmed Ağa

Mu'arraf mezbûrân Süleyman ve Mustafa Hezenek mahallesinde Sofi oğlu Hasan

Mu'arraf mezbûrân Süleyman ve Mustafa Tahir oğlu mahallesinde Tutmacı Efendizâde Mehmed Efendi

SAYFA NO:31-BELGE NO: 70

Arapgir kazâsı kurâlarından Hasdek (?) karyesi ahâlisinden dördüncü Ordû-yı Hümâyûn'a mensûb asâkir-i şâhâne yirmi sekizinci alayının birinci taburunun ikinci bölüğü efrâdından iken bundan mukaddem vefât iden Osman oğlu Yusuf bin Hüseyin bin Mehmed'in verâseti babası Hüseyin bin Mehmed ile vâlidesi gâibe-i ani'l-meclis Hüsniye binti Güzel ve sulbiyye-i sağîra kızı Satı'ya munhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmadığına Allah için şâhidiz şahâdet dahi ideriz deyu her biri edâ-yı şehâdet eylediler

Fî 7 Mayıs sene 309 Fî 23 Rabî'u'l-evvel sene 311 t'arihiyle i'lâm-ı şer'-i tanzîm olundu

Şâhid: Misilli karyesinde Cebeli oğlu Ali bin Veli

Şâhid: Hasdek (?) karyesinden Kara oğlu Hüseyin bin Ali

SAYFA NO: 31-BELGE NO: 71

Arapgir kazâsı mahallâtından Hoca Ali mahallesinde mütemekkin her biri teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Protestan millet-i nisvânından olup şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Kaçak oğlu kerîmesi Zanez ve Elmas ve Meryem binti Aharon veled Milko kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hafîr-i lâzimü't-tevkirde her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüb bâ-tapu yedimizde müstakillen mâlik olduğum Der-sa'âdet'de Gedik Paşa'da Dölbendçi hânı içinde vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı menziliz ve mahallinde vâzi'ü'l-yed olanlardan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve ba'de'l-kabz menzil-i mezkûrda icâresini müste'cirlerinden ahz ve kabza ve tâlibleri zuhûrunda semen-i misliyle me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer' ile bey' ve temlik ve teslime ve semen-i ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı dahi tevkîl ve azle me'zûnen tarafımızdan kazâ-i mezkûr mahallâtından Derbeder mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olup el-yevm Der-sa'âdet'de Gedik Paşa'da mütemekkin İcyan Fablos veled Metas vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 9 Mayıs sene 309

Merkûm Meryem binti merkûm

Merkûm binti Aharon

Mu'arraf merkûmetân Zanez ve Elmas ve Meryem Arapgir'in Derbeder mahallesinde Bârim Keşbeş oğlu Zevra Babil veled İkob

Mu'arraf merkûmetân Zanez ve Elmas ve Meryem Arapgir'in Behram Beğ mahallesinde Gezbüyan Ohannes Ağa veled Kebfûra

SAYFA NO:32-BELGE NO: 72

Husûs-ı âtiyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr için savb-ı şerü'l-enverimiz bi'l-iltimas me'zûnen irsâl olunan Arapgir kazası Bidâyet Mahkeme-i şer'iyyesi Başkâtibi Said Hamdi Efendi ibni İbrahim Efendi kazâ-i mezkûr mahallâtından Yenice-i Ülya mahallesinde sâkin Mehdar oğlu Mehmed Ağa ibni Hasan Ağa'nın menziline varub zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî itdikde mahalle-i mezkûre ahâlisinden olub ikinci Ordû-yı Hümâyûna mensûb istihkâm ... taburunda üçüncü Göyerci bölüğünde mülâzım iken bundan akdem vefât iden Mehdar oğlu Hasan Efendi ibni Mehmed Ağa ibni Hüseyin Ağa'nın verâseti babası Mehmed bin Hüseyin ile vâlidesi Rakbe binti Halil'e munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresemiz her biri menzil-i mezkûrda sâkin olub zâtları hazarân-ı mezbûrân ta'rifleriyle ile mu'arrafe olan eb-i mezbûr Mehmed Ağa meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda mahalle-i mezkûrede sâkin talebe-i ulûmdan sulbî sahîh oğulları Ali Efendi mahzarında üm-i mezbûre Rakbe Hanım hâzır olduğu halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb oğlum ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun hîn-i vefâtında yanında nakdi ile bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i sem ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiyeye gayrı mahallinde vâziu'l-yed olanlardan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfên ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza tabûr-ı mezkûrda müterâkim kimesne ma'aş ve ta'mirât bedelleriyle muhâllekât-ı sâire ... me'mûrunda kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle mabkûzunu benimle üm-i mezbûre Rakbe Hanım irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine her birimiz tarafından mûmâileyh Ali Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i menâb ve nasb ve ta'yîn eyledikleri tescîl olundu

Fî 7 Rabû'l-evvel sene 311

Vekîl: Talebe-i ulûmeden Mehdarzâde

Vekîl: Üm-i mezbûre Rakbe Hanım mahalle-i mezkûrede Mehdar oğlu İbrahim Ağa
Mu'arraf merkûm Mehmed Ağa ve Rakbe Hanım mahalle-i mezkûrede Lütfü oğlu
...

SAYFA NO:32-BELGE NO:73

Arapgir kazâsı mahallâtından Sarracbaşı mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Mikail oğlu Hemyan Rusum veled Badesiyar veled Kirkor'un sulbî sağır oğulları Mikail ve Karabet ve sulbiyye-i sağıra kızı Zaannası tesviye umûrlarına kabûl-ı şer' den millet-i şer'iyye vasîleri kazâ-i mezkûrun Yenice Süfla mahallesinde mütemekkin kezâlik teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesi nisvânından şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Bosna binti Ernid bi'l-vesâye kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf hatîr-i lâzimü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Hemyan Rusum sağlığında ve ile'l-vefat yedinde müstakillen malı olub ber-vech-i muharrer fevtiyle benimle vasîleri olduğum evlâdım sığâr-ı merkûmun mîrâsımız ve cihet-i mevrûs olan mezkûru Ecyan mahallinde vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir kıt'a mülk-i bağçe müşerref-i harâb ve mâil-i türâb olub hâsil ... vefât itmediği gibi bağçe-i mezkûrun bekâsı sığâr-ı merkûmun haklarında muzir ve semen-i misliyle âhâra bey' olmak her vechle enfa' ve evlâ olduğundan başka sığâr-ı merkûmun nafaka ve kisveye eşed ihtiyaç ile muhtaç olub ol vechle bağçe-i mezkûrun semen-i misliyle âhâra bey' ve esmân-ı hâsılası istirbâh olunmak üzere kabl-i şer' den bana izin verilmek matlûbumdur deyu da'vâ eylediği tescil olundu

Fî 11 Mayıs sene 309

Mu'arraff merkûme Bosna Mahsı oğlu mahallesinde Zurnacı oğlu ... veled Minyas

Mu'arraff merkûme Bosna Bekce mahallesinde Hackiyan Hamad veled Marderus

SAYFA NO:33-BELGE NO:74

Arapgir kazâsı mahallâtından Hacı Ali mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Fındık Zâimzâde Yusuf Efendi ibni Sofî Mehmed Efendi ibni Ahmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde mahalle-i mezkûrede sâkin Hoca İbrahim Efendizâde Said Hamdi Efendi ibni İbrahim Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yine kazâ-i mezkûrede mahall-i

müte'addide-i ma'lûmede vâki' her biri lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd yedimde müstakillen ve şâyi'an ve müntakilen taht-ı temellük ve tasarrufumda olan bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve emlâk ve akâr ve arâzilerde olan hisse-i irsiyye-i şer'iyye ve şâyi'a ve müntakile-i fuzûli ve bi-gayr-ı hak müdâhele idenler müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve ba'de'l-kabz emlâk ve akâr ve arâzi-i muharrere-i mezkûrede olan hisse-i irsiyye-i şer'iyye ve şâyi'amı ve müntakillen âhâra icâre-i misilleri ile ve icâre ve teslîme ücretlerinin müste'cirlerinden ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslîme emlâk ve akâr ve arâzilerden vereseler tarafından bey' olunduğu halde semen-i ve bedel-i misliyle me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ve ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile temlik ve teslîm ve kabz ve kabûl ve îcâb iden seniyyelerini dahi kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âhârı dahi tevkîl ve azle me'zûnen tarafımdan mûmâileyh Said Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 28 Mayıs sene 309

Vekîl: Mûmâileyh Hocaşâde

Vekîl: Mahalle-i mezkûrede sâkin Zâimşâde

SAYFA NO:33-BELGE NO:75

Arapgir kazâsı mahallâtından Hacı Ali Efendi mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Fındık Zâimşâde Yusuf Efendi ibni Sofî Mehmed Efendi ibni Ahmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde mahalle-i mezkûrede sâkin Hocaşâde Said Hamdi Efendi ibni İbrahim Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüb kazâ-i mezkûrede mahall-i müte'addide-i ma'lûmede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd yedimde müstakillen ve şâyi'an taht-ı temellük ve tasarrufumda olan bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve emlâk ve akâr ve arâzide olan hisse-i şâyi'alar fuzûli ve bi-gayr-ı hak müdâhale ve ta'aruz idenlerimiz müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve ba'de'l-kabz âhâra icâre misliyle îcâr ve teslîme ve ücretlerini kezâlik ahz ve kabza ve makbûzundan emlâk ve akâr-ı mezkûrların ta'mîr

ve termîmine ve tâlibleri zuhûrunda dahi semen ve bedel-i misilleriyle me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile ferâğ ve teslîme ve semen ve bedellerini kezâlik ahz ve kabza ve zimem-i nâsda olan hukûkumu dahi ashâbından kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âhârı dahi tevkîl ve azle me'zûnen tarafımdan mûmâileyh Said Hamdi Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 28 Mayıs sene 309

Vekîl: Mûmâileyh

Vekîl: Mûmâileyh Yusuf Efendi

Mu'arraf mûmâileyh Yusuf Efendi Müftüzâde Ahmed Efendi

Mu'arraf mûmâileyh Yusuf Efendi mahalle-i mezkûrede Enderli oğlu ...

Mu'arraf mûmâileyh Yusuf Efendi Çarşu mahallesinde Çolakzâde Yusuf Ağa

SAYFA NO:34-BELGE NO:76

Arapgir kazâsı mahallâtından Mahsioğlu mahallesi ahâlisinden olub Kara Hasat Şark (?) sancağına mülhak Endes kazâsına tâbi' Ezbeder karyesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Kulaz oğlu İkob veled Bekos veled Kalbos'un verâset-i her biri teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden zevce-i metrûkesi Nartohi binti Serkez ile sulbî sağır oğlu ... sulbiyye-i sağire kızları Eznohi Ağveb'e munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresemiz sığâr-ı merkûmun tesviye umûrlarına bâ-huccet-i şer'iyye vasî me'mûrları zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafte olan vâlideleri zevce-i merkûme Nartohi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzîmü't-tevkirde kazâ-i mezkûr mahallâtından mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Semerci oğlu İbka veled İkob mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz merkûm Ağveben'in hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle terekesi mahallinde vâzi'ü'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunu dahi ashâbından müracca'-ı mahsûsunda

bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan bi'l-asâle ve bi'l-vesâye merkûm İbka'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediği tescîl olundu

Fî 11 Teşrîn-i Evvel sene 309

Zevce-i merkûm Nartohi binti Serkez

Vekîl Semerci oğlu İbka veled İkob

Mu'arraf merkûme Nartohi Sehvez mahallesinde Şehri vekil oğlu Odabes veled Zekar

Mu'arraf merkûme Nartohi Behram Beğ mahallesinde Kara oğlu Karabet veled Erkil

Şâhid: Mahsı oğlu mahallesinde Semerci oğlu İbka Ohannes

SAYFA NO: 34-BELGE NO:77

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe [olan] Sarraf Ömerzâde Hasan Efendi ibni Ömer Ağa ibni Abdullah kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif [lâzimü't-tevkirde] kazâ-i mezkûr mahallâtından Çarşu mahallesi ahâlisinden olub Haleb vilâyet-i celîlesi telgraf ve posta müdîr-i iken bundan akdem vefât iden Ahmed Hakkı Efendi ile Hacı Mustafa Efendi'nin sulbî sağîr oğlu Abdülkadir'in [kable'l-edâne] vasî nasb ve ta'yin kılınan kezâlik kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesi başkanı Hamid Hamdi Efendi ile İbrahim Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb sağîr-i merkûm Abdülkadir'in Bedri müteveffâ-yı mûmâ ileyh yedine mevrûs malından ve dahi mûmâ ileyh yedinden istidân ve kabz ve umûruna sarf-ı istimlâk eylediği bin yüz guruş ... on iki aded yüzlük mecdî altunu olarak bin iki yüz guruş ile işbu târih-i huccetden i'tibâren üç sene tamâmına [mehr-i] mü'eccel ve sağîr-i mezbûrun malından ve vasî mûmâ ileyh yedinden iştirâ ve kabz eylediğim sulbî Ali Efendi'den sulbî Bektaş ... fetvâları semenden dahi dört yüz altı guruş cihet-i mezkûr yedinden cem'an bin altı yüz elli guruş sağîr-i mezbûr Abdülkadir'e ... sahîhan deyni olduğunu tav'an ikrâr ve i'tirâf itdikde meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr mukâbelesinde mecmû'-ı üç bin beş yüz ...

kıymetlu yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Aragan mülkü ve bir taraftan Hacı Osman vârisleri mülkü ve bir taraftan menzil ve ... [taraf-ı] râbi'-i tarîk-i hâs ile mahdûd ve müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzilin on altı hissede on dört hissesi ve beş yüz ... kıymetlu yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan İbrahim mülkü ve bir taraftan Hacı Osman vârisleri mülkü ve bir taraftan Hasan Efendi [mülkü] ve taraf-ı râbi'-i Ömer Ağa mülküyle mahdûd bir kıt'a mülk-i bağçenin üç hissede bir hissesinin on altı hissede on dört hissesi ... beş yüz guruş kıymetlü yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan menzil ve bir taraftan Torben oğulları mülkü ve bir taraftan ... mülkü ve taraf-ı râbi' Ömer Ağa mülküyle mahdûd bir kıt'a mülk-i bağçenin üç hissede bir hissenin on altı hissede [on dört] hissesine bâ-tapu mutasarrıf olduğu han ve bağçe-i mezkûreleri sağîr-i mezbûr Abdulkadir me'mûr-i huzûrunda vefât ... ve [ferâğ] ve tevfiiz eylediğinde vasî mûmâileyh dahi sağîr-i mezbûr için bi'l-vesâye tefrîğ ve tefvîz ve kabûl itdikden sonra meblağ-ı ... mezkûr bin altı yüz elli guruş sinîn-i hıtâmında benim için sağîr-i mezbûr Abdulkadir'e edâ müyesser olmaz ise mutasarrıf bulunduğum hâne ... mezkûrelerde olan hisse-i şâyi'alarımı me'mûr-ı ma'rifetle ... ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile âhâra ferâğ ve tefvîz ve teslîme ... mezkûreyi ahz ve kabza ve makhbûzundan deyn-i mezkûremi edâ ve fazla kalur ise fazla-i mezkûreyi bana teslîme ve husûs-ı mezkûr [mütevakkıf] olduğu umûrun küllîsine tarafımdan yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Hacıbehiş Efendi mahallesinde sâkin Kahvecizâde [Rıza] Efendi ibni Said Ağa'yı külliye uzletinin ... vekîl makhbûzu üzere azl ve inzalden musavven vekâlet-i devriyye ... şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledikde oldahi bervechi muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl eyledikden sonra ... meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr bin altı yüz elli guruşun edâsına vekîl-i mezbûr Ali Rıza Efendi ile Çarşu mahallesinden Bedrizâde ... Efendi ibni İbrahim Ağa'dan her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrde ve yine meblağ-ı mecmû'-ı mezkûr bin altı yüz elli guruşun edâsına ... tarafımdan bi'l-ahz ve'l-kabûl kefâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile müte'âkiben kefil ve zâmin olduklarından ... meblağ-ı mecmû'-ı mezkûrdan ciheti'l-kefâleti'l-mezkûre her biri âharın zimmetine lâzım gelen meblağ-ı dahi kezâlik ... bi'l-ahz ve'l-kabûl başka başka kefil ve zâmin oldukları tescil olundu

Fî 15 Rabî'u'l-âhir sene 311

Kefil: Kahvecizâde

Kefil: Virdizâde

Vekil: Kahvecizâde

El-mezbûr mahalle-i mezkûreden Sarraf Ömerzâde Hasan Efendi

SAYFA NO:35-BELGE NO:78

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arraf olan Kılıçzâde Yakub Efendi ibni Yusuf Efendi ibni Ahmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerif lâzîmü't-tevkirde mahalle-i mezkûrede sâkin Kılıçzâde Mehmed Efendi ibni Mustafa Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederim ve vâlidem yedinde mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ile yedimde şâyi'a-i taht-ı temellük ve tasarrufumda olan kazâ-i mezkûreden her biri mahalle-i müte'addide-i ma'lûmeyi vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-müştemilât bi'l-cümle emlâk ve akâr ve arâzilerime vaz'u'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkumu dahi ashâbına müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve ba'de'l-kabz emlâk ve akâr ve arâzî-i mezkûreleri âhara icâre-i misilleriyle icâr ve teslime ve icârelerini kezâlik ahz ve kabza ve tâlibleri zuhûrunda dahi semen ve bedel-i misilleriyle me'mûr-i huzûrunda âhar ve bey'-i yâb-ı sahîh-i şer' ve ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile bey' ve ferâğ ve teslime ve semen ve bedellerini kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı dahi tevkil ve azle me'zûnenen tarafımdan mûmâileyh Hamdi Efendi'yi vekâlet-i âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediği tescil olundu

Fî 26 Şubat sene 309

Vekil: Kılıçzâde

Müvekkil: Behram Beğ mahallesinde Kılıçzâde Yakub

Mu'arraf mezbûr Yakub Müfti Efendizâde

Mu'arraf mezbûr Yakub Behram Beğ mahallesinde Seyyidzâde

SAYFA NO:35-BELGE NO: 79

Arapgir kazâsı kurâlarından Pağnik Kondu karyesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Osman Paşa oğlu Mehmed bin Satu bin Osman kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb târih-i mezkûrden i'tibâren âkıl ve bâliğ olduğumda hâl-i sabâvetimde babam merkûm Satu karye-i mezkûrede sâkin Hacı Yusuf Ağa hafîdi kerîmesi Züleyha binti Mehmed nâm Satu bana akd ve tezevvüc idüb âkıl ve bâliğ olduğumdan ve mezbûre ile halvet-i sahîha ... ma'lûmeyi icrâ olmaksızın mezbûreyi talâk-ı selâse ile tatlık eylediği tescîl olundu

Fî 28 Şubat sene 309

Babası merkûm Satu Pağnik Kondu mahallesinden Osman Paşa oğlu Mehmed bin Satu

Berenge mahallesinden İbrahimzâde Mehmed Ali Ağa

Berenge mahallesinden Müremmizâde Bahri Efendi

Mu'arraf mezbûr Mehmed Bekçe mahallesinden Osman Kadızâde Raşid Efendi

Huccet-i yazıldı

SAYFA NO:35-BELGE NO: 80

Arapgir'de Çarşı mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hoca Alizâde Hacı Mehmed ibni Abdullah'ın gâib-i ani'l-belde sulbî kebîr oğlu Zülgaftar'ın zuhûruna ve umûr-ı husûsunu tesviye ve emvâl ve emlâkını hıfz ve harâsete li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin Efendi emânet ile mu'arraf ve istikâmet ile mevrûs olub her vechle umûr ve sâbit uhdesinde hükme muktedir olduğu Hezenek mahallesinde Hacı Behram oğlu Lütfü bin Mustafa Ağa ile Behram Beğ mahallesinde Selim Ağazâde Mehmed Şükrü Efendi ibni Mustafa Ağa nâm kimesneler ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye idüb mûmâileyh Hüseyin Efendi dahi ve sâbit-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzîmesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd eylediği tescîl olundu

Fî 7 Cemâziye'l-evvel sene 311

Şâhid: Behram Beğ mahallesinde Selim Ağazâde Mehmed Şükrü Efendi ibni Mustafa

Şâhid: Hezenek mahallesinde Hacı Bayram oğlu Lütfü Efendi ibni Mustafa

Huccet-i yazıldı

SAYFA NO:36-BELGE NO: 81

Arapgir kazâsı mahallâtından Hacı oğlu mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden Corcu oğlu Agob veled Sebhan veled Atamak verâset-i zevce-i metrûkesi Alhas binti Yangos ile gâib-i ani’l-belde sulbî kebîr oğlu Karabet ve sulbiyye-i kebîre kızları Antaram ve Ahabet’e munhasıra olduğu lede’ş-şer‘ü’l-enver zâhir ve mütahakkık oldukdan sonra vereseden ve teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milleti nisvânından olub ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî kesânın ta‘rifleriyle mua‘arrafe olan binti el-mezbûre Ahabet Arabgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘ hatîr-i lâzîmü’t-tevkirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Behram Beğ mahallesinde mütemekkin kezâlik teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin millet-i merkûmesinden Mekek oğlu Nadesar veled Mikail mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb babam ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Ağzeben’in hîn-i vefâtında yanında mevcûd bi’l-cümle terekesine vâzi‘u’l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkundan bir tashîh-i mezkûr hisse-i irsiyye-i şer‘iyyemi müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana def‘ ve teslîm ve emlâk-ı mezkûrede olan hisse-i irsiyye-i şer‘iyyemi me’mûr-ı ma‘rifetiyle tefrîk ve taksîme ve tâlib-i zuhûrunda hisse-i mezkûremi semen-i misliyle âhara bey‘-i yâb-ı sahîh-i şer‘ ile bey‘ ve temlik ve teslîm ve semen-i kezâlik ahz ve kabza ve bi’l-cümle makbûzunu kezâlik bana def‘ ve teslîme ve lede’l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve âharı dahi tevkîl ve azle me’zûnen tarafımdan zevcim merkûm Nadesar Ağa’yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yin eylediği tescîl olundu

Fî 25 Teşrîn-i Sâni 309

Mu'arraf merkûme Ahabet Köse oğlu mahallesinde Havan (?) oğlu Beros veled Kabril

Mu'arraf merkûme Ahabet Behram Beğ mahallesinde Havan oğlu Edros veled Kabril

SAYFA NO:36-BELGE NO:82

Arapgir'de vâki' ashâb-ı hayrâtdan merkûm Gümrükçü Osman Paşa câmi'-i şerîf-i mütevellî kâimmakâmı kazâ-i mezkûr mahallâtından Osman Paşa mahallesinde sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hasan Efendizâde Şerif Efendi ibni Mehmed Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclsi-i şer'-i şerif lâzîmü't-teşrîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb merkûm müşârunileyhin vakf-ı müskafatından olub Erzurum vilâyet-i celîlesinde Gölbaşında vâki' Kanbur hânesinde zemin îcârından senevî bin guruş mezkûr mütevellîsi bulunan vilâyet-i müşârunileyhimâyâ mülhak Kelli karyesi ahâlisinden Süleyman Beyzâde Ziya Beğ ibni Mehmed müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana bi't-tevliye irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine bundan mukaddem bâ-huccet-i şer'iyeye vekîlim bulunan Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin ve tüccâr mu'teberâtın'dan Ketenzâde Mehmed Ağa ibni Azleban tarafından mezkûr Osman Paşa mahallesi ahâlisinden olub vilâyet-i müşârun ileyhimânın mekteb-i i'dâdî-yi askeriye tabur kâtibi Ali Beyzâde Nazım Bey ibni Tevfik Bey'i vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yin eylediği tescîl olundu

Fî 3 Cemâziye'l-âhir sene 311

SAYFA NO: 36-BELGE NO:83

Arapgir kazâsı kurâlarından Germişli karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Doğan oğlu Hüseyin bin Ali bin Doğan kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-teşrîfde Keban kazâsı kurâlarından Bayındır karyesinde sâkin Bektaş oğlu Bektaş Efendi ibni Hasan mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mezkûr Germişli karyesinde vâki' ve lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bâ-tapu mâlik

olduğum bir kıt'a mülk-i kavaklık bahçe ile yine mezkûr Germişli karyesinde ve mahall-i müte'ddide-i ma'lûmede vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân bâ-tapu mutasarrıf olduğum bir kıt'a tarlayı fuzûli ve bi-gayr-ı hak müdâhale ve zabt ve tasarruf ve temellük iden karye-i mezkûre ahâlisinden Fâtıma oğlu Mustafa'dan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mütevakkıf olduğı umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ ileyh Bektaş Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i

Şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediğı tescîl olundu

Fî 8 Cemâziye'l-âhir sene 311

Marder karyesinde Bektaş oğlu

Germişli karyesinde Doğan oğlu Hasan

Mu'arrar merkûm Hüseyin Germişli karyesinden Sarı Ali oğlu Ahmed bin Ali

Mu'arrar merkûm Hüseyin Germişli karyesinden Kara Hacı oğlu Hüseyin bin Mustafa

SAYFA NO:37-BELGE NO: 84

Arapgir kazâsı mahallâtından Zohrab Mahallesi ahâlisinden olub Haleb vilâyet-i celîlesine mülhak Evraka sancağı ... mahallesinde Kebapçı Şemsi Ömer hânesinde sâkin iken bin üç yüz beş senesi Şevvâlü'l-Mükerrermin sekizinci günü vefât iden Haykan oğlu kerîmesi Aişe Hanım binti Ahmed Ağa ibni Süleyman Ağa'nın verâseti zevci metrûk-ı Hüseyin Şükrü Ağa ibni Mehmed ile her biri gâib-i ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşları Süleyman Şükrü ve Hasan vâlidesi Aişe Hanım binti Mehmed ve li-ebeveyn kız karındaşı Aişe'ye munhasıra olduğı lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan li-üm mezbûre Aişe Hanım'la binti mezbûre Aişe Hanım'dan her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-tevkerde veresemiz olub Ma'mûretü'l-azîz vilâyet-i celîlesinde mersûm el-hâc İzzet Paşa hazretleri dükkanlarında müste'ciren sâkin zevci mezbûr Hüseyin Şükrü Ağa mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm müverrisemiz müteveffiyeye-i mezbûre Aişe Hanım'ın hîn-i vefâtında yanında

mevcûd nakdi ile bi'l-cümle terekesine mahallinde vâzi'ü'l-yed olunlarımız ve zimem-i nâsda olan hukûkuna ber-nehc-i mezkûr hisse-i irsiyye-i şer'iyemizi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzundan kezâlik tashîh-i mezkûr üzere hisse-i irsiyye-i şer'iyemizi bize irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine her birimiz tarafımızdan mezbûr Hüseyin Şükrü Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eyledikleri tescil olundu

Fî 11 Kanûn-ı evvel sene 309

Mu'arrar Ulupınarı Süfla mahallesinde Ali Beğ oğlu Ali bin İbrahim

Mu'arrar Sekisu mahallesinde Zabkalı oğlu Ahmed

SAYFA NO: 37-BELGE NO: 85

Arapgir kazâsı mahallâtından Ali baba mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mahmud oğlu kerîmesi Sabite Hanım binti Halil Ağa'nın verâseti zevci Kadızâde Hacı Mustafa Efendi ile Sadrı Kebir oğulları Rüşdü ve Sadık Efendiler ve Sadriyye-i kebîre kızları Fâtıma ve Emine ve Hatice'ye munhasıra ve ba'dehû kable'l-kasem zevci mûmâ ileyh Hacı Mustafa Efendi dahi vefât idüb verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Aişe Hanım binti Hacı ile sulbî kebîr oğulları ibnân-ı mezbûrân ve sulbiyye-i kebîre kızları benât-ı mezbûretâna munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden benât-ı mezbûrândan benâtân-ı mezbûretân Emine ve Hatice Hanım'ların bâ-huccet-i şer'iyeye vekîl-i müseccel-i şer'iyeleri ibni mezbûr Rüşdü Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-teşrîfde kazâ-i mezkûr mahallâtında Hacı Ali Efendi mahallesinde sâkin Kahvecizâde Ali Rıza Efendi ibni Said Ağa mahzarında ibni mezbûr Sadık Efendi hazır olduğu halde vekîl mûmâ ileyh Rüşdü Efendi bi'l-asâle ve bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederimiz ve vâlidemiz mevrûs ve müverrisemiz müteveffiyân-ı mezbûrân'ın hîn-i vefâtlarında yanlarında ve yedlerinde mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve emlâk ve akâr ve arâzilerinde olan hisse-i irsiyye ve şâyi'amızı ve zimem-i nâsda olan hukûkuna dahi tashîh-i mezkûr üzere benimle hazır mûmâ ileyh Sadık Efendi ve müekkilât-ı mezbûretân'ın hisse-i irsiyye ve şâyi'alarını vaz'u'l-yed olanlardan

mahallinde müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve bi’l-cümle makbûzu bi’l-asâle ve bi’l-vekâle bize irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan bi’l-asâle ve bi’l-vekâle mûmâileyh Ali Rıza Efendi’yi vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta‘yin eylediklerinde ol dahi vekâlet-i mezkûreyi kabûl eylediği tescil olundu

Fî 3 Recebû’l-hayr sene 311 ve Fî 28 Kânûn-ı evvel sene 309

İbni mezbûr Sadık Efendi

Vekîl-i mezbûr Rüşdü Efendi

Mu‘arrar mezbûrân Hacı Hüseyin Beyzâde Nuri

Muaarrar mezbûrân Keburezâde Hacı Mevlüd Ağa

SAYFA NO: 38-BELGE NO:86

Arapgir kazâsı kurâlarından Öşnedan karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Çolak oğlu el-hâc Süleyman Ağa ibni Molla Mustafa bin Ahmed Ağa’nın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Safiye binti Mehmed ile sulbî kebîr oğulları Ahmed ve Mustafa ve sulbiyye-i kebîre kızları Esmâ ve Âişe ve Hâtun ve Fâtıma ve Ümmü Gülsüm ve Züleyha’ya munhasıra olduğu lede’ş-şer‘ü’l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresemiz zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî müslimîn ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan binti mezbûre Esmâ Hanım kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf lâzîmü’t-teşrifde karye-i mezkûrede sâkin Bekyekarlı oğlu Ahmed bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb pederim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr el-hâc Süleyman’ın hîn-i vefâtında yedinde mevcûd bi’l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye karye-i mezkûrda ve sâir mahall-i müte‘addide-i ma‘lûmede vâki‘ bi’l-cümle emlâk ve akar ve arâzilerde olan hisse-i irsiyye-i ve şâyi‘amı mahallinde vâzi‘u’l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunda dahi kezâlik hisse-i irsiyye-i şer‘iyye ve şâyi‘aya müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu irsâl ve îsâle ve emlâk ve akar ve arâzilerde olan hisse-i irsiyye-i şer‘iyye ve şâyi‘amı me‘mûr-i ma‘rifetiyle tefrîk ve taksîm ve lede’l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı

mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan zevcim mezbûr Ahmed Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 8 Şubat sene 311

Vekîl: Mezbûr Ahmed Ağa

Vekîl: Binti mezbûre Esmâ

Mu'arrâf mezbûre Esmâ Arapgir'in Şeyhler-i Süflâ mahallesinde Kara Hasan oğlu Mahmud Ağa ibni Süleyman Ağa

Mu'arrâf mezbûre Esmâ karye-i mezkûreden Bedri oğlu Mustafa Ağa ibni Mehmed Ağa

SAYFA NO: 38-BELGE NO:87

Arapgir kazâsı kurâlarından Balluca karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye yirmi beşinci alayının birinci taburunun birinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Havan oğlu Hasan bin Osman bin Abdullah'ın verâseti gâib-i ani'l-meclis vâlidesi Senem binti Ali ile yine gâibet-i ani'l-meclis li-ebeveyn kız karındaşı Hanife binti el-müteveffâ el-mezbûr Osman ve Hızır hazr-ı bi'l-meclis kezâlik li-ebeveyn er karındaşı Mehmed bin el-müteveffâ el-mezbûr Osman'a munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz Allah için edâ-yı şehâdet ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 15 Şubat sene 311

Ah-ı mezbûr Mehmed bin Osman

Şâhid: Kezâlik karye-i mezkûreden Hızır oğlu Hüseyin bin İbrahim bin Mehmed

Şâhid: Karye-i mezkûreden Şahin oğlu Mehmed Efendi ibni Hüseyin

Fî 311 târihinde i'lâm-ı şer'-i kitâbete virildi

SAYFA NO: 38-BELGE NO: 88

Arapgir kazâsı mahallâtından Poşatar mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rif-i şer'-i ile mu'arrafe olan Hamak oğlu kerîmesi Tuba binti Mehmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimizde yine kazâ-i mezkûr kurâlarından Amran karyesinde sâkin Palazcı oğlu zevci Bekir bin Süleyman müvâcehesinde bin üç yüz sekiz senesi şehr-i Rabî'u'l-âhirin on beşinci günü iki yüz elli guruş mehr-i mu'accel ve beş yüz guruş mehr-i mü'eccelini cem'an yedi yüz elli guruş mehrini mezkûr yine kendü üzere ve üç aylık iddet-i nafakamı dahi kezâlik kendü üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Bekir ile hul' edildim ve mezbûr Bekir dahi hul-ı mezkûrumu ba'de'l-kabûl hukûk-ı zevciyyete müte'allika-i âmme-i de'âvî ve kâffe-i mutâlebâtından hukûk-ı zevci birbirlerimiz ile ibrâ ve iskâta hakkı oldukları tescil olundu

Fî 18 Şubat sene 311

Zevc-i mezbûr birâderi Mustafa

Mezbûre Tuba binti Mehmed

SAYFA NO: 39-BELGE NO: 89

Arapgir kazâsı mahallâtından Osman Paşa mahallesi ahâlisinden olub Der-Aliyye'de Bâb-ı Aliyye'de ... hizmetinde iken bundan akdem vefât iden Derahgan oğlu Mehmed Ağa ibni Osman Ağa ibni Abdullah'ın verâseti ve her biri gâib-i ani'l-belde zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine Hanım bint ile sulbiyye-i kebîre kızları Aişe ve Fâtıma Hanım'lara ve amucası Mustafa Ağa ibni Hüseyin Ağa'ya munhasıra olduğu lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan binti el-mezbûre Fâtıma Hanım kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimu't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi bi'l-cümle terekesine mahallında vâzi'u'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunda dahi hisse-i irsiyye-i şer'iiyemi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve bâb-ı Ali veznesinde müterâkim iden ma'âşından dahi kezâlik hisse-i irsiyye-i şer'iiyemi

mahallinde me‘mûrundan ahz ve kabza ve bi‘l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede‘l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Tahran mahallesi ahâlisinden olub el-yevm Der-Aliyye‘de şehri emânet-i celîlesi hademelerinden Atabil oğlu Mustafa Ağa ibni Hüseyin Ağa‘yı kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 14 Şubat sene 309

Mu‘arraf mezbûre Fâtıma mahalle-i mezkûrede Sicim oğlu Mevlûd Ağa ibni İbrahim ağa

Mu‘arraf mezbûre Fâtıma Zohrab mahallesinde Kapudanzâde Mehmed Efendi ibni Hüseyin Ağa

SAYFA NO: 39-BELGE NO: 90

Arapgir kazâsı kurâlarından Çit karyesi ahâlisinden olub Der-Aliyye‘de asâkir-i zâbıt efrâdından iken bundan mukaddem vefât iden Mollalık oğlu Hüseyin Receb Ağa ibni Hüseyin Efendi ibni Hüseyin‘in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatice binti Mahmud ile li-ebeveyn er karındaşı Mehmed Arif bin el-müteveffâ el-mezbûr Hüseyin Efendi‘ye munhasıra olduğu lede‘ş-şer‘ü‘l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden olub zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü‘l-esâmî müslimîn ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan zevce-i mezbûre Hatice ile ah-ı mezbûr Mehmed Arif kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf lâzimum‘t-tevkirde her biri takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani‘l-merâm idüb müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakd ile bi‘l-cümle terekesine mahallinde vâzi‘u‘l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunun hisse-i irsiyye-i şer‘iyyelerimizi müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza asâkir-i zâbıt sandığında müterâkim ma‘âşâtını biz kezâlik me‘mûriyetinden ahz ve kabza ve bi‘l-cümle makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve lede‘l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan karye-i mezkûre ahâlisinden olub el-yevm Der-Aliyye‘de bâb-ı asâkirde mühâkemât dâiresinde sâkin Ali Koca oğlu Derviş Abdülhamid Ağa ibni Ali Ağa‘yı kabûlüne mevkûf vekîl eyledikleri tescîl olundu

Fî 15 Şubat 309

Ah-ı mezbûr Mehmed Arif

Zevce-i mezbûre Hatice Hanım

Şâhid: Karye-i mezkûreden Hacı Yunus Hafız bin Mehmed

Mu'arraf mezbûrân Hatice ve Mehmed Arif karye-i mezkûreden Kapu sağîri Mustafa Ağa ibni Mehmed

Mu'arraf mezbûrân Hatice ve Mehmed Arif karye-i mezkûreden İmam Mahmud Efendi ibni Kara

SAYFA NO: 40-BELGE NO: 91

Arapgir kazâsı mahallâtından Ulupınarı Ülya ve Süfla mahallesinden bâ-mazbata iddi'â olunan mezkûrun imâmete nasb ve ta'yin olunan şeyh Yusuf oğlu Molla Hüseyin Efendi İmam ta'yin olunduğunu mübeyyin işbu mahalli şerh virildi

Fî 16 Şubat sene 309

SAYFA NO: 40-BELGE NO: 92

Kazâsı mahallâtından Berenge mahallesinde sâkin Virdizâde kerîmesi Rakbe Hanım binti Ahmed Ağa'nın himmet-i şer'a vekîl bulunan yine kazâ-i mezkûr mahallâtının Yenice-i Süfla mahallesinde Refik oğlu Ahmed Efendi bi'l-vekâle kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'îmizde kazâ-i mezkûr mahallâtının ... mahallesinde sâkin Tüfekçi oğlu Mustafa bin Mehmed müvâcehesinde müvekkilem mezbûre Rakbe Hanım'ın mezbûr Mustafa zevce-i dâhili olup zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkı olan sekiz yüz guruş mezbûr Mustafa'dan bi'l-vekâle hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde ol dahi cevâbında meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruş mehr-i mü'eccel ile mezbûre Rakbe Hanım zevce-i menkûham olup mehr-i mezkûr sekiz yüz guruş zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh borcum olup kudretim olmadığından ilerüde olduğu vakit mehr-i meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruş te'dîb ve îfâ ideceğini merkûm Mustafa ikrâr ve i'tirâf idüb söyledi

Fî 16

Müdde'î-i aleyh zevce-i mezbûr Mustafa

Tekrâr müdde'iyye vekîl Ahmed Efendi cevâbında meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruş zimmetinde borcu olduğunu mezbûr Mustafa ikrâr ve i'tirâf itmekle müvekkilem mezbûre Rakbe Hanım ile sağîr ve sağîrasına nafaka olmak üzere meblağ-ı mezkûr sekiz yüz guruşun ber-nehc-i şer' tahsîle müvekkilem mezbûre Rakbe Hanım'a teslîmine bi'l-vekâle taleb ve da'vâ iderim

Fî 16 Şubat sene 309

SAYFA NO: 40-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Zevce-i mezbûre Rakbe Hanım zevci mezbûr Mustafa Ağa'nın taht-ı nikâhında olduğu halde mehr-i mezkûrunu mezbûr Mustafa Ağa alıb almayacağını beyân buyrulmak üzere Müfti faziletlü Abdullah Efendi'ye Mezbûre Rakbe'nin vekîl ile zevc-i mezbûr Mustafa meclis-i şer'de bi'l-müvâcehe hazır oldukları halde sulbî sağîr oğlu Bahri'nin bu mu'ayyen altmış para nafaka ile zevce-i mezbûre Rakbe'nin beher bu mu'ayyen üç guruş'un cem'an böyle dört buçuk guruş nafaka sağîr-i mezbûr Bahri ile zevce-i mezbûre Rakbe Hanım tarafına zevc-i mezbûr Mustafa tarafından te'dîb olmak üzere müslimîn ihbarları ile mütehakkık olub kabl-i şer'den takdîr olunduğunu mübeyyin işbu mahalli şerh virildi

Fî 5 Şevval sene 311

Fî 30 Mart sene 310 bi'l-müvâcehe takdîr olundu

An-tarîki'ş-şehâde ihbâr iden şâhidlerin esâmîsi

Şâhid: Zâbita me'mûru ... başı Ahmed Ağa

Şâhid: Polis Mehmed Efendi

SAYFA NO:41-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Vekîl-i mezbûr Ahmed Efendi zevc-i mezbûr Mustafa mahkeme-i şer'a gelüb vekîl-i mezbûr Ahmed Efendi zevc-i mezbûr Mustafa müvâcehesinde bi'l-vekâle takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevc-i mezbûr Mustafa zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkı olan sekiz yüz bir guruş mehr-i mü'eceli ile iddet ve nafaka-i mu'ayyenem ve mi'net-i süknâm müvekkilesi mezbûre Rakbe Hanım üzerine olmağla bi'l-vekâle zevci Mustafa ile hul'a tâlib olduğundan zevc-i mezbûr Mustafa dahi hul'-ı mezkûru kabûl idüb müvekkilem mezbûre Rakbe'nin daha

zevce-i mezbûr ile bi'l-vekâle hul' olduğum mübeyyin işbu mahall-i şerh tescil olundu

Fî 5 Şevval sene 311

Tüfekci oğlu Mustafa bin Mehmed

Sulbî sağır oğlum Bahri için beş bin otuz guruş nafakasını mâh be-mâh mahkeme-i şer'iyeye teslîm ideceğimi mübeyyin işbu mahall-i şerh virildi

Fî 5 Şevval sene 311

Mezbûr Tüfekci oğlu Mustafa bin Mehmed

SAYFA NO: 41-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Derbederyan Minyas Efendi veled Ohannes veled Etam kazâ-i mezkûr Bidâyet mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkirde her biri mahalle-i mezkûrda mütemekkinler teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Raiban Mardiros Efendi veled Odabes ve Muhzir Benan Tarves Efendi veled Hamtar mahzarında takrîr-i kelâm ve tabîr-i ani'l-merâm idüb her biri yedimde müstakillen taht-ı temellük ve tasarrufumda olan kazâ-i mezkûrda mahall-i müte'addide-i ma'lûmede vâki' her biri lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd ve'l-cîrân müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bi'l-cümle akar ve arazilerime tâlibleri zuhûrunda semen ve bedel-i misilleriyle me'mûr-ı huzûrunda âhâra bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ve ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile bey' ve ferâğ ve teslîme ve semen ve bedellerini ahz ve kabza ve makbuzlarını bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâileyhimâ Mardiros ve Tarves Efendi'leri mütekarriren vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekil eylediği tescil olundu

Fî 19 Şubat sene 309

Vekil: Muhzir Benan

Vekil: Raiban

Derbederyan Menas Ağa veled Ohannes

SAYFA NO: 42-BELGE NO: 94

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin işbu teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrarü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Çerkeş (?) oğlu Agob veled Ernid kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf hatîr-i lâzîmü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yadimde müstakillen taht-ı temellükümde olan Der-Aliyye'de Kedef (?) Paşa'da Çadırcı Ahmed sulbî mahallesinin Boyacı zokağında vâki' lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd müstemilât-ı ma'lûmeyi hâvî dört yüz otuz dokuz numara ile murakkam bir bâb-ı menzil ve yine yedimde şâyi'an taht-ı temellükünde bulunan kezâlik Der-Aliyye'de Kasımpaşa'da İbrahim Ahmed Efendi mahallesinde İbrahim Ahmed Efendi zokağında vâki' kezâlik lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd müstemilât-ı ma'lûmeyi hâvî iki yüz yirmi numara ile murakkam bir bâb-ı menzilde hakkım olan nısıf hissemi mahallinde tâlibleri huzûrunda semen-i misliyle âhâra me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve teslîm ve temlîke ve semen-i ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olub el-yevm Der-Aliyye'de Yesir bazarında Çerkiyan hânında mütemekkin li-ebeveyn er karındaşım Sarraf Kalpus Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 21 Şubat sene 309

Mu'arraff merkûm Agob Hoca Ali mahallesinde Kürkeban Efendi veled Metyos

Mu'arraff merkûm Agob Berenge mahallesinde Kalvestiyan Arakil Ağa veled Karabet

SAYFA NO: 42-BELGE NO: 95

Arapgir kazâsı mahallâtından Hoca Ali mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Harben oğlu kerîmesi Nazmiye binti Tatus veled Etam kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı şer'-i hatîr-i lâzîmü't-tevkirde

takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yedimde müstakillen taht-ı tasarrufumda olan Der-Aliyye'de Kedef Paşa'da Emin Sinan mahallesinde Dilenci zokağında vâki' harameyn-i muhtaremetne mülhak mersûm Eminzâde el-hâc Ahmed Ağa vakf-ı müskafâtından lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bin yirmi altı numara ile murakkam bi'l-kıt'a arsayı tâlibi zuhûrunda bedel-i misliyle âhâra me'mûr-ı huzûrunda ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve bedelini ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mahalle-i mezkûre ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden olup el-yevm Der-Aliyye'de Beşiktaş'da Mehmed Efendi hanında mütemekkin Harben oğlu Serkiz veled Kirkor'u vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 21 Şubat sene 311

Mu'arraf merkûme Nazmiye Köse oğlu Silver oğlu Serkiz veled Marderus

Mu'arraf merkûme Nazmiye Behram Beg mahallesinde Gözben oğlu Ohannes veled

SAYFA NO: 43-BELGE NO: 96

Arapgîr kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Çeşmekezli oğlu İkob veled Hazar veled Atamak verâset-i teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden sulbî kebîr oğlu Hazar'a munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir mütehakkık oldukdan sonra veresemiz şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arraf olan ibni merkûm Hazar kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf hatîr-i lâzimü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb nezâret-i evkâf-ı hümâyûna mülhak Sultan Beyazıd vakfi müskafâtından babam ve müverrisim müteveffâ-yı merkûm İkob'un sağlığında yedinde şâyi'an taht-ı tasarrufunda olan Der-Aliyye'de Sahatib mahallesi Sofi Manastır caddesinde vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd müştemilât-ı ma'lûmeyî hâvî altmış dört ve altmış iki numara ile murakkam bir bâb-ı menzil babam ve müverrisim müteveffâ-yı merkûmun vech-i muharrer fevtiyle menzil-i mezkûrda olan hisse-i şâyi'ası bana mevrûs olmağla menzil-i mezkûrda olan hisse-i şâyi'amı mahallinde tâlib-i zuhûrunda bedel-i misliyle me'mûr-ı huzûrunda âhâra ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve bedelini ahz ve kabza ve makbûzunu

bana irsâl ve îsâle husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mâru'z-zikr Derbeder mahallesi ahâlisinden ve teba-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden olub el-yevm Der-Aliyye'de cezl-i tâşda vezîr hânında mütemekkin Raiban Nazrebet Ağa veled Muradi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 22 8 ... sene 309

Mu'arraf merkûm Hazar mahalle-i mezkûreden Raiban (?) Melkos veled Nazrebet

Mu'arraf merkûm Hazar mahalle-i mezkûreden Raiban (?) Ohannes Efendi veled Edranis

SAYFA NO: 43-BELGE NO: 97

Arapgir kazâsı mahallâtından Şehir Karşusu Mahallesi ahâlisinden olub Dersa'âdet'de Galata'ya muzâfe kasaba-i Beşiktaş'da Aramsaz üzerinde bulunan jandarma alayının süvâri neferâtından iken bundan mukaddem vefât iden Receb Ağazâde Ahmed Ağa ibni Sâdık bin Receb'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Nefise Hanım binti Mehmed ile sulbiyye-i sağîra kızları Fâtıma ve Emine ve gâibân-ı ani'l-belde li-ebeveyn er karındaşı Receb ve li-eb kız karındaşı Tuğba Hanım'a munhasıra olub veresemiz sığâr-ı mezbûretân tesviye umûrlarına ve zât-ı zeyl-i kabl-î şer'îden vasî nasb ve nisbet olunan vâlideleri zevce-i mezbûr Nefise Hanım kasaba-i mezkûrda muharrarü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf lâzimü't-teşrîfde bi'l-asâle ve bi'l-vesâye takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağa'nın hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle tereke mahallinde vâziu'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunda dahi benimle vasîleri olduğum sığâr-ı mezbûretânın hisse-i irsiyye-i şer'îyyelerini müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza vâlâ-yı mezkûr sandığında müterâkim ma'aşından kezâlik benimle vasîleri olduğum sığâr-ı mezbûretânın kezâlik benimle vasîleri olduğum sığâr-ı mezbûretânın kezâlik hisse-i irsiyye-i şer'îyyelerini ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan bi'l-asâle ve bi'l-vesâye Dersa'âdet'de el-yevm mâliye nezâret-i celîlesi

hademelerinden ah-ı mezbûr Receb Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 10 Şevval sene 311

Şâhid: Hâkim Dursun bin Mustafa

Mu'arraf mezbûre Nefise mahalle-i mezkûreden Cendek oğlu Mevlüd Ağa ibni Hüseyin Ağa

Mu'arraf mezbûre Nefise mahalle-i mezkûreden Hacı Lütfü bin Mustafa Ağa ibni Mahmud

SAYFA NO: 44-BELGE NO: 98

Arapgir kazâsı mahallâtından Yenice-i Süfla mahallesinde sâkin Güzel Ağazâde Hasan Efendi ibni Mehmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden işbu bâisü'l-vesîka Musirbenan (?) Tarves Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb kazâ-i mezkûrda sevk-i sultâniyyede vâki' bir taraftan Kebîr Câmi'-i şerîf ve bir taraftan Fazlızâde Mustafa dükkânı ve bir taraftan âm ile mahdûd bir bâb dükkânı beş bin guruş semen-i merfû' ve makbûzu mükâbilinde Hoca Ali mahallesinde mütemekkin teba-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden İkadyan Hacı Serkiz ve Karabet ve Kiforak Ağa'lar ve me'mûr-ı huzûrunda bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve teslim husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâileyh Tarves Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 23 Nisan sene 310

Vekîl: Musirbenan Tarves Efendi veled Hamtar

SAYFA NO: 44-BELGE NO: 99

Arapgir kazâsı mahallâtından Hacıbehiş Efendi mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rîf-i şer'-i ile mu'arrafe olan Enderli oğlu Ahmed Ağa ibni Ali Ağa ibni Ahmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde bi't-tav' ve'r-rızâ kemâl-i akl ve sıhhatinde ve cem'-i tasarrufâta nâfiz ve mu'teber olduğu takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb üzerime lâbes olduğum kimesne

... mâ'adâ bana nisbet olunan mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan sulbî kebîr oğlu Mehmed Şükrü'nün hânesi ve bir taraftan tarîk-i hâs ve iki taraftan Mercemki oğlu Hamdi Efendi mülki ile mahdûd bir ahûr ve ... ve fevkindeki oda ve bir göz ... ve iki göz aralık ki cem'an altı gözü şâmil bir bâb-ı mülk-i menzîl ve yine mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan dere ve bir taraftan mûmâ ileyh Hamdi Efendi bağçesi ve bir taraftan su sarfı ve sofî bağçesiyle mahdûd Erüklük dimeğle ma'rûf bir kıt'a bağçenin tasarruf-ı hissesi zevce-i menkûham Saâdet Hanım'ın malı ve mülküdür benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yokdur didikde kezâlik mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan zevcem Saâdet Hanım hânesi ve bir taraftan yine Hamdi Efendi mülkü ve bir taraftan Tebdeli oğlu Hacı Mehmed tarlası ve mûmâileyh Hamdi Efendi bağçesi ve taraf-ı râbi'-i tarîk-i hâs ile mahdûd müstemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ile yine kezâlik mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan dere ve bir taraftan sofî bağçesi ve bir taraftan Hamdi Efendi bağçesi ve taraf-ı râbi'-i su sarrafı ile mahdûd Erüklük dikmeğle arîf bir kıt'a bağçenin nısf-ı hissesi ile menzil-i mezkûr derûnunda mevzû' bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve esâs-ı beyyine sulbî kebîr oğlum Mehmed Şükrü Efendi'nin malı ve mülküdür benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yokdur didiği tescîl olundu

Fî 23 Nisan sene 310

Enverli oğlu Ahmed Ağa ibni Ali

Mu'arraf mezbûr Ahmed Ağa icrâ mübâşiri Şükrü Ağa Karveciyan veled Felos

Mu'arraf mezbûr Ahmed Ağa icrâ mübâşiri Ahmed Ağa bin Ali

SAYFA NO: 44-BELGE NO:100

Arapgir kazâsı kurâlarından Ebker (?) karyesinde Kalver oğlu Ömer nâm kimesne zevcesi Hatice Hanım'ı râzî idüb hânesine getürmediği gibi şer'an kefil lâzım gelüb kefil virmediği gibi ve zevcesi dahi kendüsinden râzî olmadığı gibi taht-ı nikâhında bulunduğru halde mezbûre Hatice yüz iki guruş nafaka ile idâre edeceği anlaşılmağla kabl-i şer'den yüz iki guruş nafaka takdîr olunduğru işbu mahall-i şerh virildi

Fî 25 Nisan sene 310

Zevce-i mezbûre Hatice

Zevc-i mezbûr Kalender oğlu Ömer

SAYFA NO: 45-BELGE NO: 101

Arapgir kazâsı kurâlarından Öşnedan karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Çolak oğlu Molla Mustafa bin Ahmed bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Gülsüm binti Eyyüb ile sulbî kebîr oğulları Ahmed ve el-hâc Süleyman Ağa'lar ve sulbiyye-i kebîre kızı Hanife'ye munhasıra olub ba'dehâ kable'l-kismet zevce-i mezbûre Gülsüm dahi vefât idüb verâset-i sadr-ı kebîr oğulları ibnetân-ı merkûmân Ahmed ve Hacı Süleyman Ağa'lar ile Sadriye kebîre kızı binti mezbûre Hanife'ye munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mutehakkık olduktan sonra veresemiz olub ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan binti mezbûre Hanife kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde ve yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Ali baba mahallesinde sâkin işbu bâisü'l-vesîka Vasîzâde Rüşdü Efendi ibni Mustafa Efendi mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederim ve müverrisimiz müteveffâ-yı evvel Molla Mustafa ile vâlidesi ve müverrisimiz müteveffâ-yı sâni mezbûre Ümmü Gülsüm Hanım'ın hîn-i vefâtlarında yanında ve yedlerinde mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye yine pederim ve müverrisimiz müteveffâ-yı evvel mezbûr Molla Mustafa'nın hâl-i hayatda yedinde müstakillen ve şâyi'an taht-ı temellük ve tasarrufunda olan bi'l-cümle emlâk ve arâzîlerinde olan hisse-i irsiye-i şer'iyeye ve müntakileyi vâziu'l-yed bulanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunda dahi kezâlik hisse-i irsiye-i şer'iyeyi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan âhârı tevkîle ve azle me'zûnen tarafımdan mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 28 Nisan sene 310

Mu'arraff mezbûre Hanife Sulu karyesinde Osman Beyoğlu Ahmed bin Osman

Mu'arraff mezbûre Hanife Sulu karyesinde Tatar Alizâde Ali bin Mustafa

SAYFA NO: 45-BELGE NO: 102

Arapgir kazâsı mahallâtından Hoca Ali mahallesi ahâlisinden olub Dersa'âdet'de kasaba-i Galata'da Kerpiç kapusu gümrük veznedârı iken bin üç yüz on bir senesi Cemâziye'l-âhir'in on beşinci günü vefât iden Necib Ağâzâde Ahmed Efendi ibni Ömer Ağa Necib Ağa'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şâkire Hanım binti Mehmed Ağa ile li-eb er karındaşı Ali Efendi bin el-müteveffî ve el-mezbûr Ömer Ağa'ya munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mutehakkık oldukdan sonra veresemiz zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn tarifleriyle mu'arrafe ah-ı mezbûr Ali Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb karındaşım ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi'nin hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakd-i ile bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânîn-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve evânî-i sem ile yine karındaşım ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Efendi'nin yedinde müstakillen taht-ı temellükünde olub ber-vech-i muharrer vefâtıyla benimle gâib-i ani'l-meclis zevce-i mezbûre Şâkire Hanım'a hazaran mîrâsımız vechi ile mevrûs olan bir bâb-ı menzile mahallinde vâziu'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda hukûkunda dahi hisse-i irsiye-i şer'iyemi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve müterâkim ma'âşından dahi kezâlik hisse-i irsiyye-i şer'iyemi me'mûr-ı yedinden ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Dersa'âdet'de şehir-i emânetde Anadolu ciheti defter-i hâkânı me'mûru olub sâniye ashabından izzetlü Nâfiz Bey Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 6 Zilka'de sene 311 ve Fî 28 Nisan sene 310

Şâhid: Muhzır başı Eskizâde Mehmed Efendi ibni Mustafa Ağa

Şâhid: Mahalle-i mezkûrdan baş Eskizâde Süleyman Efendi ibni Hacı Ahmed Ağa

Mu'arraf mezbûr Ali Efendi Celenbar İsmâil oğlu Ahmed bin İsmâil

Mu'arraf mezbûr Ali Efendi Fazlızâde Cemal Ağa ibni Ahmed Ağa

SAYFA NO: 46-BELGE NO: 103

Arapgir kazâsı kurâlarından Ebkel (?) karyesinde sâkin zât-ı ta'rif-i şer'-i ile mu'arrafe olan Başî büyük kerîmesi Fadime binti Mehmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrîfde karye-i mezkûrede sâkin Kalender oğlu Ömer ibni İbrahim müvâcehesinde mezbûr Ömer zevc-i dâhilim olub beynimizde mu'âşeret zuhûr eylediği mezbûr Ömer zimmetinde olan mehr-i mü'eccelim kendi üzere ve iddet-i nafaka-i mu'ayyenem olan ber-nehc-i şer' takdîr olan nafakadan yüz yetmiş guruş mezbûr Ömer'den ahz ve makbûz olunmağla kendü hüsn-i rızâmla hul'a tâlib ve râgıb olduğundan mezbûr Ömer dahi hul'-ı mezkûru kabûl eylediği tescîl olundu

Fî 28 Nisan sene 310

Zevc-i mezbûr Ömer

Zevce-i mezbûre Fadime

SAYFA NO: 46-BELGE NO 104

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde sâkin zât-ı ta'rif-i şer' ile mu'arrafe olan Köle oğlu kerîmesi Fâtıma binti Mustafa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrîfde kazâ-i mezkûr kurâlarından Mişellü karyesi ahâlisinden olub zevc-i dâhilim olan Dertlü oğlu Halil bin Veli müvâcehesinde bin üç yüz altı senesi Şevvâlü'l-Mükerrem'in altıncı günü târihinde merkûm Halil zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan sekiz yüz guruş mehr-i mü'eccel ile bin yüz guruş mehr-i mu'accel ve üç senelik nafakayı merkûm Halil'den taleb iderim deyu da'vâ itdikde merkûm Halil dahi meblağ-ı mezkûr bin dokuz guruş zimmetinde borcu olduğunu tamâmen ikrâr ve i'tirâf lâkin üç senelik nafakasının edâsına muhâlefetde bulunarak tekrar zevce-i mezbûre Fâtıma dahi cevâbında zevc-i mezbûr Halil nâm kimesnenin mukaddemen hâl-i emvâlini bilmeyüb mü'ehharan ... olduğunu ve gusl eylemediğini kendüsini dedeme tekfîl eylediğini anlayub bu cihetleri kabûl itmeyerek ve şer'-i şerîfe mugâyir bir hâl-i hareket olduğundan vâlidesinin hânesine savuşub gitmiş olduğu cihetle ber-nehc-i şer' zevc-i mezbûr Halil'den tefrîk olunmasını iddi'â idüb merkûm Halil dahi talâk itmeyeceğini dermiyân eyledi

Fî 10 Zilka'de sene 311

Zevc-i merkûm Halil

Zevce-i mezbûre Fâtıma binti Mustafa

Zevce-i mezbûre Fâtıma dahi cevâbında zevc-i merkûm Halil dahi ağız ve gözüme şetm eylediğini bilüb ve ... ile isbât ideceğini tekrar söyledi

Fî 10 zilka'de sene 311

Zevce-i mezbûre Fâtıma

Tekrar tarafeyn mahkeme-i şer'iyeye'ye gelüb zevce-i mezbûre Fâtıma dahi cevâbında üç yüz sekiz senesi târihinde zevc-i dâhilim bulunan Halil hânesinde sâkin iken mezbûr Halil beni harb idüb ... ve ağız ve gözüme şetm eyleyüb ber-nehc-i şer'-i boş olma târihi mezkûrde vâlidesi hânesine gelüb gidinceye kadar halvet-i sahîhimiz dahi vukû' bulmadığı gibi buna dâir Behram Beğ mahallesinde sâkin Ali Şerif oğlu Emin bin Hasan ve Berenge Ülya mahallesinde Sıvalı oğlu Hasan bin Ali nâm kimesneler ile ... idüb îcâb-ı şer'iyesinin icrâsıyla mezbûr Halil'den ... zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan bin dokuz yüz guruş mehr-i mü'accel ve mu'accel ve iddet-i nafakamın tahsîl tarafı câr-ı yâneme teslîmini iddi'â ve taleb eyledi

Fî 11 Zilka'de sene 311

Mezbûr Halil dahi külliye inkâr itmeğle şâhidân-ı merkûmân istimâ'ını taleb ve iddi'â eyledi

Fî 11 Zilka'de sene 311

Şâhid merkûm İmam dahi tarafeyn müvâcehesinde bâlâda muharrer târih-i mezkûrda Mişellü karyesine ... gitmiş idim gördüm ki merkûm Halil kendü hânesinin önünde zevcesi Fâtıma'yı harb idüb din ve îmânına ve ağız ve gözüne elfâz-ı galîza şetm eyleyüb ... mezbûre Fâtıma'yı dahi alub vâlidesinin hânesine getürdüm ben bu kadar böyle Allah için edâ-yı şehâdet iderim deyu şâhid merkûm söyledi

Fî 11 Mart sene 311

Şâhid merkûm İmam bin Hasan

Tekrâr yine tarafeyn müvâcehesinde şâhid-i merkûm Hasan dahi cevâbında bâlâda muharrer târih-i mezkûr ... zımında Mişellü karyesine gitdim evvel esnâda baktım ki merkûm Halil hânesinde ... oraya gitdüm ki Halil zevcesi Fâtıma'yı harb iderek din ve îmânına ve ağız ve gözüne elfâz-ı galîza ile şetm eyledi böyle gördüm böyle Allah için şehâdet iderim deyu şâhid-i merkûm söyledi

Fî 11 ...

Îcâb-ı şer'iyyesi'nin icrâsı faziletlu Müfti Efendi hazretlerine îcâb-ı şer'iyyesini iki fetvâ-yı şerîf ile bildirdik

SAYFA NO: 47-BELGE NO: 104

Arapgir kazâsı mahallâtından Osman Paşa mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Keşan oğlu kerîmesi Emine Hanım binti Yusuf bin Abdullah'ın verâset-i ma'kûd-ı ani'l-beyân bulunan sulbî kebir oğlu sağîrin tesviye umûrunu hıfz ve Haraste mahalle-i mezkûre sâkinlerinden olub her birerleri vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire ve emânet ile ma'rûfe ve istikâmet ile mevsûf olan gâib-i merkûm karyesinden Keşan oğlu kerîmesi Hatice Hanım binti Osman Ağa müstehak ve ... ve münâsib olduğunu mübeyyin işbu mahall-i şerh virildi

Fî 10 Zilkâ'de sene 311

Yine mahalle-i mezkûreden Kadızâde İbrahim Efendi ibni Osman Efendi

Mahalle-i mezkûreden Kara Muâre oğlu Öksüz Ağa ibni Mustafa

Osman Paşa mahallesinde Berhan oğlu Ali ibni Mehmed

SAYFA NO: 47-BELGE NO: 105

Arapgir kazâsı kurâlarından Çit karyesinde sâkin zât-ı zeyl-i vesîkada muharrarü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan işbu bâ'isü'l-vesîka Kamer oğlu Hüseyin bin Ahmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-teşrîfde mezbûr Hüseyin kemâl-i akl ve sıhhatinde ve cem'-i tasarrufâta nâfiz mu'teber olduğu halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb üzerime lâbes olduğum kimesne ... mâ'dâ bana nisbet olunan karye-i mezkûrede vâki' sâkin olduğum menzil derûnunda mevzu' bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye esâs-ı beyyine Deburki (?) kazâsı kurâlarından Eked uşağı

aşîretinden Hüseyin oğlu Hasan Ağa'nın malıdır benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yokdur didiği tescîl olundu.

Fî 10 Zilkâ'de sene 311 ve Fî 3 Mayıs sene 310

Mu'arraf mezbûr Hüseyin Ağa Hasdek karyesinde Kamil Ağazâde Mehmed Efendi Mehmed Kamil Ağa

Mu'arraf mezbûr Hasan Ağa Hased karyesinden Efendizâde

SAYFA NO: 47-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde sâkin zât-ı ta'rif-i şer' ile mu'arrafe olan Köse oğlu kerîmesi Fâtıma binti Veli Mustafa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde yine kazâ-i mezkûr kurâlarından Mişellü karyesinde sâkin Dertlü oğlu Halil bin Veli müvâcehesinde mezbûr Halil zevc-i dâhilim olub beynimizde hüsn-i mü'âşeret olmadığından zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım bin dokuz gurus mehr-i mü'eccel ile iddet-i nafaka ve kisvesi kendi üzerime olmak üzere mezbûr Halil'den hulû'a tâlib olduğumdan mezbûr Halil dahi hul'u mezkûrumu kabûl eylediği tescîl olundu

Fî 15 Zilka'de sene 311

Zevc-i mezbûr Halil bin Veli

Zevce-i mezbûre Fâtıma binti Mustafa

SAYFA NO: 47-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

An-asıl Ma'mûretü'l-azîz vilâyet-i celîlesine mülhak Hozat sancağı dâhilinde Câr sancak kazâsına müzâfe Bernek nâhiyyesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrarü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Kalaycı oğlu Serkiz veled Zekar veled Kiforak Arabgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf hatîr-ı lâzîmü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yedimde müstakillen taht-ı temellük ve tasarrufumda olan nâhiye-i mezkûrede vâki' her biri lede'l-ahâlî ma'lûmü'l-mahdûd bir kıt'a mülk-i bahçe ile bir kıt'a arâzi-i ecirden ve bir kıt'a tarlayı her biri bin beş yüz gurus semen ve bedel-i merfû' ve makbûzu mukâbelesinde mahallinde me'mûr-ı

huzûrunda bey'-ı yâb-ı sahîh-i şer' ile ve ferâğ-ı mu'teber kat'-ı ile bey' ve temlik ve teslîme yine nâhiye-i mezkûr ahâlisinden Hâkim Hanlı oğlu Süleyman Efendi ibni Mehmed Efendi'yi tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 17 Mayıs sene 310

Mu'arraf merkûm Serkiz Berenge mahallesinden ve Ermeni milletinden Hazarben oğlu Ernid veled Bekos

Mu'arraf merkûm Serkiz Arapgir'de Berenge mahallesinde İbrahim oğlu Güzel bin Mehmed Ali İbrahim Güzel

Mu'arrfa merkûm Serkiz Berenge mahallesinden Hınta Mehmed oğlu Ali bin Mahmud

SAYFA NO: 48-BELGE NO: 127

Arapgir kazâsı mahallâtından Ali Baba mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Sarrafdar oğlu el-hâc Şerif Hasan Ağa ibni İbrâhim bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Âişe Hanım binti el-hâc Emin Ağa ile sulbiyye-i kebîre kızları Hanife ve Âdile ve li-ebeveyn kız karındaşı Âişe Hanım'lara munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mutehakkık olduktan sonra veresemiz zevce-i mezbûre Âişe ile bintân-ı mezbûretân Hanife ve Âdile ve uht-ı mezbûre Âişe Hanım'ların bâ-huccet-i şer'iyeye vekilleri mahalle-i mezkûrede sâkin zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan işbu bâisü'l-vesîka Emin sağır-i Mehmed Şerif Ağa ibni Halil bi'l-vekâle kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yedinden olub bin üç yüz on senesi Şehr-i Ramâzânü'l-Mübârek'in yirmi beşinci günü târihiyle bir kıt'a cem'iyet-i şer'iyeye nâtik olduğu üzere müteveffâ-yı mezbûr Hasan Şerif Ağa'nın hayâtında mâliye hazîne-i celîlesinde terâküm iden çıraklık ma'âşından müvekkilelerinin hisse-i irsiyye-i şer'iyelerini mahallinde me'mûrundan ahz ve kabza ve zemm-i nâsda olan hukûkundan kezâlik hisse-i irsîye-i şer'iyelerini dahi ashâbından müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve bi'l-cümle mabkûzunu bi'l-vekâle bana irsâl ve îsâle ve

lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan bi'l-vekâle Dersa'âdet'de Dâru'sş-şafaka tahsildârı İbrahim Efendi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu
Fî 27 Zilka'de sene 311

Mu'arraf mezbûr Mehmed Şerif Arapgir'in Hoca Ali mahallesinden Mehmed Fâik Efendi ibni İbrahim Ağa

Mu'arraf mezbûr Mehmed Şerif Arapgir'in Yenice-i Süfla mahallesinde Mustafa Ağa ibni Mehmed Ağa

SAYFA NO: 48-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı kurâlarından Pir Ali karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb nizâmiyye yirmi yedinci alayının ikinci taburunun ikinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Ahmed oğlu Hasan bin Mustafa bin Ahmed'in verâseti her biri karye-i mezkûrede sâkin vâlidesi Emine binti, İsmâil ile li-ebeveyn er karındaşları Ahmed ve Mehmed'e munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâyı şehâdet-i şer'iyye eylediler

Fî 28 Zilka'de sene 311

Ah-ı mezbûr Mehmed bin Mustafa

Ah-ı mezbûr Ahmed bin Mustafa

Vâlidesi Emine binti İsmâil

Şâhid: Karye-i mezkûrda Kara Halil oğlu Mustafa bin Ali

Şâhid: Karye-i mezkûrda İsmâil oğlu Mehmed Ali bin Hasan

SAYFA NO: 48-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı mahallâtından Cömertli mahallesinde sâkin ve zâtları zeyl-i vesıkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hacı Ömer oğlu Süleyman Çavuş bin Ömer bin Süleyman kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Bekce

mahallesinde sâkin Sefer oğlu Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin mahzarında yine kazâ-i mezkûr mahallâtından her biri Bekce mahallesinde sâkin ve mütemekkin İmra oğlu İbrahim Ağa zevcesi Hatice Hanım binti Süleyman Ağa ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Savcı oğlu Müfideciyar veled Marderus hâzır oldukları halde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yedimizde şâyi'an taht-ı temellükümüzde olan Berenge deresi nâm mahallinde vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı değirmen kırk bin hisse i'tibâriyle otuz hissemizi üç yüz dokuz senesi müste'ciri bulunan Çarşı mahallesinde Kara Halil oğlu Mahmud Ağa hisse-i mezkûrumuzun edâsında muhâlefetde bulunduğundan hisse-i mezkûrelerimi müste'cir-i mezbûr Mehmed Ağa'dan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve mabkûzunu bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine her birimiz tarafımızdan mûmâileyh Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl eyledikleri tescîl olundu

Fî 21 Mayıs sene 310

Vekîl: Havlucu oğlu Hedesor veled Mardiros

Emir oğlu zevcesi Hatice Hanım

SAYFA NO: 49-BELGE NO: 113

Arapgir kazâsı kurâlarından Kara (?) karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hüseyin oğlu kerîmesi Fâtıma binti Süleyman nâm Bekir bâliğa şimdiki halde on dokuz, yirmi yaşını mütecâviz olduğundan biz bu husûsa bir vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 2 Zilhicce sene 311

Şâhid: Hasan oğlu Uzun Hasan

Şâhid: Derviş oğlu İbrahim bin Hasan

SAYFA NO: 49-BELGE NO: 114

Arapgir kazâsı kurâlarından Pir Ali karyesinde sâkin Kara Halil sağîri Hüseyin kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerifde karye-i mezkûrede sâkin ve zâtları ta'rîf-i şer' ile mu'arrafa olan zevce-i mezbûr Hanife binti İbrahim müvâcihesinde zevcem mezbûre Hanife'yi bundan yirmi sene mukaddem talâk-ı selâse ile tatlîk idüb zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacağını tamâmen kendüsine teslim idüb ol dahi tamâmen ahz ve kabz idüb daha bir alacağı olmadığını söyledi

Fî 20 Haziran sene 310

Zevce-i mezbûre Hanife binti İbrahim

Zevce-i mezbûr Hasan bin Mustafa

SAYFA NO: 49-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Ma'mûretü'l-azîz vilâyet-i celîlesinde Ecbadan (?) mahallesinde mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Cakarban Mikail Ağa veled Hamtor veled Atamed verâseti her biri teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden zevce-i metrûkesi Havres binti mûmâileyh her biri gâib-i ani'l-meclis sulbî kebîr oğlu Maluf ve sulbiyye-i kebîre kızı Hanım'a munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık olduğundan sonra vereseden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan işbu hâmiletü'r-rakım zevce-i merkûme Havres Arabgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzimü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcem ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Mikail Ağa'nın hâl-i sağığında ve ... müstakillen taht-ı temellükünde olub mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd müştamilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ile yine vilâyet-i müşârunileyh müvâcihesinde Ağveş mezra'asında vâki' ve lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir kıt'a mülk tahtında olan hisse-i irsiyye-i şer'iyyesi mahallinde me'mûr-i huzûrunda semen-i misliyle âhara bey'-i yâb-ı sahîh-i şer' ile bey' ve tefvîz ve teslim ve semen-i dahi ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan sâlifü'z-zikr Arabgir kazâsı mahallâtından Berenge mahallesi

ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olub el-yevm vilâyet-i müşârun ileyhde mukîm Agob veled Cihan Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yin eylediği tescîl olundu

Fî 14 Zilhicce sene 311

Mu'arraf merkûme Havres Berenge mahallesinde İsbak Felos Ağa veled Karabet Ağa

Mu'arraf mezbûre Havres Behram Beğ mahallesinde Erman Kerbos Efendi veled Menas

SAYFA NO: 50-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Fettah oğlu Hüseyin Ağa ibni Abdulfettahbin Ali Ağa'nın verâseti zevce-i menkûha kerîmesi Fâtıma binti Mustafa sulbî kebîr oğulları Abdullah ve Mustafa Mevlüd Ağa'lar ile sulbiyye kebîre kızı Rakbe Hanım'a munhasıra olduktan sonra verese-i mezbûrundan olub zât-ı ta'rif-i şer' ile mu'arrafe olan işbu bâ'isü'l-i'lâm mezbûr Mustafa Mevlüd Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimizden yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Bekçe mahallesinde sâkin Uzunzâde Şükrü Efendi ibni Ahmed Ağa müvâcihesinde müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin Ağa'nın sulbî kebîr oğlu olmağla verâseti benimle gâibân-ı ani'l-meclis sulbî kebîr oğlu Abdullah Ağa ve sulbiyye kebîre kızı Rakbe Hanım'a munhasıra olub ol vechle müteveffâ-yı mezbûr verâseti benimle gâibân-ı ani'l-meclis ibni mezbûr Abdullah ve binti mezbûre Rakbe Hanım'a munhasıra olub bizlerden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhar-ı olmamağla müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun hayâtında mûmâ ileyh Şükrü Efendi zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan yüz guruşu kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber-vech-i muharrer vefât idüb meblağ-ı mezkûr yüz guruş benimle gâibân-ı ani'l-meclis Abdullah ve Rakbe'ye mîrâsımız vechle mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûr yüz guruşdan hisse-i irsîye-i şer'iyyesi mûmâileyh Şükrü Efendi yedine bi'l-verâse hâlâ talebi derim deyu da'vâ itdikde oldahi cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin Ağa'ya zimmetinde ol mikdârân-ı guruş deyn olduğunu ikrâr ve i'tirâf idüb lâkin müdde'î-i mezbûr Mustafa Mevlüd Ağa'nın verâset-i müdde'âsını inkâr idilmek müdde'î-i mezbûrdan ber-minvâl-i muharrer verâset-i müdde'âsına mutâbık beyine taleb

olundukda her biri Berenge mahallesinde sâkin Dede Bekirzâde Sabit Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa ve Berengeli oğlu Ahmed Ağa ibni Halil Ağa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka müdde'î-i mezbûr Mustafa Mevlüd Ağa ve gâibân-ı ani'l-meclis Abdullah ve Rakbe sulbî kebîr oğulları ve sulbiyye kebîre kızları olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ıderiz deyu her biri bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Şâhid: Dede Bekirzâde

Şâhid: Berengeli oğlu Ahmed

SAYFA NO: 50-BELGE NO: BELİRTİLMEMİŞ

Arapgir kazâsı kurâlarından Koçi karyesi ahâlisinden olub Der-sa'âdet'de Dâver Paşa'da ... sâkin iken bundan akdem vefât iden Zâim oğlu kerîmesi Senem binti Mehmed ibni Abdullâh'ın verâset-i sadriye kebîre kızı Fâtımâ'ya munhasıra olduğu lede'ş-şer'ül'enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra ve vereseden zât-ı zeyli vesîkada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan binti mezbûre Fâtıma kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimü't-tevkiirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb vâlidem ve müverrisim müteveffâ-yı mezbûr Senem'in hîn-i vefâtında yanında mevcut nakd ile bi'l-cümle emvâl ve eşyâsına mahallinde vaz'u'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunun dahi ashâbından müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâyaya husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan karye-i mezkûre ahâlisinden olub el-yevm Der-Aliyye'de Aksaray'da karakol cihetinde sâkin Arab oğlu zevcim Mehmed Ağa ibni Ali Ağa vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 4 Temmuz sene 310

Şâhid: Karye-i mezkûreden Sahan oğlu İbrahim bin Selman

Mu'arraf mezbûre Fâtıma karye-i mezkûreden Köse Hasan oğlu Hüseyin bin Hasan

Mu'arraf mezbûre Fâtıma Serdar oğlu Mehmed Ali bin Mehmed

SAYFA NO: 51-BELGE NO:118

Arapgir kazâsı mahallâtından Köse oğlu mahallesi ahâlisinden olub Molla Tıyye sancağında iken Kuyulu Han da mütemekkin iken bundan akdem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Hemyan oğlu Semyer veled Karabit veled Etaben verâset-i her biri teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden sulbî kebîr oğlu Karabit ve sulbiyye-i kebîre kızları Eskohen ve Ahabet'e munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra vereseden şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan ibni merkûm Karabit ve Bentan merkûmetân Esko Hemyan her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzimü't-tevkirde her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb babamız ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Sebhâd'ın hîn-i mevtinde yanında mevcûd nakd-i ile bi'l-cümle terekesine mahallinde vâziu'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkundan hisse-i irsîye-i şer'ıyyemizi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan yine kazâ-i mezkûr mahallâtından Derbeder mahallesi ahâlisinden olub el-yevm Molla Tıyye'de Kilisân mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Etmanciyan sarraf Kiforak Ağa veled İbrahim Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'ıyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 2 Temmuz sene 310

Mu'arraf merkûm Karabit ve Desve ve Eskuher Berenge mahallesinde Nalebeth oğlu Marderus veled Kirkor

Mu'arraf merkûm Karabit Devse ve Eskuher mahalle-i mezkûreden Hemyan oğlu Agob veled Serkes

SAYFA NO:51-BELGE NO:119

Arapgir kazâsı mahallâtından Köse oğlu mahallesi ahâlisinden olub Molla Tıyye sancağı kasabasında iken Kuyulu Handa mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Temyan oğlu Semyer veled Karabit veled Etaben verâset-i her

biri teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin millet-i merkûmesinden sulbî kebîr oğlu Karabit ve sulbiyye-i kebîre kızları Şave ve Eskuher ve Ahabet’e munhasıra olduğu lede’ş-şer‘ü’l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresemiz ve şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî kesânın ta‘rifleriyle mu‘rrafe olan binti mezbûre Ahabet kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde me‘mûr meclis-i şer‘ hatîr-i lâzimü’t-tevkirde kazâ-i mezkûr mahallâtından Hoca Ali mahallesinde mütemekkin teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden işbu hâmilü’r-rakım Deli Balta oğlu Serkiz veled Marderus mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb babam ve müverrisimiz müteveffâ-yı merkûm Semyer’in hîn-i mevtime yanında mevcûd nakd ile mahallinde bi’l-cümle terekesine vâziu’l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkundan dahi kezâlik hisse-i irsiyye-i şer‘iyyemi müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede’l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan merkûm Serkiz Ağa’yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 27 Temmuz sene 310

Vekîl Deli Balta oğlu Serkiz veled Marderus

Mu‘arraf merkûm Ahabet mahalle-i mezkûreden Çekerciyan Kiforak veled Ohannes

Mu‘arraf merkûm Ahabet Berenge mahallesinden ve Ermeni milletinden Haktaş oğlu Bedros veled Karabit

SAYFA NO:52-BELGE NO: 120

Arapgir kazâsı mahallâtından Behram Beğ mahallesinde mütemekkin ve teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden şahsı zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî kesânın ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan işbu hâmilü’r-rakım Keşyan Sirkan veled Karabit Bedros kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘ hatîri lâzimü’t-tevkirde hâl-i sağığında ve kemâl-i akl ve sıhhatinde ve cem‘-i tasarrufât ve ekâbiri nâfiz ve mu‘teber olduğu halde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb yedimde nakdim olan yüz elli adet yüzlük mecd-i altunu ile işbu üzerine lâbes olduğum kesân malımdan mâ‘adâ bana nisbet olunan mahalle-i mezkûrede vâki‘ bir taraftan Barnak

oğlu Madenis Karabit veled Marderus ve bir taraftan sandık ve bir taraftan ... ve taraf-ı râbi'-i Barnak oğlu Bedros veled Hacı mülkü ile mahdûd müstemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil ile yine kazâ-i mezkûr ile Erzurum vilâyet-i celîlesi karyesinde müste'ciren ikâmet eylediğim dükkanlar derûnunda mevzû' ve mevcûd nükûd ve emni'a-i mütenevvi'a tüccârına ve menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd ve mevzû' nükûd ve bi'l-cümle me'mûnât ve mefrûşât ve emvâl ve eşyâ ve evânî-i sem ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiy ve esâs-ı beyyine ve zimem-i nâsda olan bâ-defter-i müfredât-ı senedât ve alacağın Mehmed sulbî kebîr oğlum Nezarat Ağa'nın malı ve mülkü olup benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yoktur didiği ... huzûr ile tescîl olundu

Fî 20 Temmuz sene 310

El-mezbûr Behram Beğ mahallesinde Keşyan Sirkân veled Karabit

Mu'arrâf merkûn Sirkân Derbeder mahallesinden millet-i merkûmeden Keşyan Kirkor veled Bedros

Mu'arrâf merkûm Sirkân Sarahan mahallesinden ve millet-i merkûmesinden Gözü Büyük oğlu Arakil veled

Huzûrumda merkûm Silkan Ağa takrîr olundu

Fî 20 Temmuz sene 310

SAYFA NO:52-BELGE NO: 121

Arapgir kazâsı kurâlarından Decde-i Ulya karyesi ahâlisinden olup dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye otuz ikinci alayının ikinci taburunun birinci bölüğünde beşinci onbaşı iken bundan akdem vefât iden Bektaş oğlu Dursun bin Hasan bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Güllü binti Hasan ile sulbî sağır oğlu Yusuf'a munhasıra olup bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına Allah için şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediler

Fî 11 Temmuz sene 310

Şâhid: Sağır oğlu Ömer bin Mustafa

Şâhid: Decde-i Ulya karyesinden Berdar oğlu Ahmed bin Ali

SAYFA NO: 52-BELGE NO: 122

Eğin kazâsına muzâfe ... tâbi‘ Onar karyesi sâkinleri ve zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî kesânın ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan Koroğlu Hasan ve kız karındaşı Esmâ binti Ali’den her biri Arapgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf lâzîmü’t-teşrifde her biri takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb yedimizde her biri müstakillen taht-ı tasarrufumuzda olan karye-i mezkûrede vâki‘ her biri mahall-i müte‘addide-i ma‘lûmede vâki‘ lede’l-ahâli ma‘lûmü’l-mahdûd ve’l-cîrân arâzi-i mîriyyeden sekiz kıt‘a tarlalarımızı bin beşyüz guruş bedel-i merfû‘ ve me’mûr-ı mukâbelesinde ve Arapgir kazâsı mahallâtından Hacı Eyyüb Efendizâde Sabri ve Harim ve Safer Efendi’ler de me’mûr-ı huzûrunda ferâğ-ı mu‘teber kat‘-ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine her birimiz tarafımızdan karye-i mezkûrede sâkin İbrahim Veli oğlu İsmâil bin Veli’yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 12 Eylûl Sene 310

Mu‘arraf mezbûrân Hasan ve Esmâ Şehrûz mahallesinde Ahabet oğlu Karabit veled Avros

Mu‘arraf mezbûrân Hasan ve Esmâ Mahsi Oğlu mahallesinde Harkan Oğlu Menas veled Ohannes

SAYFA NO: 53-BELGE NO: 123

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî müslimîn ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan Dağ Husul oğlu kerîmesi Rakbe binti İbrahim Mevlûd kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf lâzîmü’t-tevkirde kazâ-i mezkûr mahallâtından Yenice Süfla mahallesinde sâkin işbu bâ‘isü’l-vesîk Lacik oğlu Hüseyin Ağa ibni Hasan mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb kezâlik kazâ-i mezkûr mahallâtında Boşanad mahallesinde sâkin Dağ Husul Hafız Mustafa bin Süleyman bin üç yüz altı senesi Cemâziye’l-âhir’in yirmi ikinci günü bin iki yüz guruş mehr-i mü’eccel ve yüz otuz guruş mehr-i mu‘accel tesmiyesiyle zevc-i dâhilim olub

beynimizde hüsn-i mu'âşeret olmamağla işbu sene-i mübâreke Saferu'l-hayrın yirmi birinci günü zikr olunan Çarşu mahallesinde mahzar-ı şuhûdda beni talâk-ı selâse ile tatlık idüb zimmetinde mütakarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan mehr-i mezkûrunu cem'an bin üç yüz otuz guruş ile mezbûr Mustafa yedinde otuzar guruş kıymetli ... ve sandıklı gâzi ve bâ-tapu virmiş olduğu Boşnad mahallesinde vâki' bir bâb-ı hâne ve bir kıt'a bahçeyi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile mezbûr Hüseyin Ağa'yı vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 13 Mayıs sene 310

Vekîl: Dağ Husul oğlu kerîmesi Rakbe binti İbrahim

Mu'arraf mezbûre Rakbe mahalle-i mezkûreden Genç Osman oğlu Ahmed bin Arslan Ömer Efendi

Mu'arraf mezbûre Rakbe Çarşu mahallesinden Suvâri Hızır Efendi

SAYFA NO: 53-BELGE NO:124

Arapgir kazâsı mahallâtında Sekisu mahallesinde sâkin ve zât-ı ta'rif-i şer' ile mu'arrafe olan Taşbaşı oğlu kerîmesi Hafize binti Yusuf kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-tevkirde yine kazâ-i mezkûr mahallâtının Berenge mahallesinde sâkin Misillü oğlu Satu bin Şerif mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mezbûr Satu bin üç yüz beş senesi Şabân-ı Şerif'in yirmi ikinci günü zevc-i dâhilim olub beynimizde hüsn-i mü'âşeret olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan yüz elli guruş mehr-i mü'eccel ve iddet-i nafakam ve mi'net-i süknâm ile mezbûr Satu firâşından hâsıla ve benden mütevellide sulbiyye-i sağîra kızı Emine'nin ber-nehc-i şer'-i isâbet idecek yedi senelik nafaka ve kisvesi dahi kendi üzerime olmak üzere mezbûr Satu ile hul'a tâlibe ve mukârenete râğıb olduğumdan mezbûr Satu dahi ber-vech-i muharrer hulû'-ı mezkûrumu kabûl eylediği tescîl olundu

Fî 27 Rabî'u'l-âhir sene 312 Fî 15 Mayıs sene 310

Zevc-i mezbûr Satu bin Şerif

Merkûm mezbûre Hafîze binti Yusuf

Şâhid: Mahkeme-i şer' mahzarında Halid Efendi

Derûn-ı kassamda muharrer müteveffâ-yı mezbûr Mustafa'nın hayâtında bâlâda muharrer iki aded harmanlardan işbu reh-i hatt ... babası Ali husûlüne ve şa'îr harmanı dahi zevcesi Nefise husûlüne ber-nehci şer'-i tevzî' ve taksim olunduğu tescîl olundu

Fî 29 Râbi'u'l-evvel sene 312

SAYFA NO: 54-BELGE NO: 125

Arapgîr kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin ermeni milletinden Taşcı oğlu Kiforak veled Tebanus veled Atamak sulbî sağır oğulları Mehas ve sulbiyye-i sağîra kızları Maveş ve Serpuhan'ın tesviye-i umûrlarına kabl-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yin olunması ehem ve ilzam olduğu ecilden sıgâr-ı merkûmundan anaları zevce-i merkûme ... binti Karabit mu'temedün aleyhâ olub her vechle umûr-ı vesâyet uhdesinde külliyyen muktedire olduğu zeyl-i rakîmda muharrerü'l-esâmi kesânın ihbâr ve ta'rifleriyle mu'arrafe olan zevce-i merkûme ... kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hatîr-i lâzîmü't-tevkerde zevcim müteveffâ-yı merkûm Kiforak'dan benimle vasîleri olduğum evlâdım sağîrûn-ı merkûmûn mîrâsımız vechle mevrûs olan mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzil müşerref-i harâb ve mâil-i türâb olub hâsıl ... itmediği gibi hisse-i şâyi'a-i mezkûrenın bekâsı sağîrûn-ı merkûmûnn haklarında ... ve semen-i misliyle âhâra bey' olunmak her vechle infâ' ve evlâ olduğundan başka sağîrûn-ı merkûmûn nakd ve kisveye eşed-i ihtiyâc ile muhtâc olmağla hisse-i şâyi'a-i mezkûreyi semen-i misliyle âhara bey' olunub esmân hissesi istîr bâh olmak üzere kabl-i şer'den bana izin virilmek bi'l-vesâye matlûbumdur didikde vasî merkûme ... bi'l-vesâye kelîmât-ı meşrûhası vâki'a mutâbık ve nefsü'l-emirde muvâfık olduğu şâhidlerin ihbarlarıyla tescîl olundu

Fî 17 Eylûl sene 310

Mahalle-i mezkûreden Sivak oğlu Arakos veled Kirkor Ermeni milletinden

Mu'arraf merkûme ... Arapgir'in Derbeder mahallesinde ... oğlu Medos veled Marfos

SAYFA NO: 54-BELGE NO: 126

Arapgir kazâsı mahallâtından Ulupınarı Ülya mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Köle Yusuf oğlu kerîmesi Hafize hanım binti Veli Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde mezbûre Hafize Hanım kemâl-i akl ve sıhhatinde ve cem'-i tasarrufât ve ekâbir-i nâfîz ve mu'teber olduğu halde bi't-tav'ihâ ve'r-rîzâ takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb işbu üzerime lâbes olduğum ... mâ'adâ bana nisbet olunan mahalle-i mezkûrede vâki' bir taraftan Kakşî Mustafa Ağa mülkü ve bir taraftan İlhan oğlu Numan Ağa hânesi Fakih oğlu Mehmed mülkü ve taraf-ı râbi'-i Kürt oğlu Emin mülkü ile mahdûd müştetilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir mülk-i menzil sağır ve sağıralarım Süleyman ve Aişe binti Mehmed Emin Ağa'nın malları ve mülkleri ve menzil-i mezkûr derûnunda mevcûd ve bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye mezbûrân Süleyman ve Aişe'nin kezâlik malları ve mülkleri olub benim aslâ ve kat'â alâka ve medhalim yokdur didiği tescîl olundu

Fî 19 Mayıs sene 310

Mu'arraf mezbûre Hafize Hezenek mahallesinden Veli Ağa oğlu mübâşir Ahmed Ağa ibni Veli Ağa

Mu'arraf mezbûre Hafize Ulupınarı Süfla mahallesinde Güçlü oğlu Süleyman bin Mehmed

SAYFA NO: 55-BELGE NO: 127

Arapgir kazâsı kurâlarından Amran karyesi ahâlisinden olub asâkir-i nizâmiyye dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb yirmi yedinci alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Hüsnü Kâhya ve hafîd-i Hüseyin bin Ömer bin Ömer bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Canan binti Hasan ile gâib-i ani'l-meclis babası Ömer ve anası Senem binti Hasan ve sulbî sağır oğlu Celal'e munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu meclisleri olan zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn

edâ-yı şehâdetleri ve şâhidân-ı mezbûrân ber-nehc-i şer‘-i edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eyledikleri tescîl olundu

Fî 24 Mayıs sene 310

Şâhid: Sineklü (?) karyesinden Selim oğlu Hasan bin Yusuf

Şâhid: Amran karyesinden Rasul oğlu Hasan bin Ali

SAYFA NO: 55-BELGE NO: 128

Fî 7 Rabî‘u’l-âhir 312 târihinde bâlâda muharrer Amran karyesi ahâlisinden olup dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye yirmi yedinci alayının dördüncü taburunun üçüncü bölüğü efrâdından müteveffâ-yı mezbûr Hasan bin Ömer’in vâlidesi Senem Hanım’a müteveffâ-yı mezbûr muhallakât-ı esmânı tabûr-ı mezkûr ... olmak üzere bir kıt‘a isbât-ı verâset i‘lâmı mezbûre Senem yedine virildiğine mübeyyin işbu mahall-i şerh virildi

Fî 27 Mayıs sene 310

SAYFA NO: 55-BELGE NO: 129

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin nisvânından şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü’l-esâmî kesânın ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan Zülal oğlu Ohannes zevcesi Metram binti Serkiz kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i hatîr-i lâzimü’t-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb evkâf-ı hümâyûn nezâretine mülhak evkâfdan Sultan Selim Han sâlis hazretleri vakf-ı müskafatdan Der-Aliyye’de Keden Paşa’da Bosnan Ali mahallesinin Saray içi zokağında vâki‘ bir taraftan Sarraf Kirkor hânesi ve bir taraftan Kivrek hânesi ve bir taraftan Kıyame Cıyan âmmesi ve taraf-ı râbî‘-i tarîk-i âm ile mahdûd şehriye yirmi akçe icârey-i müeccele ve on iki numara ile murakkam bir bâb-ı menzilin derûnunda müste‘ciren ikâmet iden müste‘cirinden icâresini ve bedel-i misliyle icâreye ve icâre-yi mezkûresini mahallinde müste‘cirinden müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da‘vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve mahallinde bedel-i misliyle ahâra me‘mûr-ı huzûrunda ferâğ-ı mu‘teber kat‘ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve bedelini ahz ve kabza bi’l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede’l-iktizâ sulh ve îbrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Der-

Aliyye'de ... mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmeden Zülal oğlu Minyas veled Ohannes vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 6 Teşrîn-i Evvel sene 310

Mu'arraf merkûme Metram Arapgir'in Derbeder mahallesinde Zülâl oğlu Ohannes veled Mıgırdıç

Mu'arraf merkûme Metram Arapgir'in Berenge mahallesinde Serkiz veled Bekos

SAYFA NO: 56-BELGE NO: 130

Arapgir kazâsı mahallâtından Zohrab Mahallesi ahâlisinden olub Dersa'âdet'de Bakırköy dâhilinde Halkalı mektebinde hademe iken bundan akdem vefât iden Karslı oğlu Ahmed bin Abdullah bin Mehmed'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Sâre Hanım binti Ali'ye munhasıra olduğu zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerrü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden zevce-i mezbûre Sâre Hanım kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüb zevcim ve müverrisim müteveffâ-yı mezbûr Ahmed'in hîn-i vefâtında yanında mevcûd bi'l-cümle terekesine mahallinde vâzi'u'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkunu dahi ashabdan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve mekteb-i mezkûrda müterâkim ma'aşını dahi mahallinde ve me'mûr-ı yedinden kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan kazâ-i mezkûr mahallâtından Osman Paşa mahallesi ahâlisinden olub el-yevm Dersa'âdet'de mekteb-i mezkûr müdürü Erzudlu Mehmed Efendi ibni Ahmed Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eylediği tescîl olundu

Fî 10 Teşrîn-i Evvel sene 310

Zevce-i mezbûre Sâre Hanım binti Ali

Mu'arraf mezbûre Sâre Arapgir'in Mescid-i Süflâ mahallesinde Çavuş oğlu Süleyman bin Ahmed

Mu'arraf mezbûre Sâre Arapgir'in Zohrab mahallesinde Behram oğlu Yusuf bin Behram

Şâhid: Sekisu mahallesinde Nâcetli oğlu Mehmed bin Ömer

Şâhid: Zohrab mahallesinde Âyan oğlu Mustafa Efendi ibni Mehmed Ağa

SAYFA NO: 56-BELGE NO: 131

Ma'mûretü'l-azîz vilâyet-i celîlesinin Merkez sancağına tâbi' Bezmeşan (?) karyesi ahâlisinden olup Arapgir kazâsının sevk-i sultâniyyede eski hânda mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Devriş Karabit veled Eharven veled Kazarak vârisi her biri teba-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden karye-i mezkûrede mütemekkin babası Eharven ile zevcesi Ahabet veled Agob sulbî sağır oğulları Devriş ve Musa ve sulbiyye-i sağıra kızları Tamem ve Serpoher'e munhasıra bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına bizler Allah için şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 11 Teşrîn-i Evvel sene 310

Şâhid: Karye-i mezkûreden ve millet-i merkûmeden Ohannes oğlu Kesyar veled Müvessah

Şâhid: Karye-i mezkûreden ve millet-i merkûmeden El-Tarran oğlu Mezdad veled Menas

SAYFA NO: 56-BELGE NO: 132

Arapgir kazâsı mahallâtından Ulupınarı Süfla Mahallesi ahâlisinden olup asâkir-i jandarma alayının süvâri neferâtından iken bundan akdem vefât iden Vanderli oğlu Mehmed bin Abdullah bin Abdullah'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi binti İbrahim ile sulbî kebîr oğulları İbrahim ve Ahmed ve sulbiyye-i kebîr oğulları Rakbe ve Hatice'ye munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i zevce-i mezbûre Fâtıma ve ibni mezbûr Ahmed ve bintân-ı mezbûretân Hatice ve Rakbe'den her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrifde ibni mezbûr İbrahim mahzarında her biri takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb zevcim ve müverrisimiz müteveffâ-yı

mezbûr Mehmed Ağa'nın Bekir'in mezkûr sandığında müterâkim maaş ve ta'mîrât bedellerini mahallinde sandık-ı mezkûrdan ahz ve kabza ve makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve husûs-ı Mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine her birimiz tarafımızdan mezbûr İbrahim Ağa'ya vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile bi'l-müvâcehe vekîl eyledikleri tescîl olundu

Fî 20 Teşrîn-i evvel sene 310

Binti mezbûre Hatice, binti mezbûre Rakbe, ibni mezbûr Ahmed, binti mezbûre Fâtıma

Mu'arraf mezbûre Fâtıma ve Rakbe ve Hatice mahalle-i mezkûreden Mevsul oğlu Ahmed Said, Ahmed bin İsmail

Mu'arraf mezbûre Fâtıma ve Rakbe ve Hatice Ulupınarı Süfla mahallesinde Kürt Hacı Yusuf oğlu Bekir Efendi ibni Mustafa

SAYFA NO: 57-BELGE NO: 133

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu Mahallesi ahâlisinden olup Arapgir'de asâkir-i jandarma bölüğünde tahsildâr iken bundan akdem vefât iden Genç Osmanzâde ve Osman Efendi ibni Hafız Ömer Efendi ibni Yusuf'un verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatice Hanım ibni Mustafa ile babası mezbûr Hafız Ömer Efendi ve sulbî sağır ve kızı Fatıma'ya munhasıra olup bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına bizler Allah için şâhidiz şahâdet dahi ideriz deyu mahalle-i mezkûrede sâkin husûs-ı Alizâde ve Hasan Efendi ibni ikmal Mehmed Ağa ve eski Arapgir oğlu Hüseyin Hüsnü Ağa ibni Derviş Mehmed Ağa'dan her biri bi'l-müvâcehe ber-nehci şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler

Fî 31 Teşrîn-i evvel sene 310

Şâhid: Mahalle-i mezkûrede eski Arapgir oğlu Hüseyin Hüsnü Ağa ibni Derviş Mehmed Ağa

Şâhid: Çarşu mahallesinde husûs-ı Alizâde Hasan Efendi ibni Hacı Mehmed Ağa

SAYFA NO: 57-BELGE NO: 134

Arapgir kazâsı mahallâtından Ulupınarı Süfla mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Tatar Ağası kerîmesi Rakbe Hanım binti Hüseyin kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-tevkirde mahalle-i mezkûrede sâkin Kürt Hacı Yusuf oğlu zevci Bekir Efendi ve Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb li-ebeveyn er karındaşım müteveffâ Tatar Mustafa Ağa'nın hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle terekesine vaz'ul-yed bulunan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve tereke-i metrûkesine ber-vehc-i şer'iiyesi hisse-i irsiye-i şer'iiyesi ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâline ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan zevcim mûmâ ileyh Bekir Efendi'ye vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 12 Teşrîn-i evvel sene 310

Vekîl: Kürt Hacı Yusuf oğlu Bekir Efendi

Müvekkil: Tatar Ağa kerîmesi Rakbe binti Hasan

Mu'arraf mezbûre Rakbe Ulupınarı Süfla mahallesinde Ahmed Said bin Ahmed Çavuş bin İsmail

Mu'arraf mezbûre Rakbe Berenge mahallesinde Kaşıklızâde Osman Efendi ibni Ahmed

SAYFA NO: 58-BELGE NO: 135

Arapgir kazâsı mahallâtından Ulupınarı Ulya mahallesinden olub Diyarbekir vilâyet-i celîlesine mülhak Ermeni sancağında asâkir-i jandarma alayının sūvârî tahsildâr ve mübâşir iken bundan vefât iden Memiş Ağa sağiri Mehmed Necib Efendi ibni Ahmed Efendi'nin verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Râbia binti İbrahim ile vâlidesi Nefise ve li-ebeveyn kız karındaş Âişe ve sulbiyye-i sağîra kızı Hatice'ye munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresemiz zâtları zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslümîn ta'rifleriyle mu'arraf olan sağîra-i mezbûrenin tesviye umûruna kabl-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn kılınan

vâlidesi zevce-i mezbûre Râbia ve Nefise Hanım'lardan zevce-i mezbûre Râbia bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ve mezbûretân Nefise ve Âişe Hanım'lardan her biri bi'l-asâle kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde mahalle-i mezkûrde Şerif Hacı Ali bin İbrahim mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Necib Efendi'nin hîn-i vefâtında yanında mevcûd ve nakd-i ile bi'l-cümle terekesine mahallinde vâzi'ü'l-yed olanlardan ve zimem-i nâsda olan hukûkundan hisse-i irsiye-i şer'iiyelerimizi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve tabûr-i mezkûr sandığında müterâkim ma'aş ve ta'mirât bedellerinin dahi kezâlik hisse-i irsiye-i şer'iiyelerimizi mahallinde me'mûr-ı yedinden kezâlik ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan her birimiz mezbûr Bekir Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledik didiklerinde ol dahi vekâlet-i mezkûre kabûl eyledi

Fî 10 Kânûn-ı Evvel sene 310

Şâhid: Mu'arraf mezbûrân Râbia ve Nefise ve Âişe Ulupınarı Ulya mahallesinde Kürd Muhsî Yusuf oğlu Bekir Efendi ibni Mustafa

Şâhid: Mu'arraf mezbûrân Râbia ve Nefise ve Âişe Ulupınarı Ulya mahallesinde Hayta Hasan Efendi ibni Mustafa

SAYFA NO: 58-BELGE NO: 136

Arapgir kazâsı kurâlarından Anbarge karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Mü'min oğlu Hasan bin Hüseyin bin Osman Ağa'nın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine Hanım binti İsmâil ile vâlidesi Hafize Hanım'a munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra veresemiz olub karye-i mezkûrede sâkin zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arraf olan üm-i mezbûre Hafize Hanım kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde kazâ-i mezkûr bidâyet baş kâtibi Osman Nuri Efendi ibni Mehmed Emin Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb oğlum ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'in hayâtında bâ-tapu müstakillen taht-ı tasarrufunda olan karye-i mezkûrede olub

karşımda vâki' bir taraftan yol ve bir taraftan Mehmed Efendi ve bir taraftan Halucı Efendi ve taraf-ı râbi'-i sarf-ı ile mahdûd ve bir kıt'a tarla ve karye-i mezkûrda Evlek Tepesi nâm mahallinde vâki' bir taraftan Veli Efendi ve bir taraftan Ahmed Ağa ve bir taraftan Mehmed Efendi ve taraf-ı râbi'-i Ahmed Çavuşoğlu Hasan Ağa tarlalarıyla mahdûd diğer bir kıt'a tarla ve yine mahall-i mezkûrda vâki' bir taraftan yol ve bir taraftan Veli Efendi ve bir taraftan boz ve taraf-ı râbi'-i yine mezbûr Hasan Ağa tarlalarıyla mahdûd diğer bir kıt'a gibi cem'an üç tarlâ-hâ-yı mezkûreleri benimle gâib-i ani'l-meclis zevcem Emine Hanım'a müntakillen mevrûs olmağla tarlâ-hâ-yı mezkûrelerden olup tarlâ-yı mezkûrede olan sülûs hisse-i şâyi'amı mûmâileyh Osman Efendi hemşehrîsi Emine Hanım'a ve diğer iki kıt'a tarlâ-hâ-yı muharrer-i mezkûrelerde olan kezâlik sülûs hisse-i şâyi'amı Efendi mûmâ ileyh zevcesi Azime Hanım'la ... me'mûr-ı mezbûre meccânen ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve makbûz-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâileyh Osman Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescîl olundu

Mu'arrar mezbûre Hafize Şehir karşusu mahallesinde Veli Osman oğlu Veli Osman Mu'arrar mezbûre Hafize Hezenek mahallesinde mübâşir Ahmed Ağa ibni Veli Ağa

SAYFA NO: 59-BELGE NO: 138

Arapgir kazâsı mahallâtından Şeyhler-i Süfla mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn'in ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hayta oğlu kerîmesi Emine Hanım binti Mustafa Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde mahalle-i mezkûrede sâkin Şebkel oğlu eş-şeyh bâ'isü'l-vesîka Hasan Ağa ibni Hasan Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüp yedimde bâ-tapu şâyi'an mutasarrıf olduğum sevk-i sultâniyyede kâin lede'l-âhâli ma'lûmü'l-mahdûd eski bâb-ı dükkânda olan sülûs hisse-i şâyi'ama fuzûli ve bi-gayr-ı hakkın müdâhale iden Arapgir'in Ali baba mahallesinde Kadızâde Sâdık Efendi ibni Mustafa Efendi'ye müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan zevcim mûmâ ileyh Hasan Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye vekîl nâib-i menâb nasb ve ta'yîn

eyledim didikde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini vaktinde kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim

Fî 22 Kânûn-ı Sâni sene 310

Vekîl: Şebkel oğlu Hasan Ağa ibni Hasan

Vekîl: Hayta oğlu kerîmesi Emine Hanım ibni Mustafa

Mu'arraf mezbûre Emine Hanım mahalle-i mezkûrda Ziyâ oğlu Yakûb bin Mustafa

Mu'arraf mezbûre Emine Hanım mahalle-i mezkûreden Hayta oğlu Bekir bin Mustafa

Mu'arraf mezbûre Emine Hanım mahalle-i mezkûreden Habal oğlu Ahmed Ağa ibni İbrahim

SAYFA NO: 59-BELGE NO: 139

Arapgir kazâsı mahallâtından Osman Paşa Mahallesi ahâlisinden ve müderrisîn-i kirâmdan olub Dersa'âdet'de bâb-ı âli civârı Beşir Ağa caddesinde sâkin iken bundan akdem bilâ veled ve iyâl vefat iden Şaban oğlu el-hâc Mehmed Efendi ibni Mustafa Ağa ibni Şaban verâseti iddi'â iden mahalle-i mezbûre ahâlisinden li-eb er karındaşı Ömer ibni el-mezbûr Ömer'in sulbî kebîr oğulları ve zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arraf olan işbu bâ'isü'l-vesîka Şükrü ve Mehmed Şerif Ağa'lardan her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimizde müteveffâ-yı mezbûrun medyûnlerinden kazâ-i mezkûrun Bekce mahallesinden Sefîdzâde Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin müvâcehesinde amucamız müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed Efendi'nin veraseti ancak bizlere munhasır olub bizlerde gayr-ı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmamağla müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed Efendi'nin hayâtında mûmâ ileyh Ahmed Efendi zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan yüz guruşu kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber-vech-i muharrer vefâtıyla meblağ-ı mezkûr bizlere hazaran mevrûs olub meblağ-ı mezkûr yüz guruşdan hisse-i irsiye-i şer'iyelerini mûmâ ileyh Ahmed Efendi'nin bi'l-verâse hâlâ talep ideriz deyu da'vâ itdiklerinde gibbe's-suâl ol dahi cevâbında cihet-i merkûmdan müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed Efendi zimmetinde ol mikdâr guruş deyni olduğunu benimle tav'an ikrâr ve i'tirâf idüb lâkin müddiyât-ı mezbûrânın ber-minvâl-i muharrer verâset-i müdde'âsını inkâr idecek

müddiyât-ı mezbûrân Şükrü Mehmed Şerif Ağa'lardan ber-vech-i muharrer verâset-i müdde'âya mutâbık beyyine taleb olundukda mahalle-i mezbûr ahâlisinden Baba Şerif oğlu İsmâil bin Ali bin Mustafa ve Karamzanlı oğlu Süleyman bin Ağa ibni Mustafa ibni Hasan nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hazaran olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu müddiyât-ı mezbûrân Şükrü ve Mehmed Şerif müteveffâ-yı mezbûrun li-eb er karındaşı Ömer'in sulbî kebîr oğulları olub müteveffâ-yı mezbûr el-hâc Mehmed Efendi'nin verâseti ol vechle bunlara munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâvehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinden sonra ve tezkire-i Osmâniyyeleri aynen müşâhede olunan Şükrü ve Mehmed Şerif ve bunlardan biri değil her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb müverrisimiz ve amucamız müteveffâ-yı mezbûr Hacı Mehmed Efendi'nin hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdiyle bi'l-cümle emvâl ve eşyâsını beytü'l-maldan ve zimem-i nâsda olan hukûkumuzun müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzu bize irsâl ve îsâle ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan mahalle-i mezbûre ahâlisinden olub Dersa'âdet'de boğaz içinde Yoldere nâm mahallinde şirket-i hayriyye hademelerinden Kaptanzâde Ali Efendi ibni Mehmed Ağa'yı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta'yîn eyledikleri tescîl olundu

Fî 17 Şabânü'l-Muharrem sene 312 ve Fî 21 Kânûn-ı Sâni sene 310 mezbûr Şükrü mezbûr Mehmed Şerif

Şâhid: Mahalle-i mezbûreden Karamezanlı oğlu Süleyman bin Mustafa

Şâhid: Osman Paşa mahallesinde Baba sağır oğlu İsmâil bin Ali

SAYFA NO: 60-BELGE NO: 140

Arapgir kazâsı mahallâtından Mahsioğlu mahallesinde mütemekkin ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından ve şahs-ı zeyl-i cedîdede müharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hacı oğlu kerîmesi Meryem binti Ernid kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif hatîr-i lâzimü't-tevkirde kazâ-i mezkûrun Bekçe mahallesinde işbu bâ'isü'l-vesîka da'vâ

edegeldiklerinden Sefidzâde Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mahalle-i mezbûrda mütemekkin iken bundan mukaddem fevt olan teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Yalancı oğlu zevcim müteveffâ Bekos zimmetinde cihet-i karzdan altmış yedi aded alacak hakkım olub meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûm bi'l-cümle tereke vaz'u'l-yed bulunan mahalle-i mezkûr ve millet-i merkûmeden Yalancı oğlu Hamtar Ağa'dan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve i'tirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevab dâhilinde ahz ve kabza ve makhbûzunu bana def' ve teslim ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâileyh Ahmed Efendi kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediğim didiği tescîl olundu

Fî 31 Kânûn-ı sâni sene 310

Mu'arraf merkûm Meryem Arapgir'de Mahsioğlu mahallesinde ve Ali merkûmdan ... oğlu Bekos veled Ernid

Mu'arraf merkûm Meryem Arapgir'de Berenge mahallesinde ve millet-i merkûmeden ... oğlu Serkes veled Ahabet

SAYFA NO: 60-BELGE NO: 141

Arapgir kazâsı kurâlarından Haskini karyesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Hasan oğlu Mustafa bin Aziz ve verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Nefise binti Mustafa ile Bedri mezbûr Ali'ye munhasır olduğu lede'sş-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra ve zeyl-i zât-ı cedîdede muharrereü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan eb-i mezbûre Ali kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzimu't-teşrîfde kazâ-i mezkûrun Haskini mahallesinde ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletine da'vâ itdikden sonra işbu hâmilü'r-rakım İbramyân Kirkor Efendi veled mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb oğlum ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûrun hîn-i vefâtında yanında mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve hayvanât ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ber-nehc-i şer'a hazarân-ı şer'iyye'ye müdâhale iden zevce-i mezbûre Nefise'den müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'tirâzan ve i'âdeten taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ahz ve kabza ve makhbûzunu bana def' ve teslim ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr

mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Kirkor Efendi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mukârin vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yin eylediği tescil olundu

Fî 10 Şubat sene 310

Mu'arraf mezbûr Ali mahkeme-i şer'îyye Muhzi İbrahim

Mu'arraf mezbûr Ali mahkeme-i şer'îyye Muhzi Halil

SAYFA NO: 60-BELGE NO: 142

Arapgir kazâsı mahallâtından Köse oğlu mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i rakîmda muharrerü'l-esâmi kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Mazmat oğlu Agob veled Mardiros kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-i meclis-i şer'-i şerif hatîr-i lâzimü't-tevkirde kazâ-i mezkûrun Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Kartal oğlu Evadiyos veled Karabit mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden olup bundan mukaddem fevt olan li-ebeveyn er karındaşım Mazmat Efendi Serkiz veled Mardiros verâseti benimle zevce-i metrûkesi ... sulbiyye-i kebîre kızı Hacı Kevan mahzarında olup bizlerden gayrı vârisi olmağla müteveffâ-yı merkûmenin hîn-i vefâtında yanında mevcûd nakdi ile bi'l-cümle emvâl ve eşyâ evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve zimem-i nâsda olan bâ-sened ve bâ-defter müfredât alacak hisse-i irsiyye-i şer'îyyesi tereke-i mezkûreye vaz'ul-yed bulunan zevce-i merkûm ... binti Hacı Kevan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâb ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslime ve husûs-i mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan merkûm Evadiyos vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl-i nasb ve ta'yin eylediği tescil olundu

Fî 12 Şubat sene 310

Mu'arraf merkûm Mazmat oğlu Agob mahalle-i merkûmeden ve millet-i merkûmeden Şebkel oğlu Berber Ernid veled Karabit

Mu'arraf merkûm Mazmat oğlu Agob Köse oğlu mahallesinden ve millet-i merkûmesinden Turban oğlu Karabit

SAYFA NO: 61-BELGE NO: 143

Arapgir kazâsı mahallâtından Derbeder mahallesinde mütemekkin teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü’l-esâmî kesânın ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan Yalancı Mardeben oğlu Bekos veled Mardiros veled Avdelus kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı şer‘-i hatîr-i lâzîmü’t-tevkirde kemâl-i akl ve sıhhatinde ve cem‘i tasarrufât ve ekâbir-i ... mu‘teber olduğu halde takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb işbu üzerine lâbes olduğum kesân libasından mâ‘adâ bana nisbet olunan mahalle-i mezkûrede vâki‘ bir taraftan Şanlı oğlu Ernid mülkü ve bir tarafı Andelin oğlu Mardiros mülkü ve tarafeyn-i tarîk-i âm ile mahdûd müştemilât-ı ma‘lûmeyi hâvî ve yetmiş dört numara ile murakkam bir bâb-ı mülk-i menzil minvâl-i mezkûr derûnunda mevcûd ve mevzû‘ bi’l-cümle envâl ve eşyâ ve evânî-i sem ve evânî-i nühâsiye ve gayrı nühâsiye ve esâs-ı ... gâib-i ani’l-meclis sulbî kebîr oğullarım Mardiros ve Karabit ve Ohannes ve Felos nâm kimesnelerin mülkleri olup benim hâlâ ve kat‘an alâka ve medhalim yokdur didiğini merkûm Bekos huzûr-ı şer‘îde ikrâr iderek söyledi

Fî 18 Şubat sene 311

Mu‘arraf merkûm Bekos Arapgir’in Derbeder mahallesinden ve millet-i merkûmeden Radbar oğlu Kazar veled Menas

Mu‘arraf merkûm Bekos Arapgir’in Hoca Ali mahallesinden vüs‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden Keysan veled Mardiros

SAYFA NO: 61-BELGE NO: 144

Arapgir kazâsı mahallâtından Yenice-i Süfla Mahallesi ahâlisinden olup bundan akdem vefât iden Eyyüb Ağazâde Eyyüb Efendi Yusuf Ağa’nın sulbî sağîr oğulları İskender ve Beşir ve sulbiyye-i sağîra kızları Hanım Ferveş ve Aliyye’nin tesviye-i umûrlarına kabl-i şer‘a dan bâ-huccet-i şer‘iyye vasî mevsûbeleri veresemiz li-ebeveyn er karındaşları Mehmed Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerîf lâzîmü’t-teşrifde bi’l-vesâye takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb pederimiz müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil Selman verese-i kebîr ve vasîleri olduğum li-ebeveyn er ve kız karındaşlarım İskender ve Beşir ve Hanım ve Ferveş ve Aliyye’ye mîrâsımız ve hâssa-i mevrûs olan mahalle-i mezkûrede vaki‘

bir taraftan Mustafa Efendi mülkü ve bir taraftan Bekir Efendi ve bir taraftan ... ve taraf-ı râbî'i tarîk-i hâs ile mahdûd müştemilesini ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzilin nısıf hisse-i şâyi'ası iki yüz seksen sekiz semen-i i'tibâriyla yüz on dokuz ... hisse-i mütetâbi'aları müşerref-i harâb ve mâil-i türâb olub harciyyeden itmediği gibi hisse-i şâyi'a-i mezkûrenin bekâsı sağîrân-ı mezbûrun haklarında hisse ve semen-i misliyle âhâra bey' olunmakla her vechle infa' ve evlâ olduğundan başka sağîrûn-ı mezbûrun nafaka ve kisveye eşed ihtiyâç ile muhtâc olmağla hisse-i şâyi'a-i mezkûreyi semen-i misliyle âhâra bey' olunub esmân hissesi istirbâh olunmak üzere kabl-i şer' den bana izin virilmek bi'l-vesâye matlûbumdur deyu vasî mezbûr Mehmed Efendi bi'l-vesâye da'vâ eyledi

Fî 24 Ramazan sene 311

Mu'arraf mezbûr Mehmed Efendi Erzanzâde Mehmed Efendi ibni el-hâc Halil Ağa

Mu'arraf mezbûr Mehmed Efendi Seferzâde İbrahim Efendi ibni Yusuf

SAYFA NO: 61-BELGE NO: 145

Arapgir kazâsı mahallâtından Osman Paşa Mahallesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i şâhâne-i nizamiye alayının dördüncü taburunun ikinci bölüğü alayı efrâdından iken bundan akdem vefât iden Kusul oğlu Ali bin İbrahim bin Hasan'ın verâset-i babası mezbûr İbrahim ile gâib-i ani'l-meclis vâlidesi Fâtıma binti Ali'ye munhasır olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığını böyle bilüriz böylede Allah için ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer' iyye ideriz Arapgir'in Sarracbaşı mahallesi ahâlisinden Molla Rüstemzâde Ahmed Efendi ile Ömer baba ve Deh renk mahallesinde Savli oğlu Mustafa bin Emin nâm kimesneler ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer' iyye eylediler

Fî 27 Mart sene 311

Şâhid: Hezenek mahallesinden Savli oğlu Mustafa bin Emin

Şâhid: Sarracbaşı mahallesinden Molla Rüstemzâde Ahmed ibni Ömer baba

SAYFA NO: 62-BELGE NO: 146

Arapgir kazâsı mahallâtından Zohrab Mahallesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye Arapgir'de Aramsaz yirmi yedinci alayının

dördüncü taburunun ikinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Beyanlu oğlu Hasan Tahsin bin Ahmed bin Abdullâh'ın verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Nefise Hanım ibni İbrahim Mevlüd ile sulbî sağır oğlu Mehmed sulbiyye-i sağıra kızı Âişe'ye munhasıra olub müteveffâ-yı mezbûrun terekesi bunlara munhasıra olub ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına her biri mahalle-i mezbûre ahâlisinden Güllük oğlu Hasan Çavuş ibni Ali ve Kürt İbrahim oğlu Mustafa bin İbrahim nâm kimesneler meclis-i şer'î de ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler.

Fî 29 Mart sene 311

Şâhid: Mahalle-i mezbûreden Kürt Mustafa bin İbrahim

Şâhid: Zohrab mahallesinden Güllük oğlu Hasan Çavuş bin Ali

SAYFA NO: 62-BELGE NO: 147

Arapgir kazâsı mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Befekli oğlu kerîmesi ... binti Ahmed Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîf lâzîmü't-teşrif de kazâ-i mezkûrun Yenice-i Ulya mahallesinde sâkin Sedat oğlu Mehmed Ağa ibni Halil Ağa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb yine kazâ-i mezkûrun Hüsna mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Beyanlu oğlu zevcim Hasan Ağa ibni Mustafa Ağa'nın hîn-i vefâtında yanında mevcûd bi'l-cümle emvâl ve eşyâsıyla ve zimem-i nâsda olan alacağından ve çarşu derûnunda kâin müste'ciren ikâmet eylediği bir bâb-ı dükkân derûnunda mevcûd bi'l-cümle bakkaldan ber-nehc-i şer'î isâbet iden ve tereke-i mezkûreye vaz'ü'l-yed olan li-ebeveyn er karındaşı Hakkı Çavuş'dan hisse-i irsiyye-i şer'îyyesiyle zevce-i müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan sekiz yüz guruş mehr-i mü'ecceli ve mehr-i mu'acceli terekeyi mezkûreyi vaz'ü'l-yed bulunan mezbûr Hakkı Çavuşdan müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza bi'l-cümle makbûzunu bana def' ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ ileyh Mehmed Ağa'yı vekâlete tamâmen mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyleyeceğim didiğimde ol dahi ber-vech-i muharrer

vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini vaktinde kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediği tescîl olundu

Fî 29 Mayıs sene 311

Mu'arraf mezbûr Lütfü Şeyh Ali mahallesinde Ârif Kovacı oğlu Mehmed Ağa ibni Ali

Mu'arraf mezbûre Lütfiye mahalle-i mezbûreden Keltanzâde Ahmed Âsîf bin Hasan Ağa

SAYFA NO: 62-BELGE NO: 148

Arapgir kazâsı mahallâtından Hoca Ali mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hoca Ali oğlu kerîmesi Rakbe binti el-hâc Mehmed Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîfde lâzimum't-teşrifde Bedri mezbûr el-hac mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb kazâ-i mezkûrun Berenge mahallesi ahâlisinden olub bin üçyüz sekiz senesi Şa'bân-ı şerîfinin on yedinci günü tarihinden i'tibâren zevc-i dâhilim bulunan Lütfüllah Efendizâde Harim Efendi zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan beş adet Osmanlı parası mehr-i müeccel ... mezkûremi mezkûr Harim Efendi'nin müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba edâ ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslîmine ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i âmmeyi mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile pederim mûmâ ileyh Hacı Memiş Ağa'yı vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eylemem didiğimde ol dahi ber-vech-i muharrer bi'l-müvâcehe vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesini vaktinde kemâ yenbeğî edâya ta'ahhüd ve iltizâm itmeyin gibbe't-tasdîkü'ş-şer'-i mâ vaka'a bi't-taleb tescîl olundu.

Mu'arraf mezbûre Rakbe mezbûreden Molla Osmanzâde Selim Efendi ibni Memiş Ağa

Mu'arraf mezbûre Rakbe mahal-i mezbûreden Gözcüzâde Mustafa Efendi ibni Halil Efendi

SAYFA NO: 62-BELGE NO: 149

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden Halim Ağa oğlu Abbas bin Yusuf bin Mehmed'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma binti Yusuf ile li-eb er karındaşım Memiş bin el-mezbûr Yusuf ve li-ebeveyn diğ er karındaşım Mustafa Şükrü bin el-mezbûr Yusuf'a munhasıra ve ba'dehâ kable'l ... zevce-i mezbûre Fâtıma dahi vefât idüp verâset-i li-ebeveyn kız karındaşı Rakbe binti el-mezbûr Yusuf bin Ali ile amucası oğlu Hasan bin Mehmed bin Ali'ye munhasıra olduğunu iddi'â iden kazâ-i mezkûrun Cömertli mahallesi ahâlisinden Yan Ali oğlu Hasan bin Mehmed bin Ali ile vereseden uhd el-mezbûre Rakbe binti Yusuf bin Ali'den her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-iyyemizde sâlifü'z-zikr Çarşu mahallesi ahâlisinden ve vereseden uhteyn-i mezbûr Mehmed ve Mustafa Şükrü müvâcehelerinde bizler müteveffâ-yı sâniye zevce-i mezbûre Fatma binti Yusuf bin Ali'nin verâseti bizlere münhasıra ve bizlerden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmağla müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûre Fâtıma'nın hîn-i hayâtında yanında mevcûd bi'l-cümle emvâl ve emlâk ve işbu arâzi-i mîriyyeden hisse-i irsiyyemize vaz' ile bulunan Ağâ-yı mezbûr Mustafa Şakir'den bi'l-verâse da'vâ itdikde gıbbe's-suâl anda dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûre Fâtıma'nın bi'l-cümle emvâl ve emlâk ve arâzisine vaz'ü'l-yed ider olduğunu bi't-tamam ikrâr ve i'tiraf idüb lâkin müdde'iyye-i mezbûr Rakbe ile müdde'î-i mezbûr Hasan'ın verâseti müdde'âlarını inkâr-ı yed ve hisse-i müdde'iyyân-ı mezbûrân'ın ber-minvâl-i muharrer verâset-i müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda Haskini mahalle-i mezkûre ahâlisinden olub Hacı Ömer oğlu Ahmed Çavuş ibni Ömer bin Süleyman ve Hacı Süleyman Ağazâde Hacı Osman ağa ibni Yusuf Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fî'l-hakîka işbu müdde'î-i mezbûre Rakbe binti Yusuf müteveffâ-yı mezbûre Fâtıma'nın kız karındaşı ve müdde'î-i mezbûr Hasan bin Ömer müteveffâ-yı mezbûre Fâtıma'nın amucaları oğlu olub verâseti bundan munhasıra ve bundan gayrı vârisi ve terekesine müstahak-ı âharı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz böyle bilür böylede şâhidiz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediler

Fî 35 Nisan sene 311

Şâhid: Mahalle-i mezkûrden Hacı Ömer oğlu Ahmed Çavuş bin Süleyman

Şâhid: Cömertli mahallesinde Hacı Süleyman Ağazâde Hacı Osman Ağa ibni Yusuf

SAYFA NO: 63-BELGE NO: 150

Şâhidler hakkında bir diyeceği olup olmadığı ... mezbûr Mehmed ve Mustafa Şükrü'den suâl olundukda andahi cevâbında şâhidân-ı mezbûrân hakkında bir i'tiraz ve bir ... olmadığını söylediler

Fî 13 Nisan sene 311

Ah-ı mezbûr Mustafa Şükrü

Ah-ı mezbûr Mehmed

SAYFA NO: 63-BELGE NO: 151

An-asıl Çemişgezek kazâsı mahallâtına Hacı Câmî-i Şerif Mahallesi ahâlisinden ve asâkir-i şâhâne dördüncü Ordû-yı Hümâyûn'a mensûb yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz bulunan dördüncü taburunun ikinci bölümü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Paşa Baba oğlu Mehmed bin Ömer bin Ahmed'in verâsetine işbu bi'l-cümle babası merkûm Ömer'e munhasıra olup merkûmdan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmamağla müteveffâ-yı mezbûrun ancak verâseti babası mezbûr Ömer'e hazarân mevrûs olmağla bizler dahi böyle bilür ve böyle Allah için şehâdet ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler.

Fî 7 Nisan sene 311

Babası mezbûr Ömer bin Ahmed

Şâhid: Çemişgezek kazâsı mahallesi Paşa baba oğlu Mehmed bin Ahmed

Şâhid: Arapgir sâkini Ali çavuş ibni Kara Hasan Ağa

SAYFA NO: 63-BELGE NO: 152

Arapgir kazâsı kurâlarından Kömürlük karyesi ahâlisinden asâkir-i şâhâne dördüncü Ordû-yı Hümâyûn'a mensûb yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz taburunun birinci bölümü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Topcu Mehmed Ağa

Mehmed bin olub verâseti işbu hisse-i bi'l-cümle babası merkûm Ömer İbrahim'e munhasıra olub merkûmdan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı bulunmağla müteveffâ-yı mezbûrun verâseti ancak babası merkûm İbrahim hazaran mevrûs olmağla bizler dahi böyle bilüriz ve böyle de Allah için edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye ideriz deyu her biri söylediler

Fî 16 Mayıs sene 311

Şâhid: Sosik karyesinden Köle oğlu Hasan bin Mustafa

Şâhid: Kömürlük karyesinden Arslan oğlu Hasan bin Hasan

SAYFA NO: 63-BELGE NO: 153

Arapgir kazâsı kurâlarından Siyahî Uşağı karyesi ahâlisinden ve asâkir-i şahâne dördüncü Ordû-yı Hümâyûn'a mensûb nizâmiyye yirmi altıncı alayının birinci taburunun ikinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Nevcü'nün oğlu Ebnaser Mustafa bin Ali bin Yusuf verâset-i vâlidesi Güllü binti Mustafa ile gâibân-ı ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşları Mehmed ve İsmail ve li-ebeveyn kız karındaşı Züleyhâ'ya munhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmadığına karye-i mezkûre ahâlisinden Sâhir oğlu Bekir Ağa bin Mürteza Nevcü'nün oğlu Mehmed Ağa ibni Yusuf nâm kimesneler meclis-i şer' de edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 18 Mayıs sene 311

Mezbûre Güllü

Şâhid: Mehmed Ağa ibni Yusuf

Şâhid: Bekir Ağa ibni Yusuf

SAYFA NO: 64-BELGE NO: 154

An-asıl Keban Madeni kazâsı kurâlarından Ataf karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz dördüncü taburunun birinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Dehcin'in oğlu Bekir bin Memiş bin Abdullah

Arapgir kazâsı kurâlarından Eġnir karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Küçük Mahmud sağîri Mustafa bin Memiş kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrifde karye-i mezkûr ahâlisinden Kebe oġlu İsmâil Efendi bin Mustafa mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb karye-i mezkûrede vâki' bir taraftan Emtarbaş oġlu Dehçi tarlası ve bir taraftan ... ve bir taraftan Kalben harmanının ... ve bir taraftan sakız ağaçlar ve ... arâzi-i mîriyyeden bâ-hisse yedimde şâyân-ı taht-ı tasarrufda bulunan bir kıt'a tarlanın nısıf hisse-i şâyi'amı on yedi buçuk ra'y-ı Osmânî bedel-i merfû' ile makbûzum bulunan Arapgir'in Köse oġlu mahallesinde ve Ermeni milletinden Otayaşyan Dehçi ve Serkes veled Ernid Aġa'lara me'mûr-ı huzûrunda ferâġ-ı mu'teber kat'ı ile ferâġ ve ta'yîn ve teslîme ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduġu umûrun küllîsine tarafımdan mûmâ ileyh İsmâil Efendi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile bi'l-müvâcehe kabûlüne mukârin vekîl nasb ve ta'yîn eylediġi tescîl olundu

Fî 5 Haziran sene 311

Müferraġ Otayaşyan Madeni Serkes

Vekîl: Kesan oġlu İsmâil bin Mustafa

Mu'arraf mezbûr Mustafa karye-i mezkûreden Kara Çavuş oġlu Mahmud bin Hasan

Mu'arraf mezbûr Mustafa karye-i mezkûreden Aziz oġlu Mehmed bin Aziz

SAYFA NO: 64-BELGE NO: 155

An-asıl Sivas vilâyet-i celîlesine mülhak Tevkar (?) sancaġına müzâfe Zeyl kazâsı kurâlarından Bacvek (?) karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz dördüncü taburunun dördüncü bölüġü birinci sıra çavuşu iken bundan akdem vefât iden Daġlı oġlu Halil bin Süleyman'ın burada vârisi bulunmadıġı cihetle sulbî sağîr oġlu Süleyman ve sulbîye-i sağîra kızı Âişe'ye müteveffâ-yı mezbûrun tabur-ı mezkûr sandıġında müterâkim ma'aşla muhallafât-ı esmânî ahz ve kabza müteveffâ-yı mezbûrun birâderi Hasan bin Süleyman kabl-i şer'iyeden li-ecli'l-ahz ve nasb ve ta'yîn kılındıġımızı mübeyyin işbu mahall-i şerh virildi.

Fî 6 Haziran sene 311

SAYFA NO: 64-BELGE NO: 156

An-asıl Sivas vilâyet-i celîlesine mülhak Tevkar (?) sancağına müzâfe Zeyl kazâsı kurâlarından Bacvek (?) karyesi ahâlisinden olup dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i şahâne-i nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz dördüncü taburunun dördüncü bölüğünün birinci sıra çavuşu iken bundan akdem vefât iden Dağlı oğlu Halil bin Süleyman bin Halil'in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi İsmihan binti Fâtıma ile sulbî sağır oğlu Süleyman ve sulbiyye-i sağıra kızı Âişe'ye munhasıra olup sağırân-ı mezbûrân-ın tesviye umûruna vasî-i mezkûr sandığında müterâkim ma'aşını ahz ve kabz zabtında sağırân-ı mezbûrân'ın amucaları işbu bâ'isü'l-vesîka Hasan bin Süleyman nâm kimesneyi hâkim mevkî'-i sadr-ı kitâb tavnî lehû ve Haşteman Efendi hisselerini kabz-ı nasb ve ta'yîn buyurdukda ol dahi ber-vech-i muharrer ve hîlet-i mezkûrayı kabûl itdikden sonra müteveffâ-yı mezbûrun verâset-i zevcesi mezbûre İsmihan ile sulbî sağır oğlu Süleyman ve Halime sağıra kızı Âişe'den gayrı vâris ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına sâlifü'z-zikr Zeyl kazâsı kurâlarından Arapgir ve Boltuğ kıyyeleri ahâlîlerinden tabûr-i mezkûrun birinci bölüğü efrâdından Mehdi oğlu Emin bin Mahmud Halilkeş oğlu İbrahim bin Bektaş nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazarân olup eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu Hacı mezbûr Hasan'ın iddi'âsı vechi üzere müteveffâ-yı mezbûr Halil'in verâset-i zevcesi İsmihan ve sulbî sağır oğlu Süleyman ve Halime sağıra kızı Âişe'den gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğu ma'lûmlerimiz değildir biz bu husûsa bu vech üzere Allah için şahidiz edâ-yı şehâdet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ ber-nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler

Fî 6 Haziran sene 311

Şâhid: Kazâ-i mezkûre kurâlarından Boltuğ karyesinden Halilkeş oğlu İbrahim

Şâhid: Denke (?) kazâsı kurâlarından Arapgir karyesinden Mehdi oğlu Emin

SAYFA NO: 65-BELGE NO: 157

Arapgir kazâsı mahallâtından Sarracbaşı Mahallesi ahâlisinden olup dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz bulunan dördüncü taburunun ikinci bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden

Molla Rüstenzâde Hafız Mustafa Mevlüd bin Mehmed Ağa bin Ömer babanın verâseti vâlidesi Rakbe binti Yusuf ile li-ebeveyn er karındaşı İbrahim ve li-ebeveyn kız karındaşı Hanım kıza munhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmadığına mahal-i mezbûreden Molla Rüstem oğlu Ahmed bin Mehmed ve Osman Paşa mahallesinde Hucul oğlu İbrahim bin Hasan nâm kimesneler meclis-i şer‘de bi’l-müvâcehe müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Mevlüdün verâseti hazret-i bi’l-meclis vâlidesi mezbûre Rakbe ile gâibân-ı ani’l-meclis li-ebeveyn er ve kız karındaşları İbrahim ve Hanım kıza münhasıra olub bundan gayrı vârisi ve terekesi müstahak-ı âharı olmadığına bizler Allah için şâhidiz edâ-yı şehâdet ideriz deyu şâhidân-ı mezbûrân edâ-yı şehâdet eylediler.

Fî 6 Haziran sene 311

Şâhid: Sarracbaşı mahallesinden Molla Rüstenzâde Ahmed bin Mehmed

Şâhid: Osman Paşa mahallesinden Hucul oğlu İbrahim bin Hasan

SAYFA NO: 65-BELGE NO: 158

Arapgir kazâsı mahallâtından Şeyhler-i Süfla mahallesinde sâkinleri ve zâtları zeyl-i cedîdede muharrerü’l-esâmî müslimîn ta‘rifleriyle mu‘arrafe olan Buran Ağa kerîmesi Aişe ve Fâtıma er ve kız karındaşlarımdan her biri kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘-i şerif lâzimü’t-tevkirde mahalle-i mezkûrede sâkin Şeyh oğlu Hüseyin Ağa ibni mehmed Ağa mahzarında her biri takrîr-i kelim ve ta‘bîr-i ani’l-merâm idüb pederimiz ve müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ali’nin hayâtında ile’l-vefât yedinde müstakillen ve şâyi‘an taht-ı nazarında bulunan kazâ-i mezkûrun Osman Paşa mahallesinde yeni câmi-i şerif karyesinde vâki‘ lede’l-ahâli ma‘lûmü’l-mahdûd ve’l-cîrân arâzi-i mîriyyeden üç kıt‘a tarlalarda olan hisse-i şâyi‘a-i müntakilemizi fuzûli ve ta‘rîz-i müdâhale ve zabt ve tasarruf iden sâlifü’z-zikr Osman Paşa mahallesinde Cender oğlu Hasan’a müracca‘-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i‘tirâzan ve i‘âdeten taleb-i da‘vâ ve ahz ve kabza ve her biri devâiri resmiyyede olan şer‘an ve nizâmen ve cezâ hukûkumuzu muhâfazaya ve lede’l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûr kazâ olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan mûmâileyh Hüseyin Ağa’ya vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kabûlüne mukârin vekîl nasb ve ta‘yin eylediler

Fî 8 Haziran sene 311

Mezbûrân Aişe ve Fâtıma ve Rakbe hanımların takrirlerini Hâkim Efendi kendi hânesinde almıştır

Mu'arraf mezbûrân Rakbe ve Fâtıma ve Aişe mahalle-i mezbûreden Cender oğlu Ahmed bin Veli

Mu'arraf mezbûrân Rakbe ve Fâtıma ve Aişe ... oğlu Mustafa ibni Mehmed

SAYFA NO: 65-BELGE NO: 159

Arapgir kazâsı mahallâtından Cömertli mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından olup şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Masruf oğlu kerîmesi Ahabet binti Kebûran kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hâtir-i lâzimü't-tevkirde kazâ-i mezkûrun Bekçe mahallesi ahâlisinden Sefidzâde Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin mahzarında takrîr-i kelim ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb pederim müteveffâ-yı merkûm Kiforak sağlığında yedinde müstakillen taht-ı temellük ve tasarrufunda bâ-tapu mâlik ve mutasarrıf olduğu mahalle-i mezkûrede vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı mülk-i menzil ittisâlinde kâin bir kıt'a bahçe ve bir bâb-ı ... menzil-i mezkûr derûnunda mevzû' bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânîn-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye mecmû'-ı ve zimem-i nâsda olan bâ-sened ve bâ-defter matlûbâtına merkûm Ernid fuzûlî ve bi-gayr-ı hak zabt ve müdâhale iderek emlâk ve eşyâ-i muharrere-i mezkûreleri kendisi zabt etmek

Sene 11 ba'de vefâtihî emlâk-i muharrer-i mezkûre benimle li-ebeveyn er karındaşım Masruf oğlu Ernid intikâlen mîrâsımız cihetle ... olup emlâk ve eşyâ-i muharrere-i mezkûlerime

SAYFA NO: 65-BELGE NO: 160

Arapgir kazâsı mahallâtından Cömertli mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından olup şahs-ı zeyl-i rakımda muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Masruf oğlu kerîmesi Ahabet binti Kebûran kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer' hâtir-i lâzimü't-tevkirde kazâ-i mezkûrun Bekçe mahallesi ahâlisinden Sefidzâde Ahmed Efendi ibni Mehmed Emin mahzarında takrîr-i kelim ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yedimde müstakillen ve

şâyi'an taht-ı temellükünde bulunan mahalle-i mezkûrede vâki' bir bâb-ı mülk-i menzil ve ittisâlinde kâin bir kıt'a bağçe ve bir bâb-ı tanurda damı ve menzil-i mezkûr derûnunda ... bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ve evânî-i nühâsiye ve gayr-ı nühâsiye ve zimem-i nâsda olan matlûbâtına hisse-i irsiyye-i şer'iyeye fuzûli ve bi-gayr-ı hakkın zabt iden mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin milleti merkûmesinden li-ebeveyn er karındaşım Ertün hisse-i irsiyye-i şer'iyyesi müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslîme ve lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve evrâk-ı resmiyye ve gayr-ı resmiyyenin kendi imzâsıyla tanzim ve takdîmine ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâ ileyh Ahmed Efendi'yi vekâlet-i mutklaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekîl eylediği tescil olundu

Fî 14 Haziran sene 311

Mu'arraf merkûm Ahabet Cömertli mahallesinden ve Ermeni milletinden Haan oğlu Alves veled Haman

Mu'arraf mezbûr Ahabet Arabgir'in husûs-ı Ali mahallesinde Erenben oğlu Alves veled Muhsi

SAYFA NO: 66-BELGE NO: 161

Arapgir kazâsı mahallâtının Cömertli Mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden şahs-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arrafe olan Masruf oğlu Ernid veled Kürme kazâ-i mezkûrda Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'i hafîr-i lâzîmü't-tevkirde kazâ-i mezkûrun husûs-ı Ali mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinde Kürkyan Bekos Efendi veled Metyos mahzarında takrîr-i kelim ve ta'bîr-i anî'l-merâm idüb li-ebeveyn kız karındaşım Ahabet'den vukû' bulan iddi'âsı üzerine hukûkumu müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve i'âdeten ve i'tirâzan müdâfâya ve muhâsemeye ve kendü imzâlarıyla istid'â ve evrâk-ı resmiyyesinin tanzim ve takdîmine ikâmet-i şühûd ve istimâ'ma ve tahlif ve tahallüfe ve lede'l-iktizâ sulh-ı ibrâya ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine

tarafımdan mûmâileyh Bekos Efendi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mukârin vekil ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledikleri tescil olundu

Fî 7 Temmuz sene 311

Mu'arraf mezbûr Masruf oğlu Ernid Cömertli mahallesinden Delizâde Belderkânî Memiş Efendi

Mu'arraf mezbûr Masruf oğlu Ernid Arapgir'in Hoca Ali mahallesinde Kasaban veled Kirkor

SAYFA NO: 66-BELGE NO: 162

An-asıl ... muzâfe Ağın nâhiyesi kurâlarında eski Arapgir karyesi ahâlisinden zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Savel oğlu Abdurrahman bin Şaban İsmail Arabgir kazâsı Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-i meclis-i şer-i şerif lâzîmü't-tevkirde takrîr-i kelam ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb yedimde bâ-tapu şâyi'an taht-ı temellükünde bulunan karye-i mezkûrede vâki' bostan pınarı dimeğle arîf bir taraftan Miknan oğlu Halil mülkü ve bir taraftan Delikebeş mülkü ve bir taraftan eski Mehmed mülkü ve taraf-ı râbi'i küçük İsmâil ve Halil İbrahim mülkleriyle mahdûd bir kıt'a bahçede olmak nısfı hisse-i şâyi'amı mahallinde tâlibi zuhûrunda semen-i misliyle mahallinde me'mûr-i huzûrunda âhara bey'-i yâb-ı sahîh-i şer' ile bey' ve temlik ve teslim ve semen-i ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan karye-i mezkûr ahâlisinden olub Der-Aliyye'de Davud Paşa iskelesinde el-yevm mukîm bulunan er karındaşım Mehmed Ali Ağa'ya vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile kabûlüne mevkûf vekîl-i nasb ve ta'yin eylediği tescil olundu

Fî 11 Temmuz sene 311

Mu'arraf mezbûr Abdurrahman bin Şaban İsmail Bekce mahallesinden Muzırzâde ahmed bin Mehmed Emin

Mu'arraf mezbûr Abdurrahman bin Şaban İsmail eski Arapgir karyesinde Hacıveli oğlu İsmail

SAYFA NO: 66-BELGE NO: 163

Arapgir kazâsı mahallâtının Çarşu mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesıkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Güçlü oğlu kerîmesi Tavter binti Mustafa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-i meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-teşrifde Ulupınarı Süfla mahallesinde sâkin Güçlü oğlu Süleyman bin Mehmed mahzarında takrîr-i kelam ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb mezbûr Süleyman bundan akdem zevc-i dâhilim olub beynimizde hüsn-i mu'âşeret olmamağla mihr-i mu'accel ve mü'eccelim ve iddet-i nafakası ve mi'net-i süknâm kendü üzerime olmak üzere hul'a tâlib ve râgıb bulunduğumdam mezbûr Süleyman dahi meblağ-ı mezkûrumu kabûl ve hukûka zevce-i müte'allika-i âmme-i de'avîden birbirlerimizin zimmetlerini ibrâ-yı âm sahîh-i şer' ile ibrâ ve iskât eyledik didikleri tescil olundu

Fî 22 Temmuz sene 311

Mu'arraf mezbûr Tavter Hanım Güçlü oğlu Mehmed bin Süleyman

Mu'arraf mezbûr Tavter icrâ mübâşiri Ahmed Ağa ibni Veli

Fî 15 Ağustos sene 311 târihinde mezbûr Aişe vekâlet-i takrîrini Hâkim Efendi kendü hânesinde almışdır

SAYFA NO: 66-BELGE NO: 164

Arapgir kazâsı kurâlarından Aşutke karyesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe olan Hüseyin keleş oğlu kerîmesi Aişe hanım binti Mehmed İzzet Efendi kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerif lâzîmü't-tevkirde takrîr-i kelam ve ta'bîr-i ani'l-meram idüb bundan çend sene-i mukaddem zevc-i dâhilim bulunan karye-i mezkûr ahâlisinden sulbî oğlu Mehmed bin Abdullah doksan üç senesine mahsûb ismine kur'â-ı şer'iyeye isâbet idüb doksan sekiz senesi zarfında Yemen vilâyetine azîmet iderek hayâtı ve memâtı nâ-ma'lum olub taharrî ise vukû'u vefâtı ... istimâ' idilmiş halbuki burada vefâtına dâir şâhidim bulunmadığına Dersa'âdet'de bâb-ı meşîhât-penâhîde müracca'-ı mahsûsunda zevcim müteveffâ-yı mezbûrun vefât eylediğini talep ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ikâme-i istimâ'ına ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan Der-Aliyye'de mâliye nezâret-i

celîlesinde ... muhâsebe dâiresinde kahveci Bedri Mehmed İzzet Efendi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 75 Ağustos sene 311

Mu'arraf mezbûr Aişe binti Mehmed İzzet Ali baba mahallesinde mezbûr Sâdık Efendi ibni hacı İzzet

Mu'arraf mezbûr Aişe binti İzzet karye-i mezkûrdan Mollazâde Mehmed Efendi ibni Hasan Efendi

SAYFA NO: 67-BELGE NO: 165

Arapgir'in Cömertli mahallesinde sâkin ve zât-ı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe ve tezkire-i Osmâniyyesi yedinde görülen Müdirzâde müteveffî Hasan Efendi'nin zevcesi Fâtıma Sadriye Hanım binti Hüseyin Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb Dersa'âdet'de Dîvân Sarayı karyesinde Atîk Mustafa Paşa mahallesinin değirmen zokağında nezâreten evkâf-ı hümâyûna mülhak Karamânî merkûm Hasan Paşa vakf-ı müsâfâfâtından olub zokak mektebinde de vâkî' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî bir bâb-ı mülk-i menzilde olan rub' hisse-i şâyi'amı mahallinde bedel-i mülkiyle me'mûr-i huzûrunda ferâğ-ı mu'teber kat'ı ile ferâğ ve tefvîz ve teslîme ve bedelini ahz ve kabza ve makbûzunu bana irsâl ve îsâle ve inde'l-iktizâ musârahat zuhûrunda onunla müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb ve da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ... tarafından âhâr-ı tevkîle ve husûs-ı mezkûr mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan kazâ-i mezkûrun Derbeder mahallesi ahâlisinden ve teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden olub el-yevm Dersa'âdet'de Cebr nâhiyesinde mukîm Rehanban Korkin veled Serkiz vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile kabûlüne mevkûf vekîl eylediği tescîl olundu

Fî 29 Ağustos sene 311

Cömertli mahallesinde sâkin Mûmî Hasan Efendi zevcesi Fâtıma binti Hasan Ağa

Mu'arraf mezbûre Fâtıma Sadriye binti Hasan mezkûr Cömertli mahallesinden Zâim oğlu Ali bin Memiş

Mu'arraf mezbûre Sadriye binti Hasan Arapgir'in Serhan (?) mahallesinden Halil Beğ oğlu Dursun bin Ahmed

Mehrim zâyi' olduğundan bir buçuk ... Halil Beğ oğlu Dursun

SAYFA NO: 67-BELGE NO: 166

An-asıl Keban Ma'deni kazâsına tâbi' Heni karyesi ahâlisinden ve dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir'de Aramsaz dördüncü taburunun dördüncü bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Cevtalı oğlu Bekir bin Hasan bin Abdullâh'ın verâset li-ebeveyn er karındaşı Abdülmecid ile gâib-i ani'l-belde diğeri li-ebeveyn er karındaşım Ahmed'e munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına karye-i mezkûreden Hasan Hoca oğlu Hasan bin Hacı Hasan bin Hasan Hoca ile Ma'mûretü'l-azîz'e tâbi' Delişli karyesi ahâlisinden Ali Kaba oğlu Şükrü bin Âsîf bin Ahmed ve sâlifü'z-zikr Heni karyesi ahâlisinden Menlâ oğlu Ârif bin Mustafa Ağa bin Ali husûs-ı nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Bekir'in verâseti li-ebeveyn er karındaşları Abdülmecid ve Ahmed'e munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına bizler Allah için şâhidiz bu husûsa bu vech üzere edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye ideriz deyu her biri bi'lmüvâcehe edâ-yı şehâdet eylediler

Fî 30 Mayıs sene 311

Ah-ı mezbûr Abdülmecid bin Ahmed

Şâhid: Besedli karyesinden Ali Kaba oğlu Şükrü bin Âsîf

Şâhid: Karye-i mezkûreden Hasan Mûmî oğlu Hasan bin Hakkı Hasan

Şâhid: Heni karyesinden Menlâ oğlu Ârif bin Mustafa

SAYFA SAYISI: 67-BELGE SAYISI: 167

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde mütemekkin ve zât-ı zeyl-i cedîdede muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arraf ve tezkire-i Osmâniyyesi zîrinde görülen teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından Zateban kerîmesi Ertohes binti Madenis Karabit kaza-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkirde takrîr-i kelâm ta'bir-i ani'l-merâm

idüp yedimde şâyi‘an taht-ı temellük ve tasarrufumda bulunan Halep vilâyeti dâhilinde kâin Gabit (?) kazâsı kurâlarından İdrol ve Ağcakand karyelerinde değirmen sarfı altında ve Bostan sarfı altında ve iki kıt‘a zeytünlük ve bostan için nâm mahallinde ve incirlik nâm mahallinde ve bostan yerinde ve ... ve mahall-i mezkûrda vâki‘ her biri lede‘l-ahâli ma‘lûmü‘l-mahdûd on kıt‘a incirlik ve zeytünlük ve sumağlık ve çileklik ve bağçe ile kezâlik karye-hâ-yı mezkûrelerde ve her biri müte‘addide-i ma‘lûmede vâki‘ bürücek ve harmanaltı ve değirmen sarfı altında ve karşı altında ve kezâlik ... altında her biri mahallinde lede‘l-ahâli ve‘l-cîrân arâzi-i mîriyyeden altı kıt‘a tarlâ-hâ-yı mezkûreleri ve emlak-ı muharrere-i mezkûreleriyle tarlâ-hâ-yı mezkûreleri li-ebeveynler kız karındaşım onbin guruş semen ve bedel-i merfu‘ ve makbûzu mukâbelesinde mahallinde me‘mûr-i huzûrunda bey‘-i yâb-ı sahîh-i şer‘-i ile bey‘ ve temlik ve ... ve ferâğ-ı mu‘teber kat‘ı ile ferâğ ve teslîme ve mu‘âmele-i resmiyyesini icrâya ve sened-i hâkâniyelerini ahz ve kabza ve husûs-ı mezkûr mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan kazâ-i mezkûrun Berenge mahallesinde mütemekkin teb‘a-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden olub el-yevm sâlifü’z-zıkr Gabit (?) kazâsında Hacı Ömer hânında mukîm tüccâr sağırânın İkorban Hacı Ernid veled Hacı Karabet Ağa’ya vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile kabûlüne mevkûf vekîl nasb ve ta‘yîn eylediği tescil olundu

Mu‘arraf mezbûr Ertohi Köse oğlu mahallesinde ... oğlu Karabet veled Kabos

Mu‘arraf mezbûr Ertohi Hoca Ali mahallesinden ve Ermeni milletinden Ernid İkob veled Felos

SAYFA NO: 68-BELGE NO: 168

Arapgir kazâsı kurâlarından Hinge karyesi ahâlisinden olub Dersa‘âdet’de Reji idâresinde da‘vâ odacılığı hizmetiyle müstahdem iken bundan akdem vefât iden Emir Ali oğlu Abdullah Receb Ağa ibni İbrahim Ağa ibni İsmail Ağa’nın verâseti sulbî kebîr oğlu Ahmed’e munhasıra olduğunu iddi‘â iden vereseden ibni mezbûr Ahmed kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd-ı meclis-i şer‘i şerif lâzımü‘t-teşrîfde müteveffâ-yı mezbûrun medyûnlarının kazâ-i mezkûrun Hinge mahallesinde Sofîzâde Hasan Efendi ibni Ali Efendi müvâcehesinde müteveffâ-yı mezbûr Abdullah Receb Ağa’nın sulbî kebîr oğulları verâsetine ancak bana munhasıra ve benden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmamağla pederim ve

müverrisim müteveffâ-yı mezbûr Abdullah Receb Ağa'nın hayâtında mezbûr Hasan Efendi zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan yirmi guruş kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât idüb meblağ-ı mezkûr yirmi guruşu hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde gıbbe's-suâl ol dahi cevâbında cihet-i merkumdan müteveffâ-yı mezbûr Abdullah Receb Ağa zimmetinde ol mikdar guruş deyni olduğunu bi't-tamam ikrâr ve i'tiraf idüb lâkin müdde'î-i mezbûr Ahmed'in verâseti müdde'âsını inkâr itmek ber-minvâl-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri udûl-ı ihrâr ve ricâl-i müslimînden ve karye-i mezkûre ahâlisinden Bayram Ağazâde Mehmed Ağa ibni Ali Ağa Emir Ali oğlu hafîdi Ömer Şâkir bin Şaban nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu müdde'î-i mezbûr Ahmed müteveffâ-yı mezbûr Abdullah Receb Ağa'nın sulbî kebîr oğlu olub verâseti ancak mezbûr Ahmed'e munhasıra ve bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu bizim ma'lûmümüz değildir biz bu husûsa bu vech üzere Allah için şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvâcehe edâ-yı şehâdet eylediler

Fî 7 Haziran sene 311

Arabgir Hinge karyesinden müteveffâ-yı mezbûrun sulbî kebîr oğlu Ahmed bin Abdullah Receb

Şâhid: Arabgir'in Hinge karyesinden Bayram Ağazâde Mehmed Ağa bin Ali Ağa

Şâhid: Karye-i mezkûreden Emir Ali oğlu Hafiz Ömer Şâkir bin Şaban

Mu'arrar mezbûr Ahmed Salih oğlu Nuri bin Hasan

Mu'arrar mezbûr Ahmed Hinge karyesinden Emin Ağazâde Yusuf Efendi ibni Emin Ağa

SAYFA NO: 68-BELGE NO:169

Arapgir kazâsı mahallâtından Sekisu mahallesinde sâkin iken bundan akdem bilâ veled vefât iden İmamzâde kerîmesi Hatice Hanım binti Mehmed Ağa ibni Numan Ağa'nın verâseti li-ebeveyn er ve kız karındaşları Şevket Efendi ve Fâtıma ile gâib-i ani'l-belde li-ebeveyn Ahmed Efendi ibni Mehmed Ağa'ya munhasıra olduğu lede's-şer'ü'l-enver zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra vereseden ah-ı mezbûr Şevket Efendi ibni Mehmed Ağa kazâ-yı mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîfimizde müteveffîye-i mezbûrenin medyûnlarının kazâ-yı mezkûrun Bekce

mahallesine Sefidzâde İbrahim Efendi ibni Yusuf Ağa müvâcehesinde müteveffiyeye-i mezbûre Hatice Hanım'ın li-ebeveyn er karındaşı olub babamızın ismi Mehmed ve dedemizin ismi Numan ve vâlidemizin ismi Aişe ve maskat-ı re's mahalle-i mezbûre olub müteveffiyeye-i mezbûrenin verâseti benimle gâib-i ani'l-meclis li-ebeveyn er karındaşı Ahmed ve li-ebeveyn kız karındaşı Fâtıma'ya munhasıra olub birden gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olmamağla müverrisimiz müteveffiyeye-i mezbûre Hatice Hanım'ın hayâtında mûmâ ileyh İbrahim Efendi zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan elli guruş kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefat idüb meblağ-ı mezkûr elli guruş benimle gâibân-ı mezbûrân Ahmed ve Fâtıma'ya hazaran mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûr elli guruşdan bir tashîh-i mezkûr hisse-i irsiyye-i şer'ıyyemi medyûn-i mezbûr İbrahim Efendi'den bi'l-verâse hâlâ taleb iderim deyu da'vâ itdikde gıbbe's-suâl ol dahi cevâbında müteveffiyeye-i mezbûre Hatice Hanım'a zimmetinde ol mikdar guruş deyni olduğunu benimle ikrâr ve i'tiraf idüb lâkin müdde'î-i mezbûr Şevket Efendi'nin ber-vech-i muharrer verâseti müdde'âsını inkâr itmek ber-minvâl-i muharrer verâset-i müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri mahalle-i mezbûre ahâlisinden udûl-i ihrâr ve ricâl-i müslimînden Süleymanzâde Hakkı Efendi ibni Şâkir Efendi ibni Mehmed Şerif Efendi ve Şemseddin oğlu Mustafa Ağa ibni Ömer Ağa ibni Osman bin Ağa nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu müdde'î-i mezbûr Şevket Efendi müteveffiyeye-i mezbûre Hatice Hanım'ın li-ebeveyn er karındaşı ve gâibân-ı mezbûrân Ahmed ve Fâtıma dahi li-ebeveyn er ve kız karındaşları olub babalarının ismi Mehmed ve dedelerinin ismi Numan ve vâlidelerinin ismi Aişe ve Maskat-ı re'sleri mahalle-i mezbûre olub ancak müteveffiyeye-i mezbûre Hatice Hanım'ın verâseti bundan munhasıra ve bundan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu bizim ma'lûmümüz olmamağla biz bu husûsa bu vech üzere Allah için şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye eylediler

Fî 18 Haziran sene 311

Şâhid: Mahalle-i mezbûreden Şemseddin oğlu Mustafa bin Ömer

Şâhid: Sekisu mahallesinden Süleymanzâde Hakkı Efendi ibni Şükrü Efendi

SAYFA NO: 69-BELGE NO:170

Arapgir kazâsı mahallâtından Çarşu mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât iden İnce Hasan oğlu kerîmesi Fatma Hanım binti Ali Ağa ibni Hasan'ın verâseti gâib-i ani'l-belde Harkar oğlu Ahmed Şevket ve Haderkir oğlu Abdullah ve Sadriye kebîre kızı Ümmü Gülsüm'e munhasıra olub vereseden zatlari zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî müslimîn ta'rifleriyle mu'arrafe mezkûre-i Osmâniyyeleri yedlerinde mu'âyene edilen ibni mezbûr Abdullah ve binti mezbûre Ümmü Gülsüm'den müteveffîye-i mezbûreye verâset iddi'â iden mezbûr Abdullah'ın kazâ-i mezkûr bidâyet mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'î şerîfimizde müteveffîye-i mezbûrenin medyûnlarından kazâ-i mezkûrun Hezenek mahallesi ahâlisinden müteveffî oğlu Hasan Efendi ibni Ali Efendi müvâcehesinde müteveffîye-i mezbûre Fâtıma hâtun her bir kebîr oğlu olmamla verâseti benimle gâib-i ani'l-belde sadriye kebîr oğlu Ahmed Şevket ve hazreti bi'l-meclis Sadriye kebîre kızı Ümmü Gülsüm'e munhasıra olub bizlerden gayrı vârisi ve terekesine müstahak-ı âhârî olmamağla vâlidemiz ve müverrisemiz müteveffîye-i mezbûre Fâtıma hâtun'un hayâtında mezbûr Hasan Efendi zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkım olan elli guruş kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât idüp meblağ-ı mezkûr elli guruş benimle gâib mezbûr Ahmed Şevket ve hazret-i mezbûre Ümmü Gülsüm'e mevrûs olmağla meblağ-ı mezkûr elli guruş hisse-i irsiyye-i şer'iyemizi mezbûr Hasan yedinde bi'l-verâse halâ taleb ideriz deyu da'vâ itdiklerinde gıbbe's-suâl ol dahi cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffîye-i mezbûreye ol mikdâr guruş deyni olduğunu tamâmen ikrâr ve i'tiraf idüb lâkin müddiyât-ı mezbûrân ve verâset-i müdde'âlarını inkâr eylemek müddiyât-ı mezbûrânın ber-vech-i muharrer müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri mahalle-i mezkûr ahâlisinden müstakilzâde Osman Efendi ibni Mustafa Ağa ve Âlimağazâde Mustafa Şükrü Efendi ibni Yusuf Ağa nâm kimesneler mahalle meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu müddiyât-ı mezbûrân Abdullah'ın Ümmü Gülsüm ile gâib mezbûr Ahmed Şevket müteveffîye-i mezbûrenin Sadriye kebîr oğulları ve kızı olub verâset-i bunlara munhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı ahârî olduğu bizim ma'lûmümüz olmamağla biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz Allah için edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'nâ bi'l-müvâcehe ber-nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye itdiklerinden sonra ibni mezbûr Abdullah'ın ve

binti mezbûre Ümmü Gülsüm'den her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb müteveffîye-i vâlidemizin hayâtında yedinde bâ-tapu şâyi'an taht-ı tasarrufunda bulunan Der-Aliyye'de Tarakçılar karyesinde Dâbe Hâtun mahallesinde vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd vâlide hânın orta katında yüz sekiz ve yüz dokuz numara ile murakkam ma'a cem'an kâin bir bâb-ı dükkan kezâlik Tarakçılar karyesinde mahalle-i mezkûrada vâki' her biri lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd vâlide hânın orta katında kezâlik yüz sekiz ve yüz dokuz numara ile murakkam iki bâb odada olan vâlidemiz müteveffîye-i Fâtıma Hanım'ın beş hissede bir hissesi hazarân bizlere mevrûs olup cihet-i mezkûrede olan hisse-i irsiyye-i şer'iiyemizi mahallinde bâ-ra'y-i minvâl me'mûr-ı huzûrunda tâliblerine bedel-i misliyle âhâra ferâğ-ı mu'teber kat'ıyla ferâğ ve nakd ve teslîm ve bedelini dahi ahz ve kabza ve makbûzunu bize irsâl ve îsâle ve ani'l-iktizâ bir taraftan musârahat zuhûrunda anınla müracca'-ı mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve tarafından âhâr-ı tevkîl ve husûs-ı mezkûrda mütevekkîf olduğu umûrun küllîsine tarafımızdan kazâ-i ve mezkûr Behran Beğ mahallesi ahâlisinden olup el-yevm Der-Aliyye'de Galata'da Kalkan meydanında sene 11 mukîm Çelikzâde Süleyman Tefvîk Efendi ibni Emin Efendi'yi vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iiye ile vekîl nasb ve kabûlün mevkûf ve ta'yin ile eyledikleri tescîl olundu

Fî 23 Haziran sene 311

Mezbûre Ümmü Gülsüm huzûrunda vekîl ...

Şâhid: Mahalle-i mezkûreden âlim ağazâde Şükrü ağa ibni ...

Şâhid: ... Çarşu mahallesinden Bakkalzâde Osman Efendi ibni Mustafa Ağa

Mu'rraf mezbûrân Abdullah ve Ümmü Gülsüm Arapgir'in Behram Beğ mahallesinde Fazlı zâde Cemal Ağa ibni Ahmed Ağa

Mu'arraf mezbûrân Abdullah ve Ümmü Gülsüm Arapgir'in ... mahallesinde Belek oğlu Ali bin Mehmed Ağa

SAYFA NO: 69-BELGE NO: 171

Fî 26 Haziran sene 311 tarihi Arabgir'in Berenge mahallesinde dede Beyzâde Abdullah Ahmed imzâsıyla verilen istid'ânın mündericâtı şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi

beşinci gününe tesâdüf iden Bazartesi günü Abdullah Ahmed nâmıyla tahrîr kılınan malları her nasılsa kazâen zâyi‘ eylediğinden mahkemece keyfiyet-i ma’lûm olmak üzere fî 265 Haziran sene 311 tarihlü faziletlu nâib Ahmed Rif‘at Efendi tarafından mahkeme-i şer‘iyye başkitâbetine husûs-ı mu‘cibince işbu sicillât-ı şer‘iyyeye kayd olduğunu mübeyyin işbu mahal-i şerh virildi

Fî 26 Haziran sene 311

SAYFA NO: 70-BELGE NO: 172

Ekin kazâsına müzâfe Ağın nâhiyesi kurâlarından Dübdem karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensub nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir’de Aramsaz dördüncü taburunun dördüncü bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Münib oğlu Ali bin İbrahim’in verâset-i zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatice binti Bektaş ile sulbî sağîr oğlu Mustafa’ya munhasıra olduğu lede’ş-şer‘ü’l-enver zâhir ve müstehak olduktan sonra müteveffâ-yı merkûmun verâseti ancak zevce-i mezbûre Hatice ile sağîr mezbûr Mustafa’ya munhasıra olduğuna karye-i mezkûre ahâlisinden Halil Ali oğlu Hasan bin İbrahim ve Esed oğlu Abdullah bin Receb nâm kimesneler Muhzir Kâsım li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hazarân olub eserü’l-iştihâd fî’l-hakîka işbu müdde‘iyye-i mezbûre Hatice binti Bektaş müteveffâ-yı merkûmun zevcesi ibni mezbûr Mustafa sulbî sağîr oğlu olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olmadığına biz Allah için şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu ber-nehc-i şer‘ bi’l-müvâcehe her biri edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediler

Fî 2 Teşrîn-i evvel sene 311

Müdde‘iyye-i ... mezbûre Hatice binti Bektaş

Şâhid: Karye-i mezkûreden Esed oğlu Abdullah bin Receb

Şâhid: Dübdem karyesinden Halil Ali oğlu Hasan bin İbrahim

SAYFA NO: 70-BELGE NO: 173

Arapgir kazâsı kurâlarından Arâkil karyesi ahâlisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i nizâmiyye yirmi yedinci alayının Arapgir’de Aramsaz dördüncü taburunun dördüncü bölüğü efrâdından iken bundan akdem vefât iden Yusuf’un oğlu Feyyaz bin İbrahim bin Ahmed’in verâset-i cediti mezbûru Ahmed

bin Feyyaz ile vâlidresi Zehra binti Sâdık'a munhasıra olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı ahârı olmadığına karye-i mezkûre ahâlisinden Kara oğlu Yusuf bin Bektaş veya Pancara oğlu Sâdık bin Memiş nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazarân olub eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu müdde'î-i mezbûr Ahmed müteveffâ-yı mezbûrun dedesi gâibet-i ani'l-meclis mezbûre Zehra vâlidresi olub bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı ahâr-ı olmadığına biz Allah için şâhidiz şehâdet dahi ideriz deyu her biri bi'l-müvacehe edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediler

Fî 6 Teşrîn-i evvel sene 311

Müdde'î-i mezbûr Ahmed bin Feyyaz

Şâhid: Karye-i mezbûrdan Pancara oğlu Sâdık bin Memiş

Şâhid: Arapgir'in Arakil karyesinden Kara oğlu Yusuf bin Bektaş

SAYFA NO: 70-BELGE NO: 174

Arapgir kazâsı mahallâtının Berenge mahallesinde mütemekkin şahsı zeyl-i rakımda muharrerü'l-esâmî kesânın ta'rifleriyle mu'arraf teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milleti nisvânından Meraşyan Badesar Efendi zevcesi Ebvâ binti Karabet kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i hatîr-i lâzimü't-tevkirde kazâ-i mezkûrun Beramet mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden İbrameyan Kirkor Efendi veled Menas mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm idüb yedimde bâ-tapu taht-ı temellükünde bulunan sevk-i sultâniyede Çarşu başı nâm mahallede vâki' her biri lede'l-ahâli ma'lûmü'l-mahdûd bir bâb-ı dükkân ile mahalle-i mezkûrede vâki' bir bâb mülk-i menzili mahalle-i mezkûrede mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesi nisvânından Sadriye kebîre kızım Hacı Sâre'ye üçbin guruşa mezkûr dükkânın kalmasını ve beşyüz mülk-i menzilin kalmasını ki cem'an üçbin beşyüz guruş semen-i merfû' ve makbûz mukâbelesinde mezbûr ve Sâre'ye me'mûr-ı huzûrunda hakikat-i vâhide ile bey'-i yâb-ı sahîh-i şer'-i ile bey' ve temlik ve nakd ve teslime ve bir taraftan mu'âriz zuhûrunda onunla müracca' mahsûsunda bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve i'tirâzan taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza ve makbûzunu bana def' ve teslime ve inde'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve husûs-ı

mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan mûmâ ileyh Kırkor Efendi vekıl nasb ve ta'yin eylediğinde ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûre bi'l-müvâcehe kabûl ve hizmet-i lâzimesini vaktinde kemâ yenbeğî edâya ta'yîn ve iltizâm eylediğ tescîl olundu

Sene 311

Mu'arraf mezbûr Ebvâ binti Karabet Berenge mahallesinden Deli Balta oğlu Hacı Serkiz veled Mardiros

Mu'arraf mezbûre Ebvâ binti Karabet Arapgir'in Serhan (?) mahallesinden Katırcı oğlu İram veled Erakil

SAYFA NO: 71-BELGE NO: 175

Arapgir kazâsı mahallâtından Cömertli mahallesi ahâlisinden ve bakkal esnafından Zâim oğlu Ali bin Memiş Ağa kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimizde şöyle iddi'â ve istid'âsı ma'âlinde anlaşılın ve bundan mukaddem vuku' bulan ... Komisyon tarafından müştereki bulunan Çarşu mahallesinde Dert İbrahim oğlu Mehmed Ali Ağa'nın hânesine vuku' bulan ihrâkın ihâfesinden dolayı çarşuda vâki' dükkânının eşyâsını merkûm Mehmed Ali Ağa'nın hânesine kaldırmış olduğundan komisyon tarafından merkûm Mehmed Ali Ağa'nın hânesini taharrî bir buçuk denk sabun yağı tahmînen altmış beş kıyyeyi mütecâviz sabunun emvâl-i mağsûbe nazarıyla bakılarak hükûmete gönderilmiş halbûki mezkûr sabunu kara terzi oğlu Serkiz'den mübâya'a eylemiş olduğundan ve mezkûr sabunu merkûm Serkiz'den aldığımı merkûm oğullarının ma'lûmâtı olub Bazartesi günü harkumları mahkeme-i şer'iyeye götürüb sabun-ı mezkûr kendüsünün olub emvâl-i mağsûbeden olmadığımı isbât ideceğini söyledi

Fî 3 Kanun-ı evvel sene 311

Zâim oğlu Ali bin Memiş bakkal

SAYFA NO: 71-BELGE NO: 176

Arabgir'in Derbeder mahallesinde mütemekkin teb'a-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Dülger oğlu Karabit veled Torus Bidâyet Mahkemelerinde ma'kûd-ı meclis-i şer'-i şerîfimize mahalle-i mezkûreden müvâcehesinde Arabgir'de vukû'un

şüriş esnâsında yedi yaşında zeyli siyah olarak boynuzları olunacak diğeri memesinde reskîl olarak bir zânî ineğim zâyi' olduğu gibi dünkü gün sabah üzeri büyük kilisânın önündeki köprü üzerinde merkûm köylü Selim yedinde görüb kendü malım olduğunu bildim ve mezkûr ineği ... aldığımı ve dört seneden beru kendi yedimde olduğunu mahalle-i mezkûrdan ve Ermeni milletinden ... Ertin ile el-yevm isbât edeceğini söyledi

Fî 16 Kanun-ı evvel sene 311

Müdde'isi Dülger oğlu Karabet

Mahalle-i mezkûrdan Kasım oğlumuz kerîmesi Meryem binti Hanas

Mezkûr ineği görseler tutacaklarını söyledi Derbeder mahallesinde sâkine berber Haco zevcesi Elmas binti İfa

Mezkûr ineğin benim olduğu zannıyla iddi'â ve da'vâ eyledimsede ineği gördüm ba'zı nişanları benim ineğim nişanlarına benzemediğinden mezkûr ineği sâhibi yedine verilmiş ve benimle mezkûr ineğin hakkında da'vâya hilâfetim olmadığı gibi sâhibine verilmesini merkûm Karabes söyledi

Fî 19 Kanun-ı evvel sene 311

Müdde'î Dülger oğlu Karabit

Mezkûr siyah ineğin Karatlı oğlu Serkiz ve Keburak kendü malları olduğunu bernehci şer'î tahakkuk itmekle inek-i mezkûrun sâhibi bulunan merkûmâna teslim edilmek üzere zâbit me'murluğuna emr-i husûs-ı muktezâsıdır

Fî 19 Kanun-ı evvel sene 311

SAYFA NO:72-BELGE NO: 177

An-asıl Diyarbekir vilâyet-i celîlesine mülhak Lice kazâsının Hani nâhiyyesinin Kadeşni karyesi ahalisinden olub dördüncü Ordû-yı Hümâyûna mensûb asâkir-i şâhâne-i nizâmiyye yetmiş dördüncü alayının dördüncü taburu üçüncü bölüğünün neferâtından iken bundan akdem vefât [iden] Molla Ali oğlu Ali bin Fareş bin Ali'nin verâseti ... Molla Ali ile gâibe-i ani'l-belde vâlidesi Havva ... munhasıra olub bunlardan gayrı vâris ve terekesi müstehak-ı âharı ... beyyine talep olundukda

tabûr-i mezkûrun ikinci bölük efrâdından olub teb‘a-i mezkûre tâbi‘ Kız karyesi ahâlisinden ... Şeyh Mehmed bin Ali ve Abdullah (?) oğlu Hasan ... nâm kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâziran olub ... işbu müdde‘î-i merkûm müteveffâ-yı merkûm Ali’nin babası ... mezbûre Havva vâlidesi olub verâseti ol vechle ... munhasıra ve bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âharı olduğu bizim ma‘lûmümüz olmağla biz bu husûsa bu vech üzere Allah için şâhidleriz şehâdet dahi ideriz deyu her biri müttefiku’l-lafz ve’l-ma‘nâ bi’l-müvâcehe ber-nehc-i şer‘î edâ-yı şehâdet eylediler

Fî 17 Haziran sene 31

Molla Ali oğlu Ali bin Fareş

Şâhid: Karye-i mezkûreden Abdullah oğlu Hasan bin Salih

Şâhid: Kız karyesinden Ali oğlu Şeyh Mehmed bin Ali

Bölük-i mezkûr efrâdından olub müteveffâ-yı mezbûrun medyûnlarında bölük-i mezkûr çavuşlarından Tatar Osman oğlu Dursun Çavuş bin Abdülkadir

Bostancık karyesinden Pars Ali oğlu Ali bin Mehmed emânet ile ve istikâmet ile mevsûf ve her cihetle umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kâdire idüğünü tasdik ideriz

Fî 19 Haziran sene 312

Murad oğlu Şaban bin Mehmed

Karye-i mezkûrdan Süleyman Çavuş oğlu Mahmud Çavuş bin Yusuf

SAYFA NO: 72-BELGE NO: 178

Arapgir’in Hoca Ali mahallesi ahâlisinden ... hâsılını bilen bundan akdem ... Ermeni milletinden Çepinci oğlu Agob veled Kesbar Tâhir Ali ve validesi Meryem zevce-i metrûkesi ... binti Arted ile sulbî sağır oğulları Makradec ve ... olduğu binti Mıgırdıç’ın lede’ş-şer‘ü’l-enver olduktan sonra merkûmun tesviye umûrlarına kabl-i şer‘adan da ... ve tezkire-i Osmaniyyesi yedinde görülen vâlideleri zevce-i ... Esko kazâ-i mezkûr Bidâyet Mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i hatîr-i lazimü’t-tevkirde Arapgir’in Bekce Süfla mahallesinden Müfidzâde İbrahim Efendi ile Yusuf Ağa müvâcehesinde bir müteveffâ-yı merkûm ve zevce-i metrûkesi ve sağrân-ı

merkûmân Mıgırdıç ... müteveffâ-yı merkûmun karyesinden hâsıl ve bundan mütevellid sulbî sağır oğulları olup ancak müteveffâ-yı merkûmun verâseti benimle vasîleri olduğum evladlarım sağırân-ı merkûmânla bir merkûm Meryem'e munhasıra olmağla müteveffâ-yı merkûmun hayâtında mûmâ ileyh İbrahim Efendi zimmetinde cihet-i garazdan olacak sağır olan yirmi guruş kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefât idüp meblağ-ı mezkûr yirmi guruş benimle vasîleri olduğum sağırân-ı merkûmân ile merkûme Meryem'e nazaran mevrûs olup meblağ-ı mezkûr yirmi guruşu mûmâ ileyh İbrahim Efendi'nin bi'l-verâse ve bi'l-vesâye hâlâ taleb ideriz deyu da'vâ ittiklerinde gıbbe's-suâl ol dahi cevâbında cihet-i merkûmeden müteveffâ-yı merkûm İkob zimmetinde ol mikdâr guruş deyni olduğunu benimle ikrâr ve i'tirâf idüp lâkin müddiyât-ı mezbûranın verâset-i müdde'âlarını inkâr itdikleri ber-minvâl-i muharrer verâset-i müdde'âlarına mutâbık beyyine taleb olundukda her biri Arapgir'in Mahsi oğlu mahallesinde mütemekkin tebâ-i Devlet-i Aliyye'nin Ermeni milletinden Mebhal oğlu Agob veled Mıgırdıç Merayat oğlu Serkiz veled İlaş nam kimesne liecli'ş-şehâde meclis-i şeriyye hazarân olup eserü'l-iştihâd fi'l-hakîka işbu müddiyât-ı merkûmân Esko müteveffâ-yı merkûmun her zevce-i metrûkesi ve merkûm Meryem vâlidesi ve sağırân-ı merkûmân müteveffâ-yı merkûmun mîrâsından hâsıl ve merkûme Esko'dan mütevellid sulbî sağır oğulları Mıgırdıç ve ... munhasıra olup bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehak-ı âhârı olduğuna bizim ma'lûmümüz olmamağla biz bu husûsa bu vech üzere edâ-yı şehâdet ideriz deyu şehâdetleri makbûl olmağın bu cihetle ba'de'l-hükm vereseden zevce-i merkûme Esko bi'l-verâse ve bi'l-vesâye ve merkûme Meryem bi'l-asâle her biri meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda sâlifü'z-zikr müvâcehen Ali mahallesinde mütemekkin teb'â-i Devlet-i Aliyye'nin millet-i merkûmesinden Çepinci oğlu Kozmoz veled Kasarba mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i anî'l-merâm idüb mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmenin hîn-i vefâtında yanında mevcut bi'l-cümle emvâl ve eşyâ ... olanalacağını müracca'-ı mahsûsunda taleb-i da'vâ ve husûmet ve redd-i cevâba ve ahz ve kabza lede'l-iktizâ sulh ve'l-ibrâya ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan merkûm Kozmoz kabûlüne mükârin vekîl-i nasb ve ta'yin eyledikleri tescil olundu

Vekîl: Çepinci oğlu Kozmoz veled Kesbar

Vâlideleri Meryem binti Ali

Mu'arraf merkûmân Meryem ve Esko

Şâhid: Mahsı oğlu mahallesinden Müscel oğlu Ahreb veled Mıgırdıç

Mu'arraf merkûmân Meryem ve Esko

Şâhid: Mahsı oğlu mahallesinden Merayat Serkiz veled İlaş

SAYFA NO: 73-BELGE NO: 179

Arapgir'in Çarşu mahallesinde teb'a-i Devleti Aliyyenin Ermeni milletinden Acemyan Hacı Bedros gaz hânede yüz üç sandık gaz yağı olub ve bu kadar gaz yağı olduğu İkadyan Kirkor Ağa ve Kör İpik oğlu Hacatur'un ma'lûmatları tahtında olub Sivas vilâyetine kırk beş sandık Erzincan sancağından altmış sandık ki cem'an yüz beş sandık gaz yağı bâliğ olub iki sandığı kendi hânemize götürülmekle mâ bâki kalan yüz üç sandık gaz yağı dahi beher sandığı kırk guruş fiyatla Kasım beyzâde Ahmed Efendi ile Ketanzâde damadı Mehmed Efendi'ye ferâğ idüb bedel-i ma'lûmünüze ne vakt sandık-ı mezkûrlar kâmilen mûmâ ileyhimâya teslim olundukda bedelini ahz ve kabz edeceği cihetle mezkûr gaz yağlarının Sivas'dan vürûd iden gaz yağı sandığı bundan iki mâh mukaddem vürûd idüb gaz hâneye vaz' olunarak mezkûr gaz yağının hakkım olmadığı gibi mumâ ileyhimâya teslim idilmiş merkûm Bedros söyledi

Fî 16 Kanûn-ı evvel sene 311

Acemyos Bedros

Keyfiyet mumâileyh Ahmed Efendi'ye suâl olundukda aldığı cevabda mezkûr gaz yağı sandığının yüz üç sandık gaz sandığı beher sandığı elli altı guruş fiyatla Demürçiyân Marderus vâsıtasıyla ve merkûm Bedros'dan ... üç gün mukaddem olub bedelini dahi merkûm Mardiros'a teslim idüb gaz yağına mahsûb bir para borcumla olmadığını müdâfa'aten söyledi

Fî m.

Kasım beyzâde Ahmed ...

Hakikat-i hâl merkûm Bedros'dan suâl olundukda fi'l-hakîka mezkûr gaz sandıklarını kırk guruş fiyatla merkûm Mardiros vâsıtasıyla mûmâileyh Ahmed Efendi ferâğ idüb bedelini dahi almadığını merkûm Bedros söyledi

Fî m.

Acemyan Bedros

SONUÇ

Şer'i mahkemelerde mahkemenin bilgisi dâhilinde tutulan, resmi statü taşıyan her türlü kayıtların toplanmış olduğu şer'iyye sicil defterleri, toplumun en küçük yapı taşı olan aile kurumundan başlayarak devletin idari, askeri, hukuki ve sosyal politikalarına varana kadar tüm meselelerin ihtiva edildiği vesikalardır. Tezimizde bu belgeler ışığında Arapgir kazasının XIX. yüzyılın sonlarında sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı ile idari durumu gözler önüne sunulmaya çalışılmıştır.

Tezimiz sınırları dâhilinde olmayıp giriş bölümünde değindiğimiz Arapgir adının anlamı, tarihi, coğrafyası, nüfusu gibi konularda da günümüze kadar gelen tartışmalara değinme ihtiyacını hissettik. Arapgir isminin etimolojisi hakkında tartışmalar yoğun olarak sürmektedir. Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı Doğu Anadolu Bölgesinde birçok yer adının “gird-gerd” kelimesi ile bitmesi bu konu hakkında yeni bir tartışma açılması anlamında önemli olabilir. Arapgir'in Evliya Çelebi'nin belirttiği gibi Arap bir kabilenin yerleştiği yer olarak anılması ve Ermeniler'in de bundan dolayı buraya Arap-gerd (Arap diyarı) demesi olasıdır. Anadolu'da Eleş-“gird”, Dikranagerd (Dikranın şehri-Diyarbakır'ın Ermenice adı) vb. birçok bölge adının gerd-gird kelimesiyle bitmesi bu konu üzerine düşünülmesini zaruri kılmaktadır. Yine bu dönemde birçok kaynağın farklı olarak belirttiği Arapgir nüfusunun da Avrupalı gezginlerin belirttiği gibi olmadığını düşünmekteyiz. XIX. Yüzyılın son çeyreğindeki Mamüratü'l-Aziz salnameleri incelenerek Arapgir nüfusu hakkında karşılaştırmalı bir nüfus tablosu oluşturuldu. Salmamelerin güvenilir kaynaklar olduğu, dönemsel artışların bilimsel gerekçelere dayandığı gözler önüne serildi. Böylece Avrupalı gezgin ve misyonerlerin verdikleri bilgilerin kasıtlı nüfus dezenformasyonları ortaya konuldu.

Arapgir ve çevresinin sancak merkezi ile olan münasebetleri, başta Halep ve İstanbul olmak üzere birçok bölge ile yapılan ticaret, kaymakam, idari işlerden sorumlu memurlar, kadı, müftü, cami ve medresede vazife yapan görevliler ile vakıf mütevellilerinin ataması ve bu görevlilerin maaşları, ölüm veya çekilme gibi nedenlerle meydana gelen görev değişiklikleri, evlenme, boşanma, miras, tereke ve varislerin hukuku, adam öldürme ve diyetinin ödenmesi, darp, hırsızlık, emlak alış-satışı, bulunduğu mahalde ahaliye baskı ve haksızlık yapanların başka yerlere

sürgüne gönderilmesi ve saire meseleleri ihtiva eden 163 Nolu Şer'îye Sicili hem içerdiği belge sayısı hem de muhteviyat açısından hayli zengin bir defterdir.

Ehl-i zimmet olarak adlandırılan gayrimüslimlerin Müslümanlar ile beraber yaşadıkları, dini gerekliliklerini yerine getirirken herhangi bir sıkıntıya maruz kalmadıkları ve şahsi hayatları ile ilgili meseleleri kendi dinlerinin öngördüğü hukuk kuralları çerçevesinde çözüme kavuşturdukları görülüyor. Bunun yanı sıra birçok mahkeme kaydında Müslüman kadınların Hıristiyan erkeklere davalarının yürütülmesi için vekâlet verdikleri ve alım-satım işlerini, iş takiplerini onlara yaptırdıklarına şahit olmaktadır. XIX. yüzyılda Osmanlı idari yapısında meydana gelen değişimlere paralel olarak gayrimüslimlerin yerel meclislerde temsil edilmeleri neticesinde birçok idari görevde ve memuriyette gayrimüslimlerin bulunduğu görülmekte ve yoğun yaşadıkları mahallelerde muhtarlıkların da ellerinde olduğu belgelerden anlaşılmaktadır.

163 numaralı şer'îye sicilinde Arapgir'de bulunan mahalle ve köylerin tespit edilmesi mümkündür. Hangi mahallede Müslüman ya da gayrimüslimlerin yoğun olarak yaşadığını mahkemeye başvuranların isimlerinden veya bir kısmının da mahallenin idari yapısındaki görevlilerinden anlamaktayız. Belgelerde bahsedilen on beş mahallenin üçünde gayrimüslimlerin diğerlerinde Müslümanların ağırlıklı olduğu ya da karışık nüfusa sahip olduğunu görmekteyiz. Bu veriler bize Arapgir'in Osmanlı Devleti'nin son dönemlerindeki sosyal çeşitliliği ve toplumlar arasındaki ilişkilerinin sağlamlığı hakkında da önemli ipuçları vermektedir. Dört yıllık bir zaman sürecinde görülen davalar ile ilgili meseleleri ihtiva ettiğinden dolayı Arapgir'de bulunan halkın sosyal ve iktisadi yaşantısı hakkında da geniş bilgiler içeren belgeler bulunuyor. Vakıf ve vakıf malları, vakıfların müteveli eliyle idare edilmesi, vakıf hizmetinde bulunan kişilerin görevlendirilmesi ve maaşları, vakıf olan cami, medrese, han ve hamamlar, evlilik-boşanma, vekâlet, veraset işleri, diğer şehirlerde yaşayan ya da çalışan Arapgirlilerin mülk edinmeleri ve bu şehirlerdeki mali işleri gibi içtimai ve iktisadi hayatla ilgili meseleler genişçe yer alıyor. Bununla beraber bu dönemde Arapgir'in idari yapısı hakkında önemli ipuçlarını da sicil defterinde bulabiliyoruz. Dört yıllık süre zarfında Kadı, Müftü, Zabıta Amiri, Posta Müdürü, Mahkeme heyetinde yer alan görevliler, Mahalle muhtarları gibi görevlilerin de isimlerini belgelerden öğrenebilmekteyiz.

Arapgir sicilinde göze çarpan en önemli konulardan biri de evlilik ve boşanma ile ilgili belgelerdir. Birçok belgede boşanmayı isteyen tarafın sadece erkekler olmaması ve kadının boşanma hakkına sahip olup vekil olarak da gayrimüslimleri göstermeleri kadının bu dönemde toplum içindeki yeri hakkında önemli ipuçları vermektedir. Kadınların mülk edinmesi ve bizzat ticari ilişkileri düzenlemesi de toplumdaki saygınlığının artırmasına neden olmuştur. Boşanmak isteyen erkeğin vermesi gereken mehir ücretinin ve nafakanın yüksek meblağlarda olması da Osmanlı Mahkemesinin kadına pozitif ayrımcılık yaptığını ve aile kurumunun devamlılığını sağlamayı amaçladığını göstermektedir.

KAYNAKÇA

ARŞİV KAYNAKLARI

Arapgir Şer'îye Sicil Defteri No:163

Mamuratü'l Aziz Vilayet Salnameleri (1881-1883-1984-1985-1987-1892-1894-1907)

ARAŞTIRMA ESERLERİ

ABACI, Nurcan, **Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17.yy.)**, KB Yay., Ankara 2001

AKDAĞ, Mustafa, "Osmanlı müesseseleri hakkında notlar", **Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fak. Dergisi**, C. 13, Ankara 1955, s. 1-2

AKGÜNDÜZ, Ahmet **Şer'îye Sicilleri**, İstanbul 1988

AKGÜNDÜZ, Hasan, **Klasik Dönem Osmanlı Medrese Sistemi (Amaç-Yapı-İşleyiş)**, Ulusal Yay. İstanbul 1977

AKINTÜRK, Turgut, **Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış Türk Medeni Hukuku**, C.II, Aile Hukuku, İstanbul 2006, s.3

AKSİN, Ahmet, **19. Yüzyılda Harput**, Elazığ, 1999

AKSİN, Ahmet, **218 Numaralı Harput Şer'îye Sicili (1833-1840)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bil. Ens. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), 1990

AKSİN Ahmet-KARAKAŞ Erdal, **Nüfus İcmal Defterine Göre 19 yy da Arapgir**, A.Ü.Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi, Sayı 13, Ankara 2003 s. 91–126.

ANSAY, Sabri Şakir, **Hukuk Tarihinde İslam Hukuku**, Turhan Kitabevi Yay,(4.Baskı), Ankara 2002

Arapgir 1986, (Haz.:Arapgir Kaymakamlığı), Film-Radyo-Televizyon İle Eğitim Merkezi Basımevi, Ankara 1986

ATAR, Fahrettin, **İslam Adliye Teşkilatı, Ortaya Çıkış ve İşleyişi**, Ankara 1969

ATAR, Fahrettin "Kadı" maddesi, **D.İ.A.** İstanbul 2001, s. 68-85

AYDIN, Akif, **İslam Aile Hukuku II**, İstanbul 1985

AYDIN, Mehmet Akif, "Osmanlı'da Hukuk", **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, İstanbul 1994, s. 430-434.

- AYDIN, M.Akif, **Türk Hukuk Tarihi (Genişletilmiş 2.Baskı)**, Beta Bas.Yay., XIX, İstanbul 1996
- BİLGİÇ, Ali Timur, **Tarihsel Terimler Sözlüğü**, Piramit Yay., İstanbul 2005
- Büyük Kültür Ansiklopedisi, **Esnaf**, Başkent yay., C.5, Ankara-Tarihsiz
- CİN, Halil-AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Türk Hukuk Tarihi**, C. 1, Konya 1989
- CİN, Halil-AKGÜNDÜZ, Ahmet **Türk-İslâm Hukuk Tarihi**, C.2, İstanbul 1990
- Cumhuriyetin 50.yılında Vakıflar**, , s.XIII, İstanbul 1973
- DARKOT, Besim, **"Arapgir"**, İslam Ansiklopedisi,(MEB), 1, 533–554.
- DEVELİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Doğu Matbaası, Ankara
- ERTEN, Hayri, **Konya Şer'iyeye Sicilleri Işığında Ailenin Sosyo-Ekonomik Ve Kültürel Yapısı (XVIII. Y.Y. İlk Yarısı)**, KB Yay., XVIII, Ankara 2001
- GENÇ, Mehmet, **Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi**, İstanbul 2002
- Güncel Türkçe Sözlük, **Zanaat**, Türk Dil Kurumu, Ankara 2012
- GÜNEŞ, Hasan **"Malatya'da Manusa Dokumacılık Sanatı"**, **Kültür ve Sanat (Malatya Özel Sayısı)**, Sayı: 16, T.İ.B. Yay., İstanbul Aralık 1992
- HALAÇOĞLU, Yusuf, **"Arapgir"**, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 3, 328–329
- HIZLI, Mefail, "Maddi kültür varlıklarımızın Onarımlarını belirlemede Şer'iyeye sicillerin Rolü", **Tac Vakfı Yıllığı 1**, İstanbul 1991, s. 142
- IŞIK, Hayriye, **"Bir Kamu hizmet birimi olarak Vakıfların Osmanlı Toplum Yaşamındaki Rolü"**, Akademik Bakış Dergisi, Sa:16, 2009, s.1-2
- KARAKAŞ, Erdal, "Arapgir'in Kuruluşu ve Gelişmesi", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, VIII/1(Elazığ 1996), s.175-190
- KARAKAŞ, Erdal, **Merkezi Fonksiyonlar Açısından Ağın Arapgir ve Kemaliye İlçeleri**, F.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Elazığ.1996.
- KAYHAN, Abdullah, 242 No'lu Arapgir şer'iyeye sicil defteri 1335/1919-1342/1926. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 1997
- KELEMEROĞLU, M.Sabri, **"Bir Sanatın Kaderi"**, Malatya Kültür, Sayı:2, Nisan-Haziran 1994, Malatya, s. 49-51,
- KILIÇ, Orhan, **Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı-Eyalet ve Sancak Tevcihatı**, Elazığ, 1997
- KOCA, Kadriye Yılmaz **Osmanlı'da Kadın ve İktisat**, Beyân Yay., İstanbul 1998

- KÖPRÜLÜ, M. Fuat “Anadolu’nun Yerli Kaynakları”, **Beleten**, C. 7, S. 27, s. 490, 1943
- KÖPRÜLÜ, M. Fuat “**Vakıf Müessesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekâmülü**”, Vakıflar Dergisi II, Ankara 1942
- KÖPRÜLÜ, M. Fuat, “**Vakıf Müessesesi ve Vakıfların Vesikalarının Tarihi Ehemmiyeti**”, Vakıflar Dergisi I, Ankara 1938
- ONGAN, Halit, **Ankara’nın bir Numaralı Şer’iye Sicili**, Ankara 1958
- ORTAYLI, İlber, “**Osmanlı Aile Hukukunda Gelenek, Şeri’at ve Örf**”, **Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi**, Ankara 1992
- ORTAYLI, İlber, “Osmanlı Devleti’nde Kadı”, **D.İ.A.**, C. 24, İstanbul 2001, s. 732-45
- ÖZDEMİR, Rıfat, “Şer’iye sicillerinin Sosyo Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, **I. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyum**, İstanbul 1986
- ÖZTÜRK, Nazif, **Vakıflar**, 1983, s.40-53
- PAKALIN, M. Zeki, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C.III, Ankara 1983
- SAMİ, Şemseddin, **Kamusul A’lâm (Hicri 1307)**, C.1, İstanbul 1889
- SAYDAM, Abdullah, **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, Trabzon 1999
- ŞEN, Hasan, **164 Numaralı (H.1325-1329) Şer’iye Sicili’ne Göre Arapgir**, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 1995
- UÇAR, Ayhan, **Üsküdar’a ait 403 Numaralı Şer’iye Sicili**, Yüksek lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2004
- UĞUZ, Sacit, **I. Meşrutiyet’ten Cumhuriyet’in İlk Yıllarına Tarsus (1876-1926)**, Doktora Tezi, Erzurum 2011
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devleti’nin İlimiye Teşkilatı**, Ankara 1984
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, “Şer’i Mahkeme Sicilleri”, **Ülkü**, S. 29, 1935
- VELİDEDEOĞLU, Hıfzı Veldet, **Türk Medeni Hukuku**, C.II, Aile Hukuku, İstanbul 1965
- YAMAN, T. Mümtaz, “Şer’i Mahkeme Sicilleri”, **Ülkü**, C. 12, S. 68, Ankara 1938
- YEĞİN, Abdullah, **Yeni Lügat**, Hizmet Vakfı Yay., XVI, İstanbul 1992
- YEDİYILDIZ, Bahaeddin “**Vakıf**”, **İslam Ansiklopedisi**, C XIII, İstanbul 1986, s.153-75

YEL, Ali Murat -KÜÇÜKAŞCI, **Mahalle**, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi Ankara: TDV, 2003. C. 27, S. 32-43

YILMAZÇELİK, İbrahim, **XIX. Yüzyılın ilk Yarısında Diyarbakır**, Ankara 1995

SİCİL İÇİN SÖZLÜK

A

Aba :Yünden yapılmış kaba kumaş

Acem :1.Arap olmayan, Arap'tan gayri olan kavim 2. İranlılar

Addedilme:1. Saymak 2. İtibar etmek

Âdem :Yokluk, bulunmama

Adem-i emniyet: Güvensizlik

Adil :Dogruluk, adalet

Ahkâm: Hükümler.

Ahz: Alma, kabul etme.

Ahz-i asker Nizamnamesi: Askere alma konusundaki şartlar, tüzük.

Ahz-i asker: Askere alma.

Ahz-ü kabz: **Kendine** mâl etme, istimlâk.

Akar :Gelir sağlayan mal ve yapı.

Ale'l-itlak: **Genel** olarak, salt, mutlak.

Ale't-tekrar: **Tekrar** olarak, tekrardan.

Amme: 1.Genel 2. Herkesin olan, umuma ait 3.Adi, bayağı.

Anâsı :Aslından, aslında, esasen, kökü bakımından.

An :Başına eklendiği sözcük yada tamlamayı -dan, -den haline koyar.

Ariza :Bir büyüğe yazılan yazı.

Arzuhal (Arz-ı hâl) :Resmi bir makama durum ya da iş bildiren yazı, dilekçe.

Ashab-i hayr :Hayır, hasenat sahipleri, hayır yapmayı sevenler.

Aşar : 1. Onda birler 2. Ürünlerden alınan vergi, ürün vergisi.

Asır :Onuncu.

Atebe : 1. Esik 2. Basamak.

Âti, âtiye: 1. Gelecek 2. Önde, aşağıda.

Âtiyy-ül-beyân: Aşağıda bildirilen.

Avarız: 1. Sakatlıklar, bozukluklar 2. Engeller

Avdet etmek: Geri dönmek

Ayar : 1. altın, gümüş ve başka kıymetli madenlerin karışmış 2. Ölçü

B

Bâ :le, -li.

Ba'de't-tenfiz: Hüküm verildikten sonra.

Bab : 1. Kapı 2. Sığınılacak, başvurulacak yer.

Bâ-emr-i âli: Sadrazamın emri, fermanı ile.

Bahâ : Değer, kıymet, bedel.

Bâ-husus: Husûsiyle, ençok, hele.

Bakir : El değmemiş.

Bâlâ : Yukarı, üst

Bâ-taleb: Talep etmesiyle, istemesiyle.

Batn : 1. Karın 2. Soy, kuşak.

Batnen ba'd batn: Soydan soya, kuşaktan kuşağa.

Bedihî: Delil ve tanık gerekmecek derecede açık, belli olan.

Behâim: Dört ayaklı hayvanlar.

Beher : Her bir, her biri.

Ber-minval muharrer: Yazıldığı üzere.

Ber-mutad : Adet olduğu üzere.

Ber-nehc-i ser'i: Şeriat yolunda olarak.

Ber-vech-i âti: Aşağıda yazıldığı gibi.

Bey': Satma, satış, satılma, satın alma.

Beyan : 1.Anlatma, açık söyleme, 2. Delil göstererek fikrini ispatlama.

Beyn : Ara, aralık.

Beyne'l-verese: Miras sahipleri arasında.

Beynehümâ: kişi arasında.

Beyne'l-ulemâi'l-âzâm: Büyük âlimler, bilginler arasında.

Beytü'l-mâl: 1.Devlet hazinesi 2. Maliye dairesi

Bi : Başlarına eklendiği sözcükleri (-e) haline koyar; "ile, için" anlamı katar.

Bi'l-umum: **Genellikle**, umumiyetle.

Bi'd-def at: **Defalarca**, sürekli.

Bi't-(bi-el-et): Arapça te ve ti harfleriyle başlayan eliflâmh sözcüklerin {bi} ilgeciyle birleştiği zamanki şekli olup sözcüğe (-le, -ederek) anlamı verir.

Bi't-tav' : İstek ile

Bi't-tebliğ: Tebliğ ederek, sunarak.

Bidayet: 1. Başlama 2. Ön başlangıç.

Bi-emrillah: Allah'ın emriyle

Bil: Kameriye harfleriyle başlayan sözcüklerde bi- ilgeci bu biçimi alır. Katıldığı sözcüğe "ile, için" anlamı katarak belirteç grupları meydana getirir.

Bilâ- : Bulunduğu sözcüğe olumsuzluk anlamı verir.

Bilâ-hakk: **Haksız** yere.

Binâen aleyh: Bundan dolayı, bunun üzerine.

C

Câme-i harir: ipekli elbise

Cânib: **Taraf**, yön.

Câri: 1.**Akan**, akıcı 2. Geçmekte olan.

Câri : (*Cereyan*dan*) 1. Akan, akıcı 2. Geçmekte olan 3. Geçer olan.

Celb: 1. Getirme, kendine çekme 2. Getirtme 3. Yazıyla çağırma

Celi: Büyük, ulu.

Cemaziyel-Evvel (Cumâde'1-ûlâ) : Arabî aylardan beşincisinin adı.

Ceride : 1. Gazete 2. Zabıtname, tutanak.

Cevaz: Caiz olma, izin, müsâade

Cevr: Haksızlık, eza, cefa, zulüm.

Cezm : Kesin karar, niyet

Cumâde'l-âhire : Arabî aylardan altıncısının adı.

Ç

Çend/Çendsene : Birkaç/Birkaçsene.

Çend-rûz : Birkaç gün.

Çuka cebe : Yün iç çamaşırı.

D

Dâ'î : 1. Dua eden, duacı 2. Davet eden, sebep olan.

Dâne: Kurşun, gülle.

Deb'-i kadîm: Eski adet, eski usûl.

Dekâkin: Dükkanlar.

Der'uhde: Üstüne alma, yüklenme.

Der-kâr : 1. Malum, aşikâr, bilinen, belli 2. iş üzerinde bulunan.

Derkenar: Kenarda bulunan, bir yazının kenarına çıkılan yazı.

Dermeyan: Ortada, arada.

Derûhde: Üstüne olma, yüklenme

Derûn: iç, içeri, dahil.

Devair-i Resmîyye: Resmi daireler.

Devlet-i Osmaniye: Osmanlı Devleti.

Deyn: Borç.

Duhter: Kız, kerime.

Duhul: içeri girme.

Duçar: Tutulmuş, uğramış, yakalanmış.

Duyûn: Borçlar.

E

E'azz : En, pek, çok aziz. Kıymetli.

E'imme : imamlar.

Ebniye : Binalar, yapılar.

Ecânib : Ecnebler, yabancılar.

Ecel-i mev'ud : Tabii olarak gelen ecel.

Ecr : Bir iş karşılığı verilen şey, ücret.

Ecvibe : Cevaplar, karşılıklar.

Ehass : En hususi, başlıca, temel.

Ehl-i hibre : Bilir kişi.

Ehl-i mürtezika : Ülûfe sahipleri.

Ekber : En büyük olan.

Elvan Basma : Renkli basma.

Elviye : Eski idare kurulunda mutasarrıflık olan livalar.

Emti'a : Satılacak şeyler, mallar.

Emval : Mallar, mülkler, para ile alınan şeyler.

Emvat : Ölüler.

Enva-il-hayrat : Hayır türleri, çeşitleri.

Enver : Daha (en, pek) nurlu, çok parlak, çok güzel.

Erbaa : Dört

Erbain : Kırk.

Erkân : 1.Esaslar, destekler; direkler, sütunlar 2. Reisler, ileri gelenler.

Ersed : Davranışları beğenilir olan.

Es-seyyid : 1. Efendi, bey, ağa; ileri, gelen, baş, başkan 2.Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hasan'ın soyundan olan.

Esedd : Çok şiddetli.

Eşraf : Şeref ve itibar sahibi kimseler, ileri gelenler.

Etem : Eksiksiz, tam.

Etyâb : En güzel, çok hoş.

Evâhir : Âhir, sonlar, son zamanlar.

Evâil : Başlamalar, önler, eskiler.

Evamir : Emirler, buyruklar.

Evânih-i nühâsiye : Bakır mutfak eşyası, kaplar, tencereler.

Evasıt : Ortalar, orta zamanlar.

Evkaf : Vâkıflar.

Evlâdiyyet : Evlâda kalması şartlı vâkıflar

Eyyam : Günler

Ez :-den, -dan

Ezmine-i kadime :Eski Zamanlar

Ezyal :Zeyller, ekler.

F

Fariğ : 1. Boş 2. Vazgeçmiş 3. Rahat, dinç halde 4. Üzerindeki hakkı başkasına bırakan

Fariza : 1.Farz olan şey 2. Mirasçılardan her birine düşen pay.

Fâsık : Aleyhte bulunma

Fekk : Feshetme, bozma.

Fetvahane : Şeyhülislam dâiresinde fetva işleriyle uğraşan dâire.

Fevt : 1.Bir daha bulamayacak şekilde kaybetme, elden kaçırma 2. Ölüm.

Fi'I-hakika : Hakikatte, hakikaten, gerçekten.

Frenk : Fransız.

G

Gabes vakt : Gece vakti, geceleyin.

Gâh :Zaman bildiren edat.

Gaile : 1.irât, gelir 2. Zahire, mahsul, ekin.

Garabet : Gariplik, tuhafılık

Garâmet : 1. Borç, borçluluk 2. Borcu üleştirme 3. Borcu yüklenme.

Garrâ :1.Ak,parlak,güzel, gösterişli 2.Alnında beyaz bir lekesi olan (at vb).

Gayr-ı ma'dud : Sayısız, çok sayıda.

Gayr-i Mülhaka : Bağlı olmayan.

Gibbe't-tahiyye :Duadan selamdan sonra

Gibbe't-tasdikü's-ser-i: Mahkeme onayladıktan sonra.

Giyah : Nebat, bitki, taze ot.

Gurre : 1.Arabî ayların ilk günü 2. Ayın ilk görünmesi 3. Parlaklık.

Gulam : 1.Erkek çocuk, delikanlı 2. Köle, tutsak.

H

Hâmis : Beşinci, Beşinci gün.

Hâmis : Perşembe günü.

Hams : Beş.

Hamsin (hamsim) : Elli

Harc-ü sarf : 1. Vergi 2. Gider, bir iş için kullanılan madde.

Hariciye Nezaret-i Celilesi: Dışişleri Bakanlığı makamı.

Harir : ipek

Hasebü'l-karar : Karara bağlı olarak, karar gereğince.

Havass : Hassalar, muhterem, saygın olanlar.

Hâvî : ihtiva eden, içine alan, şâmil, kaplayan.

Hayrat : 1 .Sevap kazanmak için yapılan iyi işler 2.Sevap için kurulan müessese.

Hayrü'l-Bereyat : insanlar, yaratılanlar içinde en hayırlısı. (Hz.Muhammed)

Hınta : Buğday

Hicr : Ayrılık, ayrılma.

Hidmet-i Askeriye : Askerlik hizmeti, görevi.

Hilaf : 1. Karşı, zıt 2. Yalan.

Hilâf-i Memnûiyyet : Yasak olmaması, serbest.

Hilafi'l-câri : Tersliklerin cereyan etmesi.

Himem :1.Gayretler, emekler, çalışmalar 2. Ermiş olanların tesirleri.

Husûsat-ı âtiye : Geleceğe ait, geleceğe mahsus.

Husûs-ı âtiü'l-beyân : Gelecekte veya daha sonra beyan edilecek olan,

Hükümet-i Seniyye : Yüce hükümet. (Osmanlı Hükümeti için kullanılır).

Hümâyun : 1 .Mübarek, kutlu 2.Padişaha ait.

Hüsn : Güzel, iyi, güzellik, iyilik.

I

Işrin : Yirmi

İ

İ'adeten : İade etmek, geri vermek suretiyle.

İ'tâ' : Verme, verilme, ödeme.

İbkâ : 1.Bâki, dâim 2.Yerinde, eski halinde bırakma.

İbkay-ı muktezâ : Lâzım olagelen.

İbkây-i vekâlet : Dâimi vekalet.

İbtidar : Bir işe süratle, çabuklukla başlama.

İcrâ-yı icâb : Gereken muamelenin yapılması.

İcrâ-yı men-i tecavüz : Tecavüzün men' edilmesi.

İdbar : Talihsizlik, bahtsızlık, işlerin ters gitmesi.

İfâ : Ödeme, yerine getirme.

İfraz : Bir bütünden parçalara ayırma.

İhraç : Dışarı atma, çıkarma.

İhram : 1. Hacıların Kabe'yi tavaf için Mekke haricinde örtünmeye mecbur oldukları dikişsiz bürgü. 2. Sedire veya yere yayılan yün yaygı.

İhraz : Kazanma, elde etme, erişme.

İhtilaf : Ayrılık, uymayıp, uyuşmazlık, aykırılık.

İhyakerde : İhya edilmiş, meydana getirilmiş, yapılmış.

İkâme-i beyine: Şahit getirme.

İkrar-ı tam : İfade edilen kararın kaabul edilmesi.

İktisab : Kazanma, edinme.

İktiza : Lazım gelme, gerekme, İhtiyaç.

İltimas : Kayırma.

İnâs (ünâs) : Kızlar, kadınlar.

İade't-taksim : Taksim sonunda, dağıtılınca.

İnd-i ilâhîde : Allah katında.

İnhiraf : 1. Dönme, sapma. 2. Doğru yoldan çıkma.

İntihab : Seçim ile ilgili, seçim.

İntisab : Bir kimseye mensupluk. Birinin adamı olma.

İrâ'e : Gösterme, tayin etme.

İrâd : 1. Getirme 2. Söyleme

İrâde-i aliyye : Sadrazam buyruğu.

İsnâ aser : On iki.

İsnâ : iki (2 sayısı)

İsneyn : İkinci gün, Pazartesi

İstimal : Kullanma.

İstihraç : Çıkarma, çıkarılma.

İstima'-ı takrir : Tekrar dinleme, iyice anlama.

İstima'-i suhud : Sahitlerin huzurunda dinleme.

İstinâd : 1. Dayanma, güvenme 2. Senet, delil, hüccet sayma.

İstirbah : Faize yatırma, fazla faizle para verme.

İstisare : Danışma, fikir sorma.

İs'ar : Yazı ile bildirme, haber verme.

İttihaz : 1. Edinme, edinilme 2. Kabul etme 3. İtibar etme 4. Kullanma.

İttikâ : Dayanma, yaslanma.

İzbar : Yazma, yazı ile bildirme.

İzdivaç : Evlilik, evlenme.

K

Kabil : 1.Soy, kabile, sınıf 2. Biraz evvel, az önce.

Kâbil-i ta'bir : İfade edilebilen, anlatılabilir, yorumlanması mümkün.

Kadim : Eski, geçmiş

Kadîm en : Eskiden beri, öteden beri.

Kaide : 1.Esas, temel 2.Kural 3.usul, nizam.

Ka-ide-i umumiyye : Genel kurallar, herkesin uyması gereken kaideler.

Kâim : 1. Ayakta duran, ayakta bulunan 2.Birinin yerine geçen.

Kânun-ı evvel : (İlk kanun) Aralık ayı.

Kanun-ı kadim : Eski adetler, gelenek ve görenekler.

Kânûn-i sâni : (İkinci kanun) Ocak ayı.

Kanûn-nâme : Kanun kitabı

Kânun-nâme-i âli Osman : Osmanoğulları kanunları.

Karabet : Akrabalık.

Karın : 1.yakın 2.Bir seye sahip olan.

Karîn-i evvel : Bas mâbeynci.

Karîn-i kabul : Rızı olunmuş.

Karye : Köy, mezra.

Kavânin : Kanunlar, kurallar.

Kebîr : Büyük

Keff-i yed : El çekme, vazgeçme, karısmama.

Kefye (Kefe) : Terazi gözü.

Kemal : Olgunluk.

Kesb : Çalışıp kazanma.

Ketb : Yazma.

Ketb-ü tahrir : Yazmak.

Keyfe : Her nasıl.

Keyfiyyet : 1.Nitelik 2. Bir şeyin iyi veya kötü olması ciheti.

Keyl : 1.Ölçme 2.Kile, tahıl, hububat ölçüsü.

Kıbel : Yön

Kıbel-i Ser' : Şeriat tarafından, ser'i yönden.

Kiyye : Okka, dörtyüz dirhem.

Kîse : Kese.

Kûşehâne : Evin, odanın bir köşesi.

L

Lâ- : Menfi (olumsuzluk) edatıdır.

Lâbis : Giyen, giymiş.

Lâ-yecûz : Caiz değil.

Lâyiha : 1.Düşünülen bir şeyin yazı haline getirilmesi. 2. Rapor

Lede- : Sırasında, yapıldığı zaman.

Lede'l-müzâye : Müzayede sırasında.

Ledel-ihitiyac : İhtiyaç halinde.

Ledel-iktizâ : Gerektiği zaman

Lede'l-mütala : Okunduktan sonra

Lede't-tedkik : Tedkik edildikten, araştırıldıktan sonra.

Leffen : Durulmuş, sarılmış olan; zarf veya mektup içine koyarak.

Libas : Elbise, esvab.

M

Mâ kabl : Ön, öndeki, üstteki, geçmiş; bir şeyin kendinden evvel olanı.

Ma'dud : Sayılı, sayılmış, muayyen, belli.

Ma'kad : Oturulacak yer, oturak yeri.

Mâ-fihâ : Öteki dünya, ahret.

Mahlû : Tahtından indirilmiş hükümdar.

Mahrus : Muhafaza edilen, gözetilen, korunan.

Mahsus : 1 .Hususileşmiş, başkasında bulunmayan 2.Birine ayrılmış olan 3.Lâyık
4.Ayrı, müstakil, başlı başına.

Mahzar : 1.Huzur yeri, büyük bir kimsenin önü 2.Hazır olma, görünüş, gösteriş.

Matrud : Kovulmuş, tard olunmuş, vazifeden çıkarılmış.

Me'a : Beraber, birlikte

Mebhûs : Bahsolunmuş, sözü geçmiş.

Mebhûs-anh : Bahsolunmuş, sözü geçmiş.

Medine : Şehir

Karye : Köy, mezra.

Mehakim-i nizamiye : Nizamiye mahkemeleri.

Mehr : Mihir. Evlenirken erkek tarafından verilen para.

Mehr-i muaccel : Nikahlanmada kıza peşin verilen para, ağırlık.

Mehr-i müeccel : Boşanma ya da ölüm halinde verilmesi kararlaştırılan para.

Melfuf : Durulmuş, sarılmış, leffedilmiş.

Memnu'iyet : Yasak edilme, yasaklık.

Memnû'iyet-i mezkûre : Adı geçen, bahsedilen yasaklar.

Memnu ‘iyet-i te’yd : Yasakların, men edilen seylerin doğrulanması, tasdik edilmesi.

Memnu’ : Men edilmiş, yasaklanmış,

Memnûiyyet-i izdivaciyye : Yasaklanan evlilik, (evliliğin yasaklanması).

Menkuhatan : Nikahlı kadınlar.

Menût : Medhedilmiş, iyiliği, güzelliği söylenmiş.

Merbut : Bağlanmış, bağlı, iliştilmiş.

Mesâ’il-i mümasile : Birbirine benzeyen meseleler, konular.

Mevrûd : Gelmiş, ermiş.

Meyyit-i mezbûre : Adı geçen, bahsi geçen ölü.

Mezheb müstenid : Mezhebe dayanarak, mezhebe göre.

Mi’e : Yüz sayısı.

Mieteyn : İkiyüz.

Mikyas : (*Kıyas* ’dan). Ölçü aleti, ölçek.

Min cihetin : Bir cihetten, bir bakıma göre.

Min gayri : Olmayarak, —*haddin*; haddim olmayarak.

Min : -den, -dan beri.

Minba’d : Bundan sonra.

Mine’1-an : Hâlâ.

Mine’1-azel : Ezelden beri.

Mine’1-kadîm : Eskiden beri, çok önceden beri.

Minha: 1. Onlardan 2. Çıkarma ve indirme simgesi.

Mir’at : Ayna.

Mirza : Emir oğlu, bey.

Mu'accel : (*Acele* den) Peşin, önden.

Mu'ahhar : Geride bulunan, sonraya ve geriye kalmış olan.

Mu'ahharen : Sonradan.

Mu'âhid : 1. Antlaşma yapanlardan her biri.

Mu'araza : Birbirine karşı gelme, karşıtlık.

Mu'arız : Karşı gelen, karşıtlık.

Muceb : 1. Bir söz ya da emrin gerekçesi 2. Resmi yazıların hükümleri hakkında en büyük âmirin onayını bildiren işareti.

Mucib : 1. İcab eden 2. Sebep, neden, vesile.

Muhabere : Hicret eden, göç eden.

Muhafaza : Koruma, saklama, kayırma.

Muhakeme : 1. Dava için iki tarafın mahkemeye başvurmaları 2. İki tarafı inleyip hüküm verme.

Muhalif : 1. Uymaz, karşıt 2. Aksi taraf ya da fikirde olan.

Muhalled : Daimi, sürekli olarak kalan.

Muharrem : 1. Haram hükmüne konulmuş, ser'atçe haram kılınmış 2. Hicri (Arabî) ayların ilki.

Muharrer : Yazılmış, yazılı.

Muhasama : 1. İki taraf arasındaki zıtlık 2. İki kişi ya da taraflar arasındaki dava.

Muhdes : Sonradan meydana gelmiş

Muhtelif : Çeşitli, bir türlü olmayan.

Mukaddem : 1. Önde olan, önden giden 2. Zamanca eski olan, öndeki 3. İki yanlı şeyin birinci yanı.

Mukaddema : Bundan önce, evvelce.

Mukarrer : Kararlaştırılmış, karar verilmiş.

Mukavelename : 1.Sözleşme 2.İki taraflı kararların yazılış sekli.

Mukayyed : 1.Bağlı, bağlanmış 2.Bir deftere geçmiş, defterde yazılı.

Muma-ileyh : İşaret olunan, adı geçen.

Musaddaka : Gerçek ve geçer olduğu resmi olarak bildirilmiş. Gerçekleştirilen.

Musaddıka : Gerçekleştiren, gerçek ve geçer olduğunu resmi olarak bildiren.

Muslahat : Düzeltme, iyileştirme.

Mutasarrıf : 1.Bir isi istediği gibi yöneten 2. Tanzimat döneminde ilçe ile il arasındaki bölümün idare memuru.

Mutasarrıflık : 1.Bir sancağın en büyük idare amiri (Tanzimat'tan sonra), 2.Tasarruf eden, kendinde kullanma hakkı bulunan.

Mutazammın : 1. İçine alan, kapsayan 2. Üstüne alma, kefil olma.

Muzari' : Genis zaman.

Müberrât : Yol, çeşme, gibi hayır ve hasenat nevinden olan şeyler.

Mücâvebe : Birbirine cevap verme.

Müctemi' : Toplanmış, toplu.

Müdde'â : Dava olunan şey, iddia olunan şey.

Müdde'iyat : Davacılar, dava edenler.

Müddei umûm : Savcı (XIX. Yüzyıl)

Müessir : Etki yapan, iz bırakan. Eser sahibi.

Müeyyide : Yaptırım.

Mükellef : Bir işi yapmaya ya da bir vergiyi ödemeye zorunlu olan.

Mükerreren : Tekrar olarak, bir daha.

Mülkiyye : Asker ve ilmiye sınıfını dışındaki memurlar sınıfı.

Mülûk : Hükümdarlar.

Mülûk-ı Evkaf : Vâkıflara ait mülkler

Mümeyyiz : İyiyi kötüyü, eğriyi doğruyu ayırt eden.

Münderic : Bir şeyin içinde bulunan, bir şeyin içine sıkıştırılan.

Münderis : İzi, nişanı kalmamış.

Münferid : Ferdi olarak, tek başına.

Münhasıran : Yalnız,sadece.

Münir : Nurlandıran, ışık veren.

Müntehâ : Son, uç, bir şeyin varabildiği son yer.

Mürafa'a :Dava açma, davasını hakime anlatma.

Mürtezika : Ulufe sahipleri.

Müsta'mel : Kullanılmış.

Müsted'iyе : Dilekçe veren kimse.

Müstenid : 1.Bir şeye dayanan 2.Delil ya da kanıtı olan.

Müstesna : Kural dışı, başkalarına benzemeyen.

Müsârun-Heyhâ : İşaret olunan, adı geçen.

Mütala'a : Bir işi etraflıca düşünme.

Mütenebbi : Peygamberlik taslayan.

Mütenebbih : Uyanık, uyanan, aklını başına alan.

Mütevakkıf : 1.Duran, kıınıldamayan 2.Bir şeye bağlı olan, onunla iş göreceк olan.

Müteveffa : Ölü, ölmüş.

Mütevellі : Bir vakfin yönetimine memur olan kimse.

Mütevellid : 1.Doğan, dünyaya gelen 2.Hâsıl olan, çıkan.

Müvekkel : Biri tarafından vekil yapılmış.

Müvekkil : Vekil yapan, iş sahibi.

Müverrah : Tarihi konulmuş, tarihli.

Müzekker : (zeker'den) Erkek, er.

Müzekkere : (*ziker** den) Bir iş hakkında üstün mevkiye sunulan yazı.

Müzekkir : 1.Andıran, hatıra getiren 2.Zikreden, tesbih çeken.

N

Nâ-ehl : Ehil olmayan, ehliyetsiz.

Nakd-i mevcûd : Var olan para.

Nâs : İnsanlar.

Nasb-ü ta'yin : Görevlendirme, tayin etme.

Nazar-ı müsamaha : Görmezlikten gelerek, dikkate almadan bakma.

Neseb : Sov. atalar zinciri.

Nesr : 1 .Dağıtma, yayma 2.Herkese duyurma 3.Gazeteye yazma, yazdırma

4.Kitap, gazete bastırıp çıkarma 5.Kıyamet günü insanların dirilmesi.

Nezaretpenahi: Sıgınılacak makam.

Nisbet-i nübüvvetie : (neseb'den) Babaya bağlılıkla

Nisvan : Kadınlar

Nisvan-i Osmaniyye : Osmanlı kadınları.

Niyabet : 1.Nâiblik, vekillik 2.Kadı vekilliği, kadılık.

Niyâbet-i Ser'iyye : Naiblik makamı.

Nizâmnâme : Bir iş için düzenlenen kurallar, bu kuralların yazıldığı kitap.

Nokta-i nazar : Görüş.

Nühas : 1.Bakır 2. Bakır para.

nümâ : "Gösteren, bildiren" anlamlarıyla sözcüklere ulanır.

Nümâyân : Görünür, meydanda. Görünen.

Nüzûrât : (*nezir'den*) Nezirler, adaklar

R

Rabh : Kârlı, kazançlı, faydalı.

Rabi', rabi'a : Dört, dördüncü.

Rabi'an : Dördüncü olarak.

Rabt : Bağlanma, ilişirme. Tamamıyla bir şeye bağlanma.

Ramazan : Arabi ayların dokuzuncusu. Oruç ayı.

Re'y : 1.Görme, görüş 2. Bir iş hakkında söylenen fikir 3. Oy.

Reaya : Bir hükümdar idaresinde bulunan ve vergi veren halk.

Rebi'u'l-âhire : Arabi ayların dördüncüsü.

Rebi'u'l-evvel : Arabi ayların üçüncüsü.

Rebib, rebibe : Üvey oğul, üvey kız

Receb : Heybetli, azametli, saygı değer anlamındaki bu söz Arabi ayların yedincisinin adıdır.

S

Sâ'ire : Diğer, diğerleri, başkaları.

Sabık : 1.Geçmiş, geçen 2.Simdikinden bir önceki memurluk ya da işte bulunmuş olan 3.Önde bulunan, ileride olan.

Sâbıku'z-zıkr : Yukarıda söylenilmiş, zikri geçmiş.

Sabi : Bulûğ çağına gelmemiş erkek çocuk

Sabi' (Sâbi'a) : Yedi, yedinci.

Sabiyye : Bulûğ çağına gelmemiş kız çocuk.

Sâdır : Çıkan.

Sâdis (Sâdisen) :Altı,altıncı

Sadriye-i kebire : Büyük kız çocuğu.

Safer : Arabi ayların ikincisi.

Sağır : 1.Küçük, ufak. 2.Bulûğa ermemiş çocuk.

Sâhibü'l-hayrat : Hayır, hasenat sahibi, hayırsever.

Sahih : 1.Gerçek 2.Sağ, sağlam 3.Tam, eksiksiz.

Sâlifü'z -zıkr : Önceden zikredilmiş, bahsi geçmiş.

Sâni (saniyen) : İki, ikinci olarak.

Sarih : Açık, belli, sade, halis.

Seb'a : Yedi.

Sebt : Cumartesi.

Sedad : Doğruluk, doğru ve haklı şey. Akıl.

Selef : Bir yerde başka birinden önce bulunmuş kimse.

Selh : 1. Arabi ayların son günü. 2. Yüzme, soyma.

Semen-i misi : Bilirkişi tarafından hakiki kıymetini tayin etme.

Semi' : İşitmek.

Semiy : Adaş, aynı adda olan.

Sene-i hicriyye : Hicri yıl.

Seniy : Yüce, yüksek.

Ser : Baş anlamıyla sözcük önlerinde bulunur.

Sere : Eyer.

Sıyânet : Koruma.

Sicillât-i şer'iyye : Seriyecilleri.

Sinn-i askeriye : Askerlik yaşı.

Sitt'e : Altı.

Sittîn : Altmış. 60

Siyak : 1.sözün gelişi 2.Tarz, üslup.

Sulb-i saġîr : Küçük çocuk.

Sulbî : Birinin sulbünden gelme, onun çocuġu olma.

Suret : 1.Dışta görünen biçim, kılık. 2. Dış gösteriş. 3.Nüsha, kopya.

Sûret-i bâlâ : Üst suret.

Sûret-i musaddaka : Tasdik olmuş, gerçekliġi resmi olarak yazı ile bildirilmiş.

Suret-i mü'essire : Eser sureti.

Sülâsi : Üç.

Ş

Şa'ban : Arabi ayların sekizincisi.

Şehâdet : Şahitlik, tanıklık. Din uğruna ölme, Şehitlik.

Şehr : Ay.

Şerait : Şartlar, koşullar.

Şerik : Ortak. Arkadaş.

Şer-iiyye : Şeriata ait, Şeriatla ilgili.

Şevval : Arabi ayların onuncusu.

Şeyhü'l-islam: Osmanlı Devleti'nde dini meselelerle şeriat mahkemelerine bakan en yüksek rütbeli din adamı.

Şi'ar : İz, işaret, işiar; "İyi, üstünlük veren işaret" anlamında.

Şimal : Kuzey.

Şukka : 1. Parça. Kumaş ya da kaġıt parçası 2. Küçük tezkere.

Şümul : İçine alma, kaplama.

Şürût : Şartlar.

T

Ta'bir-i ani'l-meram: Derdini ifade ile anlatma.

Ta'mimen : Genelge ile. Genelleştirerek.

Tab'iiyet kalemi : Uyrukla ilgili bölüm, daire.

Tabi'iyet Kalemi: Osmanlı'da vatandaşlık işlerine bakan daire.

Tafsilen : Uzun uzadıya.

Tağyir : Başkalaştırma, değiştirme, bozma.

Tahallüf : Geride kalma, arkada bırakılma.

Tahlif : 1. Yemin etme, ettirme. 2. Birini kendi yerine bırakma.

Tahrir : 1.Yazma, yazı olarak meydana getirme. Kaydetme, kayda geçirme.

Tahrirat Kalemi :Resmi dairelerde yazı işleriyle meşgul olan kalem

Tahrirat : Yazma, yazılma.

Tahrirât : Posta ile gönderilen resmi mektup.

Takrir : 1.Yerleştirme, yerini belli etme 2.Resmi olarak yazı ile bildirme

3.Mal satarken tapu idaresinde mal sahibinin memur önündeki ifadesi.

Takrir-i kelam : Konuşma.

Tard : Kovma, sürme, uzaklaştırma.

Tarihi Sabite : Tarihi belli olan.

Tarik-ı âmm : Geniş yol, cadde; usul.

Tashihen : Düzeltme yoluyla, düzelterek.

Tastir : Yazı yazma.

Te'kid-i tebliğat : Tebliğlerin tekrarı.

Te'yid : Kuvvetlendirme, güçlendirme.

Teb'a-i Iraniye : İran vatandaşı.

Teb'a-i Osmaniyye : Osmanlı vatandaşı.

Tebellüğ : Yetişme, erişme. Anlayıp alma.

Tebliğat : Tebliğler.

Tebyin : Açık açık anlatma.

Tebyin-i Kuyûd : Açık olarak, herkesin gözü önünde kaydetme, yazma.

Teçhiz : Gerekli şeyleri tamamlama, donatma.

Tefrik : Ayırma, ayrı tutma.

Teftis : Araştırma.

Tekfin : Kefene sarma, kefenleme.

Temettü : Kâr etme, kazanma.

Temyizen : Ayırarak, seçerek.

Tenfiz : Hükmünü yürütme.

Tereke : Bir ölünün bıraktığı malların tümü.

Terkim : Rakam koyma, rakamlama.

Termim : Onarma, tamir etme.

Tesviye-i umur : İşlerin görülüp sonuçlandırılması.

Tesrin-i evvel : Ekim ayı.

Tesrin-i sâni : Kasım ayı

Tevârüd : Bir biri arkasından gelme.

Tevellüd : Doğma.

Tevzi' : Dağıtma, herkese payını üleştirme.

Tezevvüc : Evlenme. Kadın eş alma.

Tezkire : Tezkere. Resmi makamdan yazılan yazı.

Tezkire-i Sâmiye : Yüksek makamdan yazılan yazı.

Tezkiye : 1 .Temize çıkarma 2.Birinin halini tanıyanlardan soruşturma.

Tezvic : Evlendirme. Kocaya verme.

U

Ulemâi'l-â'zâm : Büyük ilim adamları, ulemalar.

Usûl-i kadime :Eski usûl, kaide, gelenekler.

Ü

Übüvvet : Babalık, atalık.

Ümm : Ana, anne

V

Vahdet : Birlik, bir ve tek olma. Yalnızlık.

Vaki1 a : Vuku' bulan, olan. Olağan olagelen.

Vakt-i rüşd : Doğruyu bulma zamanı.

Vareste : Kurtulmuş, rahat.

Vâreste-i kûlfe-i isbat: Zorluktan kurtulduğu ispatlanmış.

Varid : Gelen, erişen. Bir şey hakkında söylenen.

Vaz'-ı yed : El koyma.

Vaz'-i hacz ve fekk : Haciz yoluyla bir şeye el konulması.

Vekil-i müseccel : Vekilliği tescil edilmiş.

Vekil-i müsehhar : Mahkemeye gelmeyen, getirilemeyen hakkında dava olunan kimse için hakim tarafından tayin olunan vekil.

Vekil-i umûmi : Yetkileri sınırlandırılmamış, genel vekillik.

Vikaye : Kayırma, koruma.

Vürud : Varma, gelme, yetişme.

Y

Yed : El

Yed-i ahar : Diğer el, öteki el.

Yed-i emin : Emanetçi (güvenilir kimse)

Yevm : Gün

Yevmi'l-hâmis : Haftanın beşinci günü.

Yevmi's-salis : Haftanın üçüncü günü

Z

Zâhib : 1.Gidici, giden 2. Bir düşünceye uyan, kapılan.

Zerin : Altından ya da altına benzer olan.

Zevcetân : Kadın eşler.

Zi'Ihicce : Arabi ayların on ikincisi olup, onuncu günü Kurban bayramıdır

Zi'Ika'de : Arabi ayların on birincisi.

Zikr-i âti : İleride, gelecekte bahsedilecek olan.

Ziya' : Işık, aydınlık.

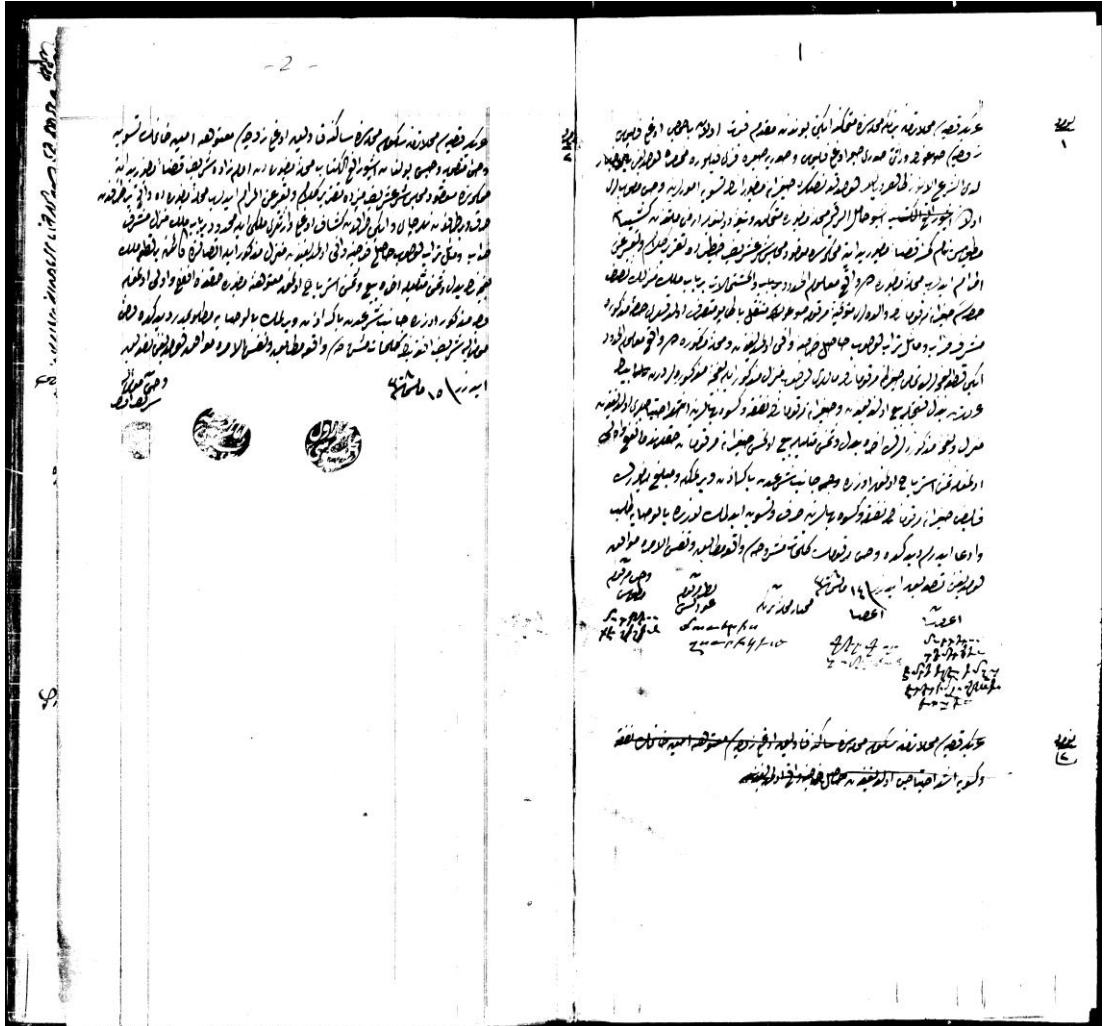
Zuhr, zuhur : Öğle, öğle zamanı.

Zuhur : Görünme, ortaya çıkma. Belli olma.

Zükûr : Erkekler.

EKLER

EK 1:

EK 2:

